TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

116'ncı Birleşim
28 Temmuz 2026 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**402**
II.- GELEN KÂĞITLAR	**403**
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	**409, 412**
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	*409:410, 412:415*
1.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, İstanbul'un yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	409:410
2.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	412:414
3.- Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, Kastamonu'nun İnebolu ilçesi Piyade Kayıkçılar Loncası'na Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından verilmiş olan İstiklal Madalyası'nın 30 Temmuz 2026 tarihinde teslim edilecek olmasına ilişkin gündem dışı konuşması	414:415

Sayfa

IV.- AÇIKLAMALAR **410, 411, 415, 436, 438, 445, 452, 463, 509**

1.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, "Yeni Parti" adıyla kurulan partiye ilişkin açıklaması 410:411

2.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Gülden Kömürcü cinayetine ilişkin açıklaması 411

3.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, zamlara ve vergilere ilişkin açıklaması 411

4.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzonspor tesislerinin Akyazı dolgu alanına yapılmasına yönelik karara ilişkin açıklaması 412

5.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Yeni Partiye ilişkin açıklaması 412

6.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir ili Ayvalık ilçesindeki TOKİ konutlarına ilişkin açıklaması 412

7.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, Türkiye'deki gıda enflasyonuna ilişkin açıklaması 415

8.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, geçen hafta açıklanan YKS sonuçlarına ilişkin açıklaması 415

9.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, 28 Şubat öncesinde istifa etmek ya da emekli olmak zorunda kalan personele ilişkin açıklaması 415:416

10.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, topraktan geçimini sağlayan vatandaşların mücadelesine ilişkin açıklaması 416

11.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurum'da yapılan tarımsal desteklemelere ilişkin açıklaması 416

12.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, cezaevindeki Furkan Oğlak'a ilişkin açıklaması 416

13.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, tarım politikalarına ilişkin açıklaması 417

14.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Gazze'de yaşanan vahşete ilişkin açıklaması 417

15.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Yeni Partiye ve emeklilikte adalet isteyen yurttaşların mücadelesine ilişkin açıklaması 417

16.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, üretime destek verilmesi, üreticinin güçlendirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 417:418

17.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, bireysel silahlanmayla, çeteleşmeyle ve uyuşturucuyla mücadeleye ilişkin açıklaması 418

Sayfa

18.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, 33 kurşun olayına ilişkin açıklaması 418

19.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana'nın Avrupa'nın plastik atık çöplüğüne dönüştüğüne ilişkin açıklaması 418

20.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Yeni Partiye ve gerçek enflasyonun mutfakta yaşandığına ilişkin açıklaması 419

21.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, sosyal yardımlarla yaşamını sürdürmeye çalışan vatandaşlara ilişkin açıklaması 419

22.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, sivil ticaret gemilerine yönelik saldırılara ilişkin açıklaması 419

23.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Gölü'ne ilişkin açıklaması 419:420

24.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, geçen hafta Amasya'nın Taşova ilçesinde yaşanan afete ilişkin açıklaması 420

25.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, uzun süredir ertelenen muhtarlık kanununa ilişkin açıklaması 420

26.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Sincan Kadın Kapalı Hapishanesindeki adli kadın mahpuslara ilişkin açıklaması 420:421

27.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'ın Dicle ilçesindeki güneş enerjisi santrali projesine ilişkin açıklaması 421

28.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Muş'ta köylere ve ulaşım güzergâhlarına yerleştirilen mobeselere ilişkin açıklaması 421

29.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, emlakçı ve galerici esnafına ilişkin açıklaması 421:422

30.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Çukurova'da devam eden ayçiçeği hasadına ilişkin açıklaması 422

31.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, otuz üç yıl evvel kaçırılan Özgür Gündem Muhabiri Ferhat Tepe'ye ilişkin açıklaması 422

32.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, açıklanacak fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması 422

33.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, ekonomi yönetimine ilişkin açıklaması 423

34.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, yabancı doktor ve akademisyenlere, öğrenci affında adalet isteyenlere ilişkin açıklaması 423

Sayfa

35.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, çiftçinin feryadına ilişkin açıklaması 423

36.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta güvenlik gerekçesiyle yurttaş için yasaklı olan alanlara ilişkin açıklaması 423:424

37.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının personel alım sürecine ilişkin açıklaması 424

38.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, SGK'de memur olan Mehmet Sedat Ünal'a ilişkin açıklaması 424

39.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Yeni Partiye ve seçilen grup yönetimine, Cumhuriyet Halk Partisinin yeni grup yönetimine, 7 gruplu Meclis aritmetiğine, Filenin Sultanları'na, gündemdeki çerçeve yasaya; sanal bahis, kara para ve uyuşturucuyla mücadele operasyonlarına, Ahbap soruşturmasına ilişkin açıklaması 424:426

40.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Antalya ili Kaş ilçesi Üzümlü Mahallesi'ndeki orman yangınına, Alanya'da sahile vuran çöp yığınlarına, "terörsüz Türkiye" konusunda yapılan açıklamalara ilişkin açıklaması 426:428

41.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, yürütecek oldukları görevler nedeniyle gelen tebriklere, Filenin Sultanları'na, şehit ailelerinin ve gazilerin sorunlarına, Meclisin kanun yapma tekniğine, ekonomik krize ve bölüşüm krizine ilişkin açıklaması 428:430

42.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Yeni Partiye, Cumhuriyet Halk Partisinin seçilen grup yönetimine, Filenin Sultanları'na, Profesör Doktor Halil İnalcık ile Profesör Doktor Zeki Velidi Togan'ın vefat yıl dönümlerine, Şırnak'ta gerçekleştirdikleri temaslara ve katıldıkları Hazreti Nuh'u anma etkinliklerine, "terörsüz Türkiye" hedefine ilişkin açıklaması 430:431

43.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, cezaevindeki Furkan Oğlak'a, asgari ücrete, Nepal'den getirilen işçilere ilişkin açıklaması 431:433

44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Yeni Partiye, Lozan'ın 103'üncü kuruluş yıl dönümüne, karşı karşıya bulunulan tabloya ilişkin açıklaması 434:435

45.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Yeni Partiye ve seçilen yönetimine ilişkin açıklaması 435

46.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Yeni Partiye ve seçilen grup yönetimine, CHP'nin yeni grup yönetimine, Filenin Sultanları'na, UNESCO'nun Filistin'deki Sebastia Antik Kenti ile Lübnan'daki 5 kaleyi Dünya Mirası Listesi'ne dâhil etmesine, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz

Sayfa

ile İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine, Kaş ilçesinin Üzümlü Mahallesi yakınlarında meydana gelen orman yangınına, Genel Kurul çalışmalarına ilişkin açıklaması 436:437

47.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfalı çiftçinin feryadına ilişkin açıklaması 438:439

48.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Seyit Kureyş Türbesi'ne yönelik saldırıya ilişkin açıklaması 445

49.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Özyavuz'un, Şanlıurfa'daki elektrik sorununa ilişkin açıklaması 452

50.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in sahil kesiminde oluşan yoğun geçişler ve uzun tır kuyrukları neticesinde meydana gelen kazalara ilişkin açıklaması 452

51.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 463:464

52.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 464:465

53.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 466

54.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 466:467

55.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, kara yolu taşımacılığı sektörüne ilişkin açıklaması 509

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI **411**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Yeni Partiye ve Cumhuriyet Halk Partisine ilişkin konuşması 411

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI **436, 437, 445, 480**

A) ÇEŞİTLİ İŞLER *436, 445*

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Hukukçular Derneğine ve hukuk fakültesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi 436

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden şehit ve gazi ailelerine "Hoş geldiniz." denilmesi 445

Sayfa

B) ÖNERGELER *437, 480:482*

1.- Başkanlıkça, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın ve İstanbul Milletvekili Seda Gören'in Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliklerinden; Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazılarının 28/7/2026 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/152) 437

2.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, (2/2588) esas numaralı Saidi Kürdi'nin Mezar Yerinin Tespit Edilmesi, Mirasçılarına Tazminat Ödenmesi ve Başta Risale-i Nur Külliyatı Olmak Üzere Tüm Eserlerinin Koruma Altına Alınmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/153) 480:482

VII.- ÖNERİLER **438, 439, 445, 453, 467, 482**

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ *438, 439:445, 445:452, 453:462, 467:480*

1.- YENİ YOL Grubunun, Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün ve 19 milletvekili tarafından, elektronik pazar yerlerinin esnaf, sanatkâr ve KOBİ'ler üzerindeki ekonomik etkilerinin; uygulanan komisyon ve diğer mali yükümlülüklerin işletmelerin sürdürülebilirliğine yansımalarının; büyük dijital platformlara sağlanan teşvik ve indirimlerin kamu bütçesine maliyetinin; söz konusu desteklerin rekabet ortamı, yerli üreticiler ve küçük işletmeler üzerindeki sonuçlarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 438, 439:445

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, Türkiye'de kayıt dışı ekonomi, kamu maliyesini, ekonomik rekabeti, sosyal güvenlik sistemini ve organize suçla mücadeleyi olumsuz etkileyen önemli bir sorun hâline geldiğinden, kayıt dışı ekonominin ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal sonuçların, vergi kayıplarının, yasa dışı bahis ve benzeri faaliyetlerden elde edilen gelirlerin aklanma yöntemlerinin ve mevcut kurumsal kapasitenin yeterliliğinin araştırılması ve bunlara yönelik alınması gereken yasal, idari ve yapısal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 445:452

Sayfa

3.- CHP Grubunun, Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı ve arkadaşları tarafından, er statüsünde görev yaparken şehit olan askerlerin aileleri ile erbaş ve er statüsündeki gazilerin ekonomik, sosyal, hukuki ve sağlık sorunlarının bütün yönleriyle araştırılması, mevcut eşitsizliklerin ortadan kaldırılması ve alınması gereken yasal ve idari önlemlerin tespiti amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 453:458

4.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kadına yönelik artan şiddetin bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 459:462, 467:470

5.- Yeni Parti Grubunun, Denizli Milletvekili Şeref Arpacı ve arkadaşları tarafından, tekstil ve hazır giyim sektörünün sorunlarının araştırılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 470:476

6.- AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 3'üncü sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine; 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine, teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi 476:480

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ *482*

1.- Danışma Kurulunun, siyasi parti gruplarının parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarına göre her siyasi parti grubuna düşen Başkanlık Divanındaki görev yeri sayısının mevcut durumu dikkate alınmak suretiyle; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında Yeni Parti Grubuna düşen 3 üyeliğin 1 Başkan Vekilliği, 1 İdare Amirliği ve 1 Kâtip Üyelik şeklinde; Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 2 üyeliğin 2 Kâtip Üyelik şeklinde dağıtılmasına ilişkin önerisi 482

Sayfa

VIII.- SEÇİMLER **482**

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM *483:484*

1.- Adalet Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 483

2.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 483

3.- Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 483

4.- Çevre Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 483

5.- Dışişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 483

6.- İçişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 483

7.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 483

8.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 483

9.- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 483

10.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 484

11.- Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 484

12.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim 484

13.- Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim 484

B) BAŞKANLIK DİVANINDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM *484*

1.- Türkiye Büyük Millet Meclis Başkan Vekilliğine seçim 484

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İdare Amirliğine seçim 484

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **485, 509**

A) KANUN TEKLİFLERİ *485:509, 509:514*

1.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) 485:509, 509:514

Sayfa

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI **515**

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, hakkında beraat kararı bulunan bir kişinin göreve iade edilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi'nin cevabı (7/46221) 515:516

2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/46227) 517:520

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.07'de açılarak üç oturum yaptı.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 281) görüşmeleri tamamlanarak yapılan açık oylamasından sonra kabul edildi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 282) görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Alınan karar gereğince, 28 Temmuz 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 20.47'de birleşime son verildi.

Celal ADAN
Başkan Vekili

Havva Sibel SÖYLEMEZ
Mersin
Kâtip Üye

Ertuğrul KAYA
Gaziantep
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 185

27.07.2026 Pazartesi

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Anayasa Mahkemesinin bir kararına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46497) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

2.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, milletvekillerinin sahibi veya ortağı oldukları şirketlerin kamu kurumlarıyla ticari ilişki kurmalarına yönelik etik düzenlemelerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46498) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

3.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, bazı TBMM çalışanlarının bir sendikaya üye olmaya zorlandığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46499) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

4.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46500) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

5.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, cezaevlerinde bulunan mahkumlarla ilgili verilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46501) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

6.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Diyarbakır Kadın Kapalı Cezaevinde açlık grevinde olan bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46502) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

7.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, kadına karşı şiddetle ilgili yürütülen yargı süreçlerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46503) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

8.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Kayseri Kadın Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46504) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

9.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46505) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

10.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, anneleriyle birlikte cezaevlerinde bulunan çocuklarla ilgili çeşitli verilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46506) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

11.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, elektronik kelepçe uygulamasında yaşanan sorunlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46507) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

12.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, cezaevlerinde görev yapan infaz ve koruma memurlarının çalışma koşulları ile özlük haklarında iyileştirme yapılması talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46508) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

13.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46509) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

14.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, huzurevleri ile yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin sayılarına ve kapasitelerine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46510) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

15.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, çocuk ölümlerinin önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46511) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

16.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde aile kartlarının dağıtımı sırasında yaşanan yoğunluğa ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46512) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

17.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46513) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

18.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, bazı TBMM çalışanlarının bir sendikaya üye olmaya zorlandığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46514) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

19.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, kadınların iş gücüne katılımını artırmak için yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46515) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

20.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Denizli'de bir lojistik firmasında çalışan işçilerin haksız şekilde işten çıkarılmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46516) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

21.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ceylanpınar Sosyal Güvenlik Merkezinde SGK İşveren Servisi kurulması talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46517) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

22.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46518) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

23.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde kurulması planlanan bir GES projesi için verilen ÇED kararına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46519) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

24.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, ülkemizde yapılan karbon ayak izi ölçümlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46520) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

25.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46521) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

26.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Japonya'da gözaltında iken hayatını kaybeden bir Türk vatandaşına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46522) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

27.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46523) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

28.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, TürkAkım ve Mavi Akım boru hatlarının güvenliğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46524) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

29.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46525) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

30.- İstanbul Milletvekili Fethi Açıkel'in, son 5 yılda KYK yurtlarında gerçekleşen öğrenci ölümlerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46526) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

31.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46527) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

32.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, KYK yurtlarında hayatını kaybeden öğrencilere ve sunulan psikososyal destek hizmetlerine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46528) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

33.- Ankara Milletvekili Mesut Doğan'ın, küçük esnafın finansmana erişiminin kolaylaştırılmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46529) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

34.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46530) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

35.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, bazı TBMM çalışanlarının bir sendikaya üye olmaya zorlandığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46531) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

36.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in, Bursa Otogarında bazı otobüs firmalarına kesilen trafik cezalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46532) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

37.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkari'nin Şemdinli ilçesine bağlı bir köydeki güvenlik uygulamalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46533) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

38.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, İstanbul'un Üsküdar ilçesindeki bir mezarlığa yapılan saldırıya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46534) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

39.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46535) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

40.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'a yapılan tarımsal sulama yatırımlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46536) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

41.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Akçakale Gümrük Kapısında görev yapan gümrük muhafaza memurlarının baskı ve tehdide maruz kaldıkları iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46537) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

42.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, İstanbul'un Silivri ilçesine bağlı Semizkumlar Mahallesi'nde yaşanan güvenlik sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46538) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

43.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yabancı uyruklu bir kişinin hukuka aykırı şekilde ülkemize giriş yaparken yakalanmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46539) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

44.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46540) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

45.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri'nin Talas ilçesine bağlı bazı mahallelerde kaya düşmesi riskine karşı alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46541) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2026)

46.- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, yurt dışında yaşayan vatandaşlarla ilgili yürütülen çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46542) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

47.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46543) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

48.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, Afyonkarahisar'ın Şuhut ilçesindeki proje okullarına yapılan öğretmen atamalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46544) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.07.2026)

49.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, Yükseköğretim Kanunu'nun 50/d maddesi kapsamında görev yapan araştırma görevlilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46545) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

50.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya ilindeki bir okulda yaşanan gıda zehirlenmesi olayına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46546) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

51.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Harran Üniversitesi Viranşehir Sağlık Yüksekokulu bünyesinde açılan Ebelik Programına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46547) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

52.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46548) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

53.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkari'nin Şemdinli ilçesine bağlı bir köydeki güvenlik uygulamalarına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46549) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

54.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, askerî sağlık sisteminin yeniden tesis edilmesi talebine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46550) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

55.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, bir milletvekilinin sahibi olduğu ilaç şirketinden aşı temin edildiği iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46551) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

56.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, Gaziantep Üniversitesi Toplum Ruh Sağlığı Merkezinin kapatılması nedeniyle yaşanan mağduriyete ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46552) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

57.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, ilaç tedarikinde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46553) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

58.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 2022 yılından bu yana sağlık harcamalarının GSYH içindeki payına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46554) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

59.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, gözaltına alınan bir kişiye kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46555) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

60.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Balıklıgöl Devlet Hastanesindeki cildiye polikliniğinin uzman hekim ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46556) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

61.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46557) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

62.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, Bakanlık bünyesinde yapılan isteğe bağlı iller arası yer değiştirme kurasına başvuru şartlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46558) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

63.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Karapürçek Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46559) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2026)

64.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46560) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

65.- İzmir Milletvekili Mehmet Salih Uzun'un, Atatürk Orman Çiftliği markasını kullanarak farklı firmalar tarafından üretim yapıldığı iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46561) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.07.2026)

66.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Muğla'nın Menteşe ilçesinde yürütülen Göktepe-Bardakçı Orman Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46562) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

67.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, kuru soğan ithalatında uygulanan gümrük vergisinin düşürülmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46563) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

68.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46564) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

69.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, fındık üreticisinin sorunlarına ve üreticiye sağlanan desteklere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46565) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

70.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri'nin Tomarza ilçesinde yaşanan dolu ve sel felaketinden etkilenen çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46566) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.07.2026)

71.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Akçakale Gümrük Kapısında görev yapan gümrük muhafaza memurlarının baskı ve tehdide maruz kaldıkları iddiasına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46567) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

72.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, yabancı uyruklu bir kişinin hukuka aykırı şekilde ülkemize giriş yaparken yakalanmasına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46568) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

73.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46569) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

74.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bursa Batı Bölgesi Entegre Katı Atık Geri Kazanım ve Bertaraf Tesisine ulaşımda kullanılan güzergaha ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46570) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

75.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, konuta erişimi kolaylaştırmaya yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46571) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

76.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Ankara Saimekadın KYK Kız Öğrenci Yurdunun önündeki yolda trafik güvenliğinin sağlanması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46572) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

77.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Avrupa Parlamentosunun 2025 Yılı Türkiye Raporu'nda yer verilen bazı tespitlere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46573) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.07.2026)

28 Temmuz 2026 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.05

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 116'ncı Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, İstanbul'un yerel sorunları hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'ya ait.

Buyurun.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, İstanbul'un yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Değerli milletvekilleri, İstanbul yaklaşık 16 milyonluk nüfusuyla Türkiye'nin en büyük metropolü olarak ciddi altyapı, çevre, güvenlik ve yaşam hakkı sorunlarıyla mücadele ediyor; göç baskısı, deprem riski ve hızlı kentleşme en kritik sorunlardan. Barınma bir hak iken, İstanbul'da ortalama kira fiyatları asgari ücretin 2 katına çıkmış durumda ve barınma sorunu ciddi bir sorun olarak yaşanıyor; İstanbul'da insanlar bir odada bazen 8-10 kişi yaşamak zorunda kalıyor. Bir taraftan da "kentsel dönüşüm" adı altında rantsal dönüşümle yoksul mahalleler yıkılırken yerine lüks rezidanslar yapılıyor; yoksullar şehrin çeperlerine itiliyor hatta fiilen şehirden kovuluyor. Gençler işsiz, kadınlar güvencesiz, düşük ücretli işlerde sömürülüyor. Özellikle göçle gelen emekçiler inşaatlarda, fabrikalarda, atölyelerde sigortasız, güvencesiz çalışıyorlar. Gayrettepe işçi katliamında olduğu gibi, göz göre göre, kâr hırsıyla alınmayan tedbirler yüzünden işçiler toplu olarak katlediliyor. Kentsel dönüşüm projeleri bile işçi kanıyla, iş cinayetleriyle ilerliyor. Bu sistem, bu rant düzeni yoksulluğu bilinçli olarak büyütüyor. İnsanlar temel gıda maddelerine bile ulaşmakta güçlük çekiyorlar.

İstanbul'un en önemli sorunlarından biri de çeteleşme. Özellikle yoksul mahallelerde, işsizliğin, yoksulluğun, göçün ve umutsuzluğun kol gezdiği yerlerde çeteler palazlanıyor. İstanbul bugün halk için değil sermaye için, rant çeteleri için yönetilen bir kent hâline getirilmiştir. Bu çeteler kimler tarafından korunuyor, kimler tarafından besleniyor, devlet içinde kimler bunlara kol kanat geriyor? Bu çetelerin ortaya çıkması tesadüf değildir. Yoksulluk, işsizlik, umutsuzlukla beslenen bu çeteler iktidarın bunları çözmemesi nedeniyle daha da büyüyorlar. Bu bataklıktaki çocuklara, sizin "suça sürüklenen çocuklar" dediğiniz çocuklara ağır cezalar vererek bu sorunu ortadan kaldıramazsınız, sadece kamuoyuna şirin gözükebilirsiniz.

İstanbul'da ve büyük kentlerde eski tip mafyaların yerini sosyal medya üzerinden gençleri devşiren, hızlı hareket eden motosikletli suikast timleri kullanan ve uluslararası uyuşturucu kartelleriyle taşeronluk ilişkisi kuran yeni çeteler almıştır. İstanbul trafiğinde ve dar sokaklarında hareket kabiliyeti yüksek olan kasklı ve plakasız motosikletliler çeteler tarafından silahlı saldırı, gözdağı ve tahsilat işlerinde ana araç olarak kullanılmaktadır. Yoksul mahallelerdeki gençler dijital platformlar üzerinden lüks yaşam

vaatleriyle ve silah, güç sembolleriyle özendirilerek tetikçi veya torbacı olarak suça çekilmektedir. Nasıl oluyor da sakıncalı bir "tweet" atan kişi hemen gözaltına alınabiliyorken bu dijital platformlar üzerinden örgütlenen ve tetikçi olanlara ulaşılamıyor ve bu suçlar tekrar tekrar üretilebiliyor?

Eğlence mekânları, vale hizmetleri, oto galeriler ve kentsel dönüşüm alanları çetelerin haraç kesme ve alan hâkimiyeti sağlama noktasında en sık çalıştığı alanlardır. İktidar bu çetelerle, uyuşturucu baronlarıyla uğraşacağına içicilerle uğraşıyor. Biz eskiden bu çetelerle mücadele konusunda "Devlet torbacıları topluyor, baronlara dokunmuyor." diyorduk, şimdi torbacılara bile ellemiyorsunuz ancak içicilerle uğraşıyorsunuz, popüler gündem yaratıyorsunuz. OHAL döneminde yoksul mahallelerden devrimciler, sosyalistler büyük baskılarla püskürtüldü ve bu çetelere bile bile ortam hazırlandı. Göz göre göre büyütülen çeteler şimdi kontrol edilemez hâle geldi ve devlet operasyonlarıyla bu çeteler kontrol altına alınmaya çalışılıyor ama nafile, yoksulluk ve geleceksizlik ortadan kaldırılmadan bu çeteler kontrol altına alınamaz. Kentsel dönüşüm rantı ile arazi mafyası, uyuşturucu çeteleri ve bazı siyasi bağlantılar iç içe geçmiş durumdadır. Yoksul halk yerinden edilirken rant yandaşlara aktarılmaktadır. Bir yanda lüks rezidanslar, diğer yanda sokaklarda büyüyen çeteler bu sistemin yarattığı sonuçlardır. Yoksulluk ve geleceksizlik ortadan kaldırılmadan bu çeteler de büyümeye devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - İstanbul'un yoksul mahalleleri, varoşları Brezilya gibi Latin Amerika ülkelerinin "barrio"larına dönüşmek üzeredir. Bu böyle olmadan buna "Dur!" demeliyiz; yaşam hakkımız için yoksulluğa ve geleceksizliğe karşı emeğimize, kentimize, yaşam alanlarımıza sahip çıkmalıyız.

Şu an İstanbul'un dört bir tarafında çeteleşmeye, uyuşturucuya karşı halk örgütleniyor, bir araya geliyor. Bugün de Esenyurt'ta partimizin öncülüğünde bir yürüyüş gerçekleşecek çeteleşmeye karşı.

İstanbul'un bütün mahallelerinde yaşayan yoksul insanlara seslenmek istiyorum: Mahallelerinize, kentlerinize, yaşam alanlarınıza sahip çıkın. Bu çetelere mahallelerimizi dar edelim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yıldırım...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, "Yeni Parti" adıyla kurulan partiye ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

Geçtiğimiz hafta "Yeni Parti" adıyla 3'üncü yeni parti yeniden kuruldu, hayırlı olsun. İlk bakışta, CHP'ye paralel ve CHP'nin muadili olarak gözümüze çarpıyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Nereden biliyorsun ya!

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Sana ne kardeşim! Seni ne ilgilendiriyor!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - CHP'de ne kadar eski milletvekili, ne kadar eski bakan, ne kadar eski bürokrat varsa hepsi burada. Kimler var diye baktığımızda, kimler yok ki cinsinden.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Takip etmeye devam et!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Kapımız sana da açık, gel istiyorsan!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - CHP eski Genel Başkanı, TDH eski Genel Başkanı, Yeni Parti eski Genel Başkanı, eski milletvekilleri, eski bakanlar, eski bürokratlar, eski parti değiştirenler, eski CHP üyeleri; eskiler saymakla bitmiyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sen Aziz Yeniay'ı anlat! Küçükçekmece'de kimi aday gösterdiniz, onu anlat!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ne korkmuşsunuz ya! Ne korkmuşsunuz be!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Bu kadar eskiden nasıl yeni bir şey çıkarılmaya çalışılıyor, doğrusu onu anlamakta güçlük çekiyorum. Eskiye rağbet olsaydı partinin adı "yeni" olmazdı diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Yeni Partiye ve Cumhuriyet Halk Partisine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Yeni Parti'ye de hayırlı olsun, Cumhuriyet Halk Partisine de hayırlı olsun arkadaşlar. (Alkışlar)

Sayın Demir...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Gülden Kömürcü cinayetine ilişkin açıklaması

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler Başkan.

Doğubayazıt'ta sistematik şiddet nedeniyle boşanmak istediği erkek tarafından 5 çocuğunun gözleri önünde katledilen Gülden Kömürcü cinayetinin üzerinden aylar geçti. Gülden'i yaptığı tüm başvurulara rağmen koruyamayanlar bugün de katili yakalayamıyor. Soruyoruz: Bu nasıl bir arama faaliyeti, bu nasıl bir güvenlik anlayışıdır? Cinayetin işlendiği bölgedeki MOBESE, KGYS ve özel güvenlik kamerası kayıtlarının tamamı incelendi mi? Plaka tanıma sistemi kayıtları tarandı mı? Telefon sinyal analizleri yapıldı mı? Sınır kapıları kırsal geçişler ve olası geçiş güzergâhları etkin biçimde denetlendi mi? Failin ailesi tarafından korunduğu yönündeki iddialar hakkında hangi adli ve idari işlemler başlatıldı? "Aile Yılı" söylemiyle kadınları şiddet ortamında yaşamaya zorlayan anlayışın sonucu tam da bu cinayet değil midir?

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

3.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, zamlara ve vergilere ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Motorine bir gecede 4 lira 18 kuruş, temmuz başından bu yana da 14 lira zam geldi. Litre fiyatı bazı illerde 81 lirayı aştı. Benzin ise son bir yılda yüzde 28 zamlandı. Bu zamlar yalnızca otomobilin deposuna gelmiyor; traktörün deposuna, nakliyecinin kamyonuna, pazar tezgâhına ve vatandaşın sofrasına geliyor. Yüksek vergi yükü, döviz kurlarındaki dalgalanmalar ve iç ekonomik politikalardan dolayı AKP, vatandaşına dünyadaki en pahalı akaryakıtı layık görüyor.

Dünyanın en pahalı ama en yavaş internetini kullanıyoruz. Vergilerden dolayı dünyanın en pahalı arabalarına bilmek zorundayız. Bilgisayar ve telefon alırken bir ürün markaya, bir ürün devlete alıyoruz. Vatandaşın cebini boşaltıp yandaşı zengin eden sistemi kabul etmiyoruz. Yurttaşın cebinden elinizi çekin. Üreticinin, yurttaşın yanındayız. Cumhuriyet Halk Partisinin iktidarında her şey değişecek.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

4.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzonspor tesislerinin Akyazı dolgu alanına yapılmasına yönelik karara ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, Trabzonspor tesislerinin Akyazı dolgu alanına yapılmasına yönelik karar şehrin dinamiklerini dikkate almadan, gerekli hukuki, teknik çalışmalar yapılmadan, katılımcı bir yol izlenmeden, ortak akıl işletilmeden alınmış bir karardır. Karar sürecinde değerlendirmenin dar bir çerçeve içerisinde, Trabzonspor yönetimi ile AKP milletvekilleri ve bakanları arasında şehrin hassasiyetleri dikkate alınmadan yapılması kamuoyunda ciddi şüphe ve rahatsızlık yaratmıştır. Şehir hastanesinin yapıldığı bir yerde Trabzonspor tesislerinin yapılması hem teknik hem sportif hem de trafik açısından ciddi problemler yaratacaktır. Trabzonspor herkes için siyasetüstüdür. Buradan yetkilileri uyarıyor, şehrin tüm dinamiklerinin, sivil toplum ve meslek kuruluşlarının doğrudan katılımıyla ortak akılla hareket etmeye davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sakik...

5.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Yeni Partiye ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Güçlü bir demokrasinin ana faktörü iktidardan ziyade güçlü bir muhalefettir. Ana muhalefet partisinden yeni bir ana muhalefet partisinin ortaya çıkması... Yeni Partiye başarılar diliyorum.

Hayat bize hep şunu gösterdi: Mücadele ettikçe büyürsünüz. Kırk yıldır biz de mücadele alanlarından geliyoruz; partilerimiz kapatıldı, yasaklandı, cezaevlerine gönderildik ama her seferinde büyüyerek geldik. Diliyorum, umuyorum, Yeni Parti de Türkiye demokrasisine büyük katkılar sunar, büyüyerek iktidara doğru yürür. Kendilerine başarılar diliyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sarı...

6.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir ili Ayvalık ilçesindeki TOKİ konutlarına ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Balıkesir ilimiz Ayvalık ilçesinde TOKİ konutlarıyla ilgili geçtiğimiz aylarda bir kura çekimi olmuştu. Burada TOKİ'nin bir şartnamesi var: Üç yıl Ayvalık'ta ikamet ediyor olmak ve bu konutları taksitler bitmeden satmama gibi bir engeli var. Ama görüyoruz ki "Sahibinden.com" gibi sitelerde yani satış sitelerinde bazı emlak şirketleri buradaki TOKİ konutlarını satışa çıkarmış durumda. Bugün, TOKİ'nin bir zenginleşme aracı olarak kullanılmasını doğru bulmuyorum. Bu konuda gerekli incelemelerin yapılıp tedbirlerin alınması gerekmekte. Sonuç itibarıyla dar gelirli vatandaşlarımız konutlara ulaşmakta zorluk yaşıyor, kirasını ödemekte zorluk yaşıyor ama TOKİ'nin son dönemdeki uygulamaları zaten vatandaşlarımızın TOKİ konutlarına ulaşmasını zorlaştırıyor. Artan taksitler, uzun vadeli süren borçlanmalar ve teslim edilmeyen konutlar sebebiyle TOKİ'den faydalanmaya çalışan gariban vatandaşlarımız haklarına ulaşamıyorlar. Bir de bu haksızlıklarla mağdur oluyorlar.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - İkinci söz talebi, Gaziantep'in sorunları hakkında Gaziantep Milletvekili Sayın Melih Meriç. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Meriç.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Çok kıymetli arkadaşlarım, bugün Yeni Partinin ilk gündem dışı konuşmasını yapacağım için çok gururluyum ve hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

Bugün Gaziantep'imizin sorunlarını konuşmak için söz almış bulunmaktayım. Gaziantep, biliyorsunuz, Türkiye'nin sanayi şehri, aynı zamanda işçi şehri ve aynı zamanda esnaflığın en yoğun yaşandığı bir şehir ama maalesef, üzülerek söylüyorum ki esnafından, asgari ücretle geçineninden, sanayicisinden emeklisine, herkes ve herkes ekonomik bir çöküşün içerisinde ve karşıda hiçbir muhatap bulamıyorlar. Sokağa çıktığımızda, pazara gittiğimizde bize söyledikleri şey şu: Bizim meselemizi kim çözecek? Niye dinlemiyorsunuz? Niye çözmek için gayret sarf etmiyorsunuz? Ama diyorum ki: Biz Yeni Partinin milletvekiliyiz. "Gel o zaman otur, seninle dertleşelim." diyorlar. AKP milletvekilleriyle oturup dertleşmek dahi istemiyorlar. "Niye?" diye sorduğumuzda adaletin olmadığının en küçük esnaf da farkında, hukukun olmadığının en küçük esnaf da farkında, devlet memurlarınız da farkında, asgari ücretle geçinen işçilerimiz de farkında, sanayicimiz de farkında. Borç batağına batırdığınız sanayicilerimizi bugün... Sırf haziran ayında bir günde 10 tane konkordato ilan edildi Gaziantep'te ve inanın, her ay 20-30 tane şirket konkordato ilan etmek için maalesef adliyelere başvuruyor. Buna rağmen hiçbir şey yapmayacak mısınız? Bu ezilen asgari ücretlimizi, emeklimizi, esnafımızı, sanayicimizi dinlemeyecek misiniz? Biz Fransızlara boyun eğmedik ama size rağmen bu ekonomik sıkıntı için sizlere de boyun eğmeyeceğiz, bunu da açık yüreklilikle söyleyelim. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Biz Gaziantep olarak bunun da üstesinden geleceğiz. Siz sessiz kalın, siz duymayın, siz görmeyin ama ilk seçimde halkın koştura koştura kurduğu bu Yeni Parti iktidara geldiğinde, size rağmen iktidara geldiğinde bu problemlerin hepsini çözeceğimizden emin olsun Türk milleti. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Artık sizden kimsenin bir şey beklediği yok çünkü duymadığınızı biliyorlar, görmediğinizi biliyorlar ve maalesef Gaziantep ağır bir deprem yaşamasına rağmen devletten en ufak bir yardım dahi almadan kendi yaralarını sarmaya devam ediyor.

Çiftçimiz gene aynı sıkıntıda. Araban sarımsağımız dünyanın en lezzetli, en proteinli sarımsaklarından bir tanesi. Bu sene bütün sarımsaklar köylerde, evlerin önünde maalesef çürümeye terk edildi. Buğdaya verdiğiniz taban fiyatı geçen senenin hemen hemen aynı fiyatında, maliyetler 2'ye artmış ama maalesef onları da duymadınız. Biber zamanı geliyor. İslâhiye'nin biberi, geçen sene ithal ettiniz; çiftçiyi, ekeni batırdınız; bu sene gene aynı sıkıntılar maalesef; eken, biçen, aylarca o toprağın içerisinde çoluğuyla çocuğuyla yatan İslâhiyeli çiftçilerimiz kara kara düşünüyor "Gene geçen senekiyle aynı mı olacak?" diye ama sizin bu duyarsızlığınız nedeniyle maalesef onlara sevinçli bir haber veremiyorum çünkü sizler hâlâ duymamaya devam ediyorsunuz.

Gaziantep, küçük sanayicisiyle Türkiye'nin gerçekten göz bebeği. Bugün gidin Gaziantep Küçük Sanayi Sitesi'ne, inanın kimse kirasını dahi veremiyor çünkü geliriyle gideri birbirini asla karşılamıyor. Sizler şunu yapmaya çalışıyorsunuz; işte, rakamlarla oynayarak "İhracat bu kadar büyüdü."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MELİH MERİÇ (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın lütfen.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Gelin, AKP'ye yakın olan bir sanayicinin yanına gidelim, dostça gidelim, siyasetçi olarak gitmeyelim. Gelin, dinleyelim, sattığı üründen kazandığı parayla faizini ödeyebiliyor mu? Sattığı üründen kazandığı parayla SSK'sini, gelir vergisini ödeyebiliyor mu? Gerçekten samimi olarak dinleyin, ondan sonra elinizi vicdanınıza atın ve "Biz doğru yaptık." veya "Yanlış yaptık." deyin. Ama şunu hiçbir zaman unutmayın: Bizler bu ülkenin vatandaşları olarak, bu ülkenin yeni yüzü olarak, bu ülkenin yeni partisi olarak bu milletin sonuna kadar arkasında olacağız.

Sevgiler, saygılar. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, Kastamonu'nun İnebolu ilçesi Piyade Kayıkçılar Loncası'na Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından verilmiş olan İstiklal Madalyası'nın 30 Temmuz 2026 tarihinde teslim edilecek olması münasebetiyle Kastamonu Milletvekili Sayın Halil Uluay'ın.

Buyurun Sayın Uluay. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, Kastamonu'nun İnebolu ilçesi Piyade Kayıkçılar Loncası'na Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından verilmiş olan İstiklal Madalyası'nın 30 Temmuz 2026 tarihinde teslim edilecek olmasına ilişkin gündem dışı konuşması

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ekranları başında ve sosyal medya platformları aracılığıyla bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Kastamonu'nun İnebolu ilçesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 1924 yılında verilmesine karar verilen 2'nci İstiklal Madalyası'nın 30 Temmuz 2026 Perşembe günü fiilen teslim edilecek olması vesilesiyle söz almış bulunuyorum.

Kurtuluş Savaşı yıllarında İnebolu'ya ulaşan cephanenin cepheye sevki, Kastamonu kadınının fedakârlığını âdeta bir abideye dönüştürmüştür. Bu yönüyle konuyu başka bir vesileyle tekrar ele alacağız. Kurtuluş mücadelesinde cephanenin temini, İnebolu'ya aktarılması, İnebolu açıklarında demirleyen gemilerden karaya çıkarılması ve cepheye sevk edilmesi birbirini tamamlayan zorlu aşamalardan oluşmaktadır. Bu vesileyle, cephanenin temini konusunda beni derinden etkileyen bir hatırayı paylaşmak istiyorum. Pakistan İstanbul Başkonsolosu 2017 yılında verdiği bir röportajda çocukken babaannesinin kulağındaki kesiği fark ettiğini ve sebebini sorduğunu anlatıyor. Büyükannesi ise şu cevabı veriyor: "Osmanlı ile dünyanın geri kalanı arasında büyük bir savaş vardı. Osmanlı'ya yardım için örtüler açılırdı. Herkes elindeki para ve altını o örtülere bırakırdı. Benim ise küpelerimden başka verecek bir şeyim yoktu. Küpelerimi çıkarmaya çalıştım ama çıkaramadım. Yardım örtüsü kaldırılmak üzereydi, yetiştirebilmek için küpelerimi kulağımla birlikte koparıp örtüye attım."

İnebolu'nun kıyı yapısı nedeniyle büyük gemiler limana yanaşamıyordu. Cephane gemileri açıkta demirliyordu. Cephaneler yörede denk kayığı olarak bilinen küçük kayıklarla karaya çıkarılıyordu. Açık denizde dev dalgalarla mücadele ederek bu görevi yerine getirenler İnebolu Mavnacılar Loncası ile İnebolu Piyade Kayıkçılar Loncası mensuplarıydı. Üstelik bu hizmetleri karşılığında da hiçbir bedel talep etmediler. Erkekler cephede olduğundan cephane sevkini kadınlar ve yaşlılarımız üstlenmiştir. Yabancı bir yazar bu fedakârlığı şu sözlerle anlatmaktadır: "Sonsuz bir insan seli birbirinden 1,5 metre aralıklarla tek sıra hâlinde ilerliyordu. İnsanlar sırtlarında tüfek demetleri, cephane sandıkları ve top mermileriyle öne doğru eğilmişti. Daha da şaşırtıcı olan bu insanların dörtte 3'ünden fazlasının kadın olmasıydı. Yöresel kıyafetleri içerisinde kadınların bazıları sırtlarındaki yükle birlikte kucaklarında emzikli bebeklerini taşıyor, bazılarının arkasında ise çamur içinde yürüyen 2 ya da 3 küçük çocuk bulunuyordu." Böylece, gemilerle İnebolu'ya gelen askerî malzeme Küre Dağları'nı aşarak cepheye ulaştırılıyordu. İnebolu'dan cepheye cephane sevk edildiğini öğrenen Yunan donanması 9 Haziran 1921 tarihinde 2 gemiyle İnebolu'ya saldırdı. Düşman gemilerini gören ilçe halkı yaşlısı, kadını ve çocuğuyla sahile koşarak kayıklarla kıyıya çıkarılmış mühimmatı güvenli bölgelere taşıdı. Yunan donanması İnebolululardan savaş malzemelerinin ve kayıkların kendilerine teslim edilmesini, aksi hâlde şehrin bombalanacağını bildirdi ancak İnebolu halkı bu tehdide boyun eğmedi. Bunun üzerine İnebolu top ateşine tutuldu. Kayıkların ve bazı binaların zarar görmesine rağmen talepler karşılanmadı. İnebolu halkının azimli direnişi sayesinde cepheye cephane sevki hiç engellenemedi. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu eşsiz fedakârlıkları ödüllendirmek amacıyla 11 Şubat 1924 tarihinde İnebolu Mavnacılar Loncası'na, 17 Kasım 1924 tarihinde ise İnebolu Piyade Kayıkçılar Loncası'na madalya verilmesine karar vermiştir. Mavnacılar Loncası'na verilen madalya teslim edilmiş ancak Piyade Kayıkçılar

Loncası'na verilmesine karar verilen madalyanın fiilen teslim edilmediği anlaşılmıştır. Yapılan girişimler sonucunda bu tarihî eksiklik giderilerek söz konusu madalya 30 Temmuz 2026 Perşembe günü düzenlenecek törenle hak ettiği yere teslim edilecektir. Bu sürece destek vererek Türkiye Büyük Millet Meclisinin 1924 yılında aldığı kararın yerine getirilmesine katkı sağlayan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'a, Millî Savunma Bakanımız Sayın Yaşar Güler'e ve emeği geçen herkese İnebolu adına teşekkürlerimi, şükranlarımı sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

HALİL ULUAY (Devamla) - Bu tarihî madalyanın İnebolu'muza, Kastamonu'muza ve aziz milletimize hayırlı olmasını diliyor; Kurtuluş Savaşı'mızın Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları ile tıpkı o günlerde olduğu gibi, günümüzde de dünya mazlum milletlerine yardım vizyonunu ortaya koyan Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımı sunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, Türkiye'deki gıda enflasyonuna ilişkin açıklaması

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye gıda enflasyonunda zirvedeki yerini korumaya devam ediyor. Veriler "Türkiye'de gıda fiyatları son yirmi bir yılda en az 50 kat arttı." diyor. Bu rakamlar yalnızca istatistik değil sofralardan eksilen ekmek, alınamayan et, süt ve meyvedir. Türkiye ne yazık ki OECD ülkeleri arasında en yüksek gıda enflasyonuna sahip ülke konumuna gelmiştir. AKP iktidarı enflasyonla mücadele ettiğini söylerken vatandaş her gün biraz daha yoksullaşıyor çünkü sorun fiyatların artması değil insanların alım gücünün erimesidir. Mehmet Şimşek "2026 yılı 2025 yılından çok daha iyi geçecek." diyordu ancak vatandaş her geçen seneyi arar hâle gelerek yoksulluğu iliklerine kadar hissetmeye devam ediyor.

BAŞKAN - Sayın Ersever...

8.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, geçen hafta açıklanan YKS sonuçlarına ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, geçtiğimiz hafta YKS sonuçları açıklandı. Tam 67.087 öğrenci sınavdan sıfır çekti. Sıfır çeken öğrenci sayısı geçen yıla göre yüzde 64 artmış. Daha da çarpıcı bir sonuç: 400 ve üzeri puan alan öğrenci sayısı sadece 67.394. Sınavdan yüksek puan alan öğrenciler ile başarısız öğrenci sayısı aynı. Bu tablo gençlerin başarısızlığı değil, iktidarın eğitim politikalarının iflasıdır. TYT matematik ortalaması 6,8; AYT matematik 7,0; fen bilimleri ise 4,3. Kabul edilebilir bir durum değil. Bu sistem sadece gençlere kaybettirmiyor, eğitimde fırsat eşitliğini de kaybettiriyor. Kamusal eğitim kaybediyor, Türkiye'nin geleceği kayboluyor.

BAŞKAN - Sayın Şanlıtürk...

9.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, 28 Şubat öncesinde istifa etmek ya da emekli olmak zorunda kalan personele ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - 28 şubat öncesinde gördükleri baskı ve mobbing nedeniyle istifa etmek zorunda bırakılan ya da alt rütbedeyken emekli olmak zorunda kalan, bugün sayıları 3 bin ila 5 bin kişi arasında olduğu tahmin edilen personel vardır. Bu kişilerin başta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere dönemin belediye başkanları tarafından istihdamları sağlanmıştır fakat özlük hakları Silahlı Kuvvetlerdeki eş değer görevleri yapan arkadaşlarıyla aynı durumda değildir.

Alt rütbeden emekli olmak zorunda kaldıkları için en düşük emekli maaşını almaktadırlar. Hâlbuki görevlerine devam etmiş olsalar da eş değer görev yapan arkadaşlarıyla aynı haklara sahip olacaklardı. Yapılacak bir düzenlemeyle bu mağduriyetin tespit edilmesi ve ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

10.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, topraktan geçimini sağlayan vatandaşların mücadelesine ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Karadeniz'de fındıklıklar, Ege'de zeytinlikler, yaylalarda ise yaşam alanları bugün büyük bir baskı altındadır. Yıllardır bu topraklardan geçimini sağlayan vatandaşlarımız rant uğruna doğasının ve emeğinin elinden alınmasına karşı mücadele vermektedir. Ne yazık ki toprağını, ağacını ve yaylasını korumaya çalışan insanlar âdeta yok sayılmaktadır. Oysa zenginlik de fındıklık da yaylalar da sadece bir arazi değildir; üretimdir, ekmektir, kültürdür ve gelecek nesillere bırakılacak emanettir. Biz buradan mücadele eden bütün vatandaşlarımıza selam gönderiyoruz. Onların haklı taleplerinin yanında olduğumuzu ifade ediyor, doğayı ve üreticiyi koruyan bir anlayışın hâkim olması gerektiğini bir kez daha vurguluyoruz çünkü toprağını koruyamayan bir ülke yarınını da koruyamaz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika söz vereceğim.

Sayın Öncü...

11.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurum'da yapılan tarımsal desteklemelere ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Erzurum'da tarım ve hayvancılığın güçlenmesi amacıyla yürütülen destekleme programları kapsamında 2026 yılının ilk altı ayında üretici ve yetiştiricilerimize 2 milyar 251 milyon lira tarımsal destekleme ödemesi yapılmıştır. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında 5.577 proje tamamlanmış, 556 milyon yatırım desteklenmiştir. Bu destekler dolayısıyla başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Tarım ve Orman Bakanlığımıza teşekkür ediyor, üreticilerimize bereketli ve bol kazançlı bir sezon diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Düşünmez...

12.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, cezaevindeki Furkan Oğlak'a ilişkin açıklaması

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Diyarbakır'dan Kastamonu'ya ekmeğini kazanmaya giden genç bir inşaat işçisinin, Furkan Oğlak'ın yolculuğu nerede bitti biliyor musunuz? Kastamonu E Tipi Cezaevinde tek kişilik bir tecrit hücresinde. Suçu otobüste Kürtçe müzik dinlemek. Irkçı bir güruhun saldırısına uğrayan bu genç, korunmak yerine gözaltına alındı. Ortada bir suç yoktu ama acilen bir suçlu yaratılmalıydı. Telefonu deşildi, Selahattin Demirtaş ve Yılmaz Güney paylaşımları cımbızlanıp örgüt propagandası kılıfıyla tutuklandı. Saldırıya uğrayan bir Kürt olunca yargı mekanizması mağduru korumak için değil onu cezalandıracak bir kulp bulmak için çalışıyor. Temel hakları kendi tekelinde bir lütuf sananlar şunu çok iyi bilsin: Biz Kürt'ün hakkını, dilini ve eşit yurttaşlık onurunu savunmaktan bir milim geri adım atmayacağız. Hukuku bir düşmanlık aparatına çeviren bu tahammülsüz, ırkçı zihniyetlere asla boyun eğmeyeceğiz. Furkan Oğlak derhâl serbest bırakılsın.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

13.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, tarım politikalarına ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - AK PARTİ iktidarında tarımda planlama yok, öngörü yok, güven yok. İthalatla günü kurtarmaya çalışan anlayış çiftçimizi bitirmiştir oysa bir ülkenin gerçek bağımsızlığı toprağını işleyen çiftçisinin gücüyle mümkündür. Çiftçiyi desteklemek lütuf değil devletin görevidir. Üretimi artıracak, maliyetleri düşürecek, alım garantisi sağlayacak ve çiftçinin alın terinin hakkını verecek tarım politikası şarttır çünkü çiftçi kaybederse sadece tarla boş kalmaz; sofralar eksilir, şehirler yoksullaşır, ülkenin geleceği zayıflar. Toprağına küsen çiftçi geleceğe küsen millettir. Gelin, bu feryadı duyalım, çiftçiyi de tüketiciyi de aynı anda yaşatacak tarım politikalarını hayata geçirelim.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

14.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Gazze'de yaşanan vahşete ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, ateşkese rağmen Gazze'de yaşanan soykırım ve vahşet dünyanın gözü önünde acımasızca devam ediyor. Çocukların, kadınların, yaşlıların gözlerinde saklı ölümün sessizliğinin hesabını veremeyeceğimizi biliyor, Allah'tan af diliyorum. İnsanlıktan eser kalmadığının en insafsızca örneği sergileniyor ve dünya seyrediyor. Bu bir siyonist katliam olmaktan çoktan çıkmış, vahşet boyutu itibarıyla tüm dünyanın yüz karası olmaya mahkûm cürmümeşhut bir hâl almıştır. Kudüs'te etkin olan siyonist terör grubu kutsal heykelin çağrısıyla binlerce fanatik Mescid-i Aksa'ya baskın düzenledi. Yahudi dinî günleri kullanılarak girişilen eylemlerle dünyanın oldubittilere alıştırılmak istendiği, hedefi ve gayreti, zamansal ve mekânsal bölümü olan bir işgal planı devreye alınmaya çalışılıyor.

Dünyanın bir gün Gazze'yi ve bu onurlu şehadet yürüyüşünü anlayacağı ümidiyle Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çan...

15.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Yeni Partiye ve emeklilikte adalet isteyen yurttaşların mücadelesine ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Kurucuları arasında yer aldığım, her bir neferiyle gururla mücadele arkadaşlığı yapacağım Yeni Partimiz Türk siyasi hayatına ve Parlamentomuza hayırlı uğurlu olsun.

Bugüne dek milletimizin derdiyle dertlendik, onların sesi olmaya gayret ettik, seçim bölgelerimizin meselelerini yüce Meclisin meselesi hâline getirmeye çalıştık. Bu duruşumuzu bundan sonra da çok daha güçlü bir şekilde ortaya koyacağız.

Hafta sonu Samsun'da emeklilikte adalet isteyen yurttaşlarımızla bir aradaydık. Sigorta başlangıcındaki bir günlük fark yüzünden on yedi, yirmi yıl daha fazla çalışmak zorunda bırakılan yurttaşlarımızın mücadelesine ortak olduk. Bu adaletsizliğin sona ermesi yalnızca emekçilerin değil, sosyal devlet ilkesine inanan herkesin ortak sorumluluğudur. Yeni Parti olarak bu adaletsizliği ortadan kaldırmaya söz veriyoruz. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Barut...

16.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, üretime destek verilmesi, üreticinin güçlendirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, "Yiğit muhtaç olmuş kuru soğana, bunu gören yürek nasıl dayana?" sözü bugün acı bir gerçeği anlatıyor. Tarlada alın teri döken çiftçimiz ürettiği patatesi, soğanı ve diğer ürünleri hak ettiği değere satamıyor, pazara çıkan vatandaşımız ise aynı ürünleri yüksek fiyatlar nedeniyle alamıyor. Bu karanlık tablonun sorumlusu AKP iktidarıdır. Üretimi planlamak,

çiftçiyi desteklemek ve tarımı güçlendirmek yerine ithalata doymayanlar yüzünden herkes acı çekiyor. Üretime destek verin, üreticiyi güçlendirin; çiftçi kazanırsa üretim artar, tüketici de daha uyguna alır. Biz alın terinin değer gördüğü, üreticinin emeğinin karşılığını aldığı, halkın refah içinde yaşadığı bir Türkiye istiyoruz.

Hep birlikte, üreteni de tüketeni de koruyan adil ve sürdürülebilir bir düzeni kuracağız.

Teşekkür ederim. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bozan...

17.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, bireysel silahlanmayla, çeteleşmeyle ve uyuşturucuyla mücadeleye ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bireysel silahlanma, çeteleşme ve uyuşturucuya karşı defalarca bu Mecliste konuştuk ama iktidar bu sorunu gündemine almadı. Bugün, her kentin sokaklarına kadar inmiş bir çürümeyle karşı karşıyayız; yurttaşlar bu beladan dolayı kendini sokakta da evinde de güvende hissetmiyor. İktidarın görevi suç işlendikten sonra açıklama yapmak değil suçu önlemektir; iktidarın görevi çetelere, dolandırıcılık şebekelerine ve uyuşturucu tacirlerine karşı daha etkin ve kararlı bir mücadele yürütmektir. Yurttaşlar ise bugün, sokak başlarında çetelere karşı nöbet tutuyor, uyuşturucuyla mücadele için yürüyüşler yapıyor. Biz de bu ülkenin gençlerinin uyuşturucuya, çetelere teslim edilmesine izin vermeyeceğiz. Halkın beklentisi açıktır, halkın beklentisi nettir; bu çürümüşlüğe karşı topyekûn mücadele zamanıdır.

BAŞKAN - Sayın İrmez...

18.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, 33 kurşun olayına ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Tarihe ve zihinlerimize 33 kurşun olayı olarak geçen katliamın üzerinden seksen üç yıl geçti; 33 Kürt köylü, Orgeneral Mustafa Muğlalı'nın emriyle yargısız infaz edildi, Sefo Deresi'nde kurşuna dizildiler ve o karanlık günden yalnızca 1 kişi sağ kurtulabildi, o da kısa bir süre sonra yaşamını yitirdi. Katledilme gerekçeleri yine tanıdıktı; varlıklarıydı, kimlikleriydi, insanca bir yaşam mücadeleleriydi; tıpkı Roboski'de yaşananlar gibi, tıpkı Kuşkonar ve Koçağılı köylerinin bombalanması gibi.

Katliamlarda yaşamını yitirenleri bir kez daha saygı ve rahmetle anıyor, yaşatılanları ve failleri unutmayacağımızın sözünü veriyoruz.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

19.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana'nın Avrupa'nın plastik atık çöplüğüne dönüştüğüne ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Sayın Başkan, Adana, eşsiz lezzetleri, zengin tarihi, doğası ve zirai ürünleriyle anılmak yerine ne yazık ki Hindistan, Bangladeş gibi şiddet, uyuşturucu, gasp, haraç, trafik ve çöp geri dönüşüm ambarı olarak gündeme gelmekte. Bu bereketli topraklar Avrupa'nın plastik atık çöplüğüne dönüşmüştür. Yol kenarlarına dökülen ve nehir yataklarında yasa dışı yakılan ithal atıklar toprağımızı, suyumuzu ve havamızı zehirliyor; Adana halkı artık temiz bir nefes alamıyor, Avrupa'nın ithal atık yükünün bedelini de Adanalı ödüyor. AK PARTİ kenti görmezden geliyor ve Adanalılar bundan bıkmış durumda. Memleketimizin atık deposu olmasına izin vermemeliyiz diyorum.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

20.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Yeni Partiye ve gerçek enflasyonun mutfakta yaşandığına ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Öncelikle, kurucular kurulunda yer aldığım Yeni Partinin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

İktidar yıllardır ekonominin düzeldiğini anlatıyor ancak millet TÜİK'in tablolarına değil market raflarındaki fiyat etiketlerine bakıyor çünkü gerçek enflasyon mutfakta yaşanıyor. İşte, bunun en çarpıcı örneklerinden biri de tereyağı; 2021 yılında 49 liraya alınan bir kilogram tereyağı bugün 1.019 lira, beş yılda yüzde 1.970 zam. Bu tabloyu ne küresel gelişmelerle ne de piyasa şartlarıyla açıklayabilirsiniz. Bunun adı "üretimi bitiren, maliyetleri artıran ve vatandaşı yoksullaştıran yanlış ekonomi politikaları"dır. Üretici artan yem, enerji ve girdi maliyetleri altında eziliyor, tüketici ise temel gıdaya ulaşamıyor. Yeni Parti olarak diyoruz ki milletin sofrasını küçülten bu ekonomik anlayış değişmeden hiçbir vatandaş gerçek anlamda refaha kavuşamaz.

BAŞKAN - Sayın Yontar...

21.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, sosyal yardımlarla yaşamını sürdürmeye çalışan vatandaşlara ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, iktidarın uzun süredir çizdiği pembe tablo artık kendi resmî verileriyle çöküyor. Gerçekler ise ülkemizde yoksulluğun ulaştığı boyutu gözler önüne açıkça seriyor. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının son resmî verilerine göre, yaklaşık 16 milyon vatandaşımız sosyal yardımlarla yaşamını sürdürmeye çalışıyor; neredeyse her 5 vatandaşımızdan 1'i devlet desteği olmadan temel ihtiyaçlarını karşılayamaz durumda. Yüz binlerce çocuk yoksulluğun gölgesinde büyüyor. 3,5 milyon hane elektrik, 717 bin hane ise doğal gaz desteğine ihtiyaç duyuyor. 8,2 milyonu aşkın vatandaşın genel sağlık sigortası primi sosyal yardımlarla ödeniyor. Türkiye'nin ihtiyacı yoksulluğu yöneten değil ortadan kaldıran, sosyal devlet anlayışını güçlendiren politikalardır; bunu gerçekleştirecek irade de Cumhuriyet Halk Partisi iktidarıdır.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

22.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, sivil ticaret gemilerine yönelik saldırılara ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Karadeniz'de Rusya ve Ukrayna arasında devam eden savaş nedeniyle son birkaç haftada sivil ticaret gemilerine yönelik saldırılar giderek artmış ve maalesef hâlen de devam etmektedir. Geçtiğimiz hafta Rusya'daki ticari faaliyetlerini tamamlayarak dönüş yolunda açık denizde seyreden Türk bayraklı "Reyhan Sarı" isimli ticaret gemisi insansız hava aracı saldırısına uğramış, Kocaeli'de ailesiyle yaşayan bir Türk denizcimiz maalesef hayatını kaybetmiştir. Sivil denizcilerin hedef alınması Cenevre Sözleşmesi'ne ve Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşme'ye açıkça aykırıdır. Denizciler savaşın tarafı değil küresel ticaretin emekçileridir. Uluslararası toplumu saldırıları durdurmaya, failleri etkin şekilde soruşturmaya ve denizcilerin güvenliğini sağlamaya, devletimizi ise Türk denizcilerin haklarının korunması için gerekli tüm diplomatik ve hukuki girişimleri kararlılıkla yürütmeye davet ediyoruz diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

23.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Gölü'ne ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; seçim bölgem Burdur Batı Akdeniz'de göller bölgesinde bir şehir ve ne yazık ki göller bölgesi kuraklıkla mücadele ediyor, birçok gölümüz burada kurumayla baş başa kalıyor, Burdur Gölü de bunlardan biri. Burdur Gölü

1970 yılından beri yaklaşık yarısına yakınını kaybetti, Tarım Bakanlığından bir çare bekliyor. Aynı şekilde, Isparta'mızın Eğirdir Gölü de aynı konudan muzdaripti ve orada çalışmalar başladı, bundan gayet memnunuz. Eğirdir Gölü'yle alakalı Aksu havzasından su getiriliyor, bundan gayet memnunuz, yanlış anlaşılmasın ama "Eğirdir'e ne veriyorsak Burdur Gölü'ne de vereceğiz." diyen Tarım Bakan Yardımcısından, 22 Aralık 2025'te Burdur'a gelip davullarla zurnalarla "Burdur Gölü'nü kurtaracağız." diye açılış yapanlardan daha hâlâ Burdur Gölü için ses yok. Yeni Partinin iktidarında Burdur Gölü'nü biz kurtaracağız. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

24.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, geçen hafta Amasya'nın Taşova ilçesinde yaşanan afete ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçen hafta Amasya'mızın Taşova ilçesinde etkili olan şiddetli sağanak, dolu ve fırtına ne yazık ki hemşehrilerimize büyük zararlar verdi; 40'tan fazla evin çatısı uçtu, onlarca evi su bastı, araçlar hasar gördü, 10'u aşkın köyümüzde tarım arazileri ağır hasar aldı, hasat zamanı gelen mahsuller telef oldu. Zaten artan maliyetlerle günden güne zorlaşan şartlar altında üretim mücadelesi veren çiftçilerimiz bu afetle birlikte bir kez daha ağır bir yükün altına girdi. Artık vakit kaybetmeden hasar tespit çalışmaları tamamlanmalı, vatandaşlarımızın zararları süratle karşılanmalı ve devletimizin tüm imkânları Taşova için seferber edilmelidir. Afetten etkilenen tüm Taşovalı hemşehrilerime bir kez daha geçmiş olsun dileklerimi iletiyor, benzer acıların bir daha yaşanmamasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

25.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, uzun süredir ertelenen muhtarlık kanununa ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Adana'da muhtar dernekleri ve üyeleri başta olmak üzere, demokrasimizin temel taşı olan binlerce muhtarımız uzun süredir ertelenen muhtarlık kanununun bir an önce yasalaşmasını bekliyor. Yüz yıllık mevcut mevzuat günümüz şehir, mahalle ve köy ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Vatandaşlarımızın "Muhtar ne işe yarar?" eleştirileri muhtarlara değil güncelliğini yitirmiş bu yasal çerçeveyedir. Yıllardır "Meclise geliyor." denilen kanun, yeşil pasaport gibi özlük hakları ne yazık ki hâlâ somutlandırılamadı. Yaklaşık 50.513 muhtarımızı ilgilendiren bu süreç onların görüşü alınmadan yürütülemez. Muhtarlık, kaldırılacak değil güçlendirilecek bir makamdır. Mahalleyi en iyi bilen, sorunlarını en iyi bilen muhtarlarımızın yetkilerinin netleştirilmesi ve yerel yönetim sistemine etkin şekilde dâhil edilmeleri artık bir zorunluluktur. Muhtarlarımız artık açıklama değil sonuç istiyorlar. Muhtarlık kanunu muhtarların da katılımıyla tekrar yasalaştırılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Kunt Ayan...

26.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Sincan Kadın Kapalı Hapishanesindeki adli kadın mahpuslara ilişkin açıklaması

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sincan Kadın Kapalı Hapishanesindeki adli kadın mahpusların can güvenlikleri yok. Sincan'da son dört ayda 4 adli kadın mahpus yaşamını yitirmiş ve intihar olarak kayda geçmiştir. Yine, 7 kadının ise kendisine zarar verdiği bilgisi avukatları aracılığıyla teyit edilmiştir. Kadın mahpuslar kötü muameleye uğradıklarını, sağlık hakkına erişemediklerini ve taleplerinin ancak kendilerine zarar verdiklerinde karşılandığını iddia etmektedir. Bir mahpusa cezaevi müdürünün "Kendini kesebilirsin,

bize ne?" dediği ve ardından bu kişinin kendisine zarar verdiği iddiası gelinen noktanın vahametini göstermektedir. Adalet Bakanlığına, bir an önce bu iddiaları bağımsız bir şekilde soruşturmasını; yine, Sincan Hapishanesindeki hak ihlallerini önlemek için sorumluluk almasını buradan çağrı olarak iletiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Eren...

27.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'ın Dicle ilçesindeki güneş enerjisi santrali projesine ilişkin açıklaması

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Diyarbakır'ın Dicle ilçesinde Yeşilsırt, Taşağıl ve Bağlarbaşı Mahallelerinin yakınında bir güneş enerji santral projesi için ÇED süreci yürütülmektedir. Görüldüğü üzere, Yeşilsırt'tan Dicle ilçe merkezine uzanan yaklaşık 2.500 dönümlük proje alanı bölgenin önemli ormanlık alanlarını, mera ve bağlık alanlarını kapsamaktadır. Biz yenilenebilir enerji yatırımlarına karşı değiliz ancak temiz enerji üretimi doğayı tahrip eden, yaşam alanlarını daraltan ve yerel halkın iradesini yok sayan bir anlayışla planlanamaz. Dicle halkının itirazı güneş enerjisine değil bu projenin seçilen konumuna yöneliktir. ÇED sürecinde dile getirilen kaygılar ciddiyetle değerlendirilmeli; ekolojik denge, kamusal yarar ve halkın katılımı esas alınmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Boz...

28.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Muş'ta köylere ve ulaşım güzergâhlarına yerleştirilen mobeselere ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Muş'ta son dönemde köyler ve ulaşım güzergâhları MOBESE sistemleri ve güvenlik anlayışıyla kuşatılmaktadır. Meşeiçi, Demirkapı, Doğantepe, Karaağaçlı, Köprüyolu, Çukurbağ, Durugöze, Yedipınar köy üçgeni; Zorava, Vartinis, Kümbet, Kelereş, Aşağıyongalı, Güzeltepe, Üniversite ve Kızılağaç Kavşağı hattına yerleştirilen MOBESE'ler iktidarın bölgede yıllardır sürdürdüğü güvenlikçi anlayışın yeni halkasıdır. Bu uygulamaların amacı yalnızca güvenliği sağlamak değil kırsalı sürekli gözetim altında tutmak ve toplumsal yaşamı denetlemektir. Demokratik siyaseti güçlendirmek yerine güvenlik politikalarını genişleten bu anlayış bölgede kalıcı bir gözetim rejimi inşa etmektedir. Köylerin ihtiyacı olan daha fazla MOBESE ve askerî tedbir olamaz. Halkın ihtiyacı yoksulluğun, işsizliğin ve hizmet eşitsizliğinin giderilmesi, hukuk ve demokratik güvencelerin güçlendirilmesidir. "Güvenlik" adı altında yaşamın her alanını denetim altına alan bu politikalardan vazgeçilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Bülbül... Yok

Sayın Kaya...

29.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, emlakçı ve galerici esnafına ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Emlakçı ve galerici esnafımız onaylı portföylerini sosyal medya hesaplarında pazarlayamıyor, zaten işleri daralmışken bir de pazarlama güçlerinin ellerinden alınması sektörü âdeta bitme noktasına getirmiş durumda; buna bir an önce bir çözüm getirmek gerekiyor. Pazarlanan ev ya da araç görselinin altına eklenecek bir onay numarası ya da QR koduyla ilanın yetkili olduğu anlaşılabilir. Sosyal medyada ürünlerin tanıtımının önündeki engeller bir an önce kaldırılmalıdır. Mevcut hâliyle, esnafımız ilan portallarına mahkûm edilmiş durumda. Dükkân kirasından daha fazla ücreti ilan portallarına ödüyor.

Ticaret Bakanlığından bu fiyatları denetlemesini ve makul seviyelere çekmelerini talep ediyorum. Üzülerek söylüyorum, kayıt dışı çalışanların ödüllendirildiği, işini düzgün yapanların bedel ödediği bir düzen oluşmuş durumda. Bu adaletsizlik giderilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul... Yok.

Sayın Gürer...

30.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Çukurova'da devam eden ayçiçeği hasadına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Çukurova'da kıraç arazide ayçiçeği hasadı devam ediyor. ÇUKOBİRLİK yüzde 44 randımanlı ürün için alım fiyatını 35,5 lira kilo fiyatı olarak açıkladı, 2025 yılı Eylül ayında alım fiyatı 33 liraydı; TÜİK verilerine göre, bu yıl bir önceki yıla göre yüzde 16'lık bir artış bekleniyor. Ülkemizde ayçiçeğinde yine de yüzde 30 açık devam ediyor; bunun için üreticiye doğru, zamanında, gerçekçi destekler sağlanmalı. Bu nedenle, ayçiçeği tohum ve yağının ithalatının önüne geçmek çiftçiye verilecek destekle gerçekleşir. Sürekli üretim artışını sağlamak için üreticinin ürettiği üründen para kazanabilmesi gerekiyor. Bu parayı kazanmadığı süreç içinde ürün desenini değiştiriyor. Her ürünün deseninin değişmesi yeni ithalat kapılarının açılmasına neden oluyor. Bu da ülkemizde tarıma önemli ölçüde darbe vuruyor. Ayrıca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gökalp...

31.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, otuz üç yıl evvel kaçırılan Özgür Gündem Muhabiri Ferhat Tepe'ye ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Otuz üç yıl evvel bugün Bitlis'te evinin önünden kaçırılan Özgür Gündem Muhabiri Ferhat Tepe ağır işkence gördükten sonra katledildi, cansız bedeni günler sonra Elâzığ'da bulundu. Tanıkların anlatımlarına ve ortaya çıkan delillere rağmen failleri korundu. Bugün barış ve demokratik toplum sürecini konuşurken geçmişin bu ağır suçlarıyla yüzleşmek tarihsel bir sorumluluktur çünkü gerçek ve kalıcı bir barış hakikatin açığa çıkarılması, adaletin sağlanması ve cezasızlık düzeninin sona erdirilmesiyle mümkündür. Kürt halkının hafızasında derin yaralar açan faili belli cinayetler ve zorla kaybetmeler aydınlatılmadan toplumsal barışın zemini güçlendirilemez. Ferhat Tepe'yi saygı ve özlemle anıyoruz. Onun şahsında, katledilen bütün hakikat emekçilerine sözümüzdür: Failler hesap verene kadar susmayacak, unutmayacak ve adalet mücadelesinden vazgeçmeyeceğiz. Geçmişle yüzleşerek hakikati ortaya çıkarmak ortak ve demokratik geleceğimizin temelidir.

BAŞKAN - Sayın Işık Gezmiş...

32.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, açıklanacak fındık taban fiyatına ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu hafta sonu Karadeniz'de fındık üreticimiz bahçeye giriyor. Defalarca söyledik, fındık taban fiyatı hasat başlamadan açıklanmalıdır. İşçilik, patoz ücretleri belirlenecek; fındık fiyatı hâlâ belli değil. Gübre, ilaç, akaryakıt, işçilik maliyetleri artarken üreticiyi belirsizliğe mahkûm etmek kabul edilemez. Açıkça söylüyoruz, 2026 yılı fındık taban fiyatı en az 350 TL olmalıdır. Giresun kalite fındığına ayrıca yüzde 10 fiyat farkı muhakkak verilmelidir. Fındık milyonlarca insanın geçim kaynağı ve ülkemizin en önemli ihracat kalemlerinden biridir. Bakanlık ve TMO artık sessizliğini bozmalı, üreticiyi tekelleşen firmaların insafına bırakmamalıdır. Fındık üreticisi hakkını almalıdır.

BAŞKAN - Sayın Akay...

33.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, ekonomi yönetimine ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Ekonomi yönetimi piyasaya güven vermiyor, kendi açıkladığı enflasyon hedefine bile inanmıyor; inanmış olsaydı yüzde 41,99 faizle borçlanmaz, 2035'e kadar yüzde 29'un üzerinde faiz ödemeyi bugünden taahhüt etmezdi. Rekor faizle alınan her borç geleceğin bütçesine yani geleceğe, gençlere, çocuklara ekstra yük bindirirken emeklinin, çiftçinin, üreticinin ve milyonlarca vatandaşın hakkını da faiz giderlerine aktarıyor. Yılın ilk altı ayında faize 1,4 trilyon TL ödeyen iktidarın emekliye ve üreticiye gelince "Kaynak yok." demesinin hiçbir inandırıcılığı kalmamıştır. Rekor faizle borçlanan bir devletin mali disiplin söylemi de çökmüştür. Bu anlayış üretimi ve yatırımı değil borçlanmayı ve faiz yükünü büyütmektedir. Türkiye'nin ihtiyacı yüksek faiz düzeni değil üretimi, istihdamı ve adil gelir paylaşımını esas alan güçlü bir ekonomi yönetimidir.

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu...

34.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, yabancı doktor ve akademisyenlere, öğrenci affında adalet isteyenlere ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Doktorlar hak isteyince "Yurt dışından doktor getiririm, giderlerse gitsinler." demişti Cumhurbaşkanı Erdoğan. Doktorlar gitti, şimdi, gelen yabancı uyruklu doktorlara da haksızlık yapılıyor. Anayasa Mahkemesinin kararı çiğnenerek yabancı doktor ve akademisyenlere daha az ücret verilecek. İktidar pek "yöksek" adaletini gösterecek. Türkiyeli doktora da yabancıya da zulmediyorsunuz. Ayrıca, öğrenci affında adalet isteyen milyonlar var bu ülkede. Ayrımcılık yapılarak siyasi gerekçelerle okuldan atılan öğrenciler af kapsamının dışında tutuluyor. Bu adaletsizliği kabul etmiyoruz ve affın herkes için geçerli olmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

35.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, çiftçinin feryadına ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, çiftçilerin borcu 1 trilyon 439 milyar lirayı aşmış, çiftçimiz tarım yapamaz durumdadır. Tarım yapan çiftçimiz feryat ediyor. Yıllık enflasyonun yüzde 35 olduğu ülkemizde Toprak Mahsulleri Ofisi hububat fiyatlarını sadece yüzde 22 zamla açıkladı; buğday alım fiyatını ton başına 16.500 lira, arpayı ise 12.750 lira olarak açıkladı. Bu fiyatları açıklamadan önce tüccar buğdayın tonunu 14-15 bin liraya alırken bu açıklamanın sonrasında 11 bin lira ila 13 bin lira arasında alıma başladı. Çiftçi zarar ediyor. Buğdayını hasat eden çiftçi bir yıllık emeğini satıp borçlarını ödemek istiyor ancak randevu bulabilirse Toprak Mahsulleri Ofisine gidiyor, gittiğinde de üç gün sıra beklemek zorunda kalıyor ve üç günlük nakliye çiftçinin belini büküyor. Kendi açıkladığı fiyata Ofis sadık kalmalı, piyasadaki bu düşük fiyatlara derhâl müdahale edilmeli ve buğdayın tonunu en az 16.500 liradan almalıdır.

BAŞKAN - Sayın Uysal Aslan...

36.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta güvenlik gerekçesiyle yurttaş için yasaklı olan alanlara ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Teşekkürler.

Şırnak'ın köyleri, dağları, yaylaları petrol ve maden işletmelerine, kalekol ve ağaç kesimine serbestken aynı alanlar yurttaş için güvenlik gerekçesiyle yasaklı. Şah ve Hebler gibi usulsüz kamulaştırma ve tahsis kararları alınıyor, yüzlerce yurttaş kendi toprağına dönemiyor; tarım ve hayvancılık geriliyor, zorunlu göçün yarattığı etkiler ağırlaşıyor. Oysaki köye dönüş, mülkiyet hakkının, çalışmanın, insanlık onuru ve kültürel hafızanın bir gereğidir. İçişleri Bakanlığına sormuştuk; yasaklı köy ve mezra sayısı kaç, yasaklama gerekçeleri ne, "Geçici özel güvenlik bölgesi" adı altında valilik

izinleriyle fiilî engellenen köy sayısı kaç; son beş yılda yapılan başvuruların sonucu gibi sorularımıza ne yazık ki cevap alamadık. Hatırlatmak isteriz ki kalıcı barışın da tarımın da çiftçinin de geleceği güven içinde topraklarına dönebilmekten geçer. Yasaklamalar kaldırılmalı, tarım ve hayvancılığı yeniden canlandıracak destek programları hayata geçirilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

37.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının personel alım sürecine ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Diyanet İşleri Başkanlığının personel alım sürecindeki belirsizliği gençlerimizi mağdur ediyor; binlerce aday sözlü sınavı başarıyla geçmesine rağmen kontenjan yetersizliği nedeniyle bekletiliyor. Bu kardeşlerimiz kadroların gerektirdiği bütün şartlarını yerine getirmiş, mülakatı başarıyla tamamlamış, Diyanet teşkilatında görev yapmaya ehil olduklarını ispatlamıştır ancak kadro açığı nedeniyle bu personel değerlendirilememektedir. Daha önce benzer durumlarda yedek adaylar için ek alımlar yapılmıştı, bu noktada boş kadroların doldurulması, ek kontenjan tahsis edilmesi son derece zorunlu bir gerekliliktir. Gerek vekil imamlar gerek fahri Kur'an kursu öğreticileri büyük mağduriyet içerisinde atanmayı beklemektedir. Acilen kadro tahsisi yapılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Dindar...

38.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, SGK'de memur olan Mehmet Sedat Ünal'a ilişkin açıklaması

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

SGK'de düz bir memur olan Mehmet Sedat Ünal, Van Büyükşehirden hem Daire Başkanı olarak hem de Özel Kalem Müdürü olarak maaş alıyor; başka gelirleri de varsa bilmiyoruz. Van SGK'de denetçiler Murat Sezer ve Kamuran Sarıkaya'yla birlikte bu kişi, belediyede kim nereye sürülecek, kim rahatsız edilecek, kime mobbing uygulanacak, kim ihraç edilecek, kimlerin sözleşmesi yenilenmeyecek... Kayyım pis işlerinde bu tetikçileri kullanıyor. Adalet Bakanı ve İçişleri Bakanı iddia ettikleri gibi hakkaniyet peşindeyseler bu kişilerin ve ikinci derecede yakınlarının mal varlığı ve para akışlarını incelesinler. Kayyum çetesi valinin hukuksuzluk yaptığı, halkın iradesini gasbettiği, halkın hizmet alamadığı bir yer değil sadece; bir de bu şekilde kifayetsiz ve liyakatsizlerin halkın bütçesini çaldığı bir düzen var.

BAŞKAN - Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

YENİ YOL Partisi adına Sayın Bülent Kaya.

Buyurun Sayın Kaya.

39.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Yeni Partiye ve seçilen grup yönetimine, Cumhuriyet Halk Partisinin yeni grup yönetimine, 7 gruplu Meclis aritmetiğine, Filenin Sultanları'na, gündemdeki çerçeve yasaya; sanal bahis, kara para ve uyuşturucuyla mücadele operasyonlarına, Ahbap soruşturmasına ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu çalışma haftamızın hayırlara vesile olmasını dileyerek hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu hafta demokrasi hayatımıza bir siyasi parti daha katıldı. Sayın Özgür Özel ve arkadaşlarının liderliğinde kurulan Yeni Partiyi tebrik ediyor, Türkiye demokrasisi ve siyasi hayatına hayırlı olmasını dileyerek tebrik ediyorum. (YENİ YOL, Yeni Parti ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Ayrıca, Yeni Partinin grup yönetimine seçilmiş olan Sayın Gökhan Günaydın, Ali Mahir Başarır ve Murat Emir Beylere de mevkidaşlarım olarak hayırlı görevler diliyorum, kendilerini de tebrik ediyorum.

Yine, Cumhuriyet Halk Partisinin yeni grup yönetimi de belirlenmiş oldu. Grup Başkanı olarak Sayın Faik Öztrak, Grup Başkan Vekilleri olarak Sevda Erdan Kılıç ve Rahmi Aşkın Türeli Beylere de görevlerinde başarılar diliyorum, tebrik ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Şu an 7 gruplu bir Meclis aritmetiğiyle karşı karşıyayız. Daha önce, Temmuz 2023 tarihinde Saadet Partisi olarak biz bir grup kurmuş ve 6 gruplu bir Meclis çalışmasına başlamıştık; herhâlde bizleri, Saadet Partilileri çok sevdikleri için o gün bize bir türlü yer bulamamışlar, yere göğe sığdıramamışlardı bizi. İlk günden itibaren 7 gruba Mecliste barış içerisinde yer bulunmuş olmasını takdire şayan bir durum olduğunu buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum. O gün bu siyasi krizi çözen ve barış ve uzlaşı içerisinde de siyasi partilerin gayet rahat birlikte çalışabileceğini gösteren Sayın Devlet Bahçeli'ye tekrar teşekkür ederken bu siyasi kültürü ve geleneği devam ettiren DEM PARTİ'sinin Genel Başkanı Sayın Tuncer Bakırhan'a da göstermiş oldukları nezaketten dolayı çok teşekkür ederim. Umarım, bu ve benzeri şeyler siyasetin rekabet olduğunu ama aynı zamanda birbirimize karşılıklı saygı çerçevesinde, barış içerisinde de bu Türkiye Büyük Millet Meclisini çalıştırabileceğimizi, herhangi bir grubu ya da şeyi yok sayarak, onlara zorluk çıkararak çalışmanın buranın barışına hizmet etmeyeceğini hep beraber anlamış oluruz diye düşünüyorum.

Yine, Filenin Sultanları Milletler Ligi'nde şampiyon oldu. Dünya şampiyonu olan Voleybol Millî Takımı'mızı da buradan tebrik ediyorum.

Bir çerçeve yasa gündemde. Adalet ve Kalkınma Partili yetkililer sürekli, her konuştuklarında, her mikrofonu ellerine aldıklarında "Meclis kapanmadan" diye belirsiz bir tarih veriyorlar. Buradan AK PARTİ'li yetkililere hatırlatmak isterim ki Meclis aslında 1 Temmuzda kapandı, biz şu an kapanmış olan Meclisi Genel Kurulun kararıyla uzatıyoruz ve daha ne zamana kadar uzatacağımız bile belli değil. Dolayısıyla "Meclis kapanmadan" gibi belirsiz ifadelerden daha ziyade artık bu yasayı bir an önce Türkiye Büyük Millet Meclisine getireceklerse getirmelerini ve bu çerçeve yasadan dolayı Meclisin uzatmaları oynamasına sebep olmamalarını diliyorum.

Tabii, çerçeve yasa demişken, kamuoyunda yoğun olarak adli mahkûmlarla ilgili bir beklenti var. Hele hele toplumsal vicdanda, çerçeve yasayla ilgili adımlar atılırken adli mahkûmların yok sayılması, cezaevinde sayıları 450 bine yaklaşan ve çoğu vardiyalı olarak yatmak zorunda kalan, kapasite ve kontenjanın üstünde mahkûmların çok zor şartlarda hükümlerinin infaz edilmeye çalışıldığı bir süreci yaşıyoruz. Adli mahkûmlar sürekli bizlere ulaşıyor. Dolayısıyla böyle bir çerçeve yasanın Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getirildiği bir dönemde adli mahkûmların ıskalanmış olması ya da bunların hiç dile getirilmemiş olmasının gerçekten toplumsal vicdanda ciddi zararlara yol açacağını buradan ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla bu konu ele alınırken mutlaka ve mutlaka adli mahkûmların da taleplerinin dikkate alınması gerektiğini buradan bir kez daha ifade etmek isterim.

Yine, sanal bahis, kara para, uyuşturucuyla mücadelede önemli operasyonların yapıldığını görüyoruz. Biz, bu ve benzeri operasyonları aslında 28 Mayıs 2023 seçimlerinden hemen sonra göreve gelen İçişleri Bakanının âdeta her gün kahraman ilan edilerek bir PR yaptığı çalışma üzerinden görmüştük. O dönemde de şunları ifade ettik: "Doğru, siz her ne kadar seçimi yeni kazanmış olsanız da yirmi yılı aşkın bir siyasi iktidarsınız. Peki, bu kadar operasyon yapıyorsunuz da bunlar ne zaman, hangi ara doğdu da bu operasyonları yapıyorsunuz? Bir de dönüp geçmişinize bakmanız lazım." Bugün, yine, sanal bahis, kara para, uyuşturucuyla ilgili hemen hemen her gün Adalet Bakanının paylaşımlarından operasyonları görünce sayın Adalet Bakanına dönüp "Siz yeni Bakanlığa gelmiş olabilirsiniz ama Adalet ve Kalkınma Partisi yaklaşık yirmi beş yıldır iktidarda; bugün temizlemeye çalıştığınız bütün bu kötülükler maalesef bu yirmi beş yılda meydana geldi." demekten de kendimizi alamıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün 7 gruplu bir Meclisi yönettiğiniz için ben de sizin sabrınızı fazla zorlamadan sade, kısa bir şekilde toparlamaya gayret edeceğim.

Son olarak, AHBAP soruşturmasıyla ilgili yardım kuruluşlarına dönük bir operasyon oldu. Elbette, sivil toplum kuruluşları; kamunun yükünü hafifleten, kamunun ulaşamadığı yerlerde bu toplumun sivil alanda harekete geçmesini gerektiren önemli kurumlar. Bu kurumların şeffaflık içerisinde, devletin belirlediği kurallar içerisinde hareket etmesini temin etmek elbette devletin birinci vazifesidir ama bu ve benzeri operasyonlar üzerinden "birinci dalga" "ikinci dalga" "üçüncü ve dördüncü dalga" diye her gün birilerinin ifadeye çağırılmış olmasının sanki bu konuyu amacından uzaklaştıran bir mecraya doğru gitmekte olduğunu da hissediyoruz. Dolayısıyla yardım kuruluşlarıyla ilgili denetimler son derece önemli, bunları mutlaka yapmamız lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Son bir dakikayla toparlayacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Ama bunları yaparken de eşitlik kuralları içerisinde, ifadeye çağırdığımız kişilerin lekelenmeme hakkı olduğunu da dikkate alarak bu soruşturmaların sonuna kadar yapılması ama soruşturmaları yaparken de insanların lekelenmeme hakkına dikkat edilmesi ve benzeri durumda olan bütün yardım kuruluşlarının İçişleri Bakanlığımızın ilgili birimleri tarafından mutlaka ve mutlaka detaylı bir şekilde denetlenmesi gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kaya.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Uğur Poyraz.

Buyurun Sayın Poyraz.

40.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Antalya ili Kaş ilçesi Üzümlü Mahallesi'ndeki orman yangınına, Alanya'da sahile vuran çöp yığınlarına, "terörsüz Türkiye" konusunda yapılan açıklamalara ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün sabahleyin kalktığımızda, Antalya ili Kaş ilçesi Üzümlü'deki orman yangını haberiyle uyandık. Başta Antalya Valiliği olmak üzere Antalya'daki bütün resmî kurumlar ve itfaiye ekipleri sürece müdahale etmiş, yangını kontrol altına almaya çalışıyorlar. Öncelikle orada bu mücadeleyi veren herkese yürekten teşekkür ediyorum. Ancak Parlamentoda o gün olan milletvekilleri hatırlayacaktır ki daha yaz gelmeden önce özellikle bu konuya ilişkin, Türkiye'nin kaderi olan, son on-on beş yıldır kaderi olan bu orman yangınlarına ilişkin hem milletvekillerimiz müstakil hem de grup olarak önergeler verdik. Önergeleri verirken bu bizim kendimizle alakalı bir durum değil, biz otel sahibi değiliz, bizim kendi ormanlarımız da yok. Biz bu memleketin ormanlarını, doğasını, çevresini hepimizin olarak kabul ediyoruz ve bunlara ilişkin ortak akılla, Parlamento kültürüyle nasıl bir çözüm yaratırız diye önergeler verdik. Bu önergelerin hepsi reddedildi; burada bu istişare kültürünün nasıl bir ezber üzerinden, nasıl bir "Ben bilirim." deformasyonuyla ötelendiğine basit bir örnek.

Yine, Antalya'da ormanlarımız yanarken ve oradaki yetkililer mücadele ve müdahale etmeye çalışırken Antalya'da başka bir problem daha yaşıyoruz. Alanya'da çöp yığınları sahile vurmuş durumda çünkü Avrupa'nın pisliğini -Avrupa'nın pisliğini- cennet vatanımıza getirip Adana ve Mersin'de işleyen kontrolsüz tesislerdeki plastik çöpler kıyı akıntılarıyla Antalya-Alanya sahillerine kadar ulaşmış durumda. Bu konuya ilişkin Turizm Bakanlığına, Tarım Bakanlığına, Ticaret Bakanlığına ve Çevre Bakanlığına gerekli soru önergelerini verdik. Bu soru önergelerinin cevabına göre de Parlamentoda bir araştırma önergesi talep edeceğiz çünkü bu memleket için, hepimiz için can yakıcı bir durum.

Bugün aslında bu konuya, bu meşhur terörsüz Türkiye konusuna hiç girmek istemiyordum. Adalet ve Kalkınma Partisinin Sözcüsü Ömer Çelik, böyle, bir siyasetçiye ya da devletle ilgili bu kadar önemli ve hassas bir konuya hiç yakışmayacak bir üslupla "ince işçilik" tanımıyla bir açıklama yapmış, bir beyanat vermiş 27 Temmuz 2026 tarihinde. Bu açıklamasında haberin başlığı, beyanı "İnce işçilik aşamasındayız." ve devamında "Devletin niteliklerinden ve milletin değerlerinden verilen bir taviz yoktur." Bu, Adalet ve Kalkınma Partisi Sözcüsü, "ince işçilik" diyor.

Şimdi, aynı Adalet ve Kalkınma Partisi Sözcüsü Ömer Çelik'in 28 Ocak 2025 tarihli açıklaması; İmralı'daki ziyaret trafiğinin tamamlandığını ve sürecin bir pazarlık olmadığını öne sürerek "Bundan sonra beklenen, terör örgütünün tasfiye edilmesiyle ilgili çağrının ortaya çıkması." dedi. Bu, yine AK PARTİ Sözcüsünün 3 Mart 2025 tarihli beyanı; devlet bütün bu süreçlerin karşılığında ne verdi, hangi tavizi verdi gibi açıklamaları gördüklerini belirten Çelik "Çok net bir şeydir, devletin nitelikleri konusunda ve milletimizin değerleri konusunda herhangi bir pazarlık süreci yoktur." dedi.

Eski Adalet Bakanı, "Türkiye bir hukuk devletidir." demekten başka hiçbir icraatı olmayan eski Adalet Bakanı: "Silah bırakma şartı yerine getirilmezse terörle mücadele devam eder." Yine eski Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, 30 Nisan 2025: "Topun iktidarda olması vesaire söz konusu değil. Burada bir müzakere, bir pazarlık söz konusu değil." Bu, Adalet Bakanıydı.

Yine, AK PARTİ Sözcüsü Ömer Çelik, 13 Temmuz 2025: "Süreç herhangi bir şekilde al ver süreci değildir." AK PARTİ Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Yayman, 9 Ağustos 2025: "Bu süreçte asla bir al ver süreci yoktur." Sayın Numan Kurtulmuş Meclis Başkanımız: "Bu süreç içerisinde terör örgütüyle hiçbir pazarlık yapılmamış, bundan sonra da yapılmayacaktır." Yine, Sayın Numan Kurtulmuş, 26 Ağustos 2025: "Bu sürecin hiçbir noktasında terör örgütüyle hiçbir pazarlık yapılmamıştır." Sayın Hayati Yazıcı: "Al-ver durumu söz konusu değildir."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Böyle, böyle, böyle devam ediyor. Bir tane de hadi bir Komisyon Başkanından örnek vereyim. Sayın Cüneyt Yüksel sürecin en kritik aşamasının terör örgütünün silah bırakması ve kendisini tamamen feshetmesi olduğunu belirtti. "Bu kapsamda, silah bırakma sürecinin somut, doğrulanabilir ve geri dönülemez şekilde gerçekleşmesi, teyit mekanizmaları gereklidir. Süreç, öncelikle silahların tamamen bırakıldığının ilgili kurumlarca teyit edildiği bir zeminde ilerleyecek, sonrasında ihtiyaç duyulması hâlinde gerekli yasal düzenleme yapılacak." Bu da Parlamentoda İYİ Parti dışında tüm parti gruplarının katıldığı komisyonun raporu. Komisyon raporunun 35'inci sayfasında da diyor ki: "Fesih ve silah bırakmanın istihbarat-güvenlik birimlerince sınırlarımız dışındaki durumlar dâhil tespiti, kamuoyuna yapılan beyanlarla sınırlı bir alan değildir. Beyanların takip ve teyitle anlam kazanacağı aşikârdır."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ve diğer sayfalar da aynı şekilde...

Şimdi, bize ne denildi, vatandaşa ne denildi? Biz zaten dediklerinizi not alıyoruz da vatandaşa dediler ki: "Bir pazarlık yok, al-ver yok." Şu an bu Parlamento bir aya yakın süredir, bu, bir kısmına göre "kök" bir kısmına göre "çerçeve yasa" diye bir yasa için bekletiliyor. Öyle hiç bu mazeretlere, hikâyelere falan gerek yok, burada hiç kimse hiç kimsenin aklıyla da dalga geçmesin. Bu yasada da özellikle hâlihazırda kendini feshettiği ilan edilen örgütün yöneticileri o kıyafetlerle örgütün merkezlerinde açıklamalar yapıyorlar gazetecilere, her gün bir demeç veriyorlar, her gün bir demeç veriyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son dakikayı veriyorum.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Her gün örgüt yöneticileri demeç verirken -ki bu örgüt yöneticileri terör örgütü yöneticileri- her ne kadar bugün iktidar tarafından bunlara "PKK mensubu" deniliyorsa da bunlar PKK terör örgütünün üyeleri; PKK mensubu değil, bunlar bir sivil toplum örgütü değil, bunlar terör örgütü. Bunlar silah bırakmamış, örgüt devam ediyor. "Hiçbir al-ver yok." diyor koca koca adamlar, koca koca makamlardaki adamlar. Bugün Parlamentonun gündemine ama öyle ama böyle teröristlere af, teröristlere infaz indirimiyle ilgili alıştıra alıştıra, alıştıra alıştıra yasa teklifi getirilmeye çalışılıyor. Eğer bu ülkenin iktidar partisi sözcüsünün, Adalet Bakanının, Meclis Başkanının, Millî Savunma Bakanının, komisyon başkanlarının sözüne itimat etmeyecekse bu vatandaş kimin sözüne itimat edecek ya, kimin sözüne itimat edecek?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Poyraz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Rahmi Aşkın Türeli.

Buyurun Sayın Türeli.

41.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, yürütecek oldukları görevler nedeniyle gelen tebriklere, Filenin Sultanları'na, şehit ailelerinin ve gazilerin sorunlarına, Meclisin kanun yapma tekniğine, ekonomik krize ve bölüşüm krizine ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Cumhuriyet Halk Partisi Grubunda Grup Başkanlığı ve Grup Başkan Vekilliği görevini yürütecek olmamız nedeniyle arkadaşlarımızla birlikte bize ilettiğiniz tebrikleriniz ve iyi dileklerinize teşekkür ederek konuşmama başlıyorum.

Filenin Sultanları bizi her zaman olduğu gibi yeniden gururlandırdılar, koltuğumuzu kabarttılar. Kendilerini Atatürk'ün kızları olarak tanımlayan A Millî Kadın Voleybol Takımı'mız Voleybol Milletler Ligi'nde şampiyon oldu. Azimleri, mücadele ruhları ve ülkemize yaşattıkları büyük sevinç için Millî Takım'ımızın her bir sporcusunu, teknik ekibini ve emeği geçen herkesi yürekten kutluyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Tabii, bugün grup önerimizde de olacak, bu şehit ailelerinin ve gazilerin sorunlarının araştırılması konusu çok önemli. Burada gerçekten çok ciddi bir adaletsizlik var. Vatan savunması sırasında hayatını kaybeden veya beden bütünlüğünü yitiren askerlerimiz arasında ayrım yapılması, şehit aileleri ve gazilerimizin farklı mali ve sosyal haklara tabi tutulması son derece yanlış bir tutum. Aynı zamanda Anayasa'nın da sosyal devlet ve eşitlik ilkelerine aykırı. Ayrıntılı olarak konuşacağız bunu. Bu konuya özellikle değinmemin nedeni bu konuda diğer konularda olduğu gibi mevzuatın son derece parçalı ve dağınık bir yapı içinde olmasıdır. Bu konuda da hak sahiplerinin tabi olduğu kanun, olayın meydana geldiği tarih, olayın niteliği, rütbe ve statü ve sigortalılık gibi ölçütlere göre farklı aylık ve tazminat hesapları yapılıyor. Bu son derece yanlıştır ve bunun derhâl düzeltilmesi gerekiyor.

Diğer taraftan, bu aslında bizim Meclisimizin kanun yapma tekniğinin de ne kadar yetersiz ve niteliksiz olduğunu gösteriyor. Aynı zamanda da Parlamento hukukuna ki dünyanın her yerinde üniversitelerde okutulan bir derstir, aykırı uygulamalar olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Parlamento hukukuna göre kanun teknikleri açısından 2 tip kanun var: Kod kanun ve çerçeve kanun. İdeal olan, kod kanun içinde kanunların yapılmasıdır yani birbiriyle ilişkili olan maddelerin birlikte görüşülmesi bir çatı altında, bir kanun bütünlüğü altında. Çerçeve kanunda birbiriyle ilişkisiz kanunlar olabilir, bazı zamanlarda başvurulabilir ama ne yazık ki bizde son dönemlerde, yıllardan beri aslında geçmişten de devam eden ama son dönem gittikçe artan bir biçimde bu torba kanun uygulaması işte, bu kod kanun ve çerçeve kanunun iç içe girdiğini ve birlikte görüşülmesine zorlandığını gösteriyor. Bakın, biraz sonra

yeniden bir torba kanun görüşeceğiz. Böyle bir görüşme sistematiği yok. Tali komisyonlar çalışmıyor. Baktım, 3 tane tali komisyon var. Sonuç itibarıyla, Meclis ihtisaslaşma üzerine kurulu. Orada önce tali komisyonlar çalışacak, raporlarını asli komisyona gönderecekler, ana komisyona; sonra o komisyon o tali komisyon raporlarını da değerlendirerek konuyu görüşecek ama 3 tali komisyonun hiçbirinde de görüşülmemiş; böyle bir görüşme sistematiği yok. Üstüne üstlük, torba kanun gibi yanlış bir sistematik temel kanun olarak görüşülmesi, burada buna zorlanıyor. Bütün bunların hepsine baktığımız zaman son derece verimsiz ve niteliksiz bir Meclis kanun yapma tekniği var.

Diğer taraftan, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri kanunların yerine geçiyor. Parlamentonun bir anlamda, normal şartlarda sahip olduğu yetkilerin aşılmasına, Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle aşılmasına neden oluyor. Gene aynı şekilde, Anayasa'da Cumhurbaşkanına tanınmayan yetkiler ilgili kanun tekliflerinde Cumhurbaşkanına tanınıyor. Ha, sonra ne oluyor? Zaman içinde bunlar Anayasa Mahkemesi kararıyla geri dönüyor, iptal ediliyor ama o zamana kadar sonuçta bunlar uygulanıyor; böyle verimsiz bir sistem olmaz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarı önemlidir, bu nedenle Meclisin gerçekten nitelikli ve verimli kanun yapma sistematiğine bir an önce geçmesi gerekiyor. Parlamento hukuku bütün ilkeleriyle, kurallarıyla uygulanmalı ve tabii, hepsinden önemlisi bunların parlamenter sistem içinde uygulanmasına ihtiyaç var. Cumhuriyet Halk Partisi olarak parlamenter sistemin yanında olduğumuzu, bu sistemin Türkiye'ye uygun bir sistem olmadığını defalarca söyledik, söylemeye devam edeceğiz.

Tabii, son olarak ekonomik krize değinmeden olmaz.

Değerli milletvekilleri, 2023 Haziran ayında, hemen seçimler sonrasında uygulanmaya başlanan program üç yılını doldurdu ama sonuca baktığımız zaman ortada gerçek bir başarısızlık var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim.

Bunu söylemek istemeyiz, sonuçta ülkenin sorunlarının çözülmesini elbette hepimiz isteriz ama önce 2021 yılının Eylül ayında Cumhurbaşkanının "Faiz sebep, enflasyon sonuç." gibi iktisatta yeri olmayan bir teziyle başlayan ve Merkez Bankasının bunu talimat olarak addetmesiyle yürüyen süreç Türkiye'de enflasyonu azdırdı ve bir anda Türkiye'nin bütün dengelerini bozdu. Biliyorsunuz, kur korumalı mevduat sisteminden Merkez Bankası iki yılda 1,5 trilyon zarar etti. Sonrasında, hemen seçim sonrası ekonomi yönetimi değişti, yeni gelen Hazine ve Maliye Bakanı dedi ki: "Türkiye'nin irrasyonel politikalarda devam etmesi mümkün değil, rasyonel politikalara döneceğiz." Arkadan, bir dezenflasyon, enflasyonun kontrol altına alınması politikasını geliştirdi. Neydi? 2026 yılında tek haneli enflasyon seviyelerine ulaşacaktık hatta Maliye Bakanı şöyle de söylüyordu: "Sonuç itibarıyla, bu işin, buradaki programın maliyeti bu toplumsal kesimlerin, bu ülkedeki geniş kitlelerin üzerinde; merak etmeyin, enflasyon tek hanelere düştüğü zaman durumunuz iyileşecek."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ama bakıyoruz, nerede tek hane? Aldıkları zaman, o üç yıllık program başladığı zaman yüzde 38,21'miş, şimdi yüzde 32,11. O arada ne olmuş? Cari açık patlamış, büyüme hızı yavaşlamış, reel sektör kan ağlıyor; sanayicisi, KOBİ'si, iflaslar, konkordato ilanları yani böyle bir şey olmaz. İstikrar programı neden bu noktaya geldi? Çünkü istikrar programının tasarımı yanlıştı. Sadece talebi kısıcı, vatandaşların alım gücünü azaltma üzerine kurulu bir programın başarılı olmasına ihtiyaç yok. Bunun arz yönlü politikalarla desteklenmesi gerekirdi. Piyasalardaki tekelci ve oligopolist yapıların dönüştürülmesi, ortadan kaldırılması gerekirdi. Hiç bunlar yapılmadı ve maliyet işçinin, memurun, emekçinin, çiftçinin üzerine geldi.

Değerli milletvekilleri, bugün çok ciddi bir bölüşüm krizi var, belki cumhuriyet tarihinin en büyük bölüşüm krizini yaşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim.

İşçi, memur, emekli... Bakın, asgari ücret 28.075 lira, en düşük emekli maaşı 23.552 lira; açlık sınırının altındalar, daha haziran ayındayız. Yahu, bu kadar enflasyonun inmediği bir yerde asgari ücreti neden belirlemiyorsunuz temmuz ayında, tekrar artırmıyorsunuz? Hatta biz dedik ki: "Yılda 3 kere, 4 kere belirlensin." Neden en düşük emekli maaşını -ki yaklaşık 5,1 milyon kişi en düşük emekli maaşı alıyor- neden bunları artırmıyorsunuz? Bekâr bir çalışanın yaşama maliyeti bile 46.248 lira. Bunlara Türkiye'nin tahammülü yok. Bunlar çok ciddi başarısızlıklar. Bu program var olan krizi hiçbir şekilde çözmediği gibi Türkiye'yi çok daha kötü noktalara götürüyor. Bunların çok ayrıntılı olarak konuşulması, tartışılması gerekiyor. Bu programla Türkiye hiçbir yere gidemez diyorum.

Teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Türeli.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay.

42.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Yeni Partiye, Cumhuriyet Halk Partisinin seçilen grup yönetimine, Filenin Sultanları'na, Profesör Doktor Halil İnalcık ile Profesör Doktor Zeki Velidi Togan'ın vefat yıl dönümlerine, Şırnak'ta gerçekleştirdikleri temaslara ve katıldıkları Hazreti Nuh'u anma etkinliklerine, "terörsüz Türkiye" hedefine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Geçen hafta cuma günü ülkemizin siyasi hayatına katılan Yeni Partiyi, Yeni Parti Genel Başkanlığına seçilen Sayın Özgür Özel'i, Grup Başkan Vekili arkadaşlarımız Mersin Milletvekili Sayın Ali Mahir Başarır'ı, Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir'i ve İstanbul Milletvekili Sayın Gökhan Günaydın'ı tebrik ediyor, başarı ve hayırlı olsun dileklerimizi iletiyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

Ayrıca, Cumhuriyet Halk Partisinde Grup Başkanı seçilen Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik Öztrak'ı, CHP Grup Başkan Vekilliğine seçilen kıymetli arkadaşlarımız Sayın Sevda Erdan Kılıç'ı ve Sayın Rahmi Aşkın Türeli'yi tebrik ediyor ve başarılar diliyorum. Hayırlı uğurlu olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2026 Voleybol Milletler Ligi Şampiyonu olarak ay yıldızlı bayrağımızı zirvede dalgalandıran A Millî Kadın Voleybol Takımı'mızı, Filenin Sultanları'nı yürekten kutluyoruz. Milletimize yaşattıkları bu tarifsiz mutluluk ve tarihî başarıdan dolayı tüm sporcularımızı ve teknik heyeti tebrik ediyor, önümüzdeki Avrupa Şampiyonası'nda başarılarının devamını diliyoruz.

Sayın Başkan, geçtiğimiz hafta sonu 2 önemli ismin vefatlarının yıl dönümüydü. Türk tarihçiliğinin kutup yıldızı, hocaların hocası Profesör Doktor Halil İnalcık ile Türk dünyasının büyük fikir adamı ve tarihçisi Profesör Doktor Zeki Velidi Togan'ı vefatlarının yıl dönümünde rahmetle anıyoruz. Onların muazzam eserleri dünya tarihçiliğinde büyük ufuklar açmış, geçmişimizi aydınlatan sönmez birer meşale olmuştur. Aziz ruhları şad, mekânları cennet olsun.

Sayın Başkan, muhterem milletvekili arkadaşlarım; 3-6 Temmuz tarihleri arasında Şırnak'ta gerçekleştirdiğimiz temaslar ve Cudi Dağı'nın zirvesinde katıldığımız Hazreti Nuh'u anma etkinlikleri, bölgedeki muazzam sosyal coşkuyu ve yeşeren umutları bizzat yerinde görmemize vesile olmuştur.

Şırnak dillerin, "..." [1] dinlerin, medeniyetlerin ve kadim hatıraların kucaklaştığı müstesna bir vatan köşesidir. Çok net müşahede ettik ki Şırnak'ta tesis edilen huzur ikliminin halk nezdinde muazzam bir karşılığı vardır. Vatandaşlarımız artık terör, çatışma, şiddet, korku, ideolojik veya başka bir tür baskı istemiyor. Şırnaklıların yegâne talebi huzur, güven içerisinde iş, aş ve evlatları için güvenli bir gelecek inşa etmektir. Terörsüz Türkiye hedefi, bölge insanımız için yalnızca bir güvenlik politikası veya teorik bir siyasi söylem değil hayatlarını doğrudan değiştiren, onlara nefes aldıran sahici bir umuttur. Bu huzur ortamının en somut meyvelerinden biri Şırnaklı vatandaşlarımızın, Süryani ve Ezidi vatandaşlarımızın ata yurtlarına, köylerine dönmeye başlamasıdır. Bu dönüşlerin kalıcı hâle gelmesi, bölgede sosyal, ekonomik ve turizm potansiyelinin harekete geçmesi, sınır ticareti ve lojistik kapasitenin artması, gençlerimize yeni istihdam alanları açılması demektir. İstismar alanları daraldıkça devlet-millet bütünleşmesi Cudi'nin zirveleri kadar sağlam bir zemine oturmaktadır. Bölgedeki bu manevi ve sosyal şahlanışın güçlü altyapı yatırımlarıyla taçlandırılması şarttır. Şırnaklı vatandaşlarımızın bizlerden ve devletimizden somut beklentileri bulunmaktadır. Yapımı devam eden 55 kilometrelik Şırnak-Pervari-Narlı ayrımı ve Şırnak Kuzey Çevre Yolu Projesi bölge için hayati önemdedir. İçerisinde toplam 14.940 metre uzunluğunda 12 adet tünel barındıran bu devasa projede çalışmaların kesintisiz yürütülebilmesi ve Kuzey Çevre Yolu'nun tamamlanması için 1 milyar lira civarında ek ödeneğe acil ihtiyaç bulunmaktadır. Bununla birlikte Cizre-Silopi yolu ve Cizre-Hastane Kavşağı arasındaki kesimin onarım çalışmaları da yakından takip edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - 2026 yıl için ayrılan 322 milyon liralık ödenekle devam eden bu projenin bütçe imkânları ölçüsünde daha güçlü desteklenmesini bölgenin ticari damarlarının açık tutulması adına elzem olarak görüyoruz.

İfade etmek isterim ki terörsüz Türkiye aynı kaderde, aynı bayrak altında, aynı vatanda buluşan ve aynı amaçlar etrafında kenetlenen aziz milletimizin ortak selamet gemisidir. Hazreti Nuh'un insanlığa taşıdığı kurtuluş umudu bugün Şırnak'ta kardeşliğin ve millî birliğin nişanesi olarak yeniden yeşermiştir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Akçay.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

43.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, cezaevindeki Furkan Oğlak'a, asgari ücrete, Nepal'den getirilen işçilere ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, 18 yaşındaki Diyarbakırlı Furkan Oğlak Diyarbakır'dan yola çıktı, Kastamonu'da çalışmaya gidiyordu; bir inşaatta iş bulmuştu, o da çalışmak, evin ekonomisine, kendine katkıda bulunmak istiyordu. Yolculuk sırasında telefonundan Kürtçe bir müzik dinledi. Bu sırada sağdan soldan kendisine sataşmalarda bulunuldu. "Terörist" denilerek hakarete uğradı, yetmedi, üzerine linç edildi ve ırkçı bir

[1] *Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.*

saldırıya maruz kaldı. Olay büyüdü, olay yerine polis geldi. Normal koşullarda ne bekleriz? Mağdur olanın korunmasını ve failin de oradan uzaklaştırılmasını ve gerekli adli işlemin yapılmasını. Ama her zamanki gibi kolluk tabii ki Kürt'ü, tabii ki Furkan'ı, tabii ki Kürtçe müzik dinleyeni, tabii ki muhalif olanı gözaltına aldı. Neden? Çünkü sosyal medyasından Yılmaz Güney'le ilgili, Selahattin Demirtaş'la ilgili ve barış süreciyle ilgili paylaşımlar yapmıştı. Bunlar "terörist" olması için yeterli kanıt olarak görüldü, apar topar gözaltına alındı. Bu da yetmedi, bu da onların hırsını dindirmeye yetmedi, hızlı bir şekilde tutuklandı ve Kastamonu'da E Tipi Cezaevine konuldu. Sadece bu da değil; ailesinin anlatımlarına göre cezaevinde de tek başına tutuluyor ve ciddi anlamda cezaevinde hak ihlallerine maruz kalıyor.

Şimdi, Sayın Başkan, biz buralarda çok konuştuk, Kürtlerin hakkını konuştuk, hukukunu konuştuk, nasıl bir ayrımcılığa maruz kaldığını konuştuk ve şimdi de hep beraber diyoruz ki inşallah bütün bunlar geride kalacak, inşallah hepsi çok geride kalacak. Önümüzde yepyeni bir sayfa var diyoruz, yeni bir tarih var, birlikte eşit, özgür yaşayacağımız bir ülke umudu var diyoruz ama gelin görün ki birileri bu umudu baltalamak için, birileri bu süreci sabote etmek için, birileri toplumdaki bu iyimserliği dağıtmak için canhıraş çalışmaya devam ediyor. O anlamıyla, öncelikle Furkan Oğlak'ın böyle haksız hukuksuz tutuklanmasını kabul etmediğimizin, bunun doğru olmadığının; hukuki olmadığının, insanî olmadığının, vicdani olmadığının altını çizerek başlamak istiyorum. Eğer bir hukuk devletine döneceksek yani daha doğrusu şöyle: Eğer bir barış inşa edeceksek önce hukuk devleti olmak zorunda. Bir Kürt Kastamonu'da Kürtçe müzik dinlediğinde kendisini güvende hissettiği zaman bu ülkede barış olur. Bir Kürt Yozgat'ta, Trabzon'da, Rize'de, Ardahan'da ya da başka bir yerde Kürtçe müzik dinlediğinde, Çanakkale'de Kürtçe konuştuğunda başına bir şey gelmeyeceğini, yanındakilerin ona bir şey yapmayacağını bildiğinde, o güvenle yürüdüğünde bu ülkede gerçekten biz barışı inşa ederiz. Onun için herkesin meseleye böyle bakması ve meseleyi böyle ele alması gerektiğini düşünüyor, bu konudaki haksızlığın ve hukuksuzluğun da bir an önce giderilmesi talebini de buradan yapmak istiyorum.

Sayın Başkan, sayın vekiller; çok konuşuyoruz, asgari ücreti konuşuyoruz. Asgari ücret nedir? Bir temel geçim ücretidir değil mi? Yani piyasa koşullarında siz bir işçiye en alt seviyede, insan onuruna yaraşır bir ücret verirsiniz; bunun adına da "asgari ücret" deniliyor. Ne yazık ki ülkemizde asgari ücret bir ortalama ücrete dönmüş durumda ve çalışanların yüzde 55-60'ı asgari ücretle çalışıyor ama bu da iktidara yetmiyor. Yani en altta herkesi asgari ücretle çalıştırmak bile sermaye ve iktidara yetmiyor. Şimdi yeni bir buluşları var, diyorlar ki: "Sektörel ve bölgesel bazda asgari ücret getirelim." Yani işte "Muş'ta, Hakkâri'de, Ardahan'da, Kars'ta yaşam maliyetleri daha düşük, kiralar daha düşük, orada çalışanlara daha düşük bir asgari ücret verelim; İstanbul'da, Kocaeli'de, Bursa'da çalışanlara daha yüksek bir asgari ücret verelim." diyorlar. Şimdi, bu ilk etapta çok realist, çok akılcı gibi görünebilir ama açık ve net söyleyeyim: Hani, şu bölünme paranoyaları var ya, açık ve net; işte, size bölünmenin yolu. Siz ülkeyi zaten ücret üzerinden bölüyorsunuz. Şimdi, bir bölgeyi yani az gelişmiş yerleri ucuz iş gücü cenneti hâline getireceksiniz, sermayenin orada emek sömürüsünü derinleştireceksiniz. İkincisi, orada çalışan gençler doğal olarak şunu söyleyecek: "Ya kardeşim, ben tekstilde on altı saat çalışıyorum, on iki saat çalışıyorum, 20 lira alıyorum. E, İstanbul'daki de on iki saat çalışıyor, 40 lira alıyor. Ben niye o zaman Muş'ta çalışayım?" diyecek ve bu sefer tersine göçü siz tetikleyeceksiniz. Bu ne demek? Büyükşehirlerin altyapı sorunlarının artması demek, nüfus baskısının artması demek, geçim maliyetlerinin artması demek ve en önemlisi de bölgedeki bu kadar büyük bir göç nedeniyle aslında oradaki esnafın ve ekonomik dengenin de bozulması demek. Peki, bu umurlarında mı? Hiç umurlarında değil, tek bir şeyleri var: "Biz oradan sermayeye bir kazanç sağlar mıyız?" diye düşünüyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Diğeri, sektörel bazlı asgari ücret yani zarar eden, çok kâr etmeyen sektörlerde işçiye daha düşük ücret vermek istiyorlar, daha düşük asgari ücret vermek istiyorlar. Niye? Çünkü oradaki riski, oradaki zararı işçinin sırtına yüklemek istiyor yani diyor ki işverene: "Sen maliyete katlanma, merak etme, ben onu da işçinin sırtına yüklerim." Sektörler arasında rekabeti ve uyumu kaldıracak mı? Kaldıracak. Bazı sektörlerin olağanüstü desteklenmesini getirecek mi? Getirecek ama en önemlisi işçi sömürüsünü, emek sömürüsünü derinleştirecek bir uygulama. Umurlarında mı? Hayır. Niye? Çünkü AKP yirmi dört yılda bu ülkede yeni bir emek rejimi inşa etti. Bu emek rejimi güvencesiz, bu emek rejimi örgütsüzlüğü dayatıyor, bu emek rejimi açlığı, yoksulluğu dayatıyor ve bu emek rejimine herkesin razı olmasını, rıza göstermesini istiyorlar. Kimin lehine? Sermaye lehine, şirketler lehine, patronlar lehine; bunu doğru bulmadığımızı ve çok açık bir şekilde akıllarından bile geçirmemeleri gerektiğini buradan söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Son olarak, yine bir emek gündemi; çok gündem var ama.

Şimdi, Nepal'den işçiler getiriyorlar; Türkiye'de işçi yok ya tabii yani Nepal'den işçi getirmek makul(!) 120 şirkete 4.500 işçi getirmişler. Kim getirmiş? Aracı şirket getirmiş. Aracı şirket hem buradaki işverenden para alıyor, yetmiyor, Nepal'deki işçiden para alıyor. Peki, bu işçiler ne yiyor, ne içiyor; nerede yatıyor? Fabrikada yatıyorlar ya da konteynerlerde yatıyorlar. Sekiz saat çalışmaya iş sözleşmesine imza koydukları hâlde günde on iki-on altı saat çalışıyorlar, işe girdikleri ilk gün pasaportlarına el konuluyor ve insanlık dışı koşullarda çalışıyorlar. Modern kölelik değil mi Sayın Başkan bu? Modern kölelik değil mi? Bu, işçi ticareti değil mi? İşçi ticareti, işçi üzerinden para kazanıyorlar. Peki, Çalışma Bakanı ne yapıyor? Vallahi seyrediyor, herkes memnun; işveren memnun, Hükûmet memnun, Çalışma Bakanlığı memnun. Kim memnun değil? İşçiler memnun değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Selamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ama sadece Nepal'den getirilen işçiler değil aynı zamanda bu ülkenin işçisi de memnun değil. Neden? Çünkü onu daha düşük ücretle çalıştırıyor, Türkiye'deki işçi iş bulamıyor. Nepalli işçi ile Türkiye'deki işçi birbirine kırdırılıyor, birbirinin karşısına konuluyor ve bunun adına da işte "serbest piyasa" "liberal piyasa" bilmem şunu diyor. O anlamıyla açık ve net söyleyelim: İnsanca yaşayacak bir ücret, sendikal hak, örgütlenme hakkı temel bir haktır ve hiçbir durumda bunlardan vazgeçilemez. Mesele, göçmen işçilik meselesi değildir, bu ülkede çalışanın hangi koşullarda çalıştığı meselesidir. Bunu doğru bulmadığımızı, kabul etmediğimizi bir kez daha söylüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Koçyiğit.

Yeni Parti Grubu adına Sayın Gökhan Günaydın konuşacak.

Buyurun Sayın Günaydın. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Yeni Partiye, Lozan'ın 103'üncü kuruluş yıl dönümüne, karşı karşıya bulunulan tabloya ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; kurucu 91 milletvekili arkadaşımla beraber kurmuş bulunduğumuz Yeni Partinin Grup Başkan Vekili olarak ilk yasama haftasında topluma ve milletimize hitap etmenin heyecanını yaşıyorum. Yeni Parti büyük bir yenilikle ve heyecanla Türkiye'de milletimizin dertlerine derman olmaya geliyor, öncelikle bunu ifade edeyim.

24 Temmuz 2026 tarihinde kurduk Yeni Partiyi yani Lozan'ın 103'üncü kuruluş yıl dönümünde kurduk; Mustafa Kemal Atatürk'ün, Gazi'nin izlediği yolu izleyerek kurduk. Önce Hacı Bayram Veli Camisi'ne gittik, oradan Birinci Meclise yürüdük, oradan Anadolu Kulübüne geçtik ve milletin kurduğu partiyi yasallaştırdık. Evet, artık Türkiye'de, siyasi tarihimizde bir Yeni Parti var ancak bu parti müktesebatı itibarıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ilke ve devrimlerine sıkı sıkıya bağlıdır. Yüz üç yıl evvel Lozan ilan edildi bu memlekette, Lozan Antlaşması imzalandı ancak Lozan'ı anlayabilmek için önce Sevr'i, Kurtuluş Savaşı'nı, İzmir İktisat Kongresi'ni ve arkasından Lozan'ı çok iyi bilmek gerekir. Üzülerek söylüyorum ki Lozan'ın 103'üncü yıl dönümünün üzerinden yalnızca dört gün geçti ve ilk kez ben burada bir Grup Başkan Vekili olarak Lozan'ı dile getiriyorum. Neydi Lozan? Evet, söyleyelim: Osmanlı bir emperyal hevesle Birinci Dünya Savaşı'na sokulduğunda, köylülerin kanları dört bir tarafa âdeta emperyal heveslerle döküldüğünde geride bir şey kalmamıştı ve bununla da yetinilmedi; Damat Ferit Başkanlığında gitti Osmanlı Hükûmeti, İstanbul Hükûmeti, Sevr Antlaşması'nı imzaladı, tarih 1920. Ordular dağıtılmıştı, âdeta iktisadi, siyasi tüm bağımsızlık elimizden alınmıştı ve orada bir Kurtuluş Savaşı başlatıldı. Kürt'üyle, Türk'üyle, Laz'ıyla, Çerkez'iyle, bu memleketi oluşturan 13 milyon insan bütün olanaklarını seferber ederek bir Kurtuluş Savaşı başlattı. O Kurtuluş Savaşı memleketi düşmandan temizledi, arkasından Lozan ortaya çıktı, Lozan'a davet edildi. İsmet Paşa önderliğinde oraya gidildi ve iki buçuk ay sonrasında, emperyal devletlerin bu tavizleri vermeye yanaşmaması üzerine, kapitülasyonları kaldırmayı istememesi üzerine, işgal ettiği topraklardan çekilmeyi reddetmesi üzerine iki buçuk ay sonra kesildi o görüşmeler. Heyet Ankara'ya geri döndü ve iradeye bakın ki on gün sonra İzmir İktisat Kongresi toplandı. Bu kongrede Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulduğunda tarım nasıl idare edilecektir, ticarette ne yapılacaktır, sanayide ne yapılacaktır, bunların tamamının âdeta dünyaya meydan okuması gerçekleştirildi ve hemen arkasından yeniden toplanan Lozan Antlaşması'nda kapitülasyonlar kaldırıldı, Türkiye'nin sınırları belli edildi ve hep beraber kurduğumuz cumhuriyeti 13 milyonla birlikte hep birlikte ilan ettik. İşte bugün de o "hep birlikte"nin biz heyecanını yaşıyoruz. "Hep birlikte"nin heyecanını yaşamak ne demek? Üzerinden yüz üç yıl geçmiş, bu memlekette barış içinde yaşamak demek; bu memlekette demokrasi içinde, refah içinde yaşamak demek. Peki, karşı karşıya bulunduğumuz tablo nedir? Bakın, var olanı tekrar etmekten çoktan vazgeçtik, sadece birkaç saptama; görece yoksulluğun 17 milyon 361 bin kişiyi etkilediğini söylüyor TÜİK. TÜİK her zamanki gibi yalan söylüyor çünkü bu memlekette 10 milyon insan asgari ücret alıyor, 28 bin lira asgari ücrete mahkûm 10 milyon insan ve biz biliyoruz ki açlık sınırı 35 bin lira yani 10 milyon insan açlık sınırının altında ve siz onlara diyorsunuz ki: "Yılbaşından yıl sonuna kadar böyle devam edeceksiniz, size beş kuruş para vermeyeceğiz."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bununla da yetinmiyorsunuz, diyorsunuz ki: "Asgari ücret Türkiye genelinde çok pahalı, bölgesel asgari ücret bulalım, bazı bölgelerde sömürüyü daha da derinleştirelim, insanlar 28 bin lira da alamasınlar." İşte ortaya koyduğunuz vizyon bundan, sömürüyü

derinleştirmekten ibarettir. En düşük emekli aylığı alan 5 milyon insan var. 20.000 liradan 23.552 liraya yükselttiniz, öyle mi? Bunun için mi açık tutuyorsunuz bu Meclisi, bunun için mi bu turuncu koltuklarda oturuyorsunuz?

İşsiz sayısı 12 milyon arkadaşlar, 12 milyon. Türkiye'nin en klasik sektörü olan tekstili bu memlekette tutamadınız, tekstil Mısır'a kaçtı, Mısır'a. İnsanlar ürettiğine, üreteceğine bin pişman oldular. Yoksulluk almış başını gidiyor. Dünyada tarımın başladığı toprakları bütün tarım ürünlerinde dışarıya net bağımlı hâle getirdiniz; çiftçinin yaşı 58, çiftçi iflas ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Gıda enflasyonunda memleketi dünyanın 5'inci ülkesi hâline getirdiniz, mutfakta çorba kaynamıyor. Peki, bütün bunlara karşılık ne yapıyorsunuz? 2 trilyon 740 milyar TL'yi gözünüzü kırpmadan faize veriyorsunuz.

Eğitim ortadan kalkmış, LGS sonuçları gösteriyor ki çocuklar matematik, fen ve Türkçe okuryazarlığında bütün OECD ülkelerinin en arkasına gerilemişler. Eğitim Bakanı olarak oraya oturttuğunuz adamın ideolojiden başka, Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihine âdeta küfretmeye kadar varan hakaretlerinden başka yapabildiği hiçbir şey yok; üstelik bundan da gurur duyuyor.

Arkadaşlar, bugün gazetede diyor ki adam: "Aylık gelirim 3 milyon lira; benden internetten sipariş alıyorlar, siparişe göre kol bacak kırıyorum ya da dükkân kurşunluyorum ya da sipariş gelirse adam öldürüyorum, ayda 3 milyon lira kazanıyorum." Bu memleketi çetelere mahkûm ettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

Son dakikayı veriyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 305 bin kapasitesi olan cezaevlerine 420 bin insanı tıktınız, içeriye koyduğunuz adamlara yatacak yatak bile veremiyorsunuz. Bunları artırmak mümkün; bakın, bunlar bu memleketin kaderi değildir. Bu Mecliste birbirimize bağıra çağıra siyaset yaparak bir adım atamadık, şimdi artık çözüm zamanı. Burada asla çözüm üretemeyeceğiniz yasa maddeleriyle bizleri oyalamaktan vazgeçin. Hadi hep beraber sahaya çıkalım. Vatandaş sizi bekliyor sahada; kimisinin yakasına yapışmak için, kimisinin de sırtını sıvazlamak için vatandaş sahada bekliyor. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Şunu söyleyeyim: Yeni Parti olarak sahaya çıkacağız. Kim bizle beraber? Filenin Sultanları kazandığında boğazı düğümlenen herkes bizle beraber. Yeni Parti geliyor, Türkiye sorunlarına çözüm geliyor.

Teşekkür ederim. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Sporu alet etmeyin.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, buyurun.

45.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Yeni Partiye ve seçilen yönetimine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Az önce notlarımın arasında karışmış; ben de 24 Temmuzda kuruluşunu ilan eden Yeni Partiye ve onun Genel Başkanlığına seçilen Sayın Özgür Özel'e, Grup Başkan Vekillerine, Grup İdare Amirine ve bütün yönetimine başarılar dilemek istiyorum. Gerçek anlamda, Türkiye demokrasisine, eşitliğine, özgürlüğüne ve barışına aslında büyük katkı koyacakları inancımı da buradan belirtmek istiyorum. Yolları açık olsun, hayırlı uğurlu olsun.

Teşekkür ederim.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Hukukçular Derneğine ve hukuk fakültesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Hukukçular Derneği ve hukuk fakültesi öğrencileri dinleyici locasında bizleri dinlemektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyorum. (Alkışlar)

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Leyla Şahin Usta.

Buyurun Sayın Usta.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Yeni Partiye ve seçilen grup yönetimine, CHP'nin yeni grup yönetimine, Filenin Sultanları'na, UNESCO'nun Filistin'deki Sebastia Antik Kenti ile Lübnan'daki 5 kaleyi Dünya Mirası Listesi'ne dâhil etmesine, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ile İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine, Kaş ilçesinin Üzümlü Mahallesi yakınlarında meydana gelen orman yangınına, Genel Kurul çalışmalarına ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de sözlerime başlarken, yeni kurulan Yeni Partiye ve seçilen grup yönetimine, Grup Başkanına, Grup Başkan Vekillerine hayırlı olsun diyorum; başarılı ve uzun soluklu bir muhalefet siyasi hayatı diliyorum; birbiriyle yarışan değil millete hizmet yolunda yarışan, başarılı bir parti olmalarını temenni ediyorum.

Bu arada, CHP'de de yeni görev alan Kıymetli Grup Başkan Vekillerine, grup yönetimine de hayırlı olsun diyorum, onlara da başarılar diliyorum.

Milletçe bizlere büyük bir gurur yaşatan A Millî Kadın Voleybol Takımı'mızı tebrik ederek başlamak istiyorum. A Millî Kadın Voleybol Takımı'mız 2026 Voleybol Milletler Ligi finalinde Brezilya'yı 3-1 mağlup ederek kupayı 2'nci kez ülkemize kazandırmışlardır. Azimleri, mücadele ruhları ve ay yıldızlı formaya duydukları bağlılıkla hepimizin göğsünü kabartan Filenin Sultanlarını yürekten kutluyor, başarılarının artarak devam etmesini diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; UNESCO'nun Filistin'deki Sebastia Antik Kenti ile Lübnan'daki 5 kaleyi Dünya Mirası Listesi'ne dâhil etmesi kültürel mirasın korunması adına önemli bir adımdır. Ancak aynı uluslararası toplumun Gazze'de her gün masum sivillerin, kadınların ve çocukların yaşamını yitirdiği insanlık dramı karşısında aynı kararlılığı ve hassasiyeti sergileyememesi vicdanları derinden yaralamaktadır. Elbette tarihî eserleri ve insanlığın ortak mirasını korumak büyük bir sorumluluktur. Ancak unutulmamalıdır ki taşlar kadar hatta onlardan çok daha kıymetli olan insan hayatıdır. Çocukların yaşam hakkının, masum sivillerin güvenliğinin ve temel insan haklarının korunması uluslararası toplumun en öncelikli görevi olmalıdır. Dünya mirasını korumak için hızlı ve kararlı adımlar atabilenlerin Gazze'de yaşanan insanlık dramını durdurmak için de aynı iradeyi ortaya koyması gerekmektedir. Vicdanın sustuğu, hukukun işletilmediği yerde yalnızca adalet değil insanlık da kaybetmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerek Parti Sözcümüz gerekse bakanlarımız gerekse Meclis Başkanımız terörsüz Türkiye konusunda her zaman kararlılıkla aynı söylemleri ve aynı doğruları konuşmuştur. Bugün de yine aynı noktadayız, değişen hiçbir şeyimiz yoktur. Dileğimiz ve temennimiz; ülkemizin ve bölgemizin geleceği açısından önemli bir süreç olan terörsüz Türkiye sürecinin hakkıyla

tamamlanması, ülkemizin ve bölgemizin daha da güvenli, daha da huzurlu bir ortam hâline gelmesine vesile olmasıdır. Tarihin yanlış tarafında bulunmayı tercih edenlere saygı duyuyor ve onların yorumlarını kamuoyunun vicdanına bırakıyoruz.

Az önce şehit ve gazilerimizle ilgili birtakım düzenlemelere ihtiyaç olduğundan bahsedildi. Biz bu konuyla ilgili uzun süredir Millî Savunma Komisyonumuzun da başkanlığında kıymetli vekillerimizle çalışmalarımızı yapıyoruz ve tamamladık. Bugün itibarıyla da bu konuyla ilgili, şehit ve gazi haklarının yeniden düzenlenmesi ve haklarının iyileştirilmesiyle ilgili kanun teklifimizi de imzaya açmış bulunuyoruz. Dileğimiz ve temennimiz Meclisimizin bu konudaki sorumluluğunu da yerine getirerek yasalaşmasını sağlamak ve bekleyen şehit yakınlarımıza ve gazilerimize her türlü iyileştirmeyi en kısa sürede sunabilmeyi de arzu ediyoruz.

Yaz sıcaklarının arttığı ve orman yangını tehditlerinin had safhaya, en yüksek noktaya ulaştığı bir dönemdeyiz. Buradan tüm vatandaşlarımıza çok daha duyarlı olmamız gerektiğini ve yangınların çoğunun da insan kaynaklı çıktığını, çok daha dikkatli ve özenli davranarak hepimizin yeşil vatanımıza sahip çıkmamız ve korumamız gerektiğini hatırlatmak istiyorum. Kaş ilçemizin Üzümlü Mahallesi yakınlarında meydana gelen orman yangınından etkilenen tüm vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Şu anda 13 hava aracı ve 40 arazözle yangının enerjisi düşürülmüş ve müdahale de devam etmektedir. Canla başla çalışan tüm ekiplerimize kolaylıklar diliyorum. En kısa sürede yangının tamamen kontrol altına alınmasıyla ilgili de çalışmalarımızın tamamlanmasını arzu ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; 7 siyasi partinin olduğu bir dönemdeyiz. Bu Genel Kurul çalışmalarında katkılı eleştirilerle, katkılı yorumlarla, hep birlikte uyum içerisinde ülkemize örnek olacak bir çalışmayla Meclisimizin ara vermesini arzu ediyoruz. Bu vesileyle tekrar tüm siyasi parti gruplarımızı hem terörsüz Türkiye'yi hem şehit ve gazi yakınlarımızı hem çocuklarımızı koruyacak kanunumuzu hem de YÖK Kanunu'muzu tamamlamak için el birliği içerisinde çalışmaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim Başkanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÖNERGELER

1.- Başkanlıkça, İstanbul Milletvekili Nurettin Alan'ın ve İstanbul Milletvekili Seda Gören'in Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliklerinden; Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazılarının 28/7/2026 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/152)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu Başkanlığının, İç Tüzük'ün 21'inci maddesi uyarınca İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve İstanbul Milletvekili Seda Gören'in Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden, Amasya Milletvekili Hasan Çilez'in Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 28 Temmuz 2026 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün ve 19 milletvekili tarafından, elektronik pazar yerlerinin esnaf, sanatkâr ve KOBİ'ler üzerindeki ekonomik etkilerinin; uygulanan komisyon ve diğer mali yükümlülüklerin işletmelerin sürdürülebilirliğine yansımalarının; büyük dijital platformlara sağlanan teşvik ve indirimlerin kamu bütçesine maliyetinin; söz konusu desteklerin rekabet ortamı, yerli üreticiler ve küçük işletmeler üzerindeki sonuçlarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün ve 19 milletvekili tarafından, elektronik pazar yerlerinin esnaf, sanatkâr ve KOBİ'ler üzerindeki ekonomik etkilerinin; uygulanan komisyon ve diğer mali yükümlülüklerin işletmelerinin sürdürülebilirliğine yansımalarının; büyük dijital platformlara sağlanan teşvik ve indirimlerin kamu bütçesine maliyetinin; söz konusu desteklerin rekabet ortamı, yerli üreticiler ve küçük işletmeler üzerindeki sonuçlarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 28/7/2026 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Sayın Tanal, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfalı çiftçinin feryadına ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Şanlıurfa merkez ilçelerde ve tüm köylerde bulunan çiftçiler feryat ediyor. Bize ulaşan iddialara göre, tarımsal sulama kuyularına elektrik verilmesi için 400 bin TL ödeme yapılması isteniyor, ödeme yapılmadığı takdirde ise elektriğin verilmeyeceği söyleniyor. Çiftçi zaten kuraklıkla mücadele ediyor, yüksek maliyetlerle mücadele ediyor, borçla mücadele ediyor. Anayasa hükümleri gereğince çiftçinin desteklenmesi gerekirken çiftçilerin elektrikleri kesilerek mağdur ediliyor, çiftçi çaresiz bırakılıyor.

Tarım millî güvenlik meselesidir. Tarım stratejik sektördür. Şanlıurfalı çiftçinin elektriğini keserseniz tarımı kurutursunuz, tarlayı kurutursunuz ve sofradaki ekmeği de küçültmüş olursunuz. Enerji Bakanlığını bu iddialar karşısında hukuka aykırı uygulamalara son vermeye, çiftçinin üretim hakkını güvence altına almaya davet ediyorum.

Şanlıurfa'da elektriği kesmeyin. Kesilen elektrikleri derhâl açın. Şanlıurfalı çiftçiyi cezalandırmayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Üretimin, ekmeğin, emeğin ve alın terinin önündeki tüm engelleri kaldırın.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün ve 19 milletvekili tarafından, elektronik pazar yerlerinin esnaf, sanatkâr ve KOBİ'ler üzerindeki ekonomik etkilerinin; uygulanan komisyon ve diğer mali yükümlülüklerin işletmelerin sürdürülebilirliğine yansımalarının; büyük dijital platformlara sağlanan teşvik ve indirimlerin kamu bütçesine maliyetinin; söz konusu desteklerin rekabet ortamı, yerli üreticiler ve küçük işletmeler üzerindeki sonuçlarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Sema Silkin Ün.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; NATO Zirvesi'nde liderlerin önüne konan sofrayı hatırlıyoruz. O sofrada Denizli'mizin meşhur yanık yoğurdu vardı. Ülkece hepimiz onu konuştuk. Denizli'mizin yoğurdunun konuşulmasından elbette mutluluk duyuyorum ama Denizli'nin sadece yoğurdu yanık değil sanayicisinin, çiftçisinin, esnafının bağrı yanık. Sadece Denizli mi? Hayır, bu ülkede kepenk açan bütün esnafların bağrı yanık.

Bakın, Denizli'den bir hikâye; bu hikâye sadece memleketimin de değil, zor şartlarda ayakta kalmaya çalışan KOBİ'lerin, küçük esnafın hikâyesi. Denizli'nin Acıpayam ilçesinde Yeşilyuva beldemiz var. Yeşilyuva üç asırdır ayakkabı üretiyor, tam üç yüz yıldır; babadan oğula, ustadan çırağa, küçük atölyelerde, hakiki deriden el emeğiyle. Osmanlı'yı gördü bu atölyeler, savaşları gördü, krizleri gördü, cumhuriyeti gördü; hepsinin altından kalktı. Bugün ise birer birer kapanıyorlar. Neden? Yüksek enflasyon bir yandan vuruyor, artan maliyetler öbür yandan belini kırıyor. Yetmedi, belini kırdığınız o üreticiyi bir de küresel şirketlerin insafına terk ediyorsunuz.

Gelin, basit bir hesap yapalım. Yeşilyuva'da bir usta bir çift ayakkabıyı 400 liraya mal etse, "Belki bu sefer kâr ederim." diyerek 800 liraya satsa fiyatını tam 2'ye katlıyor. Sonuç mu? 100 lira zarar. 2 katına sattı ama yine zarar etti. Ustanın elinden çıkan para ustanın kasasına uğramadan nereye gitti peki? Uluslararası dev şirketlerin Türkiye'deki pazar yerlerine. Sadece e-ticaret platformlarına mı? Hayır. Anadolu'nun bir köşesinde helalinden kazanan esnafımız aynı zamanda kargo şirketlerinin kâr hırsına da kurban bırakılıyor, oysa köklü kurumumuz PTT esnafın elinden tutamaz mıydı? Grup önerimizde bunları soruyoruz işte, "Elektronik pazar yerlerinin esnafı nasıl bitirdiğini araştıralım." diyoruz, "Bu firmalara verilen teşviklerin bütçede açtığı yarayı konuşalım." diyoruz.

Rakamlar ortada, Esnaf ve Sanatkârlar Odasının verilerine bakalım. Bu yılın ilk beş ayında açılan iş yeri sayısı yüzde 9,66 azaldı, kapanan iş yeri sayısı ise yüzde 8,15 arttı. Bunun Türkçesi şudur: Her gün ortalama 354 esnaf yok oluyor. 2022'den bu yana 600 bine yakın esnaf kapısına kilit vurdu, sadece geçen yıl 120 bin esnaf kepenk indirdi; bu, orta ölçekli bir kentin tamamen boşalması demek. Esnaf iki ateş arasında kaldı; bir yanda domatesten tekneye kadar her şeyi satan zincir marketler, öbür yanda elektronik pazar yerlerinin acımasız komisyon düzeni var.

Esnaf sessizce boğuluyor, sokaklar sessizleşiyor, mahalleler yabancılaşıyor ve 4,5 trilyon lirayı geçen e-ticaret hacmiyle övünen Bakanlık bir gerçeği gizliyor: O rakama esnaf âdeta boğularak ulaşıldı. Aslına bakarsanız "ekonomik kriz" ifadesi yetersiz kalıyor; kriz bir yerde başlar ve biter, bizim yaşadığımız şey doğrudan gelir transferi; kimden, kime? Alın teri dökenden emek vermeden kazanana, üretenden aracıya, Yeşilyuvalı ustadan adını bile okuyamadığımız dev şirketlere. Esnafa verilmeyen destekler bu platform şirketlerine tek kalemde verilebiliyor. O şirketler için bu Meclis yasa da çıkarabiliyor. Hesaplamalara göre o firma için devlet olarak 40 ile 80 milyar lira arasında bir gelirden gönüllü vazgeçtik. "İhracatı teşvik ediyoruz." dediler, yapacağı ihracatın 4 katı kolaylık sağladılar. Konfeksiyona kolaylık yok, ayakkabıcıya kredi yok ama trilyonluk şirkete teşvik kanunu var. Elbette çağın gerçekleri var, dijital dünyaya ayak uydurmak bir zorunluluk, bunu kimse inkâr etmiyor ancak iktidar eliyle beslenen bu düzen açık bir ekonomik işgale dönüştü. Geleneksel pazarların üzerinden algoritmik bir istila geçiyor. Unutmayın değerli arkadaşlar, üretimi ölen piyasanın tüketicisi de ölür.

Peki, biz ne istiyoruz? Tekel olan platformlar esnaftan ticaretin doğasına aykırı şekilde keyfî komisyonlar alıyor. İlk başta, girişte başladığınız komisyonlar zamanla artırılıyor ve bunu antlaşmalara koyabiliyorlar, hiçbir ticaret hukukunda olmayan bir şey. Esnaf 5 ürün satıyor, birini baştan platforma vermiş oluyor. Esnafı küresel şirketlerin insafına daha fazla bırakamazsınız. Köklü kurumumuz PTT lojistik ağıyla esnafın yanında olmak zorunda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

Yanlış ekonomi politikalarının getirdiği maliyet yükünü telafi etmek için finansmana erişimdeki tıkanıklık aşılmak zorunda, küçük işletmeler için düşük faizli kredi imkânı derhâl açılmalıdır. Yüzde 29'luk tecil faizi esnaf için ödenemez durumdadır, bu faiz oranıyla kimseye kolaylık sağlamış olmazsınız. Vergi ve SGK primlerinde faizleri ödenmez hâle gelen borçlar için faizsiz bir yapılanmanın önü açılmalıdır.

Sözlerimi şöyle tamamlamak isterim: NATO sofrasındaki yanık yoğurt dünyaya Denizli'nin marifetini gösterdi. Peki, Yeşilyuva'nın üç yüz yıllık ayakkabısını kim gösterecek, onu kim koruyacak? Bu Meclis bugün bir tercih yapacak: Ya üç yüz yıllık esnafın yanında duracak ya da komisyon kesen algoritmanın. Biz tercihimizi yaptık; hepinize grup önerimize destek verme çağrısında bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, Yeni Parti ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun Sayın Kavuncu. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Baştan söyleyelim, YENİ YOL Grubunun vermiş olduğu araştırma önergesini destekliyoruz çünkü ülkede esnafın artık sabahları dükkânını umutla açmadığını, bereket beklentisiyle işine gidemediğini görüyoruz. "Bugün; elektrik faturası mı gelecek, SGK primi mi gelecek, vergi borcu mu gelecek?" diye kara kara düşünüyor esnaf. Esnafın hâlini anlamanız için sadece gidip kendileriyle görüşmeniz yeterli. Az önce verileri anlattı arkadaşımız, yüzde 9,66 oranında esnaf kepenk kapatmış geçen yılın ilk beş ayıyla kıyasladığınızda.

Bakın, biz diyoruz ki e-ticarete, dijitalleşmeye elbette ki karşı değiliz; böyle bir realite bugünün dünyasında var ancak rekabetçi piyasa yapısının korunması çok ama çok mühim. "Dijital feodalizm" diye yeni bir kavram var. Ülkemizde bu dijital feodalizmin yerleşmemesi için de çok dikkatli hareket edilmesi gerekiyor.

Şimdi, bakın, aynı öngörüsüzlüğü, aynı plansızlığı biz tekstil sektöründe de yaşadık. Göz göre göre Türkiye'deki tekstili bitiren bir plansızlık ve öngörüsüzlük var, aynı hatayı burada da yapmayın. Milyonlarca esnaftan bahsediyoruz. E-ticaret bir gerçek, dijitalleşme, o da bir gerçek ama milyonlarca insanın ekmek yediği o dükkânları, o ekmek teknesini yok sayacak anlayış kabul edilemez, Türkiye bunun altından kalkamaz. Onun için konuyu ve verilen araştırma önergesini de çok çok önemsiyoruz.

Sosyal devlet anlayışı da burada elbette ki bir hassasiyeti beraberinde getirmek zorunda. Bugün birçok esnaf ürününü satıyor, ardından bu platformlara komisyon ödüyor; arkadaşlar, yetmiyor, reklam parası ödüyor, o da yetmiyor, kargo indirimi için ekstra bir ödeme yapılıyor. Ödeme sistemi kesintisi de bu şekilde ödeniyor. Sonra dönüp bakıyor ki sattığı üründen geriye neredeyse hiçbir kâr kalmamış.

Peki, bu tabloyu değiştirmek için ne yapıyor iktidar; gelin, bunu konuşalım. YENİ YOL Grubunun vermiş olduğu araştırma önergesi buna ışık tutan sorular soruyor. Bunu bu Mecliste tartışalım. Zira, milyonlarca -tekrar söylüyorum- vatandaşımız bu gidişattan olumsuz anlamda etkileniyor.

Peki, iktidar ne yaptı? Vergi yükünü mü azalttı? Hayır. Mesela, bunları, esnafın birikmiş borçlarını sürdürülebilir bir şekilde çözdü mü? Hayır. Tam tersine, ne yaptı? Neredeyse her yıl yepyeni bir yapılandırma çıkarıp insanları âdeta borçla yaşamaya alıştıran bir zihniyetle karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - Şimdi yüzde 45'lere varan komisyon oranlarından bahsediliyor. Bu geçişi planlı ve akıllıca yönetme mecburiyetimiz var. Ancak hiçbir teşvik, hiçbir destek olunmadığı gibi 1,5 trilyon faiz ödendi bu ülkede ilk altı ayda ve bu büyük e-ticaret firmalarına, büyük platformlara biz bu Mecliste ya, bu Mecliste lisans ücretinden indirim yaptıracak bir kanunun bütün itirazlarımıza rağmen onaylandığını gördük. Yani bir tarafta milyarlarına milyarlar katan büyük gruplar varken, diğer tarafta bu milletin öz evlatları olan esnafımız bu dijital platformların uyguladığı fahiş komisyon oranları yüzünden âdeta iflas etme noktasına gelmiştir; bir kez daha vurguluyoruz.

YENİ YOL Grubunun vermiş olduğu önergeyi destekliyoruz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bolu Milletvekili Sayın Türker Ateş. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu tarafından verilen Meclis araştırması önergesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Elektronik ticaret hızla büyüyor. Bu büyüme tüketiciye kolaylık sağlıyor, işletmelere yeni pazarlar açıyor. İhracat için bu platformlar gerçekten hayati önem taşır ancak ciddi sorunlar da ortaya çıkıyor. Dijital pazar yerleri artık yalnızca aracı değildir, büyük bir ekonomik güce sahiptir. Verileri onlar kontrol eder, reklamları onlar belirler, ürünlerin görünürlüğüne onlar karar verir. Esnafımız ise ağır maliyetlerle karşı karşıyadır; komisyon öder, reklam ücreti öder, kargo maliyetini karşılar, ödeme sisteminde kesinti yapar, iade yükü çoğu zaman da esnafın üzerinde kalır. Bazı platformlarda komisyon oranları yüzde 45'lere çıkıyor. Esnaf satış yapıyor ancak para kazanamıyor, satış arttıkça maliyet de artıyor. Küçük işletmeler büyük platformlara bağlı hâle geliyor. Esnafa sürekli "Dijitalleşin." deniyor,

esnafımız dijitalleşiyor fakat bu kez karşısına yüksek bir dijital dükkân kirası çıkıyor. Ürünü göstermek için de para ödüyorlar, satmak için komisyon ödüyorlar, parasını almak için de günlerce bekliyorlar. Bu düzen adil değildir. Esnafımız zaten ekonomik sıkıntı içindedir.

Önergede yer alan verilere göre yılın ilk beş ayında açılan iş yeri sayısı yüzde 9,66 azalmıştır, kapanan iş yeri sayısıysa yüzde 8,15 artmıştır. 2022 yılından bu yana yaklaşık 60 bin esnaf iş yerini kapatmıştır. Son bir yılda 120 bin esnaf kepenk indirmiştir. Bu, çok düşündürücü bir sonuçtur. Her kapanan dükkân bir ailenin gelirini kaybetmesi demektir, her kapanan dükkân bir mahallenin eksilmesi demektir. Biz elektronik ticarete karşı değiliz, teknolojiye de karşı değiliz ancak dijitalleşme, tekelleşme demektir. Büyük şirketler büyürken küçük işletmeler de yok olmaktadır. Komisyon oranları makul olmalıdır, kesintiler açıkça gösterilmelidir, ödemelerin süreleri kısaltılmalıdır, esnafın itiraz hakkı korunmalıdır, büyük platformlara sağlanan destekler de incelenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TÜRKER ATEŞ (Devamla) - Bu desteklerin rekabete ve kamu bütçesine etkinliği açıklanmalıdır. Bu nedenle, Meclis araştırma komisyonu kurulmalıdır. Esnafımız korunmalıdır, KOBİ'lerimiz desteklenmelidir, dijital ticarette adalet sağlanmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Sayın Kamuran Tanhan.

Buyurun Sayın Tanhan.

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ben de konuşmama cezaevinde bizi izleyen tutsak yoldaşlarımızı ve halkımızı, televizyonları başında bizi izleyen yoldaşlarımızı saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum.

Bugün e-ticareti konuşacağız ancak e-ticareti yalnızca internet üzerinden yapılan alışveriş ve büyük şirketlerin büyümesinden ibaret görmemeliyiz çünkü elektronik ticaret aynı zamanda üreticinin pazara erişim hakkıdır; küçük esnafın, kadın emeğinin, kooperatiflerin ve yerel yöneticilerin, üreticilerin tükettikleri değerleri daha geniş pazarlara ulaştırabilme imkânıdır. Tam da bu nedenle elektronik ticareti konuşurken Türkiye'nin bölgeleri arasındaki ekonomik eşitsizlikleri de konuşmak gerekir elbette, asıl sorun burada başlıyor. E-ticaret büyüyor ama bölgeler neden aynı ölçüde büyüyemiyor? Ben buradan seçim bölgem olan Mardin'e ait bir örnek üzerinden gitmek istiyorum. Kültürel zenginliği ve sınır hattına yakınlığı nedeniyle önemli bir ekonomik potansiyele sahip olan Mardin'in Nusaybin ilçesindeki sınır kapısı, Nusaybin Kamışlı Sınır Kapısı'ndan bahsetmek istiyorum. Bölgenin Orta Doğu'ya açılan kapısıdır aslında bu; sınır ticaretinin, lojistiğin ve bölgesel ekonominin geliştirilmesi açısından büyük bir potansiyel taşımaktadır ama yıllarca kapalıdır bu potansiyele sahip sınır kapısı. Açılacağı söylenmesine rağmen hâlen kapalı olması bu potansiyeli değerlendirmemek anlamına geliyor. İktidar temsilcileri ve Bakanlık her zaman "Önümüzdeki aylar açılacak." deyip halka umut vadediyor ama ne yazık ki sürekli bir oyalama taktiğinden başka bir durum söz konusu değil.

Küçük üretici büyük platformların yüksek komisyonları karşısında rekabet edemiyorsa burada gerçek anlamda bir e-ticaret politikasından söz edemeyiz. E-ticaretin küçük esnafın ve yerel üreticinin güçlenmesi için bir fırsata dönüştürülmesini istiyoruz elbette ancak yüksek komisyonlar, kargo maliyetleri, dijital reklam giderleri küçük üreticinin büyük platformlar karşısında rekabet etmesini zorlaştırıyor hatta imkânsızlaştırıyor. Bu nedenle e-ticaret politikalarının yalnızca büyük şirketlerin büyüme hedefleri üzerinden değil küçük esnafın ve yerel üreticilerin yaşama hakkı üzerinden de şekillenmesi gerekmektedir.

Bakın, özellikle kadın emeğinin görünür ve değerli kılınması gerekiyor bu ülkede. Yok sayılan, her anlamda, her yerde yok sayılan emekten bahsediyoruz. Bölgemizde kadınlar kooperatiflerde çalışıyor, ev içi üretimde hizmet veriyor, el emeğinde ve yerel zanaatlarda büyük bir ekonomik değer yaratıyor ama görünmüyor ve rekabet açısından da bir durum söz konusu değil. Ayrıca pozitif anlamda bir yoğunlaşma da gerekiyor ancak bu ürünleri geniş pazarlara ulaştırmak için gerekli dijital altyapıya sahip değiller. Pazarlama imkânlarına ve lojistik desteğe çoğu zaman sahip değiller ve erişemiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Buradan çağrımız nettir: Kadın kooperatiflerine ücretsiz dijital mağaza ve eğitim desteği sağlanmalıdır. Küçük üreticilerin yüksek komisyon ve kargo ücretleri altında ezilmesinin önüne geçilmelidir. Nusaybin Sınır Kapısı bir an önce açılmalı ve ticaretini geliştiren Midyat başta olmak üzere bütün ilçelerin esnafını ve yerel pazarlarını koruyan bir politika hayata geçirilmelidir. Kadınların emeğini dijital pazarlara taşıyan bir politika mutlaka geliştirilmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Ümit Özlale.

Buyurun Sayın Özlale. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün görüştüğümüz araştırma önergesi yalnızca elektronik ticarete değil Türkiye'de esnafın, sanatkârın, KOBİ'nin ve dijital ekonominin geleceğini şekillendiren çok önemli bir soruna işaret etmektedir. E-ticaret büyüyor, Türkiye'de değil dünyada da büyüyor. Biz bundan kesinlikle rahatsız değiliz. Teknoloji politikaları kalkınma odaklı yürütüldüğü sürece tamamıyla arkasındayız. Sormamız gereken soru şudur: Elektronik ticaret başta olmak üzere dijital ekonomi büyürken bu büyümeden gerçekten kim kazanıyor? Dijital ekonomi bizim aynı zamanda kalkınmamıza yol açıyor mu? Bugün bence konuşmamız gereken, üzerinde tartışmamız gereken şeylerden bir tanesi de budur. Peki, veriler neyi söylüyor? Gerçekten elektronik ticaret ve dijital ekonomi esnaf ve sanatkârın derdine çare bulabiliyor mu, onu yeni döneme hazırlayabiliyor mu? İşte size veriler: 2026'nın ilk beş ayında açılan esnaf iş yeri sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10 azalmış, kapanan iş yeri sayısı da yüzde 8'in üzerinde artmış. Buradan sadece tabii ki e-ticareti ya da dijital ekonomiyi suçlayamayız, izlenen yanlış politikaların bunda rolü büyük ama burada tartışmamız gereken noktalardan bir tanesi şudur: Giderek daha fazla büyüyen, ekonomideki değeri giderek daha fazla artan e-ticaret bizim esnafımızı, KOBİ'mizi, sanatkârımızı destekler nitelikte midir? Hayır, değildir. İşte bu nedenle, elektronik pazarları sadece denetlemek değil aynı zamanda rekabeti güçlendiren ve üretimi destekleyen bir kalkınma politikasının aracı olarak modellemek gerekiyor.

Bizler Yeni Parti olarak burada neyi hedefliyoruz? Yeni Parti olarak iktidara gelince dijital ekonomi, özellikle elektronik ticaret üzerine neyi planlıyoruz; biraz da ondan bahsedelim. Öncelikle, elektronik pazar yerlerinde küçük ölçekli üreticiler ve ihracat yapan işletmeler için daha fazla pozitif ayırımcılık öneriyoruz. Yerli üreticilere ve ilk kez ihracat yapan KOBİ'lere daha düşük komisyon uygulanmalı, lojistik destek sağlanmalı ve platformlardaki görünürlükleri mutlaka artırılmalıdır. Dijital pazar yerleri yalnızca satış yapılan mecralar değil aynı zamanda Anadolu'daki işletmeler için dünyaya açılan bir ihracat kapısı olmalıdır.

İkinci olarak, platform ekonomisinde şeffaf ve adil bir rekabet sağlanmalıdır. Komisyonlar, reklam ücretleri, algoritmaların işleyişi çok daha şeffaf ve gerektiğinde küçük ve orta ölçekli işletmeleri esnaf ve sanatkârı koruyucu nitelikte olmalıdır.

Üçüncü olarak ise esnafımızın dijital dönüşümü mutlaka ama mutlaka daha fazla desteklenmelidir. Bugün, birçok küçük işletme e-ticarete girmek istiyor ama finansmana erişimi kısıtlı olduğu için, dijital pazarlama bilgisine yeterince sahip olmadığı için bu bakir ve potansiyeli çok yüksek alandan mahrum bırakılıyor. Devlet eğitimden yazılıma, e-ihracat danışmanlığından dijital dönüşüm yatırımlarına kadar, bu açıdan mutlaka KOBİ'lere -Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere- esnaflara, sanatkârlara gerekli destekleri, gerekli eğitimleri vermelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) - Çünkü mesele gerçekten yalnız bugünün ticareti ve esnaf ve sanatkârın içinde olduğu durum değildir. Bugün gerekli adımları atmazsak yarın yalnızca işletmeleri değil mahallemizin bakkalını, kırtasiyecisini, ayakkabıcısını, züccaciyecisini ve birçok aile işletmesini kaybetmemiz içten bile değildir. Tekrar hatırlatmak gerekiyor: Esnaf yalnızca ekonomik bir aktör değil mahalle kültürünün, sosyal dayanışmanın ve yerel ekonominin temel taşı konumundadır. Teknoloji ilerlesin, e-ticaret büyüsün fakat bunlar olurken aynı zamanda bizi biz yapan değerlerden de vazgeçilmesin. Biz Yeni Parti olarak bu iki alanın aynı anda değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Büyüme birçok platformun piyasa gücünü artırarak değil üreteni, istihdam sağlayanı, risk alan küçük işletmeyi güçlendirerek gerçekleşmelidir diyorum.

YENİ YOL Grubunun araştırma önerisini desteklediğimizi söylüyorum.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (Yeni Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bartın Milletvekili Sayın Yusuf Ziya Aldatmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Hiç şüphesiz küçük esnafımız bu ülkenin omurgasıdır; mahalle kültürünün, üretimin, istihdamın ve toplumsal dayanışmanın en güçlü temsilcileridirler. Elbette, değişen ekonomik şartları, dijitalleşmeyi ve e-ticaretin esnafımız üzerindeki etkilerini yakından takip etmek hepimizin ortak sorumluluğundadır ancak bu konuyu değerlendirirken yapılanları da görmezden gelmek doğru değildir. Elbette ekonomik şartlardan etkilenen işletmeler vardır, Hükûmetimizin görevi de bunları desteklemektir. Nitekim, AK PARTİ iktidarları döneminde düşük faizli esnaf kredileri, kredi ve kefalet kooperatifleri sistemi, vergi ve prim kolaylıkları, KOSGEB destekleri ve e-ticaret alanında haksız rekabeti önlemeye yönelik düzenlemeler bu anlayışın ürünüdür. Bugün eleştirilen e-ticaret alanında da önemli adımlar atılmıştır. Özellikle e-ticaret piyasasında adil rekabetin korunması, aşırı piyasa gücünün sınırlandırılması, küçük işletmelerin korunması ve tüketici haklarının güvence altına alınması amacıyla kapsamlı yasal düzenlemeler hayata geçirilmiştir. Büyük elektronik ticaret platformlarının kontrolsüz büyümesinin önüne geçilmiş, indirim kampanyalarından veri kullanımına, reklam harcamalarından pazar yeri uygulamalarına kadar birçok alanda kurallar netleştirilmiştir. Böylece hem rekabet ortamı korunmuş hem de küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin dijital pazarda daha güçlü yer almasının önü açılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; araştırma önergesinde kapanan iş yerleri üzerinden tek taraflı bir değerlendirme yapılmaktadır oysa ekonomik hayat durağan değildir, her yıl işletmeler kapanırken aynı zamanda da çok fazla sayıda işletme de faaliyete başlamaktadır. Resmî istatistiklere baktığımızda yalnızca kapananları değil açılanları da görmek gerekir. Örneğin, 2024 yılında TOBB verilerine göre 115.463 şirket kurulurken 31.416 şirket kapanmıştır yani kapanan her bir şirkete karşılık yaklaşık 3,7

yeni şirket kurulmuştur. Yine başka bir örnek olarak 2025 yılında 323 bin esnaf ve zanaatkâr yeni iş yeri açarken kapanan iş yeri sayısı 120 bin olmuştur. Bu veriler ekonomik hareketliliğin tek bir göstergeyle okunamayacağını ortaya koymakta olup sadece kapanış sayılarını esas alarak "Esnaf bitiyor." sonucuna ulaşmak doğru değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Devamla) - Elbette çözülmesi gereken meseleler vardır; komisyon oranları, haksız ticari uygulamalar ve rekabet ihlalleri konusunda ilgili kurumlarımız çalışmalarını sürdürmektedir ancak bunları yok sayılmış sorunlar gibi göstermek de hakkaniyetli değildir. AK PARTİ iktidarları ortaya çıkan her yeni ihtiyaca göre düzenleme yapma iradesini bugüne kadar göstermiştir, bundan sonra da göstermeye devam edecektir.

Bu düşüncelerle, bu önergeye "ret" oyu vereceğimizi bildirir, aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Meriç, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Seyit Kureyş Türbesi'ne yönelik saldırıya ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gaziantep Yavuzeli ilçemizde yer alan, yüzyıllardır birlik ve beraberliğimizin simgesi olan, Seydi Kureyş Türbesi'ne yönelik gerçekleştirilen çirkin saldırıyı buradan kınıyorum. Seydi Kureyş Türbesi sadece taç ve hacdan ibaret bir ziyaret mekânı değildir; birlikte yaşama kültürümüzün, asırlık inancımızın, köklü geleneklerimizin ve ortak maneviyatımızın kıymetli sembollerinden bir tanesidir. Farklı düşünce ve inançlardan insanların ortak bir saygıyla kenetlendiği bu mekâna uzanan eller doğrudan toplumsal huzurumuzu hedef almaktadır. Halkımızın sinir uçlarıyla oynamayı amaçlayan, bizi birbirimize düşürmeye çalışan bu karanlık eylemler asla hedefine ulaşamayacaktır. Medeniyetlerin buluştuğu Gaziantep'in ruhuna, toplumsal barışımıza ve kutsallarımıza yönelen her türlü saygısızlığın ve saldırının karşısında durmaya devam edeceğiz.

Buradan yetkililere sesleniyorum: Bu çirkin saldırıyı gerçekleştireni bir an önce bulun ve teslim edin.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden şehit ve gazi ailelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şehit ve gazi aileleri bizi izlemektedir; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, Türkiye'de kayıt dışı ekonomi, kamu maliyesini, ekonomik rekabeti, sosyal güvenlik sistemini ve organize suçla mücadeleyi olumsuz etkileyen önemli bir sorun hâline geldiğinden, kayıt dışı ekonominin ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal sonuçların, vergi kayıplarının, yasa dışı bahis ve benzeri faaliyetlerden

elde edilen gelirlerin aklanma yöntemlerinin ve mevcut kurumsal kapasitenin yeterliliğinin araştırılması ve bunlara yönelik alınması gereken yasal, idari ve yapısal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

28/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Uğur Poyraz

Antalya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz tarafından, Türkiye'de kayıt dışı ekonomi kamu maliyesini, ekonomik rekabeti, sosyal güvenlik sistemini ve organize suçla mücadeleyi olumsuz etkileyen önemli bir sorun hâline geldiğinden, kayıt dışı ekonominin ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal sonuçların, vergi kayıplarının, yasa dışı bahis ve benzeri faaliyetlerden elde edilen gelirlerin aklanma yöntemlerinin ve mevcut kurumsal kapasitenin yeterliliğinin araştırılması ve bunlara yönelik alınması gereken yasal, idari ve yapısal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/7/2026 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Burak Dalgın.

Buyurun Sayın Dalgın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURAK DALGIN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime merhum Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in dünyadaki bütün ekonomi kitaplarına âdeta ön söz olarak yazılması gereken ifadesiyle başlayayım: "Enflasyon toplumun ahlakını çökertir." Şimdi, bizim yaşadığımız uzun ekonomik kriz sadece vatandaşımızın cebini boşaltmadı, aynı zamanda alın teriyle çalışarak kazanma erdemini de aşındırdı. Bilhassa gençlerimiz "Ya, ne kadar çalışırsam çalışayım olmuyor." düşüncesine, hissiyatına kapıldı. Bu da ülkemize gerçek bir beka meselesi olan, benim 4K dediğim bir risk yarattı. 4K ne? Ülkemizi 4 yoldan kuşatan 4K'dan 1'incisi kolay para, 2'ncisi kayıt dışı para, 3'üncüsü kara para ve 4'üncüsü kredi batağı; kolay para, kayıt dışı para, kara para ve kredi batağı.

Kolay parayla başlayalım. Çalışarak meşhur 2 anahtara yani bir ev ve bir arabaya ulaşamayacağını düşünen gençler giderek riskli yatırımlara, voleyi bir an önce vurmaya, hızlı kazanca teşne olur hâle geldiler maalesef. Bunun neticesinde ponzi tipi, piramit tipi yapılara hevesle saldırdılar; yüksek kaldıraçlı, sonu belli olmayan yatırımlara giriştiler. Daha da kötüsü, yasal ve yasa dışı bahse maalesef kapıldılar. Öyle ki ülkemizde bahis oynayanların -bu da resmî bahis oynayanların- sayısının 7 milyon olduğu düşünülüyor. Yasa dışı bahis oynayanların sayısının da 4,5 milyona ulaştığı tahmin ediliyor. Yıllık yasa dışı bahis cirosunun 40 milyar dolar olduğuna dair bir tahmin var. Tahminin sahibi

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz. 40 milyar dolar ne demek? Türkiye'nin bütün Sağlık Bakanlığı bütçesinden fazla bir miktardan bahsediyoruz. Üstüne üstlük kumar bağımlılığı öyle bir hâle geldi ki Yeşilaya yapılan başvuruların üçte 1'i kumar bağımlılığıyla alakalı yani mesele sigaradan, uyuşturucudan çıktı, kumar bu seviyede bir illet hâline geldi.

İkinci K'miz kayıt dışılık. Türkiye'de Bulgaristan nüfusu kadar vatandaşımız kayıt dışı çalışıyor, her 5 çalışandan 1'i güvencesiz bir şekilde iş yapıyor. Yetmiyor, çarşıda, pazarda sık sık "Pos cihazımız arızalı, IBAN verelim, oraya para yollayın." gibi ifadelerle karşı karşıya kalıyoruz.

Bakın, kayıt dışı ekonominin ülkemiz ekonomisinin neredeyse üçte 1'i olduğunu tahmin ediyoruz. Bu oran gelişmiş ülkelerin 2 katı. 2026 bütçesinde kayıt dışılıkla mücadele için, bunu araştırmak için 8 milyar lira para ayrıldı, bu para nereye kullanıldı bilmiyoruz. Hazine ve Maliye Bakanlığının 14 sektörle ilgili araştırması olacaktı, bu raporlar ortada yok, ne oluyor bilmiyoruz.

Bakınız, bu tablo vergi mükellefi için ciddi bir kayıptır, sigortası yatmayan için ciddi bir güvencesizliktir; vergisini, primini zamanında ödeyen namuslu sanayici, KOBİ, esnaf için de büyük bir cezadır, büyük bir dezavantajdır çünkü kayıt dışılık haksız rekabetin ta kendisidir. Bunu çözmek için kayıt içinde kalmayı kolaylaştırmak, kayıt dışında olmayı zorlaştırmak gerekir; buna göre regülasyon, buna göre bir vergi sistemi icap eder.

Üçüncü K'miz kara para. MASAK âdeta rekor kırıyor şüpheli işlem bildirimleri çerçevesinde. 2024'te gri listeden çıktık, bu gayet olumlu ama bir nihai mezuniyet belgesi anlamına gelmiyor. Ekonomide "Gresham Kanunu" diye bir kanun vardır, kötü para iyi parayı kovar, yaşadığımız da tam budur. Kara para düzgün parayı kovar; yenilikçiliği, girişimciliği değil hesapsız kitapsız rantı destekler.

Bakınız, OECD'nin Rüşvetle Mücadele Eylem Planı'nda Türkiye'ye önerdiği 71 tavsiye var, bunlardan sadece 10 tanesi yerine getirildi, 61 tanesinde hiçbir ilerleme yok. Bu Meclis daha yakınlarda kaynağı belirsiz paraya af getirdi, bu Meclis daha yakınlarda kaynağı belirsiz paraya yirmi yıllık vergi avantajı getirdi. Kara parayla mücadele böyle olmaz; bu, kara paraya davetiye çıkarmaktır.

Dördüncü K'miz de kredi batağı. Bakın, BDDK verilerine göre bireysel kredi kartı borcu 3 trilyon lirayı aştı. 3 trilyon lira ne demek? 3 milyon kere milyon demek. Ocak ayı itibarıyla icra dosyaları 25 milyonu aştı, Türkiye'nin neredeyse hepsi birbiriyle icralık. Her gün 8 bin 500 yeni icra dosyası geliyor, saat başına bin dosya demektir. Ekonomi yönetimi "Vatandaş kredi kartı harcamalarını kısmalı." diyor; arkadaşlar, vatandaş bu parayla havyar almıyor, yetiştiremediği maaşıyla evladına yiyecek bir şeyler alıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURAK DALGIN (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BURAK DALGIN (Devamla) - Sayın milletvekilleri, 4K yani kolay para, kayıt dışı para, kara para ve kredi batağı gerçek bir beka meselesidir. Bunun bir vergi adaleti tarafı vardır, toplumsal huzur tarafı vardır, finansal itibar tarafı vardır ve en önemlisi, gençlerimizin geleceği tarafı vardır. Gelin, bu bataklığı kararlılıkla beraber kurutalım. Gelin, gençlerimizi çetelerden; KOBİ'mizi, esnafımızı, sanayicimizi haksız rekabetten, vatandaşımızı güvencesizlikten koruyalım. Ve gelin, Türkiye'de alın teriyle doğru düzgün bir hayat kurulabileceğini bütün vatandaşlarımıza gösterelim.

Bu çerçevede, önergemize desteğinizi bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Mustafa Bilici.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; haber başlıklarına baktığımız zaman Hükûmetin kayıt dışı ekonominin bir boyutuna, kayıt dışı istihdama ciddiyetle eğildiğini görüyoruz. SGK verilerine göre 2025 yılında 131 binden fazla iş yeri denetlendi, yaklaşık 34 bin kişinin sigortasız çalıştırıldığı tespit edildi ve 4 milyar liranın üzerinde de idari para cezası kesildi. Bu denetimler değerlidir zira sigortalı çalışmak anayasal bir haktır ve kayıt dışı istihdam çalışanı emeklilikten mahrum bırakırken sosyal güvenlik sistemini de haksız rekabet ve prim kaybıyla zayıflatır. Ancak değerli arkadaşlar, meselenin sigortasız işçide bittiğini savunmak en büyük yanılgıdır. Kayıt dışı ekonominin bir de siyasi ve finansal ayağı vardır ve rakamlar bu ayağın küçük esnaftan çok daha büyük olduğunu göstermektedir. Adalet Bakanlığının verilerine göre, kara para aklama davaları 2024 yılında 5.060'a, sanık sayısı 10 binin üzerine ulaşmıştır, MASAK'a bildirilen şüpheli işlem sayısı ise 2019'da 226 binden 2023'te 615 bine fırlamıştır. Tek bir soruşturmada 21 şirkete ait 312 pos cihazının iki yılda 47 milyar liralık şüpheli işlem geçirdiği, bir başkasında 93 kabuk şirketle 9 milyar liralık kirli paranın aklandığı tespit edilmiştir. Bu tablo tesadüf değildir. Türkiye, 2025 Küresel Organize Suç Endeksi'nde 193 ülke arasında 10'uncu, devlet yapıları içinde faaliyet gösteren suç aktörleri bakımından ise 7'nci sıradadır. Nitekim, bu ülke denetim zafiyetleri gerekçesiyle 2024'te FATF gri listesine alınmış ancak bankacılık, gayrimenkul, kıymetli maden ve kayıt dışı transfer kanallarındaki denetimleri güçlendirdiğinden dolayı 2024'te bu listeden çıkarılabilmiştir. Yani, devlet istediğinde denetleyebileceğini kanıtlamıştır. Mesele kapasite değil iradedir. O hâlde asıl soru şudur: Sigortasız işçinin peşine düşen kararlılığı ihaleye, imtiyaza, kamu gücünün arkasına gizlenen servete karşı neden gösteremiyoruz? Çünkü yolsuzluk basit bir rüşvet sorunu değildir. Kamu kaynağının kuralsız ve istismar edilerek kullanılmasına yol açan her karar bu ekonominin parçasıdır. Çözüm, yalnızca ceza kesmekte değil kamu ahlakını yeniden tesis etmektedir. Kamu adına güç kullanan herkes yalnızca yasalar karşısında değil toplum önünde de hesap verebilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA BİLİCİ (Devamla) - Bunun için, şeffaflığı erdem sayan bir yasal düzen, siyasi etiğin kanuni güvenceye kavuşturulması ve liyakate dayalı bir kamu istihdamı şarttır. Bir devlet hesap verdikçe ekonomisi güçlenir, şeffaflaştıkça toplumsal barışı sağlamlaşır.

Bu inançla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Karabük Milletvekili Sayın Cevdet Akay.

Buyurun Sayın Akay. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

İYİ Parti grup önerisi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Kayıt dışılıkla mücadeleyle ilgili söz konusu önergeyi biz de destekliyoruz. Çok çok önemli, bu araştırmaların, bu tedbirlerin mutlaka artırılması gerekiyor. "Kayıt dışı ekonomi" deyince ne anlaşılıyor? Kayıt dışı ekonomi deyince, yapılan ekonomik faaliyetlerden dolayı vergisi alınmayan veya Sosyal Güvenlik Kurumu primi alınmayan veya yasal yükümlülüklerin yerine getirilmediği bir ekonomik alan anlaşılıyor. Peki, bu alan ne kadar bir büyüklüğe sahip? Buradaki büyüklük, tahminlere göre gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 3'ü, 4'ü kadar bir büyüklükten bahsediyoruz. Şimdi, gayrisafi yurt içi hasılamıza bakarsak buradaki vergi kaybının yaklaşık 2,7 trilyon civarında olduğu meydana çıkar. Şimdi, 2026 yılı bütçesindeki tahmin edilen bütçe açığı 2 trilyon 712 milyar veyahut da faiz gideri olarak ödeyeceğimiz tutar 2 trilyon 742 milyar. Demek ki kayıt dışıyla yeterli bir şekilde mücadele etsek

bütçe açığını ortadan kaldıracağız veya bir kalemde bu faiz giderlerini ödeyebileceğiz çünkü emekliye, dar gelirliye, işçiye, esnafa, KOBİ'ye kaynak aktarılmasını istiyoruz; daha yeni bir torba yasa geçti, emekliye maalesef hak ettiği refah payını veremedik. Bunun sebebi de kaynakların yeterli olmadığıyla ilgili. İşte, siz bu alanı vergilendirirseniz, bu alanla ilgili yeterince denetleme yaparsanız, MASAK'ı veya ilgili kuruluşları koordineli bir şekilde çalıştırırsanız buradaki vergi gelirlerini alırsınız, gidip de ayda 3 kere, yılda 12 kere esnafı denetleyip vergi tahsil etmeye çalışmazsınız, vergideki gönüllülüğü sağlamakla ilgili aksi kararlar almak zorunda kalmazsınız. Vergi barışını getirdiniz, vergi barışıyla ilgili yüzde 5 ile sıfır arasında beyana dayalı olarak vergi alınmayacak bir alandan bahsediyoruz ama bir taraftan da dolaylı vergilerle dar gelirlinin, emeklinin, işçinin, esnafın vergi yükünü artırıyorsunuz.

Şimdi, bir de ülkemizde cirit atan suç örgütü liderleri var. Şimdi, bunlar da "kara para" dediğimiz tabirle suçtan elde edilen gelirleri aklıyorlar ve sistem içerisine sokuyorlar, bunların da üzerine gidilmesi gerekiyor. Mali Eylem Görev Gücü. Biz bu kriterlere uymadığımız için geçmişte gri listeye alınmıştık ve bu yüzden de doğrudan sermaye yatırımlarıyla ülkemize yeterli para girişi olmamıştı. Şimdi çıktık; eğer gerekli önlemler alınmazsa, bu denetlemeler artırılmazsa tekrar gri listeye girmekle karşı karşıya kalacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVDET AKAY (Devamla) - Buradan bu önergenin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha vurguluyoruz. Devlet, bir taraftan SGK'ye prim gelirlerinin 1/4'ü kadar desteği kaldırıp tasarruf etmeye çalışırken, bir taraftan İşsizlik Sigortası Fonu'nun yüzde 1 devlet katkısını binde 5'e indirirken bir taraftan da kayıt dışıyla yeterli mücadele etmezse dar gelirlinin üstündeki bu vergi yükü artmaya devam eder ve biz emekliye hak ettiği zammı veremeyiz diyorum ve bu önergeyi desteklediğimizi bir kez daha ifade ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Kayıt dışı ekonomiyi konuşacağız. Kayıt dışı ekonominin adını bence doğru bir şekilde koymak gerekiyor, kayıt dışı ekonomi tam anlamıyla hırsızlıktır. Bugün bu Mecliste oylanacak önergede aslında sadece kayıt dışı ekonomiyi oylamayacağız; bugün burada hırsızdan, hırsızlardan alıp emeklinin, çiftçinin, işçinin emeğinin hakkının teslim edilip edilmemesini oylayacağız. Bugün Türkiye'de kayıt dışı ekonominin boyutu gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 15'i ile yüzde 28'i arasında değişmekte yani şu anda ülkenin gayrisafi yurt içi hasılasının en az yüzde 15'ini birileri çalıyor ve yine kayıt dışı ekonomi konusunda OECD ülkeleri arasında Türkiye şu anda 1'inci ülke konumunda. AKP iktidarı kayıt dışı ekonomi konusunda OECD ülkeleri arasında Türkiye'yi 1'inci ülke yapmış. Umarım, AKP iktidarı, başarının iyisi kötüsü olmaz deyip bu tabloyla gururlanmıyordur.

Değerli arkadaşlar, "kayıt dışı ekonomi" deyince akla gelen ilk yerlerden bir tanesi Mersin Limanı. Biliyorsunuz, Mersin Limanı 2007 yılında özelleştirildi yani birilerine satıldı. Peki, Mersin Limanında şu anda kayıt dışı ekonomi anlamında neler oluyor? Şu anda Mersin Limanına transit ticaret kapsamında gelen yüksek değerli ürünlerin düşük değerli ürünlerle değiştirilmesi, beyan dışı bırakılması ve gümrük kaçakçılığı suretiyle kamu milyonlarca lira zarara uğratılıyor. Mersin Limanı şu anda âdeta gümrük kaçakçılığının üssü hâline gelmiş durumda. Peki, kayıt dışı ekonomiyle etkin bir şekilde mücadele etmeyen AKP ne yapıyor? Küçük esnafın kapısından ayrılmıyor. Bugün kirasını,

faturasını ödeyemediği için kepenk kapatmak zorunda olan küçük esnafın kapısında bir gün vergi memurları var, diğer gün SGK memurları var. AKP'nin tek derdi küçük esnafla ilgili SGK denetimini nasıl yapabiliriz, küçük esnafla ilgili vergi denetimlerini nasıl yapabiliriz. Buradan iktidara çağrımız: Küçük esnafın kapısına SGK, vergi memurlarını göndermek yerine gelin, kayıt dışı ekonomiyle etkin bir şekilde mücadele edin.

Değerli arkadaşlar, biz buradan defalarca kez diyoruz ki: Gelin, emekliye insanca yaşanabilir bir zam yapalım. Peki, iktidar sıralarından gelen ses ne? "Para yok, bütçe yok." Biz yine diyoruz ki: Gelin, asgari ücretliye insanca yaşanabilir bir zam yapalım. İktidar sıralarından, AKP sıralarından gelen ses "Bütçe yok, para yok." Gelin, milyonlarca esnafın SGK, BAĞ-KUR ve vergi borçlarını yapılandıralım, faizsiz bir şekilde yapılandıralım diyoruz. Yine, AKP sıralarından gelen ses "Bütçe yok, para yok." Peki, kayıt dışı ekonominin önü kapandığında ne olur yani hırsızlığın önü kesildiğinde ne olur?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Kayıt dışı ekonomiyle etkin bir şekilde mücadele edilirse, hırsızlıkla etkin bir şekilde mücadele edilirse emekliye de asgari ücretliye de insanca yaşanabilir bir zam yapılabilir; esnafın, çiftçinin, öğrencinin derdine derman olur.

Tekrar ifade edelim: Kayıt dışı ekonomi hırsızlıktır ve bu hırsızlıkla mücadele de iktidarın temel görevidir diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Servet Mullaoğlu.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İYİ Partinin kayıt dışı ekonomiyle mücadele için verdiği öneriyi destekliyoruz. Türkiye'de millî gelir arasında kayıt dışı ekonomi önemli bir paya sahiptir. Peki, neden önemli bir paya sahiptir? Çünkü etkin bir mücadele vermiyoruz, sadece polisiye tedbirlerle verdiğimiz mücadele gerçekçi ve etkin bir mücadele değildir. Tamamen, kara parayı, kumarı yaratan ekonomik sıkıntıları, ekonomik boşlukları giderici, etkin ek tedbirler almak durumundayız. Bunun için Hükûmet, öncelikli olarak sadece "Ben iktidarda nasıl kalırım?" diye hukuku, Anayasa'yı eğip bükmesinden çok gerçekten etkin bir şekilde, hukuka uyarak o ekonomik kayıpları önleyici tedbirler almak zorundadır.

Dünyada hızla teknolojik gelişmeler olmaktadır. Örneğin, hep bildiğimiz emek ve sermaye çelişkisinden başka bir şekilde, bir tane yazılım firması... Hem emeği hem de sermayeyi bir arada tutan ve aynı ekonomik değeri yaratan yeni ekosistemler doğmuştur. Bizler, bu teknolojik gelişmelere paralel olarak bu ekonomik sistemleri de yakalamak zorundayız. Gelişmiş ülkeler bu ekonomik sistemlerden kaynaklanan ekonomik değerleri bile kayıt altına alırken biz hiçbir şey yapamıyoruz. Biz yarattığımız boşluklarla depremzede esnaflara vergi denetmeni gönderiyoruz, kasada bütün gün oturuyor. Ya, orada mı kaçak var? Kaçak sizin kamu yönetimi anlayışınızda. Tasarruf tedbirleri alacağız diyorsunuz ama inanılmaz lüks içerisinde yaşıyorsunuz. Arkadaşlar, devletin sarayda, milletin çadırda yaşadığı bir yönetim anlayışı olamaz. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Böyle bir kamu maliyesi asla kabul edilebilir değildir. Devlet lüks binalar yaparak övünmek yerine mutlaka kendinden önce lüks bir şekilde insanı ayakta tutmak için çalışmak zorundadır. İnsanlar çaresizlik içerisinde -belki bir ev alabilirim... Çünkü iş bulamıyor, çalışamıyor- birbirlerinden etkilenerek kumara yönlenmiş durumdalar. Bunun gerçekten ciddiye alınması ve ona göre gerekli tedbirlerin alınması zaruridir. Bu, sadece bir ekonomik kayıp

olarak değerlendirilmemesi gereken, aynı zamanda belki de millî güvenliğimizi tehdit eder boyuta gelen çok önemli bir mesele olarak algılanmalı ve gerçekten gerekli tedbirler alınmalıdır.

Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Ersan Aksu.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu tarafından kayıt dışı ekonomi ve suç gelirlerinin aklanması hususunda verilen Meclis araştırması önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, 2002 yılında dünyanın en büyük 21'inci ekonomisiyken ve satın alma gücü paritesinde de 16'ncı sıradayken 2025 yılı itibarıyla dünyanın en büyük 16'ncı ekonomisi olmuş, satın alma gücü paritesinde ise 11'inci sıraya yükselmiştir. Bu makro göstergeler AK PARTİ'nin ve milletimizin başarısıdır. Kayıt dışı ekonomiyle mücadele ise hepimizin ortak hassasiyetidir. Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından hazırlanan Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planı hâlen hassasiyetle tatbik edilmektedir. Devletimiz, kurumlar arası veri entegrasyonu ve dijital analizlerle kayıt dışılık ve vergi kaybı risklerine anında müdahale etmektedir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O nedenle mi sürekli servet barışı, servet barışı?

ERSAN AKSU (Devamla) - Sayın milletvekilleri, hatırlatmak isterim ki suç gelirlerinin aklanmasıyla mücadelenin omurgasını oluşturan 5549 sayılı Yasa ve Türk Ceza Kanunu'muzdaki aklamaya ilişkin modern hukuki düzenlemelerin tamamı AK PARTİ hükûmetlerimiz döneminde büyük bir siyasi iradeyle hayata geçirilmiştir. Bu kararlı politikalarımızın uluslararası çaptaki en son göstergelerinden biri geçtiğimiz yıl Mali Eylem Görev Gücü gri listesinden Türkiye'nin çıkarılması olmuştur.

MASAK; suç gelirlerinin aklanması, terörizmin ve kitle imha silahlarının yayılmasının, bunların finansmanının önlenmesi alanında ülkemizin mali birimi olarak faaliyet göstermekte, kolluk kuvvetleri ve adli makamlara istihbari ve analitik bilgi olarak destek sağlamakta, kurumlar arası koordinasyona, politika ve mevzuat oluşturma süreçlerine de önemli katkılar sağlamaktadır. Yasa dışı bahis, şans oyunları ve kumarla mücadele kapsamında internet siteleri izlenmekte, ihbar ve şikâyetler değerlendirilmekte, erişimin engellenmesine yönelik işlemler yürütülmekte ve gerekli adli süreçler takip edilmektedir. Bu alanda yapılan operasyonlar bir zafiyet olduğunu değil güvenlik bürokrasimizin ve bağımsız yargımızın organize suç örgütleriyle ne derece etkin ve tavizsiz bir mücadele yürüttüğünün ispatıdır. Kayıt dışılıkla mücadele ve denetim kapsamında eski nesil akaryakıt pompa ödeme kaydedici cihazlar anlık veri aktarımı yapabilen yeni nesil cihazlarla değiştirilmiş, taşınır ve taşınmazlar ile mal ve hizmetlere yönelik ilanlara Gelir İdaresi Başkanlığının bilgi transfer sistemi üzerinden bildirme zorunluluğu getirilmiş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERSAN AKSU (Devamla) - ...KDV ve ÖTV iade işlemlerine standart getirilerek yurt çapında uygulama birliği sağlanmış, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından makine öğrenmesi ile yapay zekâ teknolojilerine dayanılarak risk analizi yapılmaya başlanmıştır.

Sosyal güvenlik alanında ise 2002 yılında yüzde 52,1 olan kayıt dışı istihdam oranı 2025 yılı itibarıyla yüzde 25,6 seviyelerine kadar gerilemiştir. Yaklaşık 27 puanlık bu iyileşme istihdamda kayıt dışılıkla mücadele kararlılığımızı ve geldiğimiz noktayı göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, bu vesileyle, AK PARTİ olarak Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, milletimizle beraber çeyrek asırlık destanımızı daha nice yıllar yazmaya devam edeceğimizi belirtiyor, önergeye katılmadığımızı ifade ederek yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Özyavuz...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Özyavuz'un, Şanlıurfa'daki elektrik sorununa ilişkin açıklaması

İBRAHİM ÖZYAVUZ (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şanlıurfa'da elektrik sorunu maalesef kronik bir hâl almıştır. Yaz mevsiminin en sıcak günlerinde vatandaşlarımız, çiftçilerimiz, esnafımız ve sanayicimiz büyük bir mağduriyet yaşamaktadır. Ne yazık ki son günlerde Şanlıurfa'da elektrik kesintileri yeniden artmış; vatandaşlarımız, çiftçilerimiz, esnafımız ve sanayicimiz büyük bir mağduriyeti tekrar yaşamaya başlamıştır.

Elektrik lüks değil en temel kamu hizmetidir. Sulama yapılmadığında ürün kuruyor, üretici zarar ediyor; elektrik kesildiğinde işletmeler duruyor, vatandaşımız sıcağın ortasında mağdur oluyor. Elbette kaçak kullanım, tahsilat sorunları hukuk içerisinde çözülmelidir ancak borcunu düzenli ödeyen vatandaşlarımızın da aynı mağduriyeti yaşaması kabul edilemez. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızdan beklentimiz, Şanlıurfa'nın elektrik altyapısını kalıcı olarak güçlendirmesi, yatırımları hızlandırması ve vatandaşlarımızın haklı taleplerine ivedilikle çözüm üretmesidir. Şanlıurfa, üretimin, tarımın ve alın terinin şehridir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, bu AKP milletvekilleri Urfa elektriğini duymuyor mu? Sayın Özyavuz'a teşekkür ederim ben.

BAŞKAN - Sayın Bayraktutan...

50.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in sahil kesiminde oluşan yoğun geçişler ve uzun tır kuyrukları neticesinde meydana gelen kazalara ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Artvin'imizin sahil kesiminde her sene farklı dönemlerde oluşan yoğun geçişler ve uzayan tır kuyrukları neticesinde özellikle Hopa ve Kemalpaşa ilçelerimizde büyük sorunlar yaşanmaktadır. Trafik yoğunluğu ve uygunsuz park etmiş tırlar yüzünden bölgede onlarca kaza olmuş, bu kazaların büyük bir kısmı maalesef ölümle sonuçlanmıştır. Son olarak da Hopa ilçemizde meydana gelen elim trafik kazasında, kamyonetin seyir hâlindeki tıra arkadan çarpması sonucu gencecik evladımız Ceyhun Akyürek'i kaybettik. Buradan, Ceyhun evladımıza bir kez daha Allah'tan rahmet; Akyürek ailesine ve Osman Akyürek Başkanımıza, Hopa'mıza, Artvin'imize başsağlığı ve sabırlar diliyorum.

Artvin yollarının ölüm yolları olmaması temennisiyle, gerekli önlemlerin alınması için yetkilileri göreve davet ediyor, yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.55

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.13

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 116'ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı ve arkadaşları tarafından, er statüsünde görev yaparken şehit olan askerlerin aileleri ile erbaş ve er statüsündeki gazilerin ekonomik, sosyal, hukuki ve sağlık sorunlarının bütün yönleriyle araştırılması, mevcut eşitsizliklerin ortadan kaldırılması ve alınması gereken yasal ve idari önlemlerin tespiti amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

28/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Rahmi Aşkın Türeli

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı ve arkadaşları tarafından, er statüsünde görev yaparken şehit olan askerlerimizin aileleri ile erbaş ve er statüsündeki gazilerimizin yaşadıkları ekonomik, sosyal, hukuki ve sağlık sorunlarının bütün yönleriyle araştırılması, mevcut eşitsizliklerin ortadan kaldırılması ve alınması gereken yasal ve idari önlemlerin tespiti amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1944 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/7/2026 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Serkan Sarı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, şu anda aramızda da olan Şehit Aileleri ve Gazileri Derneği Genel Başkanı, Er Şehit Aileleri ve Er Gazileri Platformu Başkanı olan Erdem Çerçioğlu ve arkadaşlarını bugün Güvenpark'ta ziyaret ettim. Güvenpark'ta yapmış olduğumuz ziyarette arkadaşlarımızın sorunlarını dinledik. Yaklaşık on beş günden beri seslerini duyurabilmek, bu Meclisin dikkatini çekebilmek için var güçleriyle mücadele ediyorlar. Bugün onlara yapılan haksızlığı, onlara yapılan eşitsizliği görünür kılmaya çalışıyorlar.

Evet, biraz önce bir açıklama yapıldı, Mecliste bir toplantı yapılmış, bu konuyla ilgili dosya Komisyona sevk edilecekmiş. Bu toplantıya çağrılan dernekler var. Peki, bu derneklerin arasında bu sorunu dile getiren platformun yetkilileri neden yok, ben AKP yetkililerine soruyorum. Hazırlayacağınız paket gene kendi tarafınızdan, kendi çerçevenizden bakan ve sizinle eş güdümlü çalışan derneklerle ortaklaşa hazırlayacağınız bir kanun teklifi mi olacak yoksa gerçek sorunlara çözüm üreten, sorunları merkezine alan, talepleri dikkate alan bir çözüm mü olacak, bunu da merak ediyorum. Buradan AKP Grup Başkan Vekilimize ve AKP kadrolarına çağrıda bulunuyorum: Yarın yapılacak olan Komisyon toplantısına platform adıyla seslerini yükseltmeye çalışan arkadaşlarımızın davet edilmesi, onların taleplerinin dikkate alınması ve üretilecek çözümde de eş güdümlü olarak bir çalışma yürütülmesi gerekmekte. (CHP sıralarından alkışlar)

Tabii, biz alıştık. AKP'nin çıkardığı kanun çalışmalarında "yaptım oldu, işinize gelirse, çoğunluğumuz var, biz ne istersek o olur" anlayışıyla yürüttüğünüz çalışmalara da alışkınız. Bugün sizlerden beklenenleri dikkate almazsanız ne yazık ki 10 bine yakın ailenin umudunu yine yok sayacaksınız. Peki, talep ne? Bunu da doğru anlamamız lazım. Düşünün, 2 kardeş var, 2'si de üniversite mezunu olmuş, askere gitmişler, birisi kısa dönem er olarak görevini yapıyor, bir diğeri de astsubay olarak yapıyor. Bunlar Allah göstermesin, Allah muhafaza, şehit olduklarında er olarak görev yapan ile bugün asteğmen olarak görev yapan arasında ciddi hak mahrumiyetleri var. Bu vicdani değil, bu adil değil. Bugün aldığınız kararlarla görev ve statüsüne, rütbesine, olayın gerçekleştiği tarihe, tabi olunan kanuna göre değişen bir uygulama var. Allah aşkına, şehit ve gaziler arasında bu ayrımı hangi ülke yapıyor, dünyanın neresinde var? Ağzınıza şehit ve gaziyi aldınız mı anlata anlata bitiremiyorsunuz ama onların hakkını vermeye geldiğinde ne yazık ki o haksızlığın, hukuksuzluğun mimarısınız. (CHP sıralarından alkışlar) Aynı bayrak altında mücadele eden, aynı acıyı yaşayan, aynı üniformayı giyen ama tazminat hakkında, sağlık hizmetlerinde, ortezde, protezde aynı hizmetten mahrum bırakılan bir kadronun, bir mağdurun, bir ailelerin, bir mağdur gazilerin sesi için buradayım zaten, bu kürsüye geldim. Sizlerden ricam, bu ayrışmayı ortadan kaldırmamız lazım. Gazi ve şehitlerimiz arasında yürütülen bu ayrışma ne yazık ki kırgınlıklara vesile oluyor. Terör mücadelesinde olanlar ayrı, Kıbrıs'ta şehit olanlar, gazilerimiz ayrı, bugün 15 Temmuzda şehit olanlarımız ayrı ama siz, size yakın hissettikleriniz için yine ayrı bir ayrıcalıklı tavır sergiliyorsunuz. Bu sebeple sizlerden rica ediyorum, bugün gittim, kendileriyle konuştum, arzu ediyorum sizler de gidin konuşun. Ayak protezinin arızalandığını, silikonlarının parçalandığını ama ne yazık ki ona tanınan haklardan dolayı onu yenileyemediği için hüznünü paylaşan gaziyle oturdum, konuştum. "Benim çocuğumu, evladımı diğerlerinden ayırıyor." diyen şehit yakınıyla konuştum. Niye bu ayrımı yaptığınızı merak ediyorum, soruyorum. Çözmek için fırsatımız var, bugün Komisyona gelen bir teklif var, bu teklifi hep birlikte mevzuatını düzenleyerek aşabilir ve çözebiliriz. Bugün protezleri için hastaneye giden "Protez hakkı dolmadı." diye reddedilen, bugün gitmek istediği hastaneye "Senin statün yeterli değil." diye kabul edilmeyen gazilerimiz var. Bugün sizlerden bu konuyu aşmak için -burada ilgili Komisyon yetkilisi arkadaşlarımız, milletvekillerimiz de var, konunun muhatapları da arkamızda, bizleri dinlemekte- meydanda, on beş günden beri çoluklarını çocuklarını bırakmışlar; soğuk, sıcak, yağmur demeksizin bu haklarını talep etmek için Güvenpark'ta direniyorlar. Buyurun, hep beraber gidelim; gitmeye tenezzül etmiyorsanız buyurun, onları davet edelim, Meclis çatısı altında onları dinleyelim ama bu vicdansızlığa bir son verelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SERKAN SARI (Devamla) - Sonuç itibarıyla, "Biz, bu vatan için, ay yıldızlı bayrağın altında canımızı vermek üzere, maaş almaksızın, hiçbir hak talep etmeksizin vatanımız, bayrağımız uğruna bu görevimizi yaparken ya bir uzvumuzu kaybettik ya da canımızı kaybettik." Bugün geldiğimiz nokta itibarıyla, erbaş olarak görevini yapan, vatan sevdasıyla bu görevi yapan askerlerimizin yaşamış

olduğu haksızlığın çözülmesini bu Meclisimizden talep ediyorum, AKP Grubundan talep ediyorum. Bu önergenin kabul edilmesini bütün siyasi parti temsilcilerinden talep ediyorum. Hep birlikte buraya "evet" oyunu vereceğinize inancımla yaşanılan sorunları hep birlikte aşabiliriz. Egemenlik kayıtsız şartsız milletinse o milletin talebini de burada çözebiliriz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin er statüsünde görev yaparken şehit olan askerlerimizin aileleri ile erbaş ve er gazilerimizin sorunlarının araştırılmasına ilişkin grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle, bu önerinin son derece kıymetli olduğunu düşünüyorum. Buraya getiriliş biçimini, Güvenpark'ta günlerdir eylem yapan gazilerimizi ve onların yakınlarının durumunu gördükten sonra buraya getirilmiş olmasını ve bu Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu gazilerimizin ve yakınlarının taleplerinin bu ana kadar karşılanmamış olmasını da büyük bir eksiklik olarak görüyorum. Evet, iktidar partisi ve ortakları Güvenpark'taki bu kıymetli eylemden sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine bir teklif sundular. Umuyor ve inanıyoruz ki inşallah, bu Güvenpark'taki eylem yapan arkadaşlarımızın sesine kulak verirler ve onların ihtiyaçları doğrultusunda bir kanun teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul görerek inşallah yasalaşır ama şu ana kadar hiç ses çıkarmayışları gerçekten anlaşılacak gibi değil. İlk defa bu Meclis kürsüsünden bir fotoğraf paylaşmak istiyorum -arkadaşlarımız hazırlamışlar- Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine. Bakınız, Güvenpark'ta açıkta yatan gazilerimiz ve şu köşede bir şey yazıyor; "Dikkat, kırılacak!" diyor. Evet, iktidar milletvekilleri, özellikle size göstermek istiyorum; bu karton üzerinde, bir cam bardağın dahi kırılmasını istemeyen bir anlayış bir uyarı işareti koyuyor ve "Dikkat, kırılacak!" diyor. Oysa siz binlerce gazi ve onların yakınlarını, emin olun, kırdınız; Güvenpark'ta on-on iki gündür yapmış oldukları eylemlerle o yağmurda, o sıcak anlarda orada çektikleri çileye ortak olmadınız, gidip onların bir ihtiyacını dinlemediniz ve bugün bir teklifle huzura geldiniz, o teklifte de yine "biz yaptık oldu" anlayışının bir tezahürü olarak bir çalışmayı bu millete ve gazilerimize dayatıyorsunuz. Bu son derece yanlış bir uygulama, onu özellikle ifade etmek isterim çünkü şehitlik ve gazilik bu milletin ortak onurudur değerli milletvekilleri. Bu onur rütbeye, statüye ya da sigortalılık durumuna göre derecelendirilemez. Siz toplumun bütün kesimlerini ayrıştırdınız uzunca süredir. Nasıl ayrıştırdınız biliyor musunuz? Siyasi kimliğine göre ayrıştırdınız, mezhebine göre ayrıştırdınız, fırka fırka böldünüz; bari aynı vatan uğruna canını ortaya koyan gazilerimizin arasına bir rütbe farkı koymayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Bari aynı vatan uğruna canını ortaya koyan gazilerimizin arasına da rütbe ve statü duvarı örmeyin. Aynı tehlikeye göğüs gerenler arasında sonradan sosyal ve ekonomik uçurum oluşturmak ne hukukla ne vicdanla bağdaşır. Kurşun rütbe sormadı; o kör kurşun, hainlerin silahından çıkanlar onların rütbesine bakmadı. Devlet de hakkı teslim ederken "Kimden geldi? Kimdi bu?" diye soramaz arkadaşlar. O nedenle, bir kez daha buradan şunu ifade etmek istiyorum: Yeri geldiğinde kürsülerden gazilik nutukları atan iktidar, gazimizin biraz önce gösterdiğim şu fotoğrafını görmüyor mu? Bu fotoğraf gazilerimize layık gördüğünüz muamelenin belgesidir. Bunun adı "vefasızlık"tır, bunun adı "adaletsizlik"tir.

O yüzden, araştırma önergesine YENİ YOL Grubu olarak destek vereceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat konuşacak.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; er statüsündeki gazilerimiz ve şehit aileleri 13 Temmuzdan beri Meclisin hemen yanı başında, Güvenpark'ta özlük hakları için nöbet tutuyor. Türkiye'nin 81 ilinden gelen gazilerimiz ve şehit ailelerimiz günlerdir oturma eylemi yapıyor. Kimisi Şırnak'ta hain bir mayına basıp bacağını veya gözlerini bırakmış, kimisi Hakkâri'de göğsüne kurşun yemiş vatan evlatları onlar. "Hain teröristlerin kurşunu rütbe seçmedi, hiyerarşi diriler içindir, haklarımız neden ayrı?" diye soruyorlar gittiğimizde yanlarına. Hak aramak için kaldırım taşlarında sabahlıyorlar ve işin en acı tarafı nedir biliyor musunuz sayın milletvekilleri? Seslerini duyuramazlarsa açlık grevine başlayacaklarını haykırıyorlar. Gazilerimizin bu haykırışları Meclise kadar geliyor ama ne yazık ki iktidarın vicdanına bir türlü ulaşamadı.

Değerli milletvekilleri, vatan uğruna dökülen kanın rütbesi olur mu? Bu devletin öz evlatlarına açlık grevini zorunlu kılan bu düzene yazıklar olsun diyorum! Bu tablo, Türkiye Cumhuriyeti devletine hiç yakışıyor mu! Şehitlik makamı Allah katında birdir, gazilik ünvanı millet nezdinde birdir, öyleyse devletin hukukunda neden farklıdır?

Sayın milletvekilleri, devletin büyüklüğü sarayların ihtişamıyla değil şehit ailelerine ve gazilerine gösterdiği vefayla ölçülür. Buradan iktidara sesleniyorum: Bebek katili İmralı canisi koordinatörün talimatlarını duyup uyguluyorsunuz da gazileri, şehit ailelerini bugüne kadar neden duymadınız? Terör örgütü mensuplarına af çıkarmak için kapalı kapılar ardında, ince işçilikle özel düzenlemeler yapıyorsunuz da bu millet için gözünü kırpmadan can verenlerin hakkını teslim etmek için neden bugüne kadar sessiz kaldınız? Bu insanları parklarda, sokaklarda, meydanlarda hak aramak zorunda neden bıraktınız? Şimdi, Sayın Usta açıklıyor, şehit ve gazilerimize Meclis kapanmadan haklarını veren kanun teklifini hazırladıklarını ifade ediyor. Şehit ailelerinin, gazilerimizin hakları hiçbir siyasi sürecin pazarlık unsuru olamaz sayın milletvekilleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Eğer yıllardır çözülmeyen hak kayıpları ince işçilik yaptığınız teröristlere getirilecek çerçeve yasa için ise utanmalısınız ve toplumsal tepkiyi azaltmaya yönelikse daha fazla utanmalısınız! Şehit ve gazi hakları terörle mücadelede bedel ödeyen insanlara karşı devletin gecikmiş bir borcudur. Bu haklar başka bir düzenlemenin karşılığı olarak veya telafisi olarak da asla sunulamaz. Şehit ve gazilerimizin özlük haklarını yıllardır neden beklettiniz? Yirmi dört aydır 18 kanun teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine getirilmedi. Neden bugün, neden tam da bu tartışmaların gölgesinde? Bundan da utanmalısınız sayın milletvekilleri!

Ve şunu söylüyorum: İnşallah, çerçeve yasa içine şehit ve gazi haklarını koymazsınız diyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ankara Güvenpark'ta yani buraya 800 metre mesafede on altı gündür aynı ses yükseliyor: "Şehidin, gaziliğin rütbesi olmaz." Türkiye'nin dört bir yanından başkente gelen er şehit aileleri ve gaziler yıllardır çözüm bekleyen özlük hakları için başlattıkları nöbet ve oturma

eylemine kararlılıkla devam ediyorlar. Eğer vatan için uzvunu kaybeden kahraman gazilerimiz seslerini duyurabilmek için protezlerini çıkarıp meydana bırakmak zorunda kalıyorlarsa hepimizin durup bir düşünmesi gerekiyor. Bu insanlar lütuf veya ayrıcalık istemiyorlar, sadece er gaziler olarak hak ettikleri adaleti ve eşit muameleyi istiyorlar. Unutmayalım, bir ülkenin gerçek sınavı vatan için bedelini ödeyen insanlarına nasıl davrandığındadır, gazileri sadece törenlerde hatırlamak yetmez. Şehit aileleri ve gazilere yönelik bugüne kadar verilmiş olan 18 kanun teklifine hâlâ işlem yapılmaması, gazilerimizin Gazi Meclisin hemen yanında hak aramak zorunda kalması kabul edilebilir değildir. Cumhurbaşkanının yıllardır dile getirdiği "Şehit ve gazinin bütçesi olmaz, gereği yapılır." söylemine rağmen aradan geçen sürede yürütülen kanun çalışmaları bütçe gerekçeleriyle sonuçsuz kalmaktadır. Bakın, aynı üniformayı giyip aynı operasyonlara katılan ve bu operasyonlarda yaralanan veya hayatını kaybeden kişiler arasında yalnızca statü farklılığı nedeniyle sosyal ve mali hak ayrımı yapılmaktadır. Pratikte er şehit aileleri ile rütbeli şehit aileleri arasında aylık bağlama ve bu aylıkların yükselmesi mekanizmasında büyük bir eşitsizlik vardır. Rütbeli şehit ailelerine bağlanan aylık emsallerine göre kademe ve derece artışıyla yükselirken er için bağlanan aylık sabit kalmaktadır. Bu eşitsizlik şehit aileleri açısından adalet duygusunu zedeliyor ve kamu vicdanında rütbeye göre vefa algısı yaratmaktadır. Devletin, şehit yakınları ve gazileri koruma yükümlülüğünü de bu anlayış doğrultusunda yerine getirmesi gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, ayrıca, gazilerimizin ortez ve protez ihtiyaçlarının karşılanmasında sorunlar yaşanmaktadır. Mevcut laboratuvar askerî hastane dönemine göre yetersiz kalmaktadır, üretilen protezlerin kalitesinde de düşme vardır. Ayrıca, gazilerimiz defaatle heyete girmek ve uzun süre beklemek zorunda kalmaktadırlar. Ortez ve protez laboratuvarlarının da eski standartlarına hızla kavuşturulması gerekmektedir.

Bakın, Güvenpark'taki gazilerimizden biri şöyle diyor: "Ağır ilaçlar kullanıyorum, böbreklerim çalışmıyor ve bir protez ayağımın bedeli 700-800 bin lira civarında. Devletin bunu karşılaması için tam 6 kez CİMER'e yazmak zorunda kaldım, zar zor da olsa karşıladılar ancak ihtiyacım olan tekerlekli sandalyeyi alamadım. Bize bunları yaşatanları Allah'a havale ediyorum."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) - Değerli milletvekilleri, ayrıca, rütbeli vazife malullerinin özlük haklarında adaletsizlikler mevcuttur; ek ödeme ve derece, kademe, intibak sorunları, psikolojik rahatsızlıklarda maluliyet tespitindeki zorluklar, "sivil memurluk" gibi alanlara geçişte yaşanan hak kayıpları sorunları ve de çok can alıcı bir şekilde maaş kesinti sorunları vardır. Bir de terörle mücadele sırasında yaralanıp Gazi Sayılmayanlar Derneği var. Bu arkadaşlarımız vücutlarında mermilerle, şarapnel parçalarıyla yaşamak zorundalar ancak gazi sayılmıyorlar; terörle mücadelede yaralanmışlar ama bu ünvanı kullanamıyorlar. "Gazilik" ünvanı bu ülkenin bu kişilere bir borcudur diyorum. Önergeyi desteklediğimizi belirtiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Refik Özen.

Buyurun Sayın Özen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA REFİK ÖZEN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın hemen başında, vatanımızın bağımsızlığı, milletimizin huzuru ve devletimizin bekası uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyor; kahraman gazilerimize ve fedakâr ailelerine en derin saygılarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şehitlik milletimizin gönlünde erişilebilecek en yüce mertebelerden biridir; gazilik ise cesaretin, fedakârlığın ve vatan sevgisinin yaşayan nişanesidir. Şehitlerimizin emanetleri olan aileleri ve gazilerimiz bu aziz milletin ortak vicdanına emanet edilmiş en kıymetli değerlerimizdir. AK PARTİ olarak göreve geldiğimiz ilk günden bu yana şehit yakınlarımızın ve gazilerimizin haklarının korunması, sosyal ve ekonomik imkânlarının güçlendirilmesi ve yaşam standartlarının yükseltilmesi konusunda çok önemli adımlar attık, atmaya devam ediyoruz. Elbette biliyoruz ki hiçbir düzenleme, hiçbir destek kaybedilen bir canın acısını telafi edemez ancak devletin şefkatini ve milletimizin vefasını her zaman hissettirmek hepimizin ortak görevidir. Bu anlayışla, şehit yakınlarımızın ve gazilerimizin taleplerini dikkatle dinlemeye, ihtiyaçlarına çözüm üretmeye ve mevcut haklarını daha da güçlendirmeye devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şehit ve gazilerimizin talepleri ve özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik, Millî Savunma Komisyonu Başkanımız Sayın Hulusi Akar'ın Başkanlığında, yaklaşık iki yıldır ilgili bakanlıklarla birlikte titizlikle bir çalışma yürüttük. Bugüne kadar Komisyonumuzca 28 ayrı kapsamlı toplantı gerçekleştirilmiş, kamu kurum ve kuruluşlarından yaklaşık 120 uzmanın görüşü alınmış; şehit ailesi, gazi dernek, vakıf ve sendikalarından yaklaşık 80 temsilci dinlenilmiş, Komisyonumuzda görev yapan muhalefet milletvekilleri dâhil tüm tarafların görüş ve önerileri alınmıştır; bunların en sonuncusunu da bugün yine birçok şehit yakını ve gazi dernek başkanlarımızla birlikte gerçekleştirdik. Burada ifade edilen bir yanlışı da düzeltmek isterim: Bu toplantı içerisinde Güvenpark'ta eylem yapan Er Şehit ve Gaziler Platformu Başkanı, Görme Engelli Gaziler Dernek Başkanı kardeşlerimiz de bulunmakta idi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yürütülen bu çalışmalarla şehit aileleri ve gazilerimizin özlük haklarını sadece bir maaş ve tazminat meselesi değil bir bütün hâlinde ele alıp, şehit ailelerimize ve gazilerimize olan saygı ve muhabbetlerimizin bir göstergesi olarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

REFİK ÖZEN (Devamla) - Buradaki amacımız popülist söylemler değil kalıcı çözümler üretmektir. Bu doğrultuda yaptığımız çalışmalar neticesinde, şehit ve gazi haklarını düzenleyen kanun teklifimiz bugün itibarıyla grubumuzda imzaya açılmıştır. İnşallah, imzaya açılan bu kanun teklifimizin en kısa sürede Komisyonumuzdan ve Genel Kuruldan geçerek yasalaşmasını ümit ediyorum.

Bizler, sadece er ve erbaş gazilerimizin değil 15 Temmuz gazilerimizin, terörle mücadelede yaralanıp gazi olamayanların, şehit ana babalarının taleplerinin, ordu vazife malullerinin sorunlarının ve diğer iletilen birçok meselelerin farkındayız. Bunları da bundan önceki meseleleri nasıl çözüme ulaştırdıysak yine Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde çözeceğimizi ifade ediyor, vatan uğruna canlarını feda eden kahraman şehitlerimizi ve gazilerimizi bir kez daha rahmet ve minnetle yâd ediyor, Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

4.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kadına yönelik artan şiddetin bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Kars
Grup Başkan Vekili

Öneri:

28 Temmuz 2026 tarihinde Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından, kadına yönelik artan şiddetin bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (19153 grup numaralı) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/7/2026 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Ceylan Akça Cupolo.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bizim önergemiz şu anda Mecliste gündeme alınmayı bekleyen kadına yönelik şiddetle mücadeleyi öngören 68 tane araştırma önergesinden yalnızca biri. Şimdi, tabii, Mecliste aslında devam eden bir Komisyon var, 10 Ekim 2024 yılında kurulmuştu ve bu Komisyonun kurulmasına giden yol da 2 genç kadının İstanbul'da surlarda korkunç bir şekilde katledilmesiydi. Komisyon toplandı, raporunu çıkardı ancak bu rapordan bir şey öğrenildiğini düşünmek bizim için güç. Niçin güç? Çünkü bakınız, 2024 yılında 457 kadın katledilmiştir, 2025 yılında 459 kadın katledilmiş, 2026 yılında -ki yıl daha bitmedi- 207 kadın katledilmiş durumda. Bugün bir kadının röportajını izledim; Adana'da, otuz beş yıldır devam eden bir şiddet sarmalının içinde olan bir kadının röportajını izledim ve orada diyor ki: "Yirmi beş yıl evli kaldım ve yirmi beş yıllık evlilik içinde sürekli olarak şiddet gördüm ancak evliyiz diye -bakın, bu kısmı çok önemli- bu şiddeti polise rapor etme ihtiyacı duymadım, şikâyet etme ihtiyacı duymadım ancak boşandıktan sonraki on yıl içinde sürekli olarak şikâyet ettim, uzaklaştırma kararları aldım. Adam bana kefen gönderiyor, mezar yeri satın aldığını söylüyor ancak yalnızca verilen şey bir aylık uzaklaştırma. Uzaklaştırma süresi bittiğinde adam yine kapımda bitiyor. KADES uygulamasını kullanıyorum -biliyorum ki AK PARTİ grubundan konuşacak olan kişi KADES'ten bahsedecek- fail KADES'i o kadar iyi biliyor ki polisin ne zaman geleceğini, ne zaman ayrılacağını dahi biliyor. O yüzden bu uygulama beni korumuyor. Adam, bu uygulamadan, ne zaman çağıracağımdan bile haberdar."

Şimdi, bütün bu gündem gelişirken Aile Bakanlığının sayfasına baktığımızda, ana sayfada aile bütünlüğünü koruyacak bazı eylem ve etkinliklerden bahsediyor. Kadına yönelik şiddetle ilgili ne yaptığına bakmak istediğimizde daha ara sayfalara girmek zorunda kalıyoruz. Orada da basın açıklamaları bölümünde şöyle diyor: "Sosyal medyaya yansıyan bir görüntüdeki şiddet iddialarına ilişkin..." "Şu yolda katledilen kişiye ilişkin..." "Buna ilişkin, şuna ilişkin..." Yani aslında, o sayfaya baktığımızda, şiddetin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ana gündeminde olduğunu ne yazık ki göremiyoruz ve sürekli olarak bu basın açıklamalarının her birinde de şunu diyor: "Dosyaya dâhil olduk, müdahil olduk, takip ediyoruz." Ama bu müdahil olma durumunun şiddeti önlemeyle ilgili nasıl bir etki yarattığına dair bir etki izleme sonucu ne yazık ki görülmüyor.

Elimde bir tane yasak kararı var. Bu, şubat ayında verilmişti. Şubat ayında, İstanbul'da, Özgür Kadın Hareketi TJA'nın yaptığı bir eylemi yasaklayan, kadına yönelik şiddeti protesto etmek ve buna dair duyarlılık geliştirmek isteyen bir kadın hareketinin eylemini yasaklamak için verilen bir Kartal Kaymakamlığı kararı var elimde. Köşesine de aile mührü vurmuşlar, 2025 yılı aile mührü. Yani kadına yönelik şiddetle mücadele eden kadın örgütlerine aile mührü vuruyorlar. Oysaki bize göre, aile böyle bir yapı olmak zorunda değil.

Bakın, sağlıklı erkeklik örnekleri var. Rojin Kabaiş'in babası Nizamettin Kabaiş sağlıklı bir erkeklik örneğidir. Kızının akıbetini ısrarla takip eden baba. Rojvelat Kızmaz'ın abisi Mehmet Kızmaz'ın bu şüpheli ölümü takip etmesi sağlıklı bir erkeklik örneğidir. Siverek'te evinden kaçırılıp daha sonra cinsel şiddete maruz bırakılan genç kadının babasının onun yanında durması sağlıklı bir erkeklik örneğidir, sağlıklı bir ebeveynlik örneğidir, bireylik örneğidir ama bizim sağlıklı bulmadığımız ve bu mührün koruduğunu düşündüğümüz başka örnekler var. Örneğin Hiranur Vakfının kurucusu olan, 6 yaşındaki kızını evlendiren, on sekiz yıl cezaya mahkûm edilen ama nasıl olduysa sağlık sorunları gerekçe gösterilerek tahliye edilen adam sağlıklı bir aile örneği değildir. Aile Bakanlığı kadınları tam da böylesi yamuk yumuk bir aile bütünlüğünün içine hapsetmek istemektedir. Bizim asıl itirazımız her zaman için bunadır ve sisteme baktığımız zaman, genel yapısı itibarıyla -ki parlamentoda kurulan bu komisyonlar bunu defalarca tespit etmiştir- erkek bir sistemdir. Gülistan Doku dosyasında bütün sistemin bu kadar hazır ve amade bir şekilde bir kadının ortadan yok edilmesini koruması sistemin erkeği koruma içgüdüsüyle ayrı bir şekilde düşünülemez. Bakın, yine aynı şekilde, Hiranur dosyasında 6 yaşındaki kız çocuğunun yaşının büyük gösterilmesi için hastanelere farklı kişilerin götürülmesi yine sistemin erkeği nasıl koruyup kolladığına dair en çarpıcı örneklerden biridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Sağ olun.

Biz Meclisi önemsiyoruz, Mecliste kurulan araştırma komisyonlarını öneriyoruz. Gerekirse binlerce komisyon kuralım, bu meseleyi defalarca konuşalım, bu meseleyle ilgili duyarlılık oluşturalım ama bu şiddete, bu sürekli olarak artan şiddete, kadına yönelik şiddete çare olalım. Bizim verdiğimiz önergenin metninde şiddet yalnızca fiziksel bir şiddet olarak tarif edilmiyor ama bu; ekonomik şiddet, cinsel şiddet, psikolojik şiddet olarak da tanımlanıyor ve kadınlar çalışma alanından hayatın en ortasındaki her yere kadar şiddet görüyorlar ve bu önergenin geçmesinde sayısal avantajı olan iktidar partisine 2024 yılında vermiş oldukları önergeden bir bölümle seslenerek konuşmamı bitirmek isterim: "Kadınlar eğitimden iş hayatına, siyasete kadar pek çok alanda eşitsizliklerle karşılaşmakta; cinsiyet ayrımcılığı, şiddet, iş hayatında ayrımcılık gibi sorunlar birey ve toplum genelini..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - "...olumsuz etkilemekte. Bu nedenle farkındalık yaratmak, çözümler üretmek toplumun öncelikleri içinde olmaktadır." Bunlar benim değil sizin sözleriniz. Kendi sözlerinize "evet" oyu vermeye çağırıyorum sizi. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Muhtemelen diğer önergeler gibi bu önerge de az sonra oylanarak AK PARTİ çoğunluğunun oylarıyla reddedilecek. Ancak AK PARTİ'li arkadaşlara birkaç konuyu hatırlatarak bu fikirlerini, bu kararlarını gözden geçirmelerini rica ediyorum.

2025 verilerine göre 294 kadın öldürülmüş, 297'sinin ise ölümü şüpheli bulunmuş ise; 2026'nın ilk altı ayında 150 kadının öldürülmüş, 151'inin ölümü ise şüpheli bulunmuş ise o zaman bu durumu Meclisin derinlemesine incelemesi ve araştırmasından daha gerekli ne olabilir? Bugün Türkiye'de 10 milyon kadın "Bir şiddete maruz kalabilirim!" korkusuyla KADES uygulamasını indirmiş ise -ki bu Bakanlığın resmî verisidir- Türkiye'de kadının maruz kaldığı şiddet ve şiddet çeşitlerini Meclis eliyle derinlemesine incelemekten daha gerekli ne olabilir? Ve en önemlisi, sosyal medyada maruz kaldığı tehditlere ancak Sedat Peker avukat atadıktan sonra kendini güvende hissedebiliyorsa -Yasemin Minguzzi- ve yine geçen hafta kocasından şiddet gören bir kadın, Sedat Peker'e çağrı yaptıktan sonra ertesi gün "Kocamla anlaştım. Teşekkür ediyorum." diye teşekkür videosu yayınlıyorsa Türkiye'de kadına karşı şiddetin içinde bulunduğu durumu incelemekten daha gerekli ne olabilir? Gerçekten, AK PARTİ'li arkadaşlar, merak ediyorum, adliye koridorlarında öldürülen kadınlara karşı hakkında mafya lideri olmaktan soruşturma açılmış ve Türkiye'yi terk etmiş bir kişinin korumasıyla kendisini güvende hisseden bir kadının fotoğrafını yan yana koyduğunuzda utanmıyor musunuz? Gerçekten bundan dolayı -bizim Batmanlıların ifadesiyle- burnunuz kızarmıyor mu? Bir utanç hissetmiyor musunuz? Nasıl bir adliye koridorunda bir kadın öldürülürken başka bir kadın kendini Sedat Peker'in koruması altında güvende hissedebiliyor? Ve bu devlet neden bütün kadınlar için hayatın her alanında güvenliği sağlayamıyor?

Oysa biz Aile On Yılı'ndayız ve evet, kadın cinayetleri üzerine konuşuyoruz ama aslında her bir kadın cinayeti bir ailenin parçalanışının, sona erişinin veya sapkın aşklar nedeniyle kurulamayışının cinayetidir. Bugün her bir kadın cinayeti, bir ailenin önce manen, sonra madden ortadan kaldırılışının resmidir. Ve biz bugün saldırgan, silahlı veyahut da şiddetin binbir türünü uygulayan insanlara karşı aileyi koruyamıyoruz. Aile On Yılı'nda aileyi ve o ailenin direği olan kadını koruyamayan bir iktidar acaba kadın hakkında hangi önlemlerde bulunabilir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Ve çok uzağa gitmeyin arkadaşlar, doğrudan kamu bankalarının finanse ettiği televizyon kanallarının dizilerine bakınız. Bu dizilerin her birinde hem kadına karşı şiddetin her türünü hem de sokaktaki mafyatik, çeteci şiddet yapılanmasının her türünü en özendirilmiş hâliyle görebilirsiniz. Sadece kamu bankaları bu kanallara ve bu dizilere reklamı kestiğinde siz şiddeti özendiren, şiddeti yücelten dizi senaryolarının bir anda kesildiğini göreceksiniz, tıpkı gündüz kuşağı programlarının da kamu kaynaklarıyla fonlanması gibi diyorum.

Önerge lehinde oy kullanacağımızı belirtiyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, Yeni Parti, DEM PARTİ, İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşcı.

Buyurun Sayın Taşcı. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomik katılım, siyasi güçlenme, hayatta kalma, istatistikler ortada, tablo trajik. Tablo "mış" gibi değil sahici bir mücadele gerektiriyor. Biz bunun için kadına şiddetin bütün boyutlarıyla araştırılmasını da destekliyoruz, kadın yoksulluğunun bütün boyutlarıyla araştırılmasını da destekliyoruz, önleyici politikalar geliştirilmesini de destekliyoruz, kamu kurum, kuruluşlarının sorumluluklarının denetlenmesini de destekliyoruz ve biz bir tek kadının dahi sadece kadın olduğu için ayrımcılığa, mobbinge, şiddete, tacize, hakarete uğramaması, katledilmemesi için mücadelede öyle samimiyiz ki arkadaşlar, kadınların seferberlik hak eden temel hak mücadelelerinin istismar alanına dönüştürülmesini, bazı kadın katillerinin kayrılmasını da görmezden gelemiyoruz, bu ikiyüzlülük karşısında üç maymunu oynayamıyoruz kimileri gibi.

Deniyor ki burada: "Yargının cinsiyetçi yaklaşımı mağdurların değil faillerin haklarını önceleyen kararlarda erkek şiddetini cezasız bırakmaktadır." Bakın, Gülden Coni geçtiğimiz yıl Edirne'de 30 bıçak darbesiyle katledildi. Katledilişinin detaylarını ne ben anlatabilirim ne buradaki birçok milletvekili dinleyebilir, öyle bir vahşet. Çok değil, iki, bilemediniz üç gün sonra göreceğiz hep birlikte, mağdur Gülden Coni'nin haklarının mı öncelenmesi savunulacak bu kürsüde yoksa onu 30 bıçak darbesiyle canice katleden failin hakları mı. Kadına şiddetle, bazı kadınları "katledilebilir" bazı katilleri de "katledebilir" ön kabulüyle mücadele edemezsiniz. Gülden Coni'nin katilinin "katil" olarak yargılanmamasını isteyip de cezaevine konulmamasını isteyip de pamuklara sarılmasını isteyip de kadına şiddetle mücadele edemezsiniz. Keza Merve Gül Bakkal, Sezer Bakkal, Hatice Çelik, Habibe Çelik, Zübeyde Nadir, Şadiye Nadir, Rezzan Seda Kızılkırmızı, Süheyla Kızılkırmızı, Şengül Aras -hepsi kadın, Merve Gül 2 yaşında- aynı gün, aynı yerde, aynı kişi tarafından, aynı şekilde katledildiler, hunharca. Ben, bu insanları katleden kişinin, Çetinkaya katliamcısının "katil" olarak tanımlanmasını isterken bu kürsüde, daha birkaç gün önce, çok değil, tutanaklarda var, aynen şöyle bağıranlar oldu oturdukları sıralarda: "Onlar barış elçisi, onlar barış elçisi. Alışın bunlara."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Neye alışalım? Kadın katillerinin, bebek katillerinin elini kolunu sallaya sallaya sokaklarda dolaşmasına mı alışalım? Bizi buna alıştıracak kimse daha anasının karnından doğmadı! (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Yoksa kadın katillerine alkış tutanların, tezahürat yapanların "Kadına şiddet durdurulsun." derken sergiledikleri ikiyüzlülüğe mi alışalım? Alışmayacağız, alışmadığımız gibi altından kan damlayan bu maskeyi de her fırsatta düşüreceğiz, altındaki kötülüğü yüce milletimize göstereceğiz; bu köy değneksiz değil!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Diyor ya önergede "Evinde katlediliyor kadınlar en çok." diye, kadınların yaşamak mücadelesini, evinde babasına akşam yemeğini hazırlarken katledilen Neşe Öğretmenin katiline "katil" diyemeyenlerin; evinde, sofrasında, biri karnında, biri kucağında bebekleri ve eşiyle katledilen Yasemin Tekin'in katiline "katil" diyemeyenlerin istismar alanı olmaktan çıkaracağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Üstlerine alınacakları bir şey yok Başkanım, kimseye hakaret etmedim.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

51.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçek anlamda kadınların katledilmesine karşı verdiğimiz bir önerge ancak bu kadar amacından, içeriğinden, bağlamından koparılır, çarpıtılır...

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Ya, sana mı soracağım ne konuştuğumu, niye üstüne alınıyorsun ya!

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Saygısızlaşma!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...ve yine bir siyasi malzemenin, yine bir siyasi polemiğin konusu hâline getirilir.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Saygısızlaşma! Haddini bil, haddini!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sen saygısızlaşma!

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Niye üstüne alınıyor Başkanım?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz haddinizi bilin!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hamaset birileri için işe yarıyor olabilir.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Hayır, ne sıfatla söz istiyor şu anda? Ne sıfatla söz istiyor ya?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Birileri bu ülkedeki acı üzerinden kendini yaşatmak isteyebilir, birileri akan kan devam etsin isteyebilir, birileri yoksul ocaklarına ateş düşsün isteyebilir.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Neden rahatsız oldunuz?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kadınları katledenleri meydan meydan dolaştırıyorsunuz!

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hele sen önce bir tacizin hesabını ver! Sen bir sus hele! Tacizci!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sana mı soracağım ne konuşacağımı!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kandan beslenen sizsiniz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Birileri bayrağa sarılmış tabutlardan mutlu olabilir.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Önce ona soralım konuşmalarımızı, onay alalım onlardan ne konuşacağımızı!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ama açık ve net söyleyelim: Biz bu ülkenin Türklerinin ve Kürtlerinin, Kürt ve Türk gençlerinin toprağa düşmesine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...gencecik yaşında kınalı kuzuların, o gencecik insanların toprağa verilmesine ve birilerinin de bunun üzerinden...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ya, kendi utanmazlığını böyle şey yapamazsın!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...konforlu evlerinde, sıcak yuvalarında oturup...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ahmak mı bu millet ya, ahmak mı! Ahmak mı bu millet ya! Kadın katillerini savunup üç senedir buraya kadına şiddet önergesi getiriyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...vatan, millet, bayrak edebiyatı yapıp bu ülkenin gencecik çocuklarını ölüme göndermesine sessiz kalmadık, sessiz kalmayacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ne sıfatla cevap veriyor, onu anlamadım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - İstedikleri kadar çarpıtsınlar, istedikleri kadar bağırsınlar; bu ülkede akan kan duracak, barış inşa olacak.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Poyraz, buyurun.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Başkanım, prime ihtiyaçları var!

52.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Hatibimiz kadın cinayetlerinde failin kimliğine göre bir ayrıcalık ya da failin kimliğine göre bir görmezden gelme olmamasına ilişkin bir ihtarda bulundu. Bu konu aslında bir çağrı, bu bir davet. Dolayısıyla bugün, kan ve gözyaşında kanı dökenin kim olduğu ya da nasıl döktüğüne ilişkin bir ayrım söz konusu değil.

Bugün, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz ve Emniyet mensuplarımız terörle mücadele etmiştir. Bunu daha önce de bu kürsüden defalarca ifade ettim. Bu ülkenin yurttaşları arasında bir kardeşlik problemi yoktur. Bu ülkenin yurttaşları, hepsi bir arada yaşama iradesini ortaya koymuştur ta ki 1984'te Eruh ve Şemdinli baskınında "terör" diye bir şey türeyene dek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bakın, 1991 Terörle Mücadele Kanunu yayınlanana kadar "silahlı cemiyet" dendi "terör" denmedi çünkü "terör" diye bir kavram yoktu, hiçbirimizin hafızasında yoktu, "terör" diye bir şey tanımlayamıyorduk. 1991'de Terörle Mücadele Kanunu çıktığında bunun adına "terör" dendi. O günden bugüne kadar da Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurumlarıyla, askeriyle, polisiyle, istihbaratı ve yargısıyla terörle mücadele deneyimi oldu. Bir buçuk yıldır her şey askıya alındı. Bu bir "toplumsal durum" diye tanımlanıyor. Oysaki bu arka kapıda oluşturulan bir masa ve kurulmaya çalışılan bir tezgâh. Bu, İYİ Parti'nin kamuoyuna, milletimize ihbarı ve her seferinde bu Parlamentoda ihtarı oldu. Hatibimiz ise bu, kanı dökülen, katledilen kadınları, Çetinkaya mağazasında katledilen kadınları, anneleri, kayınvalideleri; bunları hatırlattı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bitiriyorum efendim.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kadın mücadelesi...

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Dinle, dinle...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Dinlemiyorum, var mı bir diyeceğin? Dinlemiyorum! Sana mı soracağım? Sana ne oluyor ya!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Grup Başkan Vekili konuşuyor.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Senin haddine mi! Dön önüne, terbiyesiz! Kes sesini, utanmaz! Hadsiz!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Şimdi, bununla ilgili eğer gerçekten bir hassasiyetten bahsediliyorsa, eğer gerçekten bu ülkede kadınlara karşı şiddete, kadınlara karşı cinayete ilişkin bir hassasiyet varsa o kadının kimliği, o katilin kim olduğu, kimliğinden bağımsız bununla ilgili duruş sergilenmek zorunda. Bunun dışındaki tavır ikircikli bir tavırdır, samimiyetten uzaktır. Milletin de vicdanında yer bulmayacaktır.

Teşekkür ediyorum.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Siz samimiyetsizsiniz, kusura bakmayın! Samimiyetsiz birisi varsa aynaya bakın!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz aynaya bakın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, izin verirseniz ben de söylemek istiyorum.

BAŞKAN - Gündeme geçelim yani...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Geçeriz Başkanım, konuşalım geçeriz, gündemde sorun yok.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, çok açık ve net söyleyelim Başkan...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hele sen bir sus oradan, tacizci! Önce taciz ettiğin şeyin hesabını ver, kes sesini!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kes be!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ne demek tacizci!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Arkadaşlar...

BAŞKAN - Grup Başkan Vekiliniz konuşuyor.

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Kimsin sen! Ne demek “tacizci”?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Terbiyesiz! Hadi bakalım, hadi!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Ya “tacizci” ne demek ya!

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Bunları geç! Tacizden dayak yemişsin sen, onun hesabını ver. Tacizci!

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Terbiyesiz! Ahlaksız!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - “Tacizci” ne demek ya!

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım...

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Diyorum! Çık hesap ver! “Tacizci” diyorum, haydi bakalım. Tacizci! Önce onun hesabını ver!

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Terbiyesiz!

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Her seferinde hakaret ediyorlar ya! Tacizci” ne demek ya!

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Kes sesini! Pis tacizci!

BAŞKAN - Niye bağırıyorsunuz ya! Grup Başkan Vekilinizin konuşmasına fırsat verir misiniz.

53.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, hiç kimsenin fikir, düşüncelerini açıklamasına karşı değiliz. Burada da gayet saygıyla bütün partilerin fikir, görüşlerini dinliyoruz. Ne zamana kadar? İş hakarete varıncaya kadar, iş ithamlara varıncaya kadar, iş bizim samimiyet sorgulamamıza varıncaya kadar. Biz burada İYİ Partiye kendi samimiyetimizi ispat etmek zorunda değiliz. Biz buraya yeni de gelmedik valla, dünün siyasetçisi değiliz, dünün partisi hiç değiliz; daha onların geldiği yollardan biz dönüyoruz. Ne badirelerden geçtik, ne bedeller ödedik ama bakın buradayız. Her seferinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Bizim geldiğimiz yolda siz yoktunuz, o işi geç!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Bizim geldiğimiz yerde siz yoktunuz.

BAŞKAN - Bu işi başka noktalara taşımaya gerek yok.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamam Başkan, toparlayacağım.

BAŞKAN - Buyurun.

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Hatibin bir tane hakareti yok.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, çok açık ve net söylüyoruz: Bu ülkede bütün zorluklara rağmen, bütün bedellere rağmen halkın iradesiyle buraya gönderdiği bir partiyiz ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 3'üncü büyük grubuyuz. Onun için herkes önce bu haddini bilsin, dilini büksün ve barışa dil uzatırken de hakaret etmesin.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Haddi senden mi öğreneceğiz!

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Haddi senden öğrenecek değiliz!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Biz barışı savunduk, savunmaya devam edeceğiz. Bu ülkenin birliği, dirliği, birlikteliği ve geleceği savunuluyorsa bunun yolu da barıştan geçer; ayrıştırmaktan değil, savaş dilinden değil, çatışma dilinden değil.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Poyraz, buyurun...

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Başkanım, bütün bunların ne ilgisi var konuşmayla. Yani konuşmayı dinlediniz, ne ilgisi var bütün bunların?

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekilini dinleyelim, gayet doğru şeyler söylüyor, takip edelim.

54.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, bir kere, bu konu partilerin kurumsal kimliğiyle alakalı bir hadise değil; bu, her şeyden önce, bir yurttaş bilinci ve vicdanıyla alakalı bir şey. Hatibimiz burada ifadelerini ortaya koydu, Sayın Grup Başkan Vekili buna ilişkin söz aldı ve ben de söz olarak partimiz adına görüşlerimizi ifade ettim. Hatibimin de konuşmalarının aslında izaha muhtaç bir yanı yoktu, içinde bugüne kadar dökülen kan ve gözyaşına ilişkin bir çığlık vardı; hatibimiz bunu dile getirdi bütün içtenliğiyle, bütün

samimiyetiyle. Bunun içinde ideolojik bir hesaplaşma yok, bunun içinde ortaya koymaya çalıştığımız bir arka kapı diplomasisi de yok; bir duygu beyanıdır. Burada hepimiz etten kemikteniz ya, milletvekili oluyoruz diye burada duygularımızı gizleyecek bir hâlimiz yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Mevzubahis vatansa ve bu vatanın milletiyse, vatandaşıysa hepimizin içi titriyor. Aha dibimizde, Güvenpark'ta şehit er ve erbaşların aileleri, gazilerin aileleri günlerdir oradalar. Buna ilişkin nasıl duyarsız davranabiliriz? Oraya gittiğimizde "Nasıl kendimize siyasi ekmek çıkarırız?" diye mi bakacağız?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Öyle bakıyorsunuz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Hepimiz burada insani vasıflarımızla da bulunuyoruz. O yüzden partilerin kurumsal kimliğine kimsenin laf attığı, söz attığı yok ama burada milletvekillerine ağza alınmayacak hakaretlerde bulunmanın bir milletvekili tarafından yapılmasının da hiçbir lüzumu yok. Burada temiz dilden bahsetmiyorum; temiz dil, temiz dil diye ondan bahsetmiyorum, sadece burada hepimiz millet adına bir şeyleri temsil ediyoruz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Valla, hakaret ediyorsunuz bize. Hiç kusura bakmayın, hakaret ediyorsunuz. Hakaret ederseniz hakaret yersiniz, bu kadar net; hiç kusura bakmayın.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bunu yaparken -zaman zaman- dünü unutmadan, dökülen kanı ve gözyaşını unutmadan hareket etmek mecburiyetindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, hep üç dakika verdiniz Uğur Bey'e, benim de bir buçuk dakika kapatıyorsunuz.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Bu konuya ilişkin, İYİ Partinin sekiz yıllık bir geçmişi var ama İYİ Partideki her bir siyasetçinin Türk siyasetinde kırk yıllık izi var.

Teşekkür ediyoruz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ama hiç etkiniz yok, kırk yıllık gibi konuşmuyorsunuz.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kadına yönelik artan şiddetin bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Evet, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Semra Dinçer.

Buyurun Sayın Dinçer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEMRA DİNÇER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; daha dün akşam Adana'da aynı gece içerisinde 2 kadın erkekler tarafından öldürüldü. Birisi boşanma aşamasında olduğu eşi tarafından kendi evinde uyurken tabancayla vuruldu, adı Hatice'ydi; diğeri ise sokakta yürürken hiç tanımadığı biri tarafından ateş edilerek öldürülen Reyhan. Biri evinde, biri sokakta; biri eşinin elinden, biri yabancının elinden; bu iki kadının tek ortak noktası, ikisinin de bu ülkede güvende olmayı hak ettiği hâlde güvende olmamış olmasıdır.

Sayın milletvekilleri, bu, tek bir gecenin hikâyesi değildir; 2026 yılının ilk altı ayında 150 kadın cinayete kurban gitti, 151 kadının ölümü ise şüpheli olarak kayıtlara geçti. Yıllardır akıbeti karanlıkta bırakılan Gülistan Doku gibi adalet arayışı yanıtsız kalan nice kadının hesabı sorulmadı. AKP iktidarı "Aile Yılı" söylemiyle kadına durmadan ev, aile ve bakım rolünü dayatıyor oysa veriler çok açık gösteriyor ki kadın en çok o evde öldürülüyor. Bu bir tesadüf değil; bu, AKP iktidarının tasarlamaya çalıştığı toplumsal düzenin ürettiği bir sonuçtur çünkü kadına yönelik şiddet yalnızca fiziksel değildir, ekonomik bağımsızlığı elinden alınmış bir kadının şiddetin ortasından kaçacak gücü zayıflamaktadır. Bugün yaklaşık yarım milyon kadın, sosyal devletin üstlenmesi gereken çocuk ve yaşlı bakım yükü yüzünden işinden ayrılmak zorunda kalıyor. Kadını ekonomik olarak bağımlı hâle getiren bu düzen kadını şiddet karşısında savunmasız bırakıyor. Türkiye, kadın istihdamında OECD ülkeleri arasında son sıralarda yer alıyor.

Ekonomik kriz derinleştikçe şiddet ve farklı bahaneler de karşımıza çıkmakta. Böylece, kadına yönelik şiddet, ekonomik olmanın ötesinde kadını kontrol etme, susturma ve cezalandırma çabası hâline geliyor; daha vahimi cezasızlık politikaları faillerini korumaya devam ediyor. Af düzenlemeleri, indirimler, etkisiz uzaklaştırma kararları yüzünden adli sicili şiddetle dolu failler yeniden sokaklarda dolaşıyor ve ilk hedefi yine savunmasız kadınlar oluyor. İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğimiz günden bu yana kadın cinayetleri artıyor. İşte, bu bir rastlantı değil bu bir tercihin sonucudur. Hatice, Reyhan, Gülistan; bu ülkede yaşam hakkı elinden alınan tüm kadınlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEMRA DİNÇER (Devamla) - İşte, bu Meclis artık susmamalıdır, sorumluluk almalıdır ve derhâl harekete geçmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına Osmaniye Milletvekili Sayın Asu Kaya. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA ASU KAYA (Osmaniye) - Teşekkür ederim Sayın Başkan, Değerli Divan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; doğrudan açıkça söylemek gerekir ki bu ülkede her gün biraz daha derinleşen bir kadın güvenlik krizi var ve ülkemizde adalete en büyük engel cezasızlıktır. Türkiye'de kadınlar artık yalnızca şiddetle mücadele etmiyor, kadınlar şiddeti durduramayan iktidarla ve o iktidarın adaletsizliği büyüten cezasızlık anlayışıyla da mücadele ediyor.

Bakın, geçtiğimiz günlerde, İstanbul Esenyurt'ta bir kadın, kendisine cinsel saldırıda bulunan fail hakkında yerel mahkemenin verdiği ve istinaf mahkemesinin de onadığı on iki yıl hapis cezasının Yargıtay tarafından bozulduğunu, failin ise tahliye edildiğini mahkemenin resmî bildirimiyle değil sosyal medyadaki paylaşımlardan öğrendi. Düşünebiliyor musunuz? Devlet faili tahliye ediyor ama bunu mağdura bildirmeyi bile gerekli görmüyor. Fail özgürlüğüne kavuşuyor, kadın ise bunu internetten öğrenerek bir kez daha dehşeti yaşıyor. Peki, bu ülkede adalet kimi koruyor? Faili mi yoksa mağduru mu? Bir kadını kendisine cinsel saldırıda bulunan kişinin serbest bırakıldığından haberdar etmeyen bir sistem o kadının güvenliğini nasıl sağlayacak? İşte, cezasızlık dediğimiz şey tam da budur; işte, sizin adaletinizin özeti budur. Faili koruyan, mağduru yalnız bırakan, kadının yaşam hakkını hiçe sayan bir çürümüşlük.

Yıllardır katili saklanan, dosyası karartılmak istenen Gülistan Doku davası işte bu cezasızlık zırhının, bu karanlık düzenin en somut kanıtıdır. Kadınlar defalarca şikâyet ediyor, koruma talep ediyor, yardım istiyor ama çoğu zaman dosyaları ancak öldürüldükten sonra açılıyor. İktidar ise hâlâ gerçeklerle yüzleşmek yerine hayali tablolar çizmeye devam ediyor.

Bakın, değerli milletvekilleri, geçen yıl en az 294 kadın katledildi, 297 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu. Bu yılın ilk altı ayında 150 kadın katledildi, sadece altı ayda; 151 kadın şüpheli şekilde hayatını kaybetti. Katledilen kadınların yüzde 61'i, şüpheli kadın ölümlerinin ise yüzde 64'ü nerede gerçekleşti biliyor musunuz? En güvenli olması gereken yerde, evlerinin içinde. Sorumlusu kimdir peki? Sorumlusu, kadını eşit bir birey değil aile içindeki bir nesne olarak gören zihniyettir; kadını korumayı bırakan, aile bütünlüğü gerekçesiyle kadınları katledildikleri o evlere sosyoekonomik nedenlerle hapseden Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve AKP iktidarıdır. Peki, yargı ne yapıyor? Kadınlar adalet kapılarına dayandığında "haksız tahrik" adı altında faillere ödül gibi cezalar yağdırıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ASU KAYA (Devamla) - Kadının beyanını yok sayan, erkeğin şiddetini meşrulaştıran, şüpheli ölümlerin üzerini ışık hızıyla kapatan bir yargı düzeni var; artık anlayın, bu ülkede bir kadın kırımı var. Bu iktidarın daha fazla sorumluluk alması için daha kaç kadın katledilecek? Bugün dahi Gaziantep'te bir kadına boşanma aşamasındaki erkek kurşun yağdırdı. Evet, belki içinde bulunduğumuz saatlerde hayatını kaybetti hastanede.

Değerli milletvekilleri, sizin bugün vereceğiniz oyla ya kadınların yaşam hakkının yanında olacaksınız ya da bu cezasızlık düzeninin. Karar sizin ama takdir de kadınların ve milletin olacak.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çorum Milletvekili Sayın Yusuf Ahlatcı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUSUF AHLATCI (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ Grubunun önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Kadın Millî Voleybol Takımı'mızın Milletler Ligi şampiyonluğunu tebrik ediyor, sporcularımıza ay yıldızlı formamız altında nice başarılar diliyorum.

Sayın milletvekilleri, kadına yönelik şiddetin hiçbir mazereti olamaz. Bu anlayışla, AK PARTİ'miz kurulduğu günden bugüne kadına yönelik şiddetle ilgili Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, Anayasa'mız başta olmak üzere birçok alanda reform niteliğinde yasal düzenlemeler gerçekleştirmiş, bu önemli reformlarla ulusal mevzuatımız "şiddete sıfır tolerans" ilkesine uygun bir yapıya kavuşturulmuş olup ilgili bakanlıklar ve diğer kurumlarımızla koordineli olarak çalışmalar devam etmektedir. Anayasa'da yapılan değişiklikle, kadınlar lehine pozitif ayrımcılık ilkesi başta olmak üzere, 6284 sayılı Kanun ve devamında şiddet önleme ve izleme merkezleri, KADES uygulamasıyla mağdurların etkin şekilde tespiti ve korunmasına yönelik önemli uygulamalar yapılmaktadır. Cumhurbaşkanlığı koordinasyonunda hazırlanan 2025-2029 Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı kapsamında kadınların eğitim, sağlık, ekonomi, karar alma mekanizmaları ve şiddetle mücadele alanlarında güçlendirilmesi hedeflenmiş, kurumlar arası koordinasyon ve koruyucu, önleyici politikalar daha da güçlendirilmiştir. Ayrıca, mensubu da olduğum Kadına Karşı Şiddeti ve Ayrımcılığı Araştırma Komisyonunda da ilgili tüm kurumlarla ortak çalışma yapılmış ve geniş kapsamlı rapor Meclis Başkanlığına sunulmuştur.

Sayın milletvekilleri, tüm dünyada ailenin önemi ve desteklenmesine yönelik düzenlemeler yapılırken ve ülkemizde de kadının ve aile yapısının güçlendirilmesine yönelik politikalar geliştirilmiş

ve hayata geçirilmiş olmasına rağmen önerge içerisinde geçen "Kadın aileye hapsedilmiştir." ifadesi hiçbir şekilde kabul edilemez bir ifadedir. Toplumsal hayatın temeli asri aile hayatıdır; aile, izaha hacet yoktur ki kadın ve erkekten meydana gelmiştir. Bu düşüncelerle, eğer bir hapishane aranıyorsa toplumun temelini oluşturan aileye "hapishane" diyen zihniyetin oluşturduğu beyinlerde aranmalıdır. Bizler "Cennet annelerin ayakları altındadır." sözünü şiar edinen bir dinin ve kendi vatan coğrafyasına "ana" ismini veren bir kültürün mensupları olarak kadına yönelik şiddeti her daim lanetliyor, Sayın Cumhurbaşkanımızın "Kadına karşı şiddet insanlığa ihanettir." sözleriyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, kadın önergesine erkek konuşturdular ya, böyle olur mu?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Bizde cinsiyet ayrımı yok.

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Niye, cinsiyet eşitliği yok mu?

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Doğru, öldüren erkek; ayırsın bir zahmet.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bari kadınların sorununu bırakın kadınlar konuşsun ya.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Cinsiyet ayrımı yok bizde.

BAŞKAN - Yeni Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

5.- Yeni Parti Grubunun, Denizli Milletvekili Şeref Arpacı ve arkadaşları tarafından, tekstil ve hazır giyim sektörünün sorunlarının araştırılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 28 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

28/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Denizli Milletvekili Şeref Arpacı ve arkadaşları tarafından, tekstil ve hazır giyim sektörünün sorunlarının araştırılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi amacıyla 28/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan -1 sıra no.lu- Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 28/7/2026 Salı günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Yeni Parti Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Şeref Arpacı.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, televizyonları başında bizi izleyen çok kıymetli hemşehrilerim, vatandaşlarım; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sözlerime başlarken, Genel Başkanımız Özgür Özel önderliğinde kurulan emekçinin, emeklinin, sanayicinin, üreticinin, sokağın yani halkımızın yeni partisi Yeni Partimiz vatana, millete hayırlı uğurlu olsun diyorum. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) Buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum ki iktidar olana kadar mücadelemizde bir adım geri atmayacağız; işçinin, emeklinin, emekçinin, ihracatçının her zaman yanında olacağız. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

Bu bağlamda, ilk grup önerimizin tekstil sanayisi ve istihdam üzerine olmasını da çok anlamlı bulduğumu özellikle ifade etmek istiyorum.

Üç sene oldu, aynı şekilde bir öneri vermiştim, dedim ki o zaman: "İşler yolunda gitmiyor. Gelin, sorunlar, sıkıntılar araştırılsın, önlem alalım." Dediler: "Dünya konjonktüründen kaynaklı geçici bir sorun var, merak etmeyin, geçer gider." Komisyonumuza, geçen sene, özellikle bu konuda bir toplantı yapmamız ve sektör temsilcilerini toplamamız gerektiğini, sektörün kan kaybettiğini, yoğun bakıma doğru gittiğini söyledim. Varank Bey lütfedip Komisyonumuzu toplamadı, tekstilciyle yüz yüze gelemedi.

Bakın, sektöre son darbeyi "dostum Trump" vurdu, Türk tekstilcisine ihracatta yüzde 12,5 ilave vergi getirdi. İşin en acı kısmı, ABD ticaret temsilciliği, kamuya açık kayıtlarından, Türkiye'den ilave vergiye karşı bir savunma ya da temsilciyle bir görüş bildirilmediğini de söyledi. Yani hani masada kazanmıştık, hani her istediğimizi almıştık bu NATO toplantısında? Öyle olmadığını da anladık. AKP'nin gözden çıkardığı sektörde gelinen son noktayı ben size kısaca özetleyeyim, kriz geçmiş gitmiş mi yoksa delip geçmiş mi siz karar verin: Tekstil ve hazır giyimde toplam iş gücü kaybı 500 binin üzerinde, sektörün yüzde 35'i erimiş. İstihdam rakamlarına göre tekstilde on beş, hazır giyimde tam on bir sene önceye, geriye gitmişiz; 10 bin firma kapısına kilit vurmuş, toplamda yüzde 15'e tekabül ediyor. Daha beş sene önce 3,7 milyarla 6'ncı sıradayken şimdi, tam otuz beş sene sonra dünyada hazır giyim piyasasından aldığımız pay yüzde 3'ün altına inmiş, ihracat 21 milyar dolardan 16 milyar dolara düşmüş. Daha önceki önergelerde olduğu gibi, AKP'nin hatibi biraz sonra burada, verilen teşviklerden, desteklerden, dünya pazarından, dünya pazarının daralmasından falan bahsedecek; inanmayın. 2024-2025'te dünyada hacmi artan hazır giyim ihracatı içinde payı düşen, ihracatı gerileyen tek üretici maalesef Türkiye. Bakın, teşvik konusunda, farklı kurumlardan 86 farklı teşvik verilen sektör bu hâle gelir mi? Geliyor çünkü teşvikler verilmemek üzere kurgulanmış, şartları çok zor. En önemlisi, döviz dönüşüm ve istihdam desteklerini kullanan firma sayısı çok az. Diğer teşvikler ise yara bandı olamayacak nitelikte ve zayıf. Adını koyalım arkadaşlar; Türkiye sanayisizleşiyor, uygulanan ekonomi politikaları sebebiyle durdurulamayan enflasyon yüzünden firmalar faaliyetlerinden kâr edemiyor. "Büyüme" dediğiniz şey Türk lirası enflasyonu sebebiyle nominal bir şişmeden ibaret. Firmalar finansal kazançlarıyla faaliyetlerinden ettikleri zararları karşılayamıyor yani firmalarımız çalışarak batıyor arkadaşlar. Bugün, bu mevcut durumla, bu faizle sanayicinin, sermayesini koruyabilmesi için yüzde 13,5 FAVÖK üretmesi gerekiyor, şu anda firmaların net kârı yüzde 1 civarında. Bu, sürdürülebilir mi? 2022'de mal ihracatının gayrisafi yurt içi hasıladaki payı yüzde 27'nin üzerindeyken üç senede yüzde 17'ye düştü, 2028'deki hedef yüzde 16,4. Uyardık, çok söyledik; yangın küçük bir alandayken önlem alın, ormanı kaybediyoruz, orman gidiyor dedik, dinletemedik. Şimdi, artık yangının olmadığı sektör kalmadı. Türkiye hızla sanayisizleşiyor; tekstilden teknolojiye, inşaattan lojistiğe, turizme kadar her yer yangın yeri. Konkordato başvurularında son üç senedir her ay yeni rekor kırılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞEREF ARPACI (Devamla) - Sadece altı ayda 1.240 şirket konkordato aldı ve bunun çok büyük bir oranı haziran ayı içinde. 115 şirket iflas etti. Başvuruların büyük bir bölümü sanayi kentlerinden geliyor. Tasfiye edilen şirket sayısı 3.382 yani insanlar artık sizden yıldı, artık üretmiyor, kendi istekleriyle firmalarını kapatıyorlar. Elli yılda emek emek inşa edilen Türk sanayisinin rekabet gücü üç senedir yok oluyor. Biz mevcut gücümüzü kaybedip üretimden hızla uzaklaşırken gelecek nesillerden nasıl üretici olmasını bekleyeceğiz? Türkiye bu anlamda ciddi bir yol ayrımındadır ve acil önlem alınmalıdır. Türk sanayisi acilen koruma altına alınmalıdır diyor, tüm partilerden önergemize destek beklediğimizi açıkça ifade ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde pek çok sektörde kriz yaşandığı gibi belki de en fazla dikkate alınması gereken sektörlerden biri tekstil sektörü. Ülkemizin dünya piyasalarında rekabet itibarıyla en ön plana çıktığı iki alan turizm ve tekstil. Ne yazık ki son yıllarda dünya piyasalarındaki bu kaybımız her geçen gün artarak devam ediyor. Dünya genelinde tekstil piyasası sektör olarak büyürken Türkiye'de küçülüyor, fabrikalar yurt dışına taşınıyor, istihdam kaybı oluyor; büyük sorunlarla karşı karşıyayız. Evet, iktidar bu noktada bazı adımlar attı; ithalatı yasakladı, 3.500 lira destek verdi, enerji piyasası dünya ortalamasında ama burada başka bir sorun var. Sorun şu: İktidar "Enflasyonla mücadele ediyoruz." diyerek reel sektörün iflasına göz yumuyor. Bugün, bu mücadele çerçevesinde döviz kuru baskı altında, ihracatçı sattığı üründen para kazanamıyor, yüksek maliyetler var, işletmeler krediye erişim sorunu yaşıyor. Sonuçta, bir sektör adım adım, adım adım yok oluyor. Elbette, böyle bir dönemde bu milletin temsilcileri olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi doğudan batıya ülkemizin pek çok ilini, pek çok kesimini ilgilendiren böyle bir soruna duyarsız kalamaz. Bu noktada, bir komisyon kurulup çözüm önerilerinin görüşülmesi bu Meclisin öncelikli görevleri arasında olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, yapılacak iş basit; önce bu sorunun olduğunu görerek bir el atmak, bir komisyon kurarak çalışmayı sürdürmek. Yapılacak iş, emek yoğun sektörlere döviz dönüşüm desteğini artırmak. Çok basit, şu anda yüzde 3 olarak uygulanan bu destek kayıtsız şartsız yüzde 13'e getirilmelidir. Böylece herhangi bir ek tedbir almadan sektörün sorununa en hızlı şekilde bir katkı sağlanmış olur. Aksi takdirde, bugün yaşadığımız sektör sıkıntısı birkaç bilinen markanın reklamını azaltması ya da sektörden çekilmesinden değildir. Bugün Türkiye'nin birçok ili sektörel olarak tekstilde yaşanan krizin etkisindedir ve bu, adım adım başka sektörlere de yansıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Evet, enflasyonla mücadele edilmesi güzeldir ama böyle bir proje yürütülürken etkisi, eksileri, artıları da hesaba katılmalıdır. Sen enflasyonla mücadele edeceğim diye kuru baskılıyorsun, karşılığında eğer şirketler iflas ediyorsa "Dur bir dakika." demek lazım, "Hata nerede?" demek lazım, soruna çözüm bulmaya gayret etmek lazım.

Bütün bunlarla beraber, tarladan sofraya kadar, bu sektörün üreticisinden tüketicisine kadar, son kullanıcıya kadar birkaç aşamanın tamamının da mağdur olduğunu görmek durumundayız. Bugün bir taraftan istihdam sorunu yaşıyoruz, bir taraftan fabrikalar dışarıya gidiyor. Bu sorun gerçekten önemli bir sorun, ciddiye alınmalı, Meclis bu konuya el atmalıdır. (YENİ YOL ve Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Yeni Parti Grubuna Meclis çalışmalarında başarılar diliyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederiz.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Muhterem milletvekilleri, daha önceki konuşmalarımızda da tekstil ve hazır giyim sektörlerinin içinde bulunduğu durumu ve neler yapılması gerektiğini komisyonlarda ve Genel Kurulda İYİ Parti olarak çok defa dile getirdik, önergeler verdik. Maalesef iktidar tarafından bu araştırma önergelerimiz reddedildi.

Sonuç olarak, Türkiye'nin en önemli sektörlerinden olan tekstil ve hazır giyim sektörleri uzun süredir yanlış ekonomi politikalarının bedelini ödemektedir. Bugün tartıştığımız konu ise bu ağır tablonun uluslararası ticaret boyutunda daha da derinleştirilmesidir. Geçen hafta ABD Başkanı Trump'ın imzaladığı kararnameyle Türkiye'nin ABD'ye ihracatında ilave yüzde 12,5'luk gümrük vergisi kesinleşmiştir. Daha da önemlisi; Bangladeş, Kamboçya, Endonezya, Mısır, Etiyopya ve Malezya gibi Türkiye'nin doğrudan rakibi olan ülkelere bazı alanlarda, özellikle hazır giyimde sağlanan tarife avantajları Türk üreticisine tanınmamıştır. Aynı pazarda rakiplerimiz avantaj elde ederken Türk üreticisi ve sanayicisi daha yüksek maliyetlerle rekabet etmeye mahkûm edilmiştir ancak asıl sorgulanması gereken, Türkiye'nin bu noktaya neden geldiğidir. Bakın, son iki yılda on binlerce işletme üretimini azalttı, binlerce fabrika kapısına kilit vurdu, yüz binlerce çalışan işini kaybetti. Bugün, neredeyse her gün Türkiye'nin yıllardır üretim yapan köklü tekstil ve hazır giyim firmalarının konkordato ilan ettiğine ya da faaliyetlerini durduğuna dair haberler alıyoruz. Bir dönem dünya pazarlarında başarı hikâyesi yazan tekstil ve hazır giyim şirketlerinin ayakta kalma mücadelesi vermesi sektörlerin içinde bulunduğu krizin somut göstergesidir. Yüksek enflasyon, baskılanmış kur, artan enerji ve finansman maliyetleri nedeniyle zaten rekabet gücünü kaybeden sektör şimdi dış pazarlarda ilave gümrük duvarlarıyla karşı karşıyadır. Bu tablo artık geçici bir daralma değildir, üretim kapasitesinin kalıcı olarak aşınması anlamına gelmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET AKALIN (Devamla) - İhracatın omurgasını oluşturan, milyonlarca kişiye doğrudan ve dolaylı istihdam sağlayan bu sektörler göz göre göre pazar kaybederken Hükûmetten ne etkili bir ticaret diplomasisi ne de üreticiyi koruyacak bir rekabet politikası görebiliyoruz. Bugün, mesele yalnızca Amerika'nın aldığı karar değildir. Mesele, rakip ülkeler yeni ticaret avantajları kazanırken Türkiye'nin masada hak ettiği sonucu elde edememesi, içeride ise yanlış ekonomi politikaları nedeniyle üreticinin bu rekabeti taşıyacak gücünün kalmamasıdır. Dolayısıyla önergeyi önemli buluyor, desteklediğimizi belirtiyor, önerilerimizin ivedilikle dikkate alınması gerektiğini ifade ediyor, aziz Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Denizli Milletvekili Sayın Gülizar Biçer Karaca.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının ele alınması ve araştırılması için verilen önerge adına Cumhuriyet Halk Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen değerli hemşehrilerimi ve tüm halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Evet, seçim bölgem Denizli'de başta olmak üzere tekstil ve konfeksiyon sektörü, aslında hem ihracat hem istihdam hem de üretim gibi alanlar başta olmak üzere ülkemizin ekonomisinin dinamolarından biridirk; emek yoğun yapısı, geniş tedarik zincirleriyle istihdamın, özellikle de

kadın istihdamının çok yoğun olduğu ve çalışma hayatında kadının varlığı için de gerçekten önemli sektörlerden biridir. Ancak bugün içinde bulunduğumuz koşullarda üretim maliyetlerindeki yüksek artışlar, tekstil ve konfeksiyonda üretim ve ihracat yapanların finansmana erişimdeki ciddi güçlükleri, enerji başta olmak üzere girdi maliyetlerindeki yoğun artış maalesef ki diğer ülkelerle rekabet şansımızı neredeyse tamamen ortadan kaldırılıyor. Seçim bölgem Denizli'de Sanayi Odasının verilerine baktım, Sanayi Odası verilerinde diyor ki: 2026'nın ilk altı ayında Denizli'de ihracat yüzde 7,2 büyümüş ancak tekstil ve konfeksiyondaki ihracat yüzde 1,55 gerilemiş yani kentimizde aslında sektörel anlamda bu sektör bu alandaki payını alamamış durumda.

Yine, Denizli'de, Ocak 2026 itibarıyla yıllık 5.196 kişi işsiz kalmış, bunun büyük bir kısmı da maalesef kadın istihdamı ve özellikle de tekstil sektöründe uzun yıllardır mücadele eden, emek veren, liyakatli ve tecrübe kazanmış çalışanlar bu iş kaybı, istihdamdaki bu kayıp sebebiyle de hizmet sektörüne gitmekteler ve bu da sektör anlamında ciddi bir problem diye düşünüyorum. Türkiye'de de son iki yılda tekstil ve konfeksiyon sektöründe kayıtlı istihdamda kaybedilen istihdam 153 bin olarak görünüyor ve Denizli'de, seçim bölgemde bir yılda takipteki kredi oranı maalesef yüzde 78 artmış durumda yani aslında bu sektör, ülkemizin ekonomisinin dinamosu dediğimiz bu sektör çok ciddi anlamda kan kaybediyor. Peki, ne yapmak lazım? EXIMBANK ve benzeri destek mekanizmalarının güçlendirilmesi lazım, finansmana erişimin önündeki engellerin kaldırılması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Devamla) - Tabii, her şeyden önce de kur baskısına mutlaka bir çözüm üretilmesi lazım. Peki, yapabilir misiniz? Hayır, yapamıyorsunuz, beceremiyorsunuz. Şu elimdeki de geçtiğimiz günlerde NATO Zirvesi için gelen, sırtınızı pışpışlayan, "Dostum." diyen, size övgüler düzen, Denizli'mizin meşhur yanık kokulu yoğurdunu yiyen Trump'ın sizlere ve ülkemize, bu sektöre attığı en büyük dost kazıklarından biri oldu yani dost kazığını da parantez içinde ifade etmek isterim. 23 Temmuz 2026 tarihli karar, dostumuz Trump'ın imzasını taşıyor ve diyor ki: "Yüzde 12,5 ek ilave vergi getirdim." Bununla da yetinmedi, aynı sektöre, aynı müşteriye hizmet veren Kamboçya, Endonezya, Malezya gibi ülkelere de diyor ki: "Size de bazı istisnalar getirdim ve bu vergiyi sizden de almayacağım." Diyorum ki gelin, millî bir duruş sergileyelim ve bu sektörün sorunlarının çözümü için mutlaka sektör temsilcilerini dinleyelim ve çözüme kavuşturalım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir.

Buyurun Sayın Demir.

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, tekstil sektörü çok ciddi krizlerle karşı karşıyadır ancak bu krizler yalnızca tekstil sektörüne özgü değildir, hemen hemen her sektör krizlere ne yazık ki boğulmuş durumdadır. Tarımdan sanayiye, hayvancılıktan imalata kadar üretimin hemen her alanında ciddi bir daralma yaşanmaktadır, bunun temel nedeni yanlış ekonomi politikaları sonucunda üretim maliyetlerinin üst seviyelere ulaşmış olmasıdır. Türkiye'de üretici her girdi kaleminde neredeyse dünyanın en yüksek maliyetleriyle karşı karşıyadır. Nitekim, bugün grup toplantımızda Eş Genel Başkanımızın da ifade ettiği gibi, bugün fiilî savaş koşullarındaki bazı ülkelerde dahi üretim girdileri Türkiye'den çok daha ucuzdur. Hâl böyleyken, misal, soğanı 15 liraya mal eden çiftçimiz aynı ürünü 3 liraya mal eden Çin, Hindistan ya da Mısır gibi ülkelere karşı nasıl ayakta durabilsin? İthalat politikaları dışa bağımlılığı şahlandırırken yerli üretici ne

yapsın? Bu tablo, üretim ya da ihracat sorununun aslında küresel rekabetten değil uygulanan ekonomi politikalarından kaynaklandığını göstermektedir. O sebeple, tekstil sektöründeki kriz de genel üretim krizinden bağımsız değildir çünkü tekstil fabrikasında üretilen her kumaşın hikâyesi pamuk tarlasında başlar, tarım çökerse sanayi de çöker. Bir dönem tekstil sanayisinin temel ham maddesi olan pamuğu büyük ölçüde kendi üreten Türkiye bugün yanlış tarım politikaları nedeniyle pamukta ithalata bağımlı hâle gelmiştir. Artan maliyetler, sulama sorunları, yetersiz destekler nedeniyle özellikle ülkedeki pamuğun yüzde 60'ının üretildiği Şanlıurfa-Diyarbakır hattındaki çiftçiler pamuk üretiminden çekilmek zorunda kalmışlardır. Bu da üretim zincirini temelde daha tarladayken koparmaktadır. Dolayısıyla daralan tekstil sektörü yüz binlerce emekçinin işini kaybetmesine yol açarken işsizlik sorununu da özellikle Kürt illerinde daha da derinleştirmektedir. Sosyoekonomik gelişmişlik bakımından son sıralarda olan memleketim Ağrı'da da kadınların ve gençlerin yaşadığı işsizlik sorunu çok vahim bir durumdadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NEJLA DEMİR (Devamla) - Tarımda da emeğinin karşılığını alamayan gençler iş bulamadıkları için doğdukları toprakları terk etmek zorunda kalmaktadır. Bu yalnızca bir göç değil bölgenin üretim gücünün ve geleceğinin kaybıdır. Üretimi yeniden ayağa kaldıran, çiftçiyi tarlada, işçiyi fabrikada hakkıyla tutan, gençlere kendi kentlerinde gelecek sunan ve ithalata değil yerli üretime dayanan bir ekonomik anlayış artık bir tercih değil zorunluluktur.

Araştırma önergesine destek verdiğimizi ifade ederek Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve Yeni Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Mehmet Eyup Özkeçeci.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hazır giyim ve tekstil sektörü hakkında verilen önerge üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Bugün, Türkiye'nin kalkınma hamlesinde önemli rol üstlenen, AK PARTİ döneminde kabuk değiştirerek küresel bir güce dönüşen tekstil ve hazır giyim sektörümüz büyük mesafeler kaydetmiştir. Hükûmetlerimiz döneminde tekstil sadece geleneksel bir üretim alanı olmaktan çıkmış, AR-GE, yüksek katma değer ve küresel markalaşma vizyonuyla sanayimizde önemli bir yer almıştır. Teşvik bölgelerinde yer alan illerimiz, tekstil kentlerine ve organize sanayi bölgelerine kavuşmuşlardır. Bu yatırımlar sayesinde on binlerce gencimize ve kadınlarımıza kendi memleketlerinde iş sahası yaratılmıştır. Hükûmetlerimiz öncesi ihmal edilen bölgeler, kalkınmışlık farklarını hızla kapatmışlardır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde ortaya konulan Türkiye Yüzyılı vizyonunun temelinde güçlü üretim, güçlü sanayi, güçlü ihracat ve güçlü istihdam anlayışı yer almaktadır. Üreten Türkiye hedefimize ulaşabilmemiz için üretimin her alanında olduğu gibi tekstil sektörümüzün de rekabet gücünün korunması ve daha güçlenmesi bizim için çok önemlidir. Tekstil sektörünün karşı karşıya bulunduğu sorunlar yalnızca Türkiye'ye özgü değildir. Pandemi sonrası değişen dünyada tüm dengeler altüst olmuş, artan enerji maliyetleri, uluslararası taleplerdeki daralma ve bölgesel gelişmeler dünyanın birçok ülkesinde üretim sektörlerini etkilemiştir. Hükûmetimiz de bu gelişmeleri yakından takip etmekte ve sektör temsilcileriyle sürekli istişare hâlinde durmaktadır.

Tekstil sektörü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız, Ticaret Bakanlığımız, Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından çok yakinen takip edilmekte, gerekli düzenlemeler ve istihdamı teşvik edici önlemler alınmaktadır. Dolayısıyla yeni bir Meclis araştırmasının ilave bir katkı sağlamayacağı açıktır.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Eyup Ağabey, gerçekten bunu düşünüyor musun? Keşke bunu demeseydin ya, keşke bunu demeseydin.

MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Devamla) - Bizler sorunları sadece tespit eden, çözen, yatırımlar yapan, üreten ve Türkiye'yi büyüten bir anlayışın temsilcileriyiz. Türkiye Yüzyılı hedeflerimiz doğrultusunda sanayicimizin, üreticimizin ve ihracatçımızın yanında olmaya devam edeceğiz. Üretim gücünü artırarak istihdamımızı koruyacak ve ülkemizi küresel rekabette daha güçlü bir konuma taşıyacak adımları kararlılıkla sürdüreceğiz.

Genel Kurulu ve bizleri ekran başında izleyen kıymetli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutuyorum:

6.- AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 3'üncü sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine; 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine, teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 28/7/2026 Salı günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Leyla Şahin Usta

Ankara

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 3'üncü sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

4, 5 ve 6 Ağustos 2026 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek gündemin "Kanun Teklifleri İle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

28 Temmuz 2026 Salı günkü (bugün) birleşiminde 282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

29 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

30 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

30 Temmuz 2026 Perşembe günkü birleşiminde 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde haftalık çalışma günlerinin dışında 31 Temmuz 2026 Cuma günü saat 14.00'te toplanması ve bu birleşiminde denetim konularının görüşülmeyerek gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesi ve aynı birleşiminde 286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

4 Ağustos 2026 Salı günkü birleşiminde 242 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

5 Ağustos 2026 Çarşamba günkü birleşiminde 223 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

6 Ağustos 2026 Perşembe günkü birleşiminde 279 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

çalışmalarını sürdürmesi;

286 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması, teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların sürelerinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesi önerilmiştir.

286 Sıra Sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3771)		
1.Bölüm	1 ila 9'uncu maddeler	9
2.Bölüm	10 ila 18'inci maddeler	9
Toplam Madde Sayısı		18

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adalet ve Kalkınma Partisinin çalışma takvimiyle ilgili önergesi hakkında grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Hemen hızlı, kadük hâle gelen iki husus var. Birincisi, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının orta vadeli plandaki enflasyon ve faiz hedefleri açıklandıktan hemen kısa bir süre sonra bu hedeflere ulaşılamayacağı ortaya çıkıyor. İkincisi, Adalet ve Kalkınma Partisinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma takvimiyle ilgili verdiği önergeler çünkü bir iki gün sonra o verilen önergenin de hiçbir anlamının kalmadığı çalışma takvimi netleşince ortaya çıkmış oluyor.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayenizde.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi bir uzlaşı kültürüyle yönetilebilirse elbette buradan daha faydalı işler çıkarabiliriz ama Türkiye Büyük Millet Meclisini yasama iş kolunun sendikasız işçileri gibi çalışan milletvekilleri konumuna düşürecek her olayın karşısında olacağımızı bir kez daha net bir şekilde ifade ediyorum. Yasamayı milletvekilleri yapmalı. Milletvekilleri 1 Temmuzdan itibaren burada tutulup "Acaba bürokrasiden, acaba yukarıdan hangi kanun gelir? Ondan sonra biz de altına imza atalım, sonra bu kanunu buraya getirelim." şeklinde Türkiye Büyük Millet Meclisi idare edilemez. Bu, bizim içimize sinmiyor, buna itiraz etmeye devam edeceğiz; ha, birilerinin içine siniyor olabilir. Dediğim gibi, burada yasamayı bir fabrika gibi, buradaki

milletvekillerinin bir kısmını da bu fabrikanın sendikasız işçileri gibi çalıştırmak, vardiyalı, gece geç saatlere kadar çalıştırmak isteyenler olabilir. Biz milletvekillerinin itibarı açısından bu Parlamentodaki 600 milletvekilinin tamamının bu onura ve itibara sahip olduğunu düşünerek sendikasız köleler olma hususunu reddediyoruz. Bu yönüyle bu çalışma takvimine karşı çıkıyoruz.

Bir diğeri, şehit yakınları ve gazilerle ilgili bir yasa teklifi hazırlığı içerisinde olduğunu söylüyor Adalet ve Kalkınma Partisi. Yeni mi aklınıza geldi? Yani bu hususta çalışma takvimi netti ve sizin Grup Başkanınız gelip bizlerle konuşarak, bu 1 Temmuz döneminde çıkaracakları yasalarla ilgili bir açıklama yaptılar "Bunları getireceğiz." dediler. E, planınızda şehit ve gaziler yoktu, bir günde mi uyandınız yoksa çerçeve yasada birilerine şirin gözükmek için başka bir düzenlemeyi getirmek durumunda mı kaldınız, gerçekten şehit ve gazi yakınlarının sorunlarına duyarlı olduğunuz için mi bunu getirdiniz? Elbette bu samimiyeti sorgulayacak değiliz ama bunu apar topar getirmenizden biz anlıyoruz ki böyle bir niyet ortada var. Ha, yine YENİ YOL Grubu olarak bir açık çek veriyoruz, şehit ve gazi yakınlarına iyileştirme getirecek her maddeyi bir başka paket hâline getirmenize gerek yok. Getirin, YÖK Kanunu'na madde ihdası yapalım, acilen kanunlaştıralım. Şehitlerimizin yakınları ve gazilerimiz haklarına kavuşsunlar, buna bir itirazımız yok ama başka bir paketle kamuoyunda PR çalışması yapacaksanız biz buna yokuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Neye varsınız ki zaten Bülent Bey?

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (Devamla) - O açıdan, şehit ve gazi yakınlarıyla ilgili varsa hassasiyetiniz buyurun, hodri meydan; perşembe gününe kadar, önümüzdeki günlere kadar bu yasaya bir madde ihdasıyla bunları transfer etme imkânı var, biz buna varız ama yok, "Bir PR çalışması yapacağız, bir paket olarak bunu getireceğiz." diyorsanız biz buna alet olmayız.

Bir diğeri de suça sürüklenen çocuklar; yine, bu yoktu gündeminizde. Ha, bu, vatandaşın acil bir talebi... 3600 ek gösterge vatandaşın talebi, adli mahkumlar vatandaşın talebi, emeklilerin durumu vatandaşın talebi, asgari ücret emeklinin talebi; niye bunları duymuyorsunuz? Ekime bırakın o zaman bunları, gelin, bu yasamayı anlaştığımız konular içerisinde bitirelim. Ha, "Yok, bizim çoğunluğumuz var, dayatıyoruz." diyorsanız dediğimiz gibi; biz buradan, yasama fabrikasının köleli işçileri olmaktan itiraz ederek çıkacağımızı ifade ediyoruz. Bu duruma itiraz edeceğimizi, bu çalışma önergesini de kabul etmediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Burak Akburak.

Buyurunuz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ grup önerisi üzerinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Konuşmama başlamadan önce, Yeni Partinin Türk demokrasisine, Türk milletine, Türk devletine hayırlar getirmesini temenni ediyorum. Milletvekili arkadaşlarıma da çalışmalarında başarılar dilerim.

Ben bugün, perşembe günü Genel Kurulda görüşülecek olan çocuk koruma kanunu teklifiyle ilgili çok önemli bir eksiklik hakkında konuşmak istiyorum. Çocukları suçtan korumayı konuşurken, onların her gün karşı karşıya kaldığı sosyal medya ve dijital platform kaynaklı riskleri neden bu düzenlemenin dışında bıraktığınızı anlamamız mümkün değil. Çocuklar artık yalnızca sokakta değil ekranın içinde de suça çekiliyor, bir mesajla çetelerin ağına düşebiliyor, bir algoritmayla şiddet içeriklerine yönlendiriliyor, sahte hesaplar üzerinden istismara uğruyor. Sosyal medya şirketleri

yalnızca birer aracı değiller artık, çocuğun karşısına hangi içeriğin çıkacağını belirleyen ve dikkatini daha uzun süre ekranda tutmak için çalışan sistemi onlar kuruyorlar maalesef. Bu nedenle sorumluluk yalnızca aileye yüklenemez. Görüşeceğimiz teklifte, dijital risklerden korunma, adli sürece girmiş çocuklar hakkında uygulanabilecek bir yönlendirme tedbiri olarak ele alınıyor. Ben bu konuyla ilgili bir kanun teklifinde bulundum -aradan on dokuz ay geçti- çocukları koruma kanunuyla ilgili, sosyal medyanın bu çocuklarımızı esir aldığıyla ilgili ve bu kanunla ilgili hâlâ bir sonuç alınamadı. Dijital Mecralar Komisyonunda bunu konuşuyoruz, Derya Yanık Bakanımızla da konuştuk ama hâlâ bir sonuç göremedik. Biz bunları konuşurken OECD'ye üye 25 ülke bunu kendi ülkelerinde ele aldı ve kanun olarak geçirdiler.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Biz de geçireceğiz. 16 yaş altı sosyal medya hesapları...

BURAK AKBURAK (Devamla) - Geçireceğiz inşallah, evet ama bütün bu konuları daha geniş kapsamlı, Netflix gibi birçok dijital platformun da aslında çocuklarımıza uyguladığı zorbalığı da konuşmadık hâlâ. Tabii ki bunu duymak da çok sevindirici Sayın Başkan.

Evet, bizler, verdiğimiz tekliflerin konuşulmasını, görüşülmesini istiyoruz. Bir teklifin hangi partiden geldiğine değil ülkeye ve çocuklarımıza ne kazandırdığına bakmamız gerekiyor. Devletin görevi, çocuk adli sürece girdikten sonra telefonunu ya da bilgisayarını izlemek değil onu daha en başta koruyacak sistemi hep beraber kurmaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftyürek.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) - Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçen hafta bu kürsüde, mevsimlik tarım işçilerine ilişkin 4 ilde yaptığım doğrudan gözlemlere dayalı olarak sorunlarını dile getirmiştim fakat zaman darlığı nedeniyle çözüme dönük olarak görüş ve önerilerimizi sizinle paylaşamamıştım. Şimdi çözüm önerilerine dönük olarak görüşlerimizi sizinle paylaşacağım. Öncelikle, işçi sınıfının bir parçası olarak mevsimlik tarım işçileri toplumsal zenginlikleri öğreten emeğin sahibidirler. Dolayısıyla gerek Meclis gerekse Hükûmet onların taleplerini dinlerken, değerlendirirken onların bu toplumsal zenginliği öğreten emeğin sahibi olduklarını dikkate almalıdır.

Şimdi, tarlada, bahçede, doğrudan gözlemlere dayalı olarak yaptığım incelemelerde sorduğum ilk soru şuydu: "Neden mevsimlik tarım işçiliği yapmak zorunda kalıyorsunuz?" Birden fazla yanıt almıştım ama bu yanıtların temelinde şu yatıyordu: Farklı açılardan zorunlulukları dile getirmekteydiler. Neydi bu zorunluluklar? Bu zorunluluklar yani mevsimlik tarım işçiliğine yönelmeyi ortadan kaldıracak olan önlemler önemlidir. Bunların başında hayvancılık ve tarımla uğraşan küçük üreticinin Hükûmet tarafından, devlet tarafından daha ciddi desteklenmesi gerekir. O zaman tarlasından, bağ bahçesinden ya da hayvancılık üretiminden kopmak zorunda kalmaz. Dolayısıyla mevsimlik tarım işçiliği ya da inşaat işçiliğine yönelim azalır. Birincisi, Hükûmetin bu bakımdan adım atması gerektiğine inanıyoruz.

İkincisi: Daha önce de söylemiştim, yüz binlerce insanımız, halkımız kürdistan bölgesinden zorla göç ettirildi. Bunlar şimdi dönüş sürecindeler. Üstelik çözüm süreci var. Hükûmetin gerekli güvenlik önlemlerini alarak bu dönüş sürecinin imkânlarını, koşullarını sağlaması lazım. Bu, mevsimlik tarım işçiliğine yönelimi önemli ölçüde zayıflatacaktır.

Taleplerine ilişkin en başta şu gelmektedir: Her ne kadar sekiz saatlik iş günü kanunla yasalaşmış olsa da fiilen sahada uygulanmıyor. Dolayısıyla bu sekiz saatlik iş gününün mutlaka sahada denetlenmesi lazım; bu, önemlidir.

Diğer bir talep, öncelikle mevsimlik tarım işçileri hakkında Cumhurbaşkanlığının genelgesi var, 2024 genelgesi; bu genelge hem yetersiz hem aynı zamanda sahada karşılığı yok, uygulanmıyor, Hükûmet denetlemiyor. Dolayısıyla bu mevzuatı genelgenin ötesinde bir kanunla pekiştirmek lazım.

Beşincisi, sahada edindiğim doğrudan gözlemlerden biri ambulans eksikliğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Mutlaka ama mutlaka toplamda 81 ilin muhtemelen 40'ında birkaç ayla sınırlı olacak olan gezici ambulans zorunludur çünkü muhtemel bir akrep, yılan sokması ya da diyelim ki bir kalp krizi sırasında aniden müdahale etmek gerekir.

Önemli bir sorun, sigorta kaçınılmazdır. Yıllarca, on yıllarca sigortasız çalışıyor, çalışamaz duruma geldiği zaman dolayısıyla herhangi bir sosyal güvencesi yoktur. Mutlaka ama mutlaka Hükûmet mevsimlik tarım işçilerinin sigorta sorunu üzerinde ciddi olarak durmalıdır.

Çocuk işçiliği resmen yasaktır ama fiilen uygulanıyor. Bu bakımdan da atılacak olan adımların başında evladını, çocuğunu okuldan alıp beraberinde işe götürmek zorunda kalan, tarlaya götürmek zorunda kalan aileye gerek çocuk başına okul desteği gerekse de sosyal destek sağlanmalıdır.

Son olarak, ücretler belirlenirken komisyonlarda mutlaka il ya da ilçelerde işçi temsilcilerinin olması gerektiğine inanıyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, sağ olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÖNERGELER (Devam)

2.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, (2/2588) esas numaralı Saidi Kürdi'nin Mezar Yerinin Tespit Edilmesi, Mirasçılarına Tazminat Ödenmesi ve Başta Risale-i Nur Külliyatı Olmak Üzere Tüm Eserlerinin Koruma Altına Alınmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/153)

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım.

28/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/2588) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını saygılarımla arz ederim.

Semra Çağlar Gökalp

Bitlis

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp konuşacaktır.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

"Ey Kürt milleti, ittifakta kuvvet, ittihatta hayat, kardeşlikte saadet, hukukta selamet vardır. İttihadın kapısını ve muhabbetin ipini kuvvetli tutunuz ki sizi beladan kurtarsın." Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu sözler Bitlis'in Hizan ilçesine bağlı Nurs köyünde doğan büyük İslam âlimi Saidi Kürdi'ye aittir. Daha 15 yaşındayken "zamanın eşsizi" anlamına gelen "Bediüzzaman" ünvanını alan Saidi Kürdi cumhuriyetin Kürt halkına reva gördüğü sürgün, inkâr ve mezarsızlaştırma siyasetinin simge isimlerinden biri hâline gelmiştir. Bu nedenle kanun teklifimiz yalnızca kayıp bir mezarın bulunmasını değil, bir halkın hafızasına, bir ailenin yas hakkına ve insanlık onuruna sahip çıkılmasını amaçlamaktadır. Saidi Kürdi yaşamının önemli bir bölümünü sürgünlerde, mahkemelerde ve zindanlarda geçirdi. Buna rağmen inancından, düşüncelerinden ve halkının hakikatinden vazgeçmedi. Bundan yüz yılı aşkın süre önce bugün dahi kimilerine yabancı ve imkânsız görünen çoğulcu bir eğitim modelini savundu. Kürtçe, Türkçe ve Arapçanın birlikte kullanılacağı, dinî ilimler ile fen bilimlerinin bir arada okutulacağı Medresetüzzehra üniversitesini tasarladı fakat onun düşüncelerinden ve toplumsal etkisinden korkan tekçi devlet aklı ölümüyle dahi yetinmedi. 23 Mart 1960'ta Urfa'da vefat eden Saidi Kürdi'nin naaşı 12 Temmuz 1960'ta askerî darbe yönetiminin emriyle mezarından çıkarılarak bilinmeyen bir yere götürüldü. Ailesinin rızası yok sayıldı, toplumun yas hakkı gasbedildi, mezarıyla birlikte adı, kimliği ve düşünceleri de halkın hafızasından silinmek istendi. Kürt halkı bu politikaya yabancı değildir. Şeyh Sait'in, Seyit Rıza'nın, Cibranlı Halit Bey'in ve daha nice Kürt önderinin mezar yerlerinin hâlâ açıklanmaması aynı inkâr ve hafızasızlaştırma siyasetinin sonucudur. Kürt halkına yalnızca yaşarken değil, öldükten sonra da kimliksizliği ve mezarsızlığı dayatan bu anlayış yüz yıllık tekçi rejimin en ağır miraslarından biridir.

Bugün yürütülen barış ve demokratik toplum süreci bu ağır mirasla yüzleşme sorumluluğunu da beraberinde getirmektedir. Çünkü gerçek bir barış aynı zamanda hakikatin açıklanmasını, geçmişte yaşanan haksızlıklarla yüzleşilmesini, mağdurların onurunun iade edilmesini ve bütün bunların demokratik bir cumhuriyetin hukukuna dâhil edilmesini gerektirir. Barış karanlıkta bırakılmış sayfaları cesaretle açmaktır; yüzleşme, hesap sorma ve hesap verme denklemine sıkıştırılmamalı. Yüzleşmek hep birlikte yüzyılın ağır yüklerinden kurtulmak, yeni yüzyıla hakikat, eşitlik ve adalet temelinde geçmek demektir. Demokratik toplumun farklı kimliklerin, dinlerin, inançların ve toplumsal hafızaların eşit biçimde tanınmasıyla kurulabilir. Devlet Kürt halkına karşı uyguladığı inkâr ve asimilasyon politikalarından vazgeçtiğini yalnızca sözlerle değil somut ve bağlayıcı adımlarla göstermelidir.

Bu kanun teklifiyle, Saidi Kürdi'nin mezar yerinin tespit edilmesini, naaşının ailesine teslim edilmesini, el konulan kişisel eşyaları ile mal varlıklarının mirasçılarına iade edilmesini ve ailesine tazminat ödenmesini talep ediyoruz.

Teklifimizin bir diğer önemli boyutu ise Saidi Kürdi'nin eserlerinin özgünlüğünün korunmasıdır. Başta Risale-i Nur külliyatı ve ilk dönem eserleri olmak üzere farklı tarihlerde yapılan baskılar arasında ciddi farklılıklar bulunduğuna ilişkin iddialar yıllardır kamuoyunda tartışılmaktadır. Saidi Kürdi'nin Kürtçe kaleme aldığı bazı hitabe ve metinler sonraki baskılarda yalnızca Türkçe tercümeleriyle yayınlanmış, böylece metinlerin asıl dili görünmez kılınmıştır. Yine, bazı baskılarda "Kürt" "Kürtçe" "Kürdistan" ve "Saidi Kürdi" ifadeleri çıkarılmış, bunlar yerine "Şark" "Şarklı" "Vilayet-i Şarkiye" ve "Saidi Nursi" gibi ifadeler kullanılmıştır. Dil, bir düşünürün hafızası, kimliği ve dünyayla kurduğu ilişkinin taşıyıcısıdır. Ana dilinde yazdığı metinleri tahrif etmek Saidi Kürdi'yi kendi tarihsel ve toplumsal bağlamından koparmaktır. Bu nedenle bütün el yazmaları, ilk baskılar ve sonraki nüshalar bağımsız uzmanlar tarafından karşılaştırılmalı, yapılan değişiklikler kamuoyuna açıklanmalı ve eserler özgün diliyle koruma altına alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Devamla) - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, Saidi Kürdi'nin mezar yerinin açıklanması ve eserlerinin özgün hâliyle korunması yalnızca ailesine karşı insani ve hukuki bir sorumluluk değildir. Bu adımlar, Kürt halkının tarihsel hafızasına duyulan saygının ve kardeşlikteki samimiyetin göstergelerinden biri olacaktır. Gelin bu tarihsel utancı hep birlikte sona erdirelim, mezarları kaybedilenleri halklarına, tahrif edilen sözleri hakikate, yasaklanan dilleri özgürlüğe, inkâr edilen hafızayı demokratik topluma kavuşturalım çünkü barış ancak hakikatle, kardeşlik ancak eşitlikle, ortak gelecek ise ancak adaletle kurulabilir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Danışma Kurulunun, siyasi parti gruplarının parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarına göre her siyasi parti grubuna düşen Başkanlık Divanındaki görev yeri sayısının mevcut durumu dikkate alınmak suretiyle; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında Yeni Parti Grubuna düşen 3 üyeliğin 1 Başkan Vekilliği, 1 İdare Amirliği ve 1 Kâtip Üyelik şeklinde; Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 2 üyeliğin 2 Kâtip Üyelik şeklinde dağıtılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

No: 90 28/7/2026

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 28/7/2026 Salı günü (bugün) yaptığı toplantıda, siyasi parti gruplarının parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarına göre her siyasi parti grubuna düşen Başkanlık Divanındaki görev yeri sayısının mevcut durumu dikkate alınmak suretiyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında Yeni Parti Grubuna düşen 3 üyeliğin 1 Başkan Vekilliği, 1 İdare Amirliği ve 1 Kâtip Üyelik şeklinde; Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 2 üyeliğin 2 Kâtip Üyelik şeklinde dağıtılması önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Leyla Şahin Usta AK PARTİ Grubu Başkan Vekili	Gökhan Günaydın Yeni Parti Grubu Başkan Vekili	Gülüstan Kılıç Koçyiğit DEM PARTİ Grubu Başkan Vekili
Erkan Akçay MHP Grubu Başkan Vekili	Sevda Erdan Kılıç CHP Grubu Başkan Vekili	Uğur Poyraz İYİ Parti Grubu Başkan Vekili

Bülent Kaya
YENİ YOL Partisi Grubu
Başkan Vekili

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VIII.- SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- Adalet Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

Sayın milletvekilleri, ihtisas komisyonlarında boş bulunan ve İYİ Parti Grubuna düşen üyelikler için seçim yapacağız.

Adalet Komisyonu için Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Anayasa Komisyonu için İstanbul Milletvekili Mustafa Cihan Paçacı aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu için Denizli Milletvekili Yasin Öztürk aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- Çevre Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Çevre Komisyonu için Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşcı aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- Dışişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Dışişleri Komisyonu için Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- İçişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - İçişleri Komisyonu için İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu için Muğla Milletvekili Metin Ergun aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Millî Savunma Komisyonu için Yozgat Milletvekili Lütfullah Kayalar aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9.- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu için Ankara Milletvekili Sayın Yüksel Arslan aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu için Balıkesir Milletvekili Sayın Burak Dalgın aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11.- Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu için Aksaray Milletvekili Sayın Turan Yaldır aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, ihtisas komisyonlarında boş bulunan ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna düşen üyelikler için seçim yapacağız.

12.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

BAŞKAN - Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu için Amasya Milletvekili Sayın Hasan Çilez, İstanbul Milletvekili Sayın Halis Dalkılıç aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13.- Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu için İstanbul Milletvekili Sayın Nimet Özdemir aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B) BAŞKANLIK DİVANINDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- Türkiye Büyük Millet Meclis Başkan Vekilliğine seçim

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Divanında boş bulunan ve Yeni Parti Grubuna düşen Başkan Vekilliğine Ankara Milletvekili Sayın Tekin Bingöl aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi İdare Amirliğine seçim

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında boş bulunan ve Yeni Parti Grubuna düşen İdare Amirliği için Kocaeli Milletvekili Sayın Harun Özgür Yıldızlı aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.11

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.49

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 116'ncı Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Millî Eğitim Kültür Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) [2]

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 282 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Alınan karar gereğince teklifin tümü üzerindeki siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süreleri en fazla iki konuşmacı tarafından kullanılabilecektir.

Teklifin tümü üzerinde, YENİ YOL Partisi Grubu Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman konuşacaktır. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Karaman.

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimiz; Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi ve ekranları başında geleceğe umutla bakmak isteyen ancak her geçen gün hüsrana uğratılan aziz milletimizi de saygıyla selamlıyorum.

Gönül isterdi ki bugün bu kürsüye çıktığımızda, dünya üniversiteleriyle yarışan, ürettiği bilimle insanlığa ışık tutan, akademik özgürlüğü ve liyakati esas alan, gençlerimize geleceğe dair umut aşılayan köklü bir yükseköğretim reformunu konuşalım; gönül isterdi ki öğretmenlerimizin, akademisyenlerimizin, öğrencilerimizin senelerdir biriken kronikleşmiş dertlerine derman olacak

[2] *282 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.*

kanun maddelerini müzakere edelim fakat ne yazık ki önümüzde duran metin ne eğitim sistemimizin gerçekleriyle uyuşmakta ne de akademinin ve eğitim camiamızın derinleşen yaralarına merhem olmaktadır. Bu teklif vizyondan uzak, mantıktan yoksun "yaptım oldu" anlayışıyla hazırlanmış, bürokratik vesayeti daha sıkılaştıran teknik bir yamalı bohçadan ibarettir.

İçeriğe girmeden önce, günden güne yıpratılan, bürokratik bir formaliteye indirgenen ve baypas edilen bir yasama usulümüzle komisyonlarımızın getirildiği vahim duruma dikkat çekmek istiyorum. Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonumuz Türkiye'nin en hayati, en kritik alanlarından birini temsil etmektedir. Ülkenin geleceği olan evlatlarımızın eğitimini, cefakâr öğretmenlerimizi, akademimizi ve üniversitelerimizi doğrudan ilgilendiren bu Komisyon ne yazık ki neredeyse üç yıldır tamamen pasivize edilmiş, âdeta işlevsiz kılınmıştır. Bizler muhalefet parti vekilleri olarak TBMM İçtüzüğü'nün bize verdiği yasal yetkiye yani 26'ncı maddesinin açık hükmüne dayanarak eğitim sistemindeki ve akademideki acil sorunları görüşmek üzere defalarca olağanüstü toplantı çağrısında bulunduk; atama bekleyen yüz binlerce öğretmenimizin çığlığını, mülakat mağduriyetlerini, akademisyenlerimizin özlük haklarını ve üniversitelerimizdeki nitelik kaybını Komisyon gündemine taşımak amacıyla sayısız kanun teklifi ve önerge verdik ancak ne oldu biliyor musunuz? Yapılan bu meşru, hukuki ve acil çağrılar iktidar çoğunluğu ve Komisyon yönetimi tarafından tamamen keyfî gerekçelerle reddedildi, sümen altı edildi ve gensoru, denetim mekanizmaları gibi baypas edildi. Bakınız, bugün Komisyon gündeminde sıra bekleyen, yüz binlerce atama bekleyen gencimizin umudu olan, mülakat adaletsizliğine son vermeyi hedefleyen, öğretmenlerimizin ve akademisyenlerimizin çalışma koşulları ile özlük haklarını iyileştirmeyi amaçlayan, müfredat değişikliklerini ve eğitimdeki nitelik kaybını sahada paydaşlarla tartışmayı teklif eden 461 kanun teklifi terk edilmiş, mahkûm edilmiştir. Millî Eğitim Komisyonunun listesinde 461 tane kanun teklifinin Komisyonda beklediği gözüküyor fakat ne hikmetse sıra iktidarın kendi dar bürokratik ve siyasi ajandasına geldiğinde Komisyon ya yıldırım hızıyla toplanmakta ya da daha da vahimi, esaslı bir denetime tabi tutulmaması için tali komisyon olarak dahi çalıştırılmayıp tamamen baypas edilmektedir. Yangından mal kaçırırcasına getirilen metinler Komisyonda olgunlaştırılmadan, konunun tarafı olan sendikalar, uzmanlar, akademisyenler ve öğrenci temsilcileri dinlenmeden apar topar Genel Kurula indirilmektedir. Yasama organının kalbi olan ihtisas komisyonlarını birer noter makamına dönüştüren, milletvekillerinin denetim, teklif ve katkı sağlama hakkını açıkça gasp eden bu anlayışı kökten reddediyoruz. Kanunların geniş katılım, şeffaflık ve ortak akılla olgunlaştırılmadığı, sahadaki paydaşların sesine kulak verilmediği bir anlayıştan ne eğitim sistemine ne gençlerimize ne de memlekete en ufak bir fayda çıkar. Komisyonumuzu asli görevine yani milletin evlatlarının ve eğitimin gerçek sorunlarını çözmeye davet ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sıkıntı sadece komisyonun çalıştırılmaması değil ki, asıl mesele kanun yapma yönteminizdeki çarpıklık. Bakınız, biz geçtiğimiz hafta Komisyonda Yükseköğretim Kanunu Teklifi'ni konuşuyorken aynı anlarda eğitim sistemimizin ana omurgası olan öğretmenlerimizi ilgilendiren maddeler bambaşka bir torba yasa teklifinin arasına sıkıştırılmış durumdaydı. Düşünebiliyor musunuz, bir yanda geleceğimizi yetiştiren öğretmenlerin kaderi Plan ve Bütçe Komisyonunda vergilerin, harçların, alakasız maddelerin arasında sıkıştırılıp tartışılıyor; diğer yanda üniversitelerin, akademisyenlerin sorunları buraya üç beş maddeyle getirilip geçiştirilmeye çalışılıyor.

Şimdi sormak istiyorum: Eğitimi ve akademi böyle parça pinçik ederek nasıl sağlıklı bir iş yapabiliriz, hangi bütüncül akılla eğitim sistemini düzeltebiliriz? Eğitim bir bütündür arkadaşlar; ilkokuldaki öğretmenden, üniversitedeki akademisyene, atama bekleyen gençten araştırma görevlisine kadar bu sistem bir zincirin halkaları gibidir. Siz öğretmenimizin özlük haklarını, çalışma şartlarını alakasız bir torba yasanın içine atıp yangından mal kaçırır gibi geçireceksiniz, akademinin dertlerini de buradaki iki satırlık düzenlemeyle çözdüm sayacaksınız. Böyle bir yasama anlayışı olabilir mi?

Bu torba yasa mantığı maalesef Meclisimizin de eğitim sistemimizin de ciddiyetini zedeliyor. Bir iş yapacaksak yarım yamalak değil doğru düzgün yapalım. Meseleleri ait olduğu yerde yani Millî Eğitim Komisyonunda konunun tüm paydaşlarını dinleyerek ve bütüncül bir anlayışla ele alalım; aksi takdirde, yaptığımız her düzenleme bir deliği kapatırken başka bir yeri patlatmaktan öteye geçemiyor.

Değerli milletvekilleri, peki, günlerdir kamuoyunu meşgul eden bu kanun teklifinde ne var, ne yok? Önce sahanın feryat ettiği, yüz binlerce insanın yolunu gözlediği ama bu teklifte yer almayan hayati meseleleri sıralayalım. Bu teklifte ne yoktur: Özel sektör öğretmenlerinin taban maaş hakkı yoktur. 2014 yılında bir gecede ellerinden alınan taban maaş hakkı için aylardır sokaklarda, meydanlarda hak arayan hatta bazen asgari ücretin altında çalışmaya zorlanan özel sektör öğretmenleri bu teklifte yoktur. Mülakat mağdurları yoktur. KPSS'den 85-90 puan alıp dereceye giren, gecesini gündüzüne katan genç öğretmenlerimizin şeffaf olmayan, liyakati katleden mülakatlar sisteminde hakkının yenmesi feryadı bu teklifte yoktur. Ücretli öğretmenlik köleliği yoktur. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde hiçbir sosyal güvencesi olmadan, asgari ücretin dahi altında bir ücretle çalıştırılan 100 bine yakın ücretli öğretmenimizin insanca yaşam talebi maalesef bu teklifte yoktur. Denkliği yılan hikâyesine dönen diplomalı gençler yoktur. YÖK'ün şeffaf olmayan, öngörülemez bürokratik labirentlerinde hayatları karartılan, yurt dışında eğitim alıp ülkesine hizmet etmek için dönen ama yıllarca diploma denkliği alamayan binlerce gencimizin mağduriyetleri bu teklifte yoktur. Ortaöğretim başarı puanı adaletsizliği yoktur. Bakınız, tam da YKS sonuçlarının açıklandığı bugünlerde gençlerin uykularını kaçıran devasa bir adaletsizlik var. Ortaöğretim başarı puanı (OBP) mantığı, okullar arasındaki not verme bonkörlüğü veya sıkı değerlendirme farkları yüzünden gençlerimiz sınavın değil lise notlarının kurbanı olmaktadırlar. Sınavda ham puanıyla Türkiye 15 binincisi olan bir evladımız okulunun notlandırma farkı yüzünden OBP eklendiğinde 28 bininci sıraya gerilemiştir. Yine, benzer şekilde, bir evladımız OBP'den dolayı 46 bininci sıralamada iken 74 bininci sıraya düşmüştür. Aynı neti yapan 2 öğrenciden 1'ini "lise notu bonkör" diye öne geçiren, diğerini feryat ettiren bu haksız sistem gün geçtikçe daha büyük yaralar açılmasına sebep olmaktadır ama bu kanun teklifinde ne OBP düzenlemesi ne de gençlerin bu çığlığı yer almamaktadır.

Bu değerlendirmelerden sonra şimdi önümüzde bulunan kanun teklifinin geneline ilişkin görüşlerimizi ifade etmek istiyorum: YÖK ve yükseköğretim sistemi... Her şeyden önce şunu ifade etmek isterim ki yükseköğretim yalnızca üniversitelerin idari yapısını düzenleyen bir alan değildir; yükseköğretim bir ülkenin bilim üretme kapasitesini, teknoloji gelişimini, ekonomik rekabet gücünü ve yetişmiş insan kaynağını doğrudan belirleyen stratejik bir alandır. Dolayısıyla bu alanda yapılacak her düzenleme sadece bugünün üniversitelerini değil Türkiye'nin geleceğini de şekillendirmektedir. Ne var ki önümüzde bulunan teklif yükseköğretim sistemine ilişkin bütüncül bir reform perspektifi ortaya koymaktan uzaktır. Teklif, sistemin temel sorunlarını ele alan kapsamlı bir dönüşüm yerine uygulamada ortaya çıkan çeşitli sorunlara parça parça müdahale eden teknik düzenlemelerden oluşmaktadır. Oysa Türkiye'nin bugün ihtiyacı olan şey birkaç maddelik teknik değişiklikler değil yükseköğretimin geleceğine ilişkin güçlü bir vizyondur. Yıllardır bu ülkede yeni ve sivil bir anayasa yapmaktan, darbe hukukunun izlerini ortadan kaldırmaktan söz ediyoruz, hep birlikte 12 Eylül döneminin oluşturduğu vesayet kurumlarının geride bırakılması gerektiğini ifade ediyoruz ancak yükseköğretim sisteminin omurgasını oluşturan Yükseköğretim Kurulu da 12 Eylül döneminin ürünlerinden biridir. Aradan kırk yılı aşkın süre geçmiş olmasına rağmen bugün hâlâ üniversitelerimizi daha özgür, daha özerk ve daha rekabetçi bir yapıya kavuşturacak kapsamlı bir reform yerine YÖK'ün merkezî yapısını esas alan ve bazı alanlarda yetkilerini daha da genişleten düzenlemeleri konuşuyor olmamız, üzerinde düşünülmesi gereken bir durumdur çünkü mesele yalnızca YÖK'ün hangi yetkiyi kullanacağı değildir; asıl mesele, nasıl bir yükseköğretim sistemi istediğimizdir. Biz, üniversitelerin bilimsel özgürlüğünü güçlendiren,

idari ve akademik özerkliğini koruyan, liyakati esas alan, genç akademisyenlerin gelecek kaygısını azaltan, bilimsel üretimi teşvik eden ve üniversitelerimizi uluslararası rekabet gücü yüksek kurumlar hâline getiren bir yükseköğretim anlayışının tartışılmasını beklerdik. Aynı şekilde, devlet üniversiteleri ile vakıf üniversiteleri arasındaki denge, akademik yükselme süreçleri, araştırma altyapısının güçlendirilmesi, beyin göçünün önlenmesi, genç araştırmacıların desteklenmesi ve üniversite yönetiminin daha katılımcı bir yapıya kavuşturulması gibi temel başlıkların da bu teklif kapsamında ele alınmasını beklerdik. Yine, bu sene ülkemizde YKS sınavında sıfır çekenlerin oranı geçen seneye göre yüzde 64 artarak 67 bin kişiye yükselmiştir, TYT sınavında ise başvurmasına rağmen 171 bin kişi sınava girmemiştir. Sayın Millî Eğitim Bakanımız bir soru önergesine verdiği cevapta 2025 yılında 57 bin üniversite öğrencisinin, son altı yılın toplamında ise 453 bin üniversite öğrencisinin kaydını dondurduğunu belirtmiştir. Bu veriler yükseköğretimde artan ekonomik zorlukları gözler önüne sermektedir, ne yazık ki önümüzde bulunan teklif bu temel sorulara da cevap verememektedir. Teklif yükseköğretimin gelecek vizyonunu ortaya koyan bir reform niteliğini taşımamakta, daha çok uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçlara yönelik sınırlı ve teknik düzenlemeler içermektedir. Elbette teklif içerisinde olumlu değerlendirdiğimiz hükümler de bulunmaktadır. Akademik etik ihlalleriyle mücadele edilmesi, bazı öğrenci mağduriyetlerinin giderilmesi, bilimsel araştırmaların desteklenmesine yönelik düzenlemeler ve uygulamada yaşanan bazı belirsizliklerin giderilmesi bunlar arasındadır ancak bu olumlu düzenlemeler yükseköğretim sisteminin yapısal sorunlarını çözmeye tek başına yetmemektedir. Bu olumlu düzenlemelerin yanında açıklığa kavuşturulması ve yeniden değerlendirilmesi gerektiğini düşündüğümüz önemli hususlar da bulunmaktadır.

Maddelere göz attığımızda karşımıza çıkan, sakıncalı ve adaletsiz olduğunu düşündüğümüz düzenlemeleri değerlendirmek istiyorum.

Yabancı uyruklu asistan hekimlerin sömürülmesi. Teklifin 1'inci maddesiyle yükseköğretim kurumlarında uzmanlık eğitimi gören yabancı uyruklu asistanlar, hekimler döner sermaye ve ek ödemelerden tamamen muaf tutulmaktadır. Bu hekimler asgari ücretin bile altında, yaklaşık 17.900 TL gibi komik bir ücrete mahkûm edilmek istenmektedir. Bakınız, bu vicdansızlıktır. Bu hekimler bizim kendi evlatlarımızla aynı polikliniklerde hasta bakıyor, aynı amfide eğitim alıyor, aynı ameliyatlara giriyor ve sabaha kadar aynı ağır nöbetleri tutuyorlar. Siz aynı işi yaptırıp, aynı emeği alıp konu ücrete gelince "Sen yabancısın, sana ek ödeme yok." diyemezsiniz. Bunların sayısı bile zikredilmemektedir -tahminimiz- 2 bin kişiyi geçeceğini de zannetmiyorum. Anayasa'nın "kanun önünde eşitlik" ilkesi ve "eşit işe eşit ücret" kuralı açıkça ihlal edilmektedir. Üstelik, altını çizerek söylüyorum, bu ek ödemelerin genel bütçeye veya maliyeye tek bir kuruş dahi yükü yoktur, bu para hekimlerin geceli gündüzlü çalışarak kendi alın terleriyle ürettikleri döner sermaye bütçesinden ödenmektedir. Kamu bütçesine yük getirmeyen bir hakkı gasbetmek, Anayasa Mahkemesi kararlarının arkasından dolanmak ve açık bir emek sömürüsüne imza atmaktır.

Teklifin 21'inci maddesiyle 7.575 yeni akademik kadro ihdas edilmektedir. Aslında bu madde Plan ve Bütçe Komisyonunu ilgilendirdiği hâlde Komisyon raporu alınmadan Komisyonumuzda görüşülmüştür. Dışarıdan bakıldığında "Akademiye kadro veriliyor." gibi olumlu durabilir ancak kazın ayağı öyle değil. Bu kadroların hangi objektif kriterlere, hangi norm kadro ve ihtiyaç analizine göre dağıtılacağı tamamen belirsizdir. Bakınız, Boğaziçi Üniversitesi gibi belirli kurumlara bir celsede 210 üst düzey akademik kadro verilirken Anadolu'da devasa öğrenci ve hasta yükü altında ezilen üniversitelerimize sadece araştırma görevlisi kadrosunun reva görülmesi hangi vicdanla, hangi akademik ihtiyaçla açıklanabilir? Liyakatin rafa kalktığı, kişiye özel, adrese teslim kadro ilanlarının yayımlandığı bir dönemde bu denetimsiz kadro ihdasları taşra üniversitelerinde liyakatli bilim insanlarını yetiştirmek için değil siyasi takdir ve kadrolaşma ödülü olarak kullanılma riski taşımaktadır.

Teklifin 26'ncı maddesiyle tüm öğretim elemanlarına getirilmek istenen güvenlik soruşturması şartı akademiyi bilimin değil şüphenin ve baskının adresi hâline getirme tehlikesi taşımaktadır. Sınırları belirsiz, objektiflikten uzak ve keyfîliğe son derece açık kriterlerle yürütülecek bu süreç atanma ve kadro güvencesini bürokratik bir takdire bağlayacak, akademisyeni "Konuşursam kadrom tehlikeye girer." kaygısıyla baş başa bırakacaktır. Özgür düşüncenin, sorgulamanın ve eleştirinin olmadığı bir üniversiteden bilimsel gelişme de toplumsal ilerleme de bekleyemeyiz. Bilim insanının liyakatini ve yetkinliğini ölçmek idari soruşturmaların değil akademik kriterlerin işidir. Akademik özgürlüğü ve güvenceyi yok sayan bu anlayış üniversitelerimizin niteliğini düşürmekten ve özgür akılları sistemin dışına itmekten başka bir işe yaramayacaktır. Şunu diyebilirsiniz: "Memurlarda yapılıyor, 657'ye tabi memurlarda bu arşiv soruşturması yapılıyor, bunlara da yapılsın, olabilir." Memurlar partilerde görev alamıyor ama akademisyenler partilerde görev alabiliyorlar.

Teklifin 14'üncü maddesinde ise bünyesinde tıp fakültesi barındıran ancak kendisine ait bir hastanesi bulunmayan vakıf üniversitelerine 2020'de verilen beş yıllık sürenin üzerine otuz ay ek süre tanıma yetkisi verilmek isteniyor. Yasal yükümlülüğünü zamanında yerine getirip kendi hastanesini kuran üniversiteler varken taahhüdünü aksatan kurumlara sürekli ek süre verilmesi açık bir haksız rekabettir. Burada en kritik mesele mevcut öğrencilerin durumudur. Kendi hastanesi olmayan bu vakıf üniversitelerinde okuyan binlerce genç başka kurumların hastanelerinde protokollerle derme çatma şartlarda staj ve klinik eğitimi almaktadırlar. YÖK'ün "Kendi hastanesi olmayana öğrenci verilmeyecek." kuralına rağmen bu süreç uzatılmakta, eğitimin niteliği düşürülmekte ve öğrenciler âdeta niteliksiz bir eğitime mahkûm edilmektedir. Öğrenci mağduriyetini önlemenin yolu kural tanımayan kurumları korumak değildir, bu öğrencilerin klinik eğitimlerini kamu güvencesiyle altyapısı tam devlet veya yetkin vakıf üniversitelerinde eksiksiz almaları sağlanmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz Saadet Partisi ve YENİ YOL Grubu olarak, yükseköğretimde ve Millî Eğitimde böyle yamalı bohça misali hazırlanan, adalet duygusunu inciten, sahadan kopuk kanun tekliflerini kabul etmiyoruz. Bizim ihtiyacımız olan şey, üniversitelerimize bilimsel, idari ve mali özerkliği iade eden, rektörlerin atamayla değil üniversite bileşenlerinin katılımıyla seçildiği, öğretmenine değer veren, taban maaşını güvenceye alan, mülakat belasını kaldıran, öğrencisini OBP ve sınav mağduriyetleriyle heba etmeyen; liyakati, etiği ve akademik özgürlüğü merkeze alan bütüncül bir eğitim ve yükseköğretim reformudur. Getirilen teklif içerisinde akademik etik ihlalleriyle mücadele gibi birkaç olumlu detay bulunsa da teklifin ruhu akademiyi özgürleştirmekten ve eğitimcilerin derdine derman olmaktan uzaktır. Gelin, bu teklifi geri çekelim, komisyonlarımızı hakkıyla çalıştıralım; öğretmenlerimizi, akademisyenlerimizi, öğrencilerimizi dinleyelim ve Türkiye'ye yakışır adil bir kanunu hep birlikte hazırlayalım.

Bu duygularla, Genel Kurulu ve aziz milletimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat konuşacaktır.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, önümüze, üniversitelerin temel sorunlarını çözen, bilimsel özgürlüğü güçlendiren, genç akademisyenlerin önünü açan, araştırma bütçelerini artıran, beyin göçünü durduran, uluslararası rekabet gücünü yükselten bir kanun teklifi gelmesini ne çok isterdim. Bu kanun teklifi, Anayasa Mahkemesi kararlarının doğurduğu zorunlulukları, idarenin günlük ihtiyaçlarını ve birbirinden tamamen farklı hukuk alanlarını aynı metin içerisinde toplamaya çalışan klasik bir torba kanun örneğidir.

Bunun hukuk tekniğindeki adı normatif bütünlük değildir, bunun adı parçalı mevzuat üretimidir. Muhalefet şerhimizde de ayrıntısıyla ortaya koyduğumuz gibi, teklif tam 6 farklı kanunda değişiklik yapmaktadır. Buna rağmen tali komisyonlar çalıştırılmamıştır; Adalet Komisyonu görüşmemiştir, Sağlık Komisyonu görüşmemiştir, Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmemiştir. Bu Meclisin uzmanlık mekanizması neden devre dışı bırakılır sayın milletvekilleri? Yetmedi, Komisyon çalışmaları öğleden sonra saat 15.00'te başladı, sabaha karşı saat 04.46'ya kadar devam etti, kesintisiz on dört saat sürdü. Yorgunluk had safhadayken kanun mu yapılır?

Teklifin genel gerekçesine baktığımızda da aynı özensizliği görüyoruz. Bir etki analizi yok, bir ihtiyaç analizi yok. Sorunların hangi verilerle tespit edildiği belli değil. Üniversiteler üzerindeki ekonomik etkiler hiç hesaplanmamış. Akademisyen üzerindeki etkiler göz ardı edilmiş, öğrenci üzerindeki etkiler maalesef hesaplanmamış. Velhasıl bu teklif teknik görünüyor ama aslında yürütmenin YÖK üzerindeki ve YÖK'ün üniversiteler üzerindeki vesayetini yeniden tahkim ediyor. Bir taraftan Anayasa Mahkemesi iptal kararlarının boşluğunu doldururken diğer taraftan yeni yetkiler ve geniş takdir alanları oluşturuyor. Özellikle vakıf üniversiteleri, teknoloji transferi, öğrenci rejimi ve kadro ihdası bu açıdan dikkat çekiyor.

Teklifin önemli bir bölümü vakıf üniversitelerine ilişkin denetim ve yaptırımları yeniden düzenlemektedir. Denetim elbette gereklidir ancak asıl soru şudur: Bu hükümler gerçekten şeffaflığı mı artıracaktır, yoksa merkezî idarenin yetkisini daha mı büyütecektir? Yoksa benim vakıf üniversitem, sizin vakıf üniversiteniz mi ayrımı yapılacaktır? Üniversiteyi güçlendirmek ile bürokrasiyi güçlendirmek aynı şey değildir.

Sayın milletvekilleri, Komisyon çalışmasında en olumlu durum teklifin öğrenci affıyla ilgili 15'inci maddesinde bizim de ısrarımız sayesinde yapılan değişikliktir. Teklifle, daha önce öğrenci affından yararlanmış olan öğrenciler yeniden bu haktan faydalanamayacaktı. Peki, neden? Çünkü bir zamanlar kayıt yaptırmış ama deprem olmuş, ekonomik kriz olmuş, ailesi dağılmış, çalışmak zorunda kalmış, sağlık problemi yaşamış yani hayat herkese aynı şartları sunmuyor, devletin görevi ikinci bir fırsat vermektir, kapıyı kapatmak değildir; biz bunu anlattık, öğrenci affının amacı cezalandırmak olmamalı, eğitime yeniden kazandırmak olmalı dedik ve sonunda bu ibare tekliften çıkarıldı. Bu durum üniversitesine dönmeyi bekleyen binlerce gencimizin kazanımıdır.

Üzerinde durmamız gereken diğer bir konu ise üniversitelerin ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencileri aftan yararlanırken yalnız Millî Savunma Üniversitesi öğrencileri ve TUS öğrencileri yararlanamıyorsa bunun objektif gerekçesinin kanun koyucu tarafından açıklanması gerekir. Öğrenci affı yalnızca belirli üniversiteler için değil aynı durumda bulunan bütün öğrenciler için adil şekilde uygulanmalıdır. Uzmanlık eğitimi gören hekimler de aynı mağduriyeti yaşıyorlarsa devlet onlara da eğitimlerini tamamlama fırsatı vermelidir. Eğitim hakkı kurumun adına göre değişmemeli, adalet herkese eşit şekilde uygulanmalıdır. Bu yaklaşım hem hukuken daha savunulabilir hem de mağduriyet yaşayan grupları kapsayan tutarlı bir politika ortaya koyar.

Teklifin 3'üncü ve ilintili 16'ncı maddesi üniversitelerimizin yıllar içinde yetiştirdiği bilim insanlarının bilgi ve tecrübelerinden yararlanılmasını amaçlamaktadır. Ancak burada asıl üzerinde durulması gereken husus yeniden görevlendirme sürecinin nasıl yürütüleceğidir, üstelik genç akademisyenler de kadro beklerken. Bu nedenle yeniden görevlendirmelerde temel ölçüt bilimsel üretkenlik, ulusal ve uluslararası yayınlar, yürütülen araştırma projeleri, lisans ve lisansüstü eğitime katkı, yetiştirilen öğrenciler ve topluma sunulan akademik hizmetler olmalıdır dedik. Bu kriterler kişiden kişiye değişmemeli, Yükseköğretim Kurulunca önceden belirlenmiş, şeffaf, objektif ve denetlenebilir esaslara bağlanmalıdır demiştik, öyle yapacaklarını ifade ettiler; inşallah.

Teklifte, son dönemde elektronik imzaların kopyalanması ve sahte belgeler üretilmesi gibi skandallarla anılan akademik sahtecilik ve hayalet yazarlık sorunları cezalandırılıyor. Bu durum, cezaların ötesinde üniversitelerde derin bir etik kültürün ve yapısal politikaların yerleşmesini zorunlu kılmaktadır sayın milletvekilleri.

Komisyon görüşmelerinde teklifte yer alan Kahramanmaraş'ta henüz yedi yıl önce kurulan üniversite yapısının ve isminin yeniden değiştirilmesinin önemli bir planlama hatası olduğunu ifade ettik. Fakülte ve yüksekokulların kapatılmasının Afşin, Göksun ve Elbistan'ın eğitim hayatını, ilçe ekonomisini, esnafın ve gençlerin geleceğini doğrudan etkileyeceğini vurguladık. Üniversitelerin siyasi yazboz tahtası değil uzun vadeli planlanma ve devlet ciddiyetiyle yönetilmesi gereken kurumlar olduğunu belirttik. Komisyon sürecinde dile getirilen bu itirazlar sonrasında iktidar tarafından verilen önergeyle Göksun ve Afşin'deki meslek yüksekokullarının kapatılmasından geri adım atıldı. Bu gelişme İYİ Parti tarafından dile getirilen eleştirilerin haklılığını ve teklifin ilk hâlinin isabetli olmadığını da ortaya koymuştur.

Kadro ihdaslarına yönelik düzenlemelere bakıldığında, gerekçede tıp uzmanlık kadroları öne sürülmesine rağmen ihdas edilen 7.575 kadronun yalnızca 3.015'inin araştırma görevlisi olması ve geriye kalan 4.560 akademik kadronun hangi ihtiyaç analizine göre dağıtılacağının açıklanmaması rasyonel planlamadan ne kadar uzak olunduğunu da göstermektedir.

Sayın milletvekilleri, şimdi teklifin şerh koyduğumuz maddelerine tek tek bakalım.

Kanun teklifinin 1'inci maddesinde çok ciddi bir hukuk devleti problemiyle karşı karşıyayız. Anayasa Mahkemesi daha önce çok açık bir karar verdi, dedi ki: "Yabancı uyruklu uzmanlık öğrencilerine sadece uyrukları nedeniyle döner sermaye ödememek ayrımcılık yasağını ihlal eder." Peki, iktidar ne yapıyor? Anayasa Mahkemesinin kararını yerine getirmek yerine mahkemenin yanlış bulduğu uygulamayı bu kez kanunlaştırıyor yani yargının düzelttiğini yasama eliyle yeniden bozuyor. Bu, son derece tehlikeli bir anlayıştır çünkü hukuk devletinde kanunlar mahkeme kararlarına uygun hâle getirilir. Mahkeme kararlarını etkisiz bırakmak için kanun yapılmaz. Üstelik burada sadece hukuki bir mesele de yoktur. Aynı hastanede çalışan, aynı nöbeti tutan, aynı ameliyata giren, aynı sorumluluğu taşıyan iki uzmanlık öğrencisinden birine ödeme yapıp diğerine yapmıyorsunuz. Bu, çalışma barışını bozar, adalet duygusunu zedeler. Biz burada yabancı uyruklu hekimleri de savunmuyoruz. Biz burada hukukun üstünlüğünü, hukuk devletini savunuyoruz çünkü hukuk kişiye göre uygulanırsa adı "hukuk" olmaz çünkü bugün Anayasa Mahkemesinin kararını beğenmeyip kanunla etkisiz hâle getirirseniz yarın başka bir temel hakkı da aynı yöntemle ortadan kaldırabilirsiniz. Hukuk devleti, mahkeme kararlarının etrafından dolaşarak değil o kararlara saygı göstererek yaşatılır. Biz, bu nedenle, 1'inci maddeye itiraz ediyoruz ve bu maddenin mutlaka çekilmesinin çok önemli olduğunu bir kez daha vurguluyoruz.

Değerli milletvekilleri, gelelim teklifin 10'uncu maddesine. İlk bakışta, teknoloji transferini destekleyen teknik bir düzenleme gibi görünüyor ama mesele bundan ibaret değil. Madde, üniversitelerin teknoloji transfer ofislerine ortak olabilecek tüzel kişilerin belirlenmesini "katkı sağlayacağı değerlendirilen diğer tüzel kişiler" gibi son derece muğlak bir ifadeye bırakmaktadır. Soruyorum: Kim değerlendirecek, hangi ölçüte göre değerlendirilecek? Hangi kriterlere göre ortak kabul edilecek? Hangi gerekçeyle biri alınacak, diğeri alınmayacak? Kanununda cevap yok. İşte, hukuk devleti tam da burada yara alıyor çünkü hukukta belirsizlik keyfîliğin kapısını açar. Belirsizlik varsa kayırmacılık olur, torpil olur, şüphe olur, güvensizlik olur. Biz "Bu değerlendirmeyi yapacak organ açıkça yazılsın, kararlar gerekçeli olsun, şeffaf olsun, internet sitesinde yayınlansın, kamunun ürettiği bilgi kamu adına denetlensin, milletin kaynağıyla üretilen bilginin kimlere aktarılacağı kapalı kapılar ardında belirlenemez." dedik ama bu önerimizi de Komisyonda reddettiler. İnşallah yüce Meclis bunu düzeltecektir.

Değerli milletvekilleri, gelelim 14'üncü maddeye. Hastanesi olmayan vakıf üniversitelerine tanınan otuz aylık ek sürede yer alan "gibi zorunlu sebepler" ifadesi hukuki belirlilikten uzaktır ve idareye ucu açık bir takdir alanı sunmaktadır. Belki de bu teklifin hukuk tekniği açısından en sorunlu maddelerinden biridir. Vakıf üniversitelerine ek süre veriyorsunuz, olabilir ama gerçekten mücbir sebep varsa devlet kolaylık da sağlayabilir; buna kimsenin itirazı yok ama kanunun içine öyle bir ifade koyuyorsunuz ki "gibi zorunlu sebepler" dediğiniz anda idareye sınırsız takdir yetkisi vermiş oluyorsunuz. Yarın, bir üniversiteye "evet" denilecek, diğerine "hayır" denilecek. Peki, niye? Çünkü kanun açık değil. Biz de dedik ki: Belirsiz ifadeleri çıkarın, objektif ölçütleri yazın. Kim hangi şartta yararlanacak belli olsun, hukuk devleti bunu gerektirir ama buna da "hayır" dediniz.

Değerli milletvekilleri, şimdi gelelim teklifin belki de en kritik düzenlemesine, 25'inci maddeye. Bu maddeyle, üniversitelerde görev yapacak akademisyenler için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması getiriliyor. Devlet elbette güvenliğini korumalıdır, buna kimsenin itirazı yok ama mesele güvenlik değildir; mesele, bu yetkinin nasıl kullanılacağıdır? Çünkü bugün Türkiye'de gençler şu soruyu soruyor: "Ben bilim üreterek mi yükseleceğim yoksa benden beklenen gibi düşünürsem ve yaşarsam mı yükseleceğim?" İşte, kaygımız budur. Üniversite fikirlerin yarıştığı yerdir, fişlemelerin yapıldığı yer değildir. Akademisyen iktidara yakın olduğu için değil bilim ürettiği için akademisyendir. Bir ülkenin üniversitelerinde liyakat yerine sadakat konuşulmaya başlanmışsa orada bilim yavaş yavaş ölür, beyin göçü işte böyle başlar, pırıl pırıl gençlerimiz bavullarını işte böyle toplar sayın milletvekilleri ve sonra dönüp "Niye gidiyorlar?" diye soruyoruz çünkü umut göremiyorlar, çünkü adalet göremiyorlar, çünkü liyakat göremiyorlar. Biz bu nedenle dedik ki: İdareye böylesine geniş ve denetlenemez bir takdir yetkisi vermeyin, üniversiteleri siyasal tartışmaların içine çekmeyin, bilim insanını korkuyla değil özgürlükle destekleyin ama bu önerimiz de reddedildi; o kadar çok örnek var ki. Zaten üniversite rektörleri seçilmeden atandığı için ve istenilen yere istenilen ve hiçbir liyakati olmayan kişiler atandığı için üniversitelerimizin durumu ortadadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklifin tamamına baktığımızda ortak bir anlayış görüyoruz; yetki var ama hesap verebilirlik yok, merkeziyetçilik var ama üniversite özerkliği yok, takdir yetkisi var ama objektif kriter yok, yönetmelik var ama kanuni güvence yok. Türkiye'nin ihtiyacı ise bunun tam tersidir; Türkiye'nin ihtiyacı özgür üniversitelerdir, liyakatle yükselen akademisyenlerdir, dünyayla rekabet eden bilim insanlarıdır ve üniversiteyi bitirdiğinde bavul hazırlayan değil laboratuvar kuran gençlerdir. Biz, İYİ Parti olarak, bilimin siyasete değil siyasetin bilime kulak verdiği, liyakatin sadakatin önüne geçtiği, üniversitelerin korkuyla değil özgürlükle yönetildiği; öğrencilerin umutla, akademisyenlerin güvenle çalıştığı bir Türkiye için mücadelemizi sürdüreceğiz. Bu nedenle, bu teklifin eksik, yetersiz ve birçok yönüyle hukuk devleti ilkesini zedeleyen hükümler içerdiğini bir kez daha ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kütahya Milletvekili Sayın Ali Fazıl Kasap.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Maalesef yine alışılageldik bir AK PARTİ manevrasıyla bugün gündemdeyiz. Bir torba yasa daha geldi, içeriğinde çok daha farklı şeyler olması gerekiyordu ama göremedik. Bu kanun teklifine ilk imza sahibi olarak Sayın Sadettin Hülagü Milletvekilimiz imza atmış. Kendisinin bu konulara vâkıf olması gerekiyordu; üniversitede öğretim üyeliği var, rektörlüğü var, yöneticiliği var. Ayrıca, baktım, imza sahiplerinin içinde birçok tıp hekimi arkadaşımız var, akademisyen var ama bir tıp mensubu olarak hayal kırıklığına uğrattınız bizi. Vakıf üniversitelerinin işleyişini bilmemeniz mümkün değil

ki grupta da bir hayli arkadaşımız var, demin de bahsettim. Bu kanun teklifinin içeriğine bakıldığında maalesef saraydaki mutfak kokuyor içerik olarak. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, yönetim sistemi için demiştiniz ki: "Bu kanun tekliflerini milletvekilleri hazırlayacak." Maalesef öyle bir emare yok. TBMM daha hızlı çalışacaktı; TBMM daha işlevsel, daha fonksiyonel olacaktı, daha verimli olacaktı; maalesef yok. Burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinin iradesi devredilmiştir değerli arkadaşlar, irademize sahip çıkmamız gerekiyor, maalesef bu kanun teklifinde onu göremiyoruz. Bakın, dışarıda, öğretmen arkadaşlar, özel sektör öğretmenleri haklarını aramak için şu anda çaba içindeler ama siz oralı değilsiniz; TBMM'nin görevidir, çözümü var ama bu torba yasada yok.

Bakın değerli arkadaşlar, Türkiye'de YÖK'le -Yükseköğretim Kuruluyla- ilgili bir kanun teklifi görüşülüyor ama 7 milyon ev genci var ve şu anda AK PARTİ Grubunda 4-5 kişi var.

Değerli arkadaşlar, üniversite kontenjanlarını azaltıp kaliteyi artırmak gerekirken bizim maalesef üniversite kontenjanlarımız çok çok fazla. Şöyle söyleyeyim: Üniversite öğrencisi sayısı Türkiye'de 8,5 milyon, aynı nüfusa sahip olan Almanya'da üniversite öğrencisi sayısı 1,4 milyon; arada 7 milyon var ve bu 7 milyon ev genci, işsiz üniversite mezunu arkadaşımız, çocuğumuz, gencimiz maalesef daha da artacak, yıl yıl artacak. Yirmi beş yıllık plansızlığın sonucunda bugüne geldik. Ara kademe eleman yetiştirilemediği için maalesef ara sektörler, sanayi sektörü şu anda mağdur durumda, eleman bulamıyorlar.

Bakın, yapılan çalışmalar şunu gösteriyor ki on yıl boyunca eğitim fakülteleri, hukuk fakülteleri, fen edebiyat fakülteleri, mühendislik fakülteleri -1 milyona yakın mühendisimiz boşta- eczacılık fakülteleri; işletme, iktisat, maliye, kamu yönetimi bölümleri gerçekten mezun vermese ihtiyaç olmayacak. Hepsi işsiz. Neden? Sizin plansız çalışmalarınızdan dolayı.

Bakın, burada, üniversitelerimizin kalitesinin ne düzeyde bulunduğunu... Yani yüz kızartıcı bir durumdur; dünyadaki bilimsel yayın performansında ilk 500'de Türkiye'den bir tek üniversite yok, ilk 500'de yok; en iyi olan Hacettepe, o da 666'ncı sırada; ilk 500'de yok. Bu, gelinen durum, YÖK'le ilgili gelinen durum.

Şimdi, bu kanun teklifinin 1'inci maddesinde o kadar absürt bir şey var ki, o kadar ilginç bir şey. Bakın, dünyanın her yerinde Tıp Fakültesinden mezun olan hekimler ve Diş Hekimliğinden mezun olanlar meslektaştır, artık öğrenci değildir o aşamadan sonra. Yabancı asistanlara siz diyorsunuz ki: "17.905 lirayla hayatınızı idame ettirin." Ne oluyor? Sizin denetimsiz hastanelerinizde, Sağlık Bakanlığının denetleyemediği hastanelerde bu 17.905 lira maaş vermiş olduğunuz yabancı asistanlar, yabancı öğrenciler hastanelerde -maalesef bunu söylemek zorundayım ama- korsan nöbet tutuyor ya. Gidin, hastanelerde... Yakalandı ya, işte, İstanbul'daki hastanelerde, yoğun bakım ünitelerinde, Ankara'daki hastanelerde, gece nöbetine gidenlerde, bakın, yabancı öğrenciler nöbet tutuyor; çoğuna şahit olursunuz. Peki, siz ne diyorsunuz? Anayasa'nın ilgili 10'uncu maddesini ihlal ediyorsunuz. Ben şöyle söyleyeyim -araştırdık o konuda- tüm asistanlar Avrupa Birliği ülkelerinde; Fransa'da, Almanya'da, İngiltere'de ve ABD'de yabancı da olsa, yerli de olsa aynı statüye tabiler, tüm asistanlar. Ve bu asistanların almış olduğu maaşları söyleyeyim size: Almanya'da bir asistan hekim -yerli veya yabancı ayrımı yapmaksızın- 5.500 euro ila 7.500 euro brüt maaş alıyor, yabancılar da dâhil. İngiltere'de de aynı şekilde tıp mensubu asistan hekimler, asistan doktorlar 40 bin ila 70 bin euro arasında yıllık maaş alıyorlar, nöbet ücretleriyle bu maaşı daha da artırabiliyorlar. Bizde nasıl? 17.905 lira. Bir yanlış daha yapıyorsunuz: Türkiye'de, yabancı uyruklu öğrenciler Yurt Dışından Öğrenci Kabul Sınavı'na girip bizim öğrencilerimizin, Türk vatandaşlarının almış olduğu puanın yarısıyla; aynı şekilde, Türk vatandaşı olmayan kişilerin girmiş oldukları Tıpta Uzmanlık Sınavı'yla da çok düşük puanlarla ihtisaslara yerleşebiliyorlar ve kalite düşük. Bunların bir kısmı da daha sonra -siz de biliyorsunuz-

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı oluyorlar, denklikleri kabul ediliyor vesaire. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı oluyorlar ve sizden daha düşük vasıfta bilgi birikimine sahip olan o yabancı uyruklu arkadaşlarımız hekim olarak çalışıyor; siz de şahitsiniz, İstanbul'da bir sürü vaka çıktı, biliyorsunuz. Bunlara sebep olmak yerine, siz, tüm ülke vatandaşlarımız ile yabancı vatandaşların aynı statüde, aynı koşullarda bu üniversitelere, tıp fakültelerine ve diğer üniversitelere girmesini sağlayabilseydiniz kalite yükselebilirdi ama sizin derdiniz kaliteyi yükseltmek değil.

Türkiye'de vakıf üniversitelerinde yaptığınız facialarn neresinden başlayayım? Şöyle söyleyeyim: 17 tane vakıf üniversitesinin Türkiye'de açılmasına sebep oldunuz, açtınız; hastanesi var mı? Yok. Hastane için bir yerle anlaştı, o hastaneleri geçici olarak kullandı, sözleşme üzerine hastaneyi kullanıyorlar. Peki, bu vakıf üniversitelerinin tıp fakülteleri bugün itibarıyla, 2026-2027 yılında kayıt ücreti olarak ne kadar alıyorlar? 1 milyon ila 3,5 milyon TL yıllık öğrenim ücreti alıyorlar öğrencilerden; 3,5 milyon TL. Öğrencinin yıllık bazda harcayacağı eğitim giderleri ve barınma vesaire giderleriyle neredeyse 4-5 milyon, altı yılda 30 milyon yapıyor; vallahi amorti etmez. Peki, o almış olduğu 2, 3, 4 milyonluk eğitimin karşısında vakıf üniversiteleri öğrencilerine yeterli eğitimi verebiliyorlar mı? Yeterli denetiminiz var mı? Hayır, yok. Neden yok, onu söyleyeyim: Vakıf üniversitelerinde Tıp Fakültesi öğrencisi asla hastaya serum takamaz, iğne yapamaz; hastayı her gelen hekim arkadaş -yani onlar da bir hekimdir öğrenci dahi olsa- muayene edemez çünkü o hastalar sizin nazlı hastalarınız, nedenini de birazdan izah edeceğim. Peki, siz vakıf üniversitelerindeki bu 2 milyon, 3 milyon eğitim ücreti veren öğrencilerin haklarını koruyabiliyor musunuz? Koruyamıyorsunuz, korumazsınız çünkü sebebini söyleyeceğim: Kamu hastanelerinde ve Sağlık Bakanlığı hastanelerinde ihtisas yapan arkadaşlar, Tıp Fakültesi öğrencileri kamu hastanelerinde, üniversitelerde bir asgari ücret maaş alıyor -son sınıf öğrencileri- biliyorsunuz hepiniz ama vakıf üniversitelerinde neden bu maaşı almıyorlar? Son sınıf öğrencileri hastanenin bütün yükünü çeken arkadaşlardır, internler; peki, internlere yemek bile verilmediğini biliyor musunuz? Değerli AK PARTİ milletvekilleri, biliyor musunuz? Bilmiyorsunuz çünkü vakıf hastanelerini, vakıf üniversitesi hastanelerini denetleyemezsiniz; birazdan onun sebebine de geleceğim. Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, ismi de Ankara'nın ismiyle müsemma hastane başta olmak üzere vakıf hastaneleri var, vakıf üniversitesi hastaneleri var. Asistanlar ne kadar maaş alıyorlar bu vakıf hastanelerinde? Asistan maaşını ben size söyleyeyim, bugün öğrendiğim bedel; 80 bin lira maaş alıyorlar. Peki, kamuda olsalardı ne kadar alacaklardı veya sağlık bilimleri üniversitelerinde olsalardı? 120-150 bin bandında alacaklardı. Neden 80 bin lira maaşla aç karnına köle gibi çalıştırılan asistanların haklarını korumuyorsunuz? Özlük hakları yok. Biliyorsunuz, vakıf üniversitelerinin hastanelerinde hekimler altı gün çalışır; kamuda beş gün, vakıf hastanelerinde altı gün; buna bir şey diyor musunuz? Hayır. Bu birinci kanun teklifindeki asistan hekimlerin çalıştıkları ortamda yabancı/yerli diye ayrım yapılması... Maaş ve özlük haklarında kamudaki ve Sağlık Bakanlığına ait hastanelerdeki haklar neyse maaş, döner sermaye, performans gelirlerinin aynen onlara da tanınması insanlık gereğidir. Tüm dünyanın yaptığının tersine, sizin, Anayasa'yı da çiğneyerek bunu yapmanız bence doğru değildir, yapılan yanlıştır. Şimdi, vakıf hastanelerinin üzerinden çıkmayacağız değerli arkadaşlar.

Şimdi, vakıf üniversitesine ait, vakıflara ait tıp fakültelerine bir hak tanıdınız 2020 yılında, biraz pandemi de girmişti, onlara bazı imtiyazlar tanıdınız. 200 yataklı, YÖK'ün, Sağlık Bakanlığının şartlarını taşıyan hastane açma zorunluluğu vardı, bunu ertelediniz; sonra üç yıl bir daha ertelediniz ama bu hastaneyi açmayan vakıf üniversiteleri -hastanesi olmayan- öğrenci aldılar; birkaç milyon lira yıllık öğretim bedeliyle öğrenci aldılar, hasta aldılar, asistan aldılar ama hastaneleri yoktu, istenilen vasıfları da taşımıyordu. Peki, bu hastanelere bir otuz ay daha süre verdiniz; bakın, toplamda bu otuz aylık süreyle, bu kanunla getirilen otuz aylık süreyle, on yılda bir vakıf üniversitesi hastanesinin

istenilen niteliklere kavuşamayacağını siz de biliyorsunuz. On yıl zaman tanıyorsunuz, on yıl vasıfsız hastanelerle Türkiye'de sağlık hizmeti sunuyorsunuz, Türkiye'de eğitim hizmeti sunuyorsunuz. Türkiye bedevi ülkesi gibi bir yer değil ya. Kanun, nizam her zaman istediğiniz gibi... Bakın, bu kanun teklifini sizin verdiğinizi zannetmiyorum. On yıl nitelikleri taşımayan bir hastaneye nasıl ruhsat veriyorsunuz, nasıl çalışmasına izin veriyorsunuz? Pandemi geçti, mücbir sebep geçti, her şey geçti, on yıl ve devam ediyorsunuz.

Peki, vakıf üniversitelerini isterseniz biraz daha açalım, biraz daha derinleştirelim. Denetim var mı? Denetim yok. Bakın, ben size bir şey söyleyeyim: Buraya bir kilometre, iki kilometre ilerideki hastanelere bakın, vakıf üniversitesi hastanelerine bakın, normalde SGK'nin tanımış olduğu yüzde 200'den daha fazla zam yapılamazken onlarca kat bedelle, SGK'nin tanıdığı limiti geçerek hastaları soyuyorlar diyeceğim, soyuyorlar. Çalışma Bakanlığı nerede? Denetimi var mı? Yok. YÖK'ün denetimi var mı? Yok. Sağlık Bakanlığının denetimi var mı? Yok. Siz diyorsunuz ki: "Altıncı yıldan sonra biz bunları denetleyeceğiz." Yok, böyle bir uygulama yok.

Peki, yine vakıf üniversitelerinin üzerinden devam edelim. Karın tokluğuna çalıştırdığınız asistanlar, yemek vermediğiniz tıp fakültesi öğrencileri... Ajitasyon yapmıyorum, olanı söylüyorum. Bir bakan çıkıyor, eğer o bakan olmasaydı o zaman bu kanunlar çıkmazdı. Türkiye'nin en büyük sağlık kompleksi İstanbul'da nasıl yapıldıysa Ankara'da, Ankara'nın göbeğinde, Millî Kurtuluş Savaşı'nın karargâhı olan Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarının garını verdiniz ya, garı verdiniz! Bakın, dünyanın her yerinde şehirlerin bir karakteri vardır, karakter sembol alanları vardır. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarına ait olan Ankara Tren Garı'nda siz özellikleri taşımamasına rağmen diş hekimliği hastanesi açtınız. Yüzünüz neden kızarmıyor? Ya, orası Kurtuluş Savaşı'nın karargâhı, orada direksiyon binası var. Siz bunu -vakfın adını söylememe gerek yok, biliyorsunuz- bir bakan olmasaydı bu prosedürleri delebilir miydi ya? Bu prosedürleri delebilir miydi? Bu şehrin ana karakter meydanına, karakter binalarına el koydunuz, gasbettiniz. Peki, Atatürk Orman Çiftliği'nde nasıl imar alabildiniz, imarı deldiniz? Bakan olmasaydı olabilir miydi? Kendisi kabinenin bir bakanıydı, bakan yönetim kurulu başkanıydı. Aynı hani Turizm Bakanı var ya, aynı Ticaret Bakanı var ya, o yapılanlarla farkı yok ki bunun. Yani vakıftan dolayı yüzünüzün kızarması gerekiyor. Gerçekten bu tip tarihi sembolik binalar -bakın, buraya tekrar geleceğim- tüm dünyada korunur, birilerine peşkeş çekilmez ama siz peşkeş çektiniz. Şimdi, vakfın üzerinde çok durdum ama bu yüz kızartıcı duruma karşı siz gülüyorsunuz; gülebilirsiniz, dünya sizin, sıkıntı yok.

Şimdi, intihal yayınlarla, tez yazdırmayla, kendi asistanına tez yazdırmayan öğretim üyesi var mı şu anda; geçmişe yönelik bir şey yapılacak mı? Öncesinde bu 10-20 puan, yabancı dil puanı alıp da sonra, bir sene sonra nasılsa 80-90 yabancı dil puanı alanlarla ilgili şaibeli durumları nasıl örtbas ettiğinizi tüm kamuoyu biliyor. Yirmi beş senedir ÖSS'de düşük puanla, TUS'ta düşük puanla alınan yabancıları düzeltmenizi... Yabancı öğrencilerin de Türkiye'deki Türk vatandaşlarının almış olduğu aynı puanlarla, eş değer puanlarla girmesini sağlamayı neden beceremediniz veya neden istemediniz? Çok vasıfsız yabancı öğrencileri tıp fakültelerine getirmeyi, Türkiye'deki diğer üniversitelere getirmeyi siz neden dolayı kabul ettiniz, ben onu anlayamıyorum. Bunun düzeltilmesi gerekiyor. Bu vasıfsızlığın giderilmesi gerekiyor. Bakın, vakıf üniversitelerindeki son sınıf internlere de kamudaki ve devlet üniversitelerindeki aynı hakları bir kanun teklifiyle getirmemiz gerekiyordu, yapmadınız. İnternlerin ve asistanların -yabancılar da dâhil- aynı hakları kazanması gerekiyor.

İntihal yayınlarla ilgili çok geç kalınmış bir teklif. Bir sağlık bakan yardımcısının -burada mı bilmiyorum- şaibeli yayınları zaten dillere destan oldu; şaibeli tezi, öyle söyleyeyim.

Yan dal uzmanlarına ek ödeme tavanlarının düzenlenmesi... Bakın, on yıl sonra ya, bu kadar geç mi intikal ediyorsunuz, on yıl sonra mı aklınıza geliyor? Yan dal uzmanlarını ve öğretim üyelerini diğerleri gibi eş değer tutmak on sene sonra mı aklınıza geliyor? Yani geç kaldı ama bir şey demeyeceğim.

Şimdi, vakıf üniversitelerindeki o kadar mevzuata aykırı uygulama varken, idari yaptırım, ödemeler yetersiz; geç kalınmış ama gerekli, inşallah daha ciddi düzenlemeler tekrar yapma şansımız olur Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında.

Tekrar söyleyeceğim, orası önemli; vakıf üniversitelerindeki öğrenci ve asistanların, hekimlerin mağduriyetlerini gidereceksiniz, gidermemiz gerekiyor. Siz hastaları da düşünmüyorsunuz, sizin tek düşündüğünüz vakıf üniversitesi patronları, gerçekten de o.

Bu transfer ofisi... Patent vesaire alamayanlar, mali güçlük çekenlerden dolayı bence önemli teknoloji transfer ofisi.

Şimdi, Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarına Cumhurbaşkanlığı kararıyla yurt dışında yerleşke, akademik birim vesaire açılması, amenna, açalım da Türkiye'de ilk 500'e giren bir tane üniversitemiz olsun, ondan sonra yurt dışına açalım. Somali'deki "City" gibi, vesaire gibi açalım. Türkiye, Türkiye'den ibaret değildir, amenna, kabul ediyorum ama Türkiye'deki kalitesizliği gidermemiz gerekiyor. Üçüncü dünya ülkelerinde üniversite kurmak... 500'ün üzerine bir çıkalım da ondan sonra bence yapalım.

Bir de şu Maraş'taki üniversiteyi falan bölüyorsunuz ya, değerli arkadaşlar, milletvekilliğinin üç dönemini tamamlayan bazı milletvekili arkadaşları; hani, Sağlık Bilimleri Üniversitesinde üniversiteyi ikiye bölüp onları rektör falan yapıyorsunuz ya, bunun için böyle şeyler yapmanıza gerek yok. Biraz daha açık davranmanız gerekiyor.

Şimdi, bir anekdotla kapatmak istiyorum. Daha önce Komisyonda da belki bahsetmiş olabilirim de... Henry Kissinger danışmanından bir şey talep ediyor, diyor ki: "Bana bir Orta Doğu raporu hazırlayabilir misin?" Kissinger'ın danışmanı bir hafta sonra bir rapor hazırlıyor ve Kissinger'ın masasına koyuyor. "Efendim, bu." diyor. Kissinger okuyup bir gün sonra tekrar üzerine bir post-it yapıştırıyor, diyor ki: "Hazırlayabileceğin en iyi rapor bu mu?" Danışman alıp gidiyor, bir hafta sonra tekrar geliyor. Tekrar bir post-it yapıştırıyor Kissinger bir gün sonra. Üçüncü hafta danışman yine bir dosya getiriyor. Henry Kissinger üçüncü gün üzerine bir post-it yapıştırıyor: "Hazırlayabileceğin en iyi rapor bu mu?" Sonunda danışman çıldırıyor, diyor ki: "Efendim, hazırlayabileceğim en iyi rapor bu." Yani Kissinger'in verdiği cevap çok güzeldir, diyor ki: "Madem en iyi rapor bu, o zaman okuyayım." Hazırlayabileceğiniz en iyi kanun teklifi bu mu?

Teşekkürler.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Nevşehir Milletvekili Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milleti; 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Bugün Gazi Meclisimizde tarihî anlardan birini yaşıyoruz, Genel Kurulumuz tarihinde ilk kez 7 grupla toplandı. Yeni kurulan Yeni Partiye hayırlı olsun dileklerimi iletiyor, yüce Meclisimize de milletimizin lehine alınacak kararlarda başarılar temenni ediyorum.

Sayın milletvekilleri, yıllarını akademiye, bilimin evrensel ışığına ve tecrübe aktarımına vakfetmiş, uzun yıllar rektörlük makamında bulunarak üniversite koridorlarında, amfilerde, kütüphanelerin derin

sessizliğinde ve laboratuvarlarda on binlerce gencimizin gözündeki umuda, bitmek bilmeyen heyecana ve zaman zaman da omuzlarına çöken ağır kaygıya bizzat şahitlik etmiş bir eğitimci olarak altını kalın çizgilerle çizerek ifade etmeliyim ki bir milletin asıl kudreti ve sarsılmaz kalesi sahip olduğu maddi zenginliklerden, yer altı kaynaklarından veya devasa finansal rezervlerinden ziyade millî şuurla yoğrulmuş, ilimle donanmış ve vatan sevgisiyle bezenmiş gençliğidir. Gençlik, bir milletin sadece yarını, geleceği değil aynı zamanda bugününün en büyük teminatı tarihî köklerimizden atiye uzatılan en sağlam medeniyet köprüsüdür. Bugün Türkiye binlerce yıllık devlet geleneğinden, ulu çınarın derin köklerinden aldığı ilhamla Kızılelmasına doğru tavizsiz ve emin adımlarla yürürken ufuktaki lider ülke Türkiye vizyonu ve Türk ve Türkiye Yüzyılı mefkuresi ancak ve ancak sağlam temellere oturtulmuş, millî ve manevi değerlerle mutabık, çağın ötesini okuyabilen bir yükseköğretim sistemiyle ete kemiğe bürünecektir. Savunma sanayisinden yüksek teknolojiye, yerli ve millî atılımlardan diplomasideki oyun kurucu rolümüze, enerji altyapısından siber güvenliğe kadar ülkemizin son yıllarda kaydettiği o muazzam ve gurur verici gelişmelerin kalıcı olmasının bir tesadüf olmaktan çıkıp Türk devlet geleneğinin ayrılmaz bir parçası hâline gelmesi bu atılımları yönetecek, geliştirecek ve bizden sonrakilere devredecek olan irfan ordusunun liyakatine, heyecanına ve adanmışlığına doğrudan bağlıdır.

Sayın milletvekilleri, bu devasa hedefler doğrultusunda Türk yükseköğretim sisteminin ve Yükseköğretim Kurulunun üstlendiği misyon çok daha hayati bir boyuta taşınmıştır. YÖK sadece üniversiteleri denetleyen, bürokratik çarkları döndüren hantal bir mekanizma olmaktan çıkıp küresel rekabette üniversitelerimizin önünü açan, bilimsel üretimi koordine eden, stratejik aklı temsil eden dinamik bir orkestra şefine dönüşmek zorundadır. Yükseköğretim sistemimiz, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin niteliği, sarsılmaz akademik etik ilkeleri, bilimsel üretimin tavizsiz teşviki ve kamu kaynaklarının millete hizmet yolunda hakkaniyete uygun kullanımı bakımından sürekli kendini yenilemek mecburiyetindedir. Durağanlığın gerilemekle eş değer olduğu bu acımasız asırda üniversitelerimiz bilginin sadece ezberletildiği değil üretildiği, işlendiği, patente dönüştüğü ve aziz milletimizin refahına sunulduğu millî kuluçka merkezleri olmak zorundadır. Ülkemiz son yıllarda yükseköğretim alanında çok ciddi ve stratejik bir eşiği aşmış, nicel büyümesini büyük ölçüde tamamlamıştır. Öğretim elemanı kapasitemiz, öğrenci sayımız, uluslararası yayın potansiyelimiz, üniversitelerimizin fiziki ve teknolojik altyapıları muazzam bir gelişme kaydetmiştir. Yurdumuzun 81 iline yayılan üniversitelerimiz sadece büyükşehirlerde değil Anadolu'nun en ücra köşesindeki, Toros'ların zirvesindeki, Karadeniz'in yaylalarındaki evlatlarımızın da yükseköğretime erişimini kolaylaştırmış, tarihî bir fırsat eşitliğini tesis etmiştir. Artık maddi imkânsızlıklar ya da başka sebeplerle büyükşehirlere gidemeyen pırıl pırıl beyinler kendi memleketlerinde evrensel bilgiyle buluşabilmektedirler. Ancak binalar ne kadar ihtişamlı, laboratuvarlar ne kadar donanımlı olursa olsun, bu devasa yapının ruhunu, can damarını oluşturan asli unsur şüphesiz ki ömrünü bilime vakfetmiş, saçlarını amfi tozunda ağartmış akademisyenlerimizdir.

Bir akademisyenin, bir hocanın zihni tıpkı asırlık bir çınar gibi yıllar geçtikçe derinleşir, demlenir ve etrafına daha çok gölge, daha çok serinlik vermeye başlar. Emeklilik yaş haddini doldurmasına rağmen zihinleri pırıl pırıl berrak, tecrübeleri okyanuslar kadar engin olan ve yükseköğretim kurumlarımızın ihtiyaçları doğrultusunda sözleşmeli öğretim üyesi olarak o mukaddes bilgi meşalesini taşımaya devam eden kıymetli hocalarımız akademi dünyamızın manevi direkleridir. Türk-İslam geleneğinin özünde usta-çırak ilişkisi vardır. Genç asistanların bu tecrübe abidelerinden öğrenecekleri yalnızca salt akademik bilgi değil aynı zamanda bilim ahlakı, devlet adabı ve insanlık onurudur. İşte tam bu sebeplerle, bu bilim çınarlarına fiilen yaptıkları bu kutsal hizmetler karşılığında diğer öğretim üyelerine yapılan ödemeler bağlamında mevcut düzenlemede var olan boşlukların ve eşitsizliklerin giderilmesi sadece kanuni bir zorunluluk değil büyük bir vicdani borçtur. Bu adım, Milliyetçi Hareket Partisinin siyasetüstü gördüğü, her daim merkezinde tuttuğu, savunduğu hak, hukuk, liyakat ve ahde vefa anlayışının tecellisidir. Sunulan kanun teklifiyle bu tereddütlerin ortadan kaldırılması uygun olmuştur.

Yeri gelmişken her platformda dillendirdiğimiz bir hususa da dikkat çekmek isterim. Eğitim meselesine çok daha makro bir perspektifle, sokağın, ailenin ve milletin sosyolojisiyle baktığımızda yıllardır kanayan bir yaramız olan tek tipçi, sınav odaklı sistemin gençlerimizin körpe ruhlarında açtığı ağır tahribatı artık görmezden gelemeyiz. Bugün lider ülke Türkiye'nin geleceği, gençlerimizin içindeki muazzam cevhere, el becerilerine, sanatsal yatkınlıklarına, analitik zekâlarına, edebiyata olan sevdalarına veya bilimsel icat meraklarına göre değil, maalesef optik formlara kodlanmış soğuk, ruhsuz sınav puanlarına ve merhametsiz standart sapmalara göre şekillenmektedir. İlkokul sıralarında oyun oynamaları gereken yaşlarda onları kalın test kitaplarına mahkûm eden, liseye geçerken alevlenen, üniversite kapısında âdeta bir var oluş, yok oluş savaşına dönüşen ve hayata atılırken yakamızı bir türlü bırakmayan bu acımasız sınav cenderesi gençlerimizi âdeta mekanik test çözme makinelerine döndürme riski taşımaktadır. Oysa bir Türk gencinin hayal dünyası, ufku ve potansiyeli (a), (b), (c), (d), (e) şıklarına sığamayacak kadar derindir, sonsuzdur. Eğitim, optik formların zehirli stresi, sürekli birileriyle vahşi bir yarışma hâli, elenme korkusu, başarısızlık damgası yeme endişesi ve körüklenen bir gelecek kaygısı değil; aksine, kendini keşfetmenin, hürriyetin, öz güvenin, içindeki o potansiyeli cesaretle açığa çıkarmanın en güvenli limanı olmalıdır. Gencimiz üniversiteye gelmeden, erken yaşlarda, zekâsı, yeteneği ve kişisel eğilimlerine göre belli alanlara yönlendirilmelidir. Bu, yıllardır üzerinde durduğumuz ve artık vakit kaybetmeden halledilmesi gereken millî meselelerden biridir. Bu konu, sadece Millî Eğitim Bakanlığının pedagojik bir reform talebi, basit bir müfredat rötuşu değil Türk milletinin bin yıllık yürüyüşünü, lider ülke Türkiye vizyonunu doğrudan ilgilendiren bir meseledir.

Gençlerimizin kabiliyetleri, kurdukları hayaller, dünyayı ve eşyayı algılayış biçimleri birbirinden tamamen farklıyken her bir evladımızın içindeki o biricik potansiyeli, o eşsiz yeteneği usta bir sarraf titizliğiyle, sabırla ve sevgiyle işleyerek vitrine çıkarmak zorundayız. Türk ve Türkiye Yüzyılı ancak kendi öz yeteneğini keşfetmiş, ne istediğini ve memleketi için ne yapabileceğini bilen, özgüveni yüksek, millî şuura sahip ve her şartta devletiyle etle tırnak gibi bütünleşmiş nesillerin geniş omuzlarında yükselecektir. Büyük Türk milletinin heba edilecek, sistemin dışına atılacak bir ferdi dahi yoktur.

Sayın milletvekilleri, hayatın uzun ve meşakkatli yollarında, o zorlu virajlarda bazen en parlak beyinler, en yetenekli, en çalışkan gençlerimiz dahi görünmez kazalara kurban gidebilmekte, ayakları takılıp tökezleyebilmektedirler. İnsanlık hâli bu ya, kimi zaman öngörülemeyen çok ağır maddi darboğazlar, kimi zaman yürekleri dağlayan, omuzları çökerten ailevi trajediler, amansız hastalıklar, doğal afetler veya sadece gençliğin getirdiği tecrübesizlikler yüzünden milyonlarca evladımız o çok sevdikleri, binbir umutla kazandıkları üniversite sıralarına gözyaşlarıyla veda etmek, en güzel hayallerini sandıklara kaldırmak zorunda kalmıştır. Kimi anasına, babasına bakmak için tarladaki traktörün direksiyonuna dönmüş, kimi kardeşlerini okutabilmek için sanayi tezgâhlarına geçmiş, kimi ise ağır bir umutsuzluğa kapılarak eğitim hayatını yarıda bırakıp içine kapanmıştır. İşte, tam da bu karanlık noktada devleti yüce bir baba, milleti ise etten ve kemikten büyük bir aile olarak gören o köklü milliyetçi anlayış şefkatli ellerini uzatmaktadır. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin Haziran 2022'de sadece siyasi bir söylemle değil kalplerin en derininden kopup gelen muazzam bir samimiyetle, âdeta düşen evladını kaldırmak isteyen bir aile reisi hissiyatıyla ifade ettiği "Lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesindeki öğrencilerimizden eğitimlerine ara vermek veya eğitimlerini bırakmak zorunda kalanların tekrar okullarına dönüşlerini yani öğrenci affını gönülden destekliyor, üzerimize ne düşüyorsa yapacağımıza söz veriyorum." iradesi bugün Gazi Meclisimizin çatısı altında vücut bulmaktadır. Bizler milletimize verilen bu kutlu sözü bir an dahi yere düşürmeyerek büyük Türk milletinin hiçbir evladını çaresizliğe terk edemeyeceği, kimseyi geride bırakmayacağı inancıyla üzerimize düşen sorumluluğu eksiksiz bir şekilde yerine getireceğiz.

Siyasetin en mukaddes yanı bir derde derman olabilmek, kanayan bir yaraya merhem sürebilmektedir. Yıl sınırı olmaksızın tam 4 milyon ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencimiz 2026-2027 akademik yılında eğitimlerine, o çok özledikleri kampüslerine, amfilerine ve bilim üreten kütüphanelerine kaldıkları yerden eskisinden daha tecrübeli, hayatın sillesini yemiş ama asla pes etmemiş çelik bir iradeyle, çok daha güçlü bir inançla devam edeceklerdir. Ancak hiçbir zaman unutulmamalıdır ki Türk devletinin şefkati ne kadar engin, yüreği kadar merhametli ise devleti devlet yapan o görkemli kudreti, nizamıâlemi sağlayan çelikten adaleti de o kadar keskin ve tavizsizdir. Mevlâna'nın o muazzam pergel metaforunda olduğu gibi bir ayağımız merhamette, şefkatte ve sevgide sabitken diğer ayağımız hukukta, düzende ve devlete sadakatte dönmektedir. Bu kucaklaşma, bu şefkat eli milletimizin bekasına, birliğine, dirliğine, namusuna ve vicdanına kasteden hainleri ve zalimleri asla ve kata kapsamayacaktır. Üniversitelerimizi, o mukaddes ilim ve irfan yuvalarını kaos ve kargaşa ortamına, daha da alçakçası bölücü terör örgütlerinin, ihanet şebekelerinin arkabahçesine çevirmeye çalışanlar, devletin bölünmez bütünlüğüne kastedenler, ellerini kahraman güvenlik güçlerimizin ve masum vatan evlatlarının kanına bulayanlar bu aftan faydalanamayacak, merhamet göremeyeceklerdir. İnsanlık onurunu ayaklar altına alan, vicdanları kanatan, işkence ve eziyet suçlarına karışan, toplumun en hassas, en onulmaz yarası olan cinsel saldırı ve bilhassa korumakla, üzerine titremekle mükellef olduğumuz çocuklarımızın melek masumiyetine kasteden cinsel istismar suçlarını işleyen sapkın ruhlular hiçbir surette kampüslere adım atamayacaklardır. Keza, geleceğimizin yegâne teminatı olan gencecik bedenlerin, üniversiteli beyinlerin damarlarına zehir akıtan, onların hayatını üç kuruş için çalan insanlık düşmanı uyuşturucu baronları, ölüm tacirleri ve sokak torbacıları devletin bu merhamet ve umut kapısından içeri asla giremeyeceklerdir.

Değerli milletvekilleri, kıymetli gençler; hepinizin malumu olduğu üzere üniversite tercih dönemi yarın başlayacak. Bu vesileyle, gençlerimize de birkaç hatırlatmam olacak. Eminim, hepsi nasıl tercih yapılacağını gayet iyi biliyor ama hatırlatmakta fayda var diyorum. Değerli gençler, tercih edeceğiniz bölüm gerçekten istediğiniz bölüm mü, kariyer planlamanıza uygun mu? Yoksa çevrenin etkisiyle mi bu bölümü ya da bölümleri tercih ediyorsunuz? Lütfen, bir kez daha düşünün derim. Tercih edeceğiniz üniversitenin akademik ve sosyal imkânlarını, şehrin yaşam koşullarını, yurt olanaklarını bir kez daha gözden geçirin. Bütün bunları yaparken ailenizle, rehber hocalarınızla istişarelerde bulunun; Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfımızın tercih robotlarından da faydalanmayı lütfen unutmayın.

Sayın milletvekilleri ve kıymetli gençlerimiz; bizi biz yapacak olan, bizi ebediyete, sonsuzluğa taşıyacak olan yegâne zenginliğimiz iyi yetişmiş, millî bir şuurla mayalanmış, potansiyelleri ve fıtri yetenekleri doğrultusunda doğru yönlendirilmiş, devletinin şefkatini sadece cezalandırıcı soğuk bir güç olarak ensesinde değil düştüğünde sırtını dayayabileceği ulu ve sıcak bir çınar gibi arkasında hisseden, şanlı geçmişiyle barışık, umut dolu ve geleceğe sarsılmaz bir cesaretle bakan o muazzam gençlerimizdir. Türk ve Türkiye Yüzyılı, Orta Asya'nın bozkırlarından Balkanların eteklerine, Kafkasların sarp dağlarından Orta Doğu'nun sıcak çöllerine kadar küresel nizamda hakkaniyetin, adaletin, nizamın, barışın ve o çok özlenen köklü medeniyetimizin sancaktarlığını yapacak olan lider ülke Türkiye'nin en muhkem, en sarsılmaz temeli olacaktır. Bizler, bu yolda, bu mefkûre uğrunda bıkmadan, yorulmadan yürümeye, gençlerimize kutup yıldızı olmaya, onların heyecanla açtığı yolda gururla iz sürmeye devam edeceğiz. Bugün, bu Gazi Mecliste alınan kararlar ülkemiz, aziz milletimiz ve geleceğimizin teminatı gençlerimiz için hayırlı uğurlu olsun diyorum. İnşallah, bundan sonrasında da Milliyetçi Hareket Partisi olarak Gazi Meclisimizin bu yüce çatısı altında geleceğimizin teminatı için, gençlerimiz için var gücümüzle çalışmaya gayret edeceğimizi bir kez daha beyan ediyorum. Her zaman onların yanında olduğumuzu bir kez daha bu kürsüden ifade etmek istiyorum ve bu duygu ve düşüncelerle Gazi Meclisi ve ekranları başında kalbi bizimle atan tüm vatandaşlarımızı, gençlerimizi saygılarımla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk olarak İstanbul Milletvekili Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi yükseköğretim sistemine ilişkin çok sayıda alanda değişiklik önermekle birlikte yükseköğretimin uzun yıllardır biriken yapısal sorunlarına bütüncül, demokratik ve hak temelli çözümler sunmaktan uzaktır. Teklifin en belirgin yönlerinden biri, yükseköğretim sistemindeki merkeziyetçi yapıyı koruması ve bazı alanlarda daha da güçlendirmesidir. Akademik kadroların planlanmasında Yükseköğretim Kurulunun yetkilerinin genişletilmesi, öğretim elemanlarının atanmasında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yeniden atanma şartı hâline getirilmesi üniversitelerin kurumsal karar alma süreçlerinde merkezî idarenin belirleyici rolünü artıracak niteliktedir. Yükseköğretimin temel sorunları yalnızca idari yapılanmaya indirgenemez. Bugün öğrenciler ağırlaşan ekonomik kriz, derinleşen yoksulluk, yüksek kira bedelleri, yetersiz burs ve kredi olanakları, barınma ve beslenme sorunları nedeniyle eğitimlerini sürdürmekte güçlük çekmektedir. Binlerce genç ekonomik nedenlerle üniversitesini bırakmakta ya da eğitimine ara vermektedir. Öğrenci affı gibi dönemsel düzenlemeler bu yapısal sorunları ortadan kaldıramaz. Kalıcı çözüm, eğitim hakkının güvence altına alınması, nitelikli ve parasız kamusal yükseköğretimin güçlendirilmesi ve hiçbir öğrencinin ekonomik nedenlerle eğitimden kopmamasının sağlanmasıdır. Bunun yanında, yükseköğretimde yaşanan hak ihlalleri yalnızca ekonomik sorunlarla sınırlı değildir. Son yıllarda üniversitelerde demokratik haklarını kullanan çok sayıda öğrenci disiplin soruşturmaları, gözaltılar, tutuklamalar, barınma hakkı eylemlerine yönelik müdahaleler ve çeşitli idari yaptırımlarla karşı karşıya kalmıştır. Kampüslerin güvenlikçi anlayışla yönetilmesi öğrencilerin ifade ve örgütlenme özgürlüğünü zayıflatmakta, üniversiteleri özgür tartışma alanları olmaktan uzaklaştırmaktadır. Öğrencilere yönelik hukuki güvenceden yoksun fişleme ve ajanlaştırma pratikleri de gençlerin eğitim hakkı ile kişi özgürlüğü ve güvenliği üzerinde ciddi kaygılar yaratmaktadır. Demokratik üniversite, öğrencilerin korku altında değil özgürce düşünce açıklayabildiği, örgütlenebildiği ve yönetime katılabildiği bir kamusal alanı ifade eder. Akademisyenler bakımından da yükseköğretim sistemi uzun süredir ağır yapısal sorunlarla karşı karşıyadır. Güvencesiz çalışma biçimleri, liyakatten uzak atama süreçleri, düşük özlük hakları, beyin göçü ve ifade özgürlüğü üzerindeki baskılar bilimsel üretimi doğrudan etkilemektedir. Özellikle barış akademisyenleri sürecinde yaşanan ihraçlar, kamu görevinden çıkarmalar ve sonrasında Anayasa Mahkemesinin ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin kararı akademik özgürlüğün demokratik toplum düzeninin vazgeçilmez unsurlarından biri olduğunu açık bir biçimde ortaya koymuştur. Buna rağmen güvenlik soruşturmasını yeniden akademik kadrolara girişin temel kriterlerinden biri hâline getiren yaklaşım geçmişte yaşanan hak ihlallerinin tekrarlanabileceği yönündeki kaygıları artırmaktadır.

Teklif, aynı zamanda, yükseköğretimin giderek piyasa odaklı bir anlayışla yeniden yapılandırıldığı yönündeki tartışmaları da güçlendirmektedir. Teknoloji transfer mekanizmalarının genişletilmesi, belirli üniversitelere yönelik özel finansman modelleri, şirketlerle kurulan yapısal ilişkiler ve kurumsal dönüşümler bilimsel üretimin kamu yararı yerine piyasa ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmesinin derinleşeceğini göstermektedir. Üniversitelerin temel görevi, holdinglerin kısa vadeli ihtiyaçlarını karşılamak değil özgür bilim üretmek, eleştirel düşünceyi geliştirmek ve toplumun ortak yararına bilgi üretmektir.

Eğitim sisteminin temel sorunları yalnızca yükseköğretimle de sınırlı değildir. Özel öğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin uzun süredir yürüttükleri taban maaş, güvenceli çalışma ve sendikal hak mücadelesi eğitim emekçilerinin karşı karşıya bulunduğu yapısal sorunları görünür hâle

getirmiştir ve özel sektör öğretmenleri ve mülakat mağduru öğretmenler günlerce Ankara'da açlık grevi yapmışlar, eylemler yapmışlar, defalarca saldırıya maruz kalmışlardır ve bu perşembe günü Çalışma Bakanlığında bir toplantı yapılacaktır. Biz umuyoruz ki bu toplantıyla birlikte özel sektör öğretmenlerinin ve mülakat mağduru öğretmenlerin sorunları çözülebilsin.

Öte yandan, Türkiye'de eğitim alanındaki temel sorunlardan biri de ana dilinde eğitim hakkının hâlen güvence altına alınmamış olmasıdır. Başta Kürtçe olmak üzere farklı ana dillerde eğitimin önündeki anayasal ve yasal engeller devam etmektedir. Oysa eğitim hakkı yalnızca okula erişimden ibaret değildir, bireyin kendi dili ve kültürüyle eğitim alabilmesini de kapsayan temel bir insan hakkıdır. Yükseköğretim, piyasaya insan kaynağı yetiştiren bir sektör değil kamusal bir hak alanıdır. Üniversiteler siyasal iktidarın, güvenlikçi politikaların veya piyasa aktörlerinin yani patronların yönlendirmesi altında faaliyet gösteren kurumlar değil demokratik yönetime sahip, bilimsel özerkliği güvence altına alınmış, özgür araştırma ortamını koruyan ve toplum yararını esas alan kamusal kurumlardır; bunu hatırlatmış olalım. Demokratik üniversite; öğrencilerin, akademisyenlerin ve tüm üniversite bileşenlerinin yönetime katıldığı, düşüncelerini özgürce ifade edebildiği, ana dilinde eğitimin önündeki engellerin kaldırıldığı, liyakatin esas alındığı ve kamusal finansmanla desteklenen bir yükseköğretim modelini ifade etmektedir. Bu nedenle, yükseköğretime ilişkin yasal düzenlemelerin temel amacı; bilimsel ve akademik özgürlüğü güvence altına almak, liyakat esaslı akademik sistemi kurumsallaştırmak, öğrencilerin ekonomik ve sosyal nedenlerle eğitimden kopmasını önlemek, eğitim hakkını hiçbir ayrım gözetmeksizin güvence altına almak, ana dilinde eğitim hakkı önündeki engelleri kaldırmak ve yükseköğretimi kamusal bir hizmet alanı olarak güçlendirmek olmalıdır. DEM PARTİ; demokratik, çoğulcu, bilimsel özgürlüğü esas alan, kamusal, erişilebilir ve çok dilli bir yükseköğretim sistemini savunmaktadır. Bu doğrultuda, kanun teklifinin temel hak ve özgürlükler, bilimsel özgürlük, eşitlik, sosyal devlet ve demokratik toplum ilkeleri gözetilerek yeniden ele alınması gerektiğini değerlendirmekteyiz.

Bu kanun teklifinin çok kritik maddeleri var. 1'inci maddesi, yabancı uyruklu uzmanlık öğrencilerinin döner sermaye ödemelerinden muaf tutulmasıyla ilgili. Bu, kesinlikle Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. Bu eşitlik ilkesi sadece vatandaşları kapsamamaktadır, bu ülkede aynı koşullarda çalışan tüm emekçilerin hakları güvence altına; eşitlik hakkı, eşit işe eşit ücret hakkı güvence altına alınmalıdır.

Bir diğer kritik madde 15'inci madde, öğrenci affıyla ilgili. Komisyonda da bu konuyu çok ciddi tartıştık. Bu kanun teklifindeki 15'inci maddeyle öğrenci affı konusunda muafiyetler getiriliyor, bunlardan biri de terör örgütlerine irtibat ve iltisak. Hukuki bir soruşturma dahi olmadan sadece idari bir soruşturma sonucunda bile öğrenciler bu "iltisak" adı altında eğitim öğretim hakkından mahrum bırakılmış olabiliyorlar. Kesinlikle böyle bir muafiyet kabul edilmemeli ve hiçbir ön şart olmadan bu af tüm öğrenciler için geçerli olmalı.

Bir diğer önemli konu, 25'inci maddede öğretim elemanlarının atanmasında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması. Komisyonda bunu tartıştığımızda bize dediler ki: "Öğretmenler için bu var, ne olacak ki öğretim görevlileri için de olsun." Zaten biz tamamen karşısındayız, öğretmenler için de olmasın diyoruz. Bu maddeyle aslında kendi istedikleri gibi bir rejim oluşturmaya çalışırken bu rejimin yeniden üretim mekanizmaları, rejimin biliminin yeniden üretim mekanizmaları olarak üniversiteleri kurguluyorlar ve bu kurguya uygun öğretim görevlileri tahsis etmek istiyorlar. Tamamen bu yaklaşımın bir göstergesi olan bu madde de çok problemli bir madde.

Bu düzenleme, yakın geçmişte yaşanan uygulamalar nedeniyle akademik kamuoyunda da önemli kaygılar açığa çıkarmıştır. Özellikle barış akademisyenleri sürecinde çok sayıda akademisyen

düşüncelerini açıkladıkları gerekçesiyle ihraç edilmiş, kamu görevinden çıkarılmış veya üniversitelerden uzaklaştırılmışlardı. Bu vesileyle bir kez daha ifade edelim: On yıldır süren KHK zulmüne bir an önce son verilmesi gerekiyor. 12 Eylül darbesinden sonra bile görevinden alınanlar, ihraç edilenler on yılın sonunda görevlerine dönebilmişlerdi yani bu, şu anlama geliyor: 12 Eylül cuntacılarından daha berbat bir yönetimle karşı karşıyayız. On yıl geçti ve bu KHK zulmü hâlâ sona ermiş değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Amasız fakatsız tüm KHK'liler görevine iade edilmeli çünkü OHAL sürecinde görevden almaların pek çoğu hiçbir hukuki dayanak, bir mahkeme kararı dahi olmadan uygulanmıştı ve uzun zamandır devam eden mahkemeler, onun öncesinde devam eden komisyon sürecinde çok ciddi bir mağduriyet oluştu. Binlerce, on binlerce KHK'linin görevine iade edilmesi gerektiğini tekrar hatırlatalım. Yanı sıra, bu kanun teklifinin özü ve ruhu itibarıyla kesinlikle demokratik olmadığını ifade edelim ve topyekûn geri çekilmesi ve tekrar düzenlenmesi gerektiğini ifade edelim.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz Diyarbakır Milletvekili Sayın Sevilay Çelenk'e ait.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sevgili yurttaşlar; Yükseköğretim Kanunu Teklifi üzerine partim adına söz almış bulunuyorum. Bu teklifte, üniversitenin özünü kavramaktan son derece uzak bir biçimde teknik meseleler, akademik meseleler ve etik meseleler hep birlikte bir düzenlemeye konu ediliyor. Teklifte, öğrenci affıyla ilgili düzenleme var; vakıf üniversitelerine, vakıf üniversitelerinin geleceğine ilişkin düzenleme var. Üniversite açısından neredeyse ölümcül bir durum olarak öğretim elemanları için yeniden güvenlik soruşturması ve arşiv incelemesi öngören düzenleme var. Bunların her birini maddeler altında elbette tek tek değerlendireceğiz fakat kanun teklifinin geneli üzerinde konuşurken öncelikli olarak bu teklifi önümüze getiren siyasal akla, onun üniversite yorumuna ve çeyrek yüzyıllık iktidar süresince üniversiteyle ilgili tasarruflar, tedbirler, müdahaleler siciline bakmak gerek. Diğer bir deyişle, önümüze bir teklif geldiğine göre o teklifi kimin getirdiğine bakmak gerek. Bu bağlamda, şu soruyu sormak kaçınılmaz hâle geliyor: Üniversiteyi viran eden iktidar üniversite ve üniversitenin geleceği konusunda bu topluma ne söyleyebilir? Önümüzde sadece bir kanun teklifi yok, önümüzde çeyrek asırlık bir üniversite politikası var. En basit, en temel hak arayışında öğrencisini damgalayan, idari personelini üniversitenin asıl bir bileşeni olarak görmeyen, onun hafızası ve bilim emekçisi olarak görmeyen, en kıymetli ve çok güç yetişmiş akademik kadroların onurunu çiğneyerek bin türlü hakaretle meslekten ihraç eden ve hayattan da ihraç etmeye yeltenen; yine, öğrencisini ve öğretim elemanını sabah baskınlarıyla evinden gözaltına alan, tutuklamalara maruz bırakan bir siyasi iktidar önümüze bir kanun teklifiyle geliyor. Bu gerekçeleri paranteze alarak bu kanun teklifi üzerine konuşamayız. Buna ne akademinin ne de ülkenin tarihî ve hafızası izin verir. Kusura bakmayın, üniversiteyi yarı yarıya öldüren bir iktidarın yükseköğrenim alanını düzenlemeye yeltenen her adımı bize suç mahalline geri dönen suçlunun psikolojisini hatırlatıyor. Bu kanun teklifiyle suç mahalline geri dönüyorsunuz. Size hoş geldiniz diyemiyoruz, size suçlarınızı hatırlatarak başlamak zorundayız.

Teklifiniz, üniversite affı çıkarırken öğrenciyi "terörle irtibatlı, iltisaklı vesaire" diyerek ayırıyor. Peki, insanca barınma ve yaşama hakkı mücadelesi veren öğrenciyi ve ifade özgürlüğü temelinde politik alana ilişkin eleştirilerini dile getiren akademisyeni damgalayan bir iktidar, bu irtibat ve iltisaka hangi adil mekanizmalar aracılığıyla karar verecek? Bilgi Üniversitesi gibi vakıf üniversitelerinin en iyi örneklerinden birini gözünü kırpmadan kapatabileceğini gördüğümüz bir siyasi iktidar ve onun üniversite düzeninin bekçisi YÖK mü vakıf üniversitelerinin faaliyetlerine devam edip etmeyeceğine, faaliyetlerinin askıya alınıp alınmayacağına ya da fiillerinin ağırlığına göre kapatılıp kapatılmayacağına karar verecek? Evet, bu teklifte bunlar var.

Öğretim elemanlarının göreve atanmalarında yeniden güvenlik soruşturması ve arşiv incelemesinden geçirilmeleri meselesi var. Akademisyenliği tümüyle keyfî, idari ve adli tasarrufların insafına terk eden, akademik kapasiteyi ve liyakati ikincilleştiren bir güvenlik soruşturması sistemi yeniden hortlatılıyor. "Vesayetçi, vesayetçi" diyerek yerden yere vurduğunuz bir sistem sizin ellerinizde yeniden hortluyor, olan budur. Sorgulama yeteneğini yitirmiş, toplum hayatının aksaklık ve noksanlarına duyarsızlaşmış, tepkisizleşmiş bir üniversite istiyorsunuz. Kusura bakmayın, bu zombileşmedir; bunu kabul etmedik, etmiyoruz, kabul etmeyeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; modern üniversitenin kurucu düşünürlerinden Wilhelm von Humboldt, iki asır önce, bilimin ancak özgürlük ve yalnızlık içinde yani devletin ve iktidarın müdahalesinden uzak bir ortamda gelişebileceğini söylemiştir. Humboldt'a göre üniversiteler, özerk bireylerin öne çıkarıldığı yahut öne çıktıkları yerlerdir, öyle olmalıdır. Oysa pervasızca otoriterleşen iktidarınız, her tür özerkliği büyük bir tehdit olarak görüyor. Bu topraklarda yükseköğrenimin tarihi, Darülfünunun kuruluşunun tamamlanması ve aynı dönem eş zamanlı olarak Tıbbiye ve Mülkiye mekteplerinin kuruluşuyla iki yüz yıla yaklaşan köklü ve sancılı bir tarihtir. Darülfünun, bu anlamda, yalnızca bir eğitim kurumu değildi; Osmanlı'nın bilimi kurumsallaştırma çabasının, modernleşme arayışının ve aklı kamusal hayatın merkezine yerleştirme çabasının simgesiydi. Yeni Osmanlıcılık ideolojiniz, öyküdüğü ya da sözüm ona savunduğu tarihin bile karakterini kavramaktan uzaktır. En başta en köklü kurumları ve bu mirası tahrip ediyorsunuz. Evet, cumhuriyetin yüz yıllık tarihî boyunca üniversitelerin üzerinden baskı eksik olmadı, darbeci anlayışla yapılan düzenlemeler eksik olmadı fakat muazzam bir mücadele ve muazzam kazanımlar da bu baskı tarihine eşlik etti ve siz baskıyı değil baskıyı ve müdahaleciliği misliyle sahiplenerek kazanımlarımıza savaş açtınız. Üniversiteyi kültürel hegemonya savaşının bir cephesi olarak görüyorsunuz. Sonuç olarak, soykırımdan ve Nazi zulmünden kaçan bilim insanlarına kapısını açan, evrensel bir bilgi ve bilim birikimini tereddütsüz bünyesine katan bir ülkede bugün bütün öğrencisi de akademisyeni de kendisine gidecek başka bir ülke arıyor.

Üniversite özerkliği zayıflatıldı; Boğaziçi dediğimizde, ODTÜ, Ankara Üniversitesi dediğimizde, yıkımı anlattığımızda bize bambaşka bir hikâye söylüyorsunuz. Bu kanun teklifi Komisyonda görüşülürken bunları anlattığımızda YÖK Başkanı bundan tamamıyla farklı bir tablo çizdi. Son birkaç yılda uluslararası endekslerde ilk 500'e giren üniversite sayısının nasıl arttığını -muhtemelen birazdan yine aynı şeyi yapacaksınız- bugünkü Boğaziçinin muazzam başarısını filan anlattı. Paralel evrenlerden konuşmalar dinledik. Atıf, yayın sayısı, puan vesaire sıralamalarına bağlı ve tümüyle nicel göstergeler üzerinden okunan üniversite başarısını her şeyin önüne yerleştirdi. Bu hâliyle bile bu yeterince sorunlu bir açıklamaydı. Ayrıca, eğer perişan ettiğiniz ve her türlü baskıyı reva gördüğünüz bir üniversite bugün hâlâ bu önemli endekslerde ilk 500'de görünüyorsa, Boğaziçi ilk 500'de görünüyorsa bunun sizinle ne ilgisi var? Oralarda hâlâ direnen bir akademi var, kadrolarını çok istemiş olmanıza rağmen tümüyle ele geçiremediğiniz bir akademi ve bu kadrolar o başarılara imza atıyor. Bundan da öte, akademik özgürlükler ve bilimsel özerklik gibi nitel kriterler açısından baktığımızda durum çok vahimdir. Çeşitlilik Demokrasisi Enstitüsü dünya genelinde son on yılda akademik özgürlük alanında

en büyük irtifa kaybını da sadece birkaç gün önce açıkladı ve bu ülkeleri sıraladı. Küresel ölçekte üniversitelerin ve bilim insanlarının özerkliğini mercek altına alan güncel veriler, eğitim ve araştırma haklarının gerilediği ülkeler arasında Türkiye'nin de üst sıralarda yer aldığını apaçık ortaya koyuyor. Türkiye bugün, Nikaragua, Afganistan, Myanmar, Çad, El Salvador ve Filistin'den sonra bu gerilemeyi yaşayan 10 ülke arasında 7'nci sırada. Akademik özgürlüğün, bilimsel özerkliğin olmadığı yerde bilim üretemeyiz. Ne yazık ki bu iktidar akademik özgürlüğün mahiyetini kavramaktan çok uzak, bu uğurda evrensel ölçekte verilen iki yüz yıllık mücadeleden bihaber. Bu teklifi konuşmaya nereden başlayalım biz?

Değerli milletvekilleri, bu ülke yakın tarihin en ağır akademik tasfiyelerinden birini yaşadı. OHAL döneminde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle binlerce akademisyen kamu görevinden çıkarıldı, pasaportlarına el konuldu, konferanslara bile gidemediler. Mesele, üniversitenin onuruydu, iktidarlarınız döneminde üniversitenin onuruna saldırıldı, telafisi olmayan bir on yıl yaşandı ve bu utanç devam ediyor. Barış imzacıları hâlâ göreve dönemedi ve işte, biz bugün yeniden güvenlik soruşturması düzenlemesini konuşuyoruz.

Bu teklifte olması gereken çok şey hiç yok. AKP iktidarının yıllardır "Kaldıracağız." dediği YÖK'e ilişkin tek bir düzenleme yok. 12 Eylül darbesinin antidemokratik mirası olan ve üniversite özerkliğini ortadan kaldıran YÖK aynen yerli yerinde duruyor. Teklifte öğrencilerin yoksulluğu da yok, işsizliği de yok; üniversite sayısı artarken diplomalı işsizliği ve diplomalı yoksulluğu da büyüyor. Karşımıza geçip "Her üniversite mezunu iş bulacak diye bir şey yok." diyorsunuz. Biz üniversite eğitimi mesleki eğitim değildir derken bunu kastetmiyoruz ama siz bunu anlıyorsunuz. Bu ülkeye umut değil mutsuzluk ve umutsuzluk rejimi bıraktınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bu teklifte vakıf üniversitelerinde öğrencileri ve akademisyenleri mağdur eden eşitsizlikler yok, fahiş öğrenim ücretleri yok. Vakıf üniversitelerinde bir gecede yaşanan kıyım yok. Vakıf üniversitelerinde sessiz sedasız bir kıyım yaşandı, yüzden fazla akademisyen işten çıkarıldı. Bugün üniversitelerin konuşması gereken konulardan biri de yapay zekâ çağının eğitim ve çalışma hayatında yaratacağı dönüşümdür ki bu teklifte bunun esamisi yok.

İhtiyacımız olan; akademik özgürlüğü güvence altına alan, üniversite özerkliğini güçlendiren, öğretim üyelerine iş güvencesi sağlayan, öğrencilerin eğitim hakkını genişleten, gerçek bir yükseköğretim reformudur. Bu teklif bu nitelikte değildir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ, Yeni Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yeni Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Suat Özçağdaş.

Buyurun. (Yeni Parti sıralarından alkışlar)

YENİ PARTİ GRUBU ADINA SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 282 sıra sayılı Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin geneli üzerine Yeni Parti adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Aslında bizim açımızdan önemli bir gelişme bu yasa teklifi çünkü bize büyük bir fırsat sundu, iki yıl sonra Millî Eğitim Komisyonunun tekrar yan yana gelmesini sağladı. Türkiye'de 27,5 milyon öğrenci, 65 bin okul, 208 üniversite var. Gençlik alanında 20,5 milyon yurttaş -toplam nüfusun yüzde 25'i- 63 spor federasyonu, 100 örgütlü spor dalı var, 5 milyonu faal 9 milyon lisans var, 19 milyon

kayıtlı sporcu var. Kültür açısından dünyanın en büyük medeniyetlerinden biriyiz. Kültürel mirasın korunması, restorasyonu, kaçakçılıkla mücadeleyle yurt dışındaki eserlerin iadesi, yaşayan insan hazineleri, somut olmayan kültürel mirasın yaşatılması gibi önemli konular var. Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunu 3 Temmuz 2024'ten bugüne toplamayı başaramadık maalesef. Geride kalan iki yılda Komisyon Başkanına 2 kez 5 farklı parti imza vermemize rağmen İç Tüzük'e aykırı olarak bu Komisyon toplanmadı. Arada YÖK üyelerinin atanması da dâhil olmak üzere Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen konular oldu. En son özel öğretim kurumlarının -ki Türkiye'nin temel gündemlerinden biri- maddeleri yine Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşüldü. Dolayısıyla Meclisten ne istiyorsunuz bilmiyorum ama iktidar partisi olarak Meclisi çalıştırmama konusunda müthiş bir ısrarınız var.

Eğitim, ülkenin kalkınması, demokratikleşmesi ve toplumsal refaha kavuşması için temel bir politika alanı. Yeni Parti olarak, eğitim sistemini sosyal eşitsizlikleri ortadan kaldırmak ve toplumsal adaleti güçlendirmek için en temel alanlardan biri olarak kabul ediyoruz. Cumhuriyetimizin sosyoekonomik koşulları veya doğduğu coğrafya fark etmeksizin tüm çocuklardan bilim insanı, sanatçılar, devlet yöneticileri çıkaran kamusal eğitim geleneği, ülkemizi geleceğe taşıyan en büyük mirastır ve ne yazık ki bu iktidarın en büyük saldırısı ve zararı da bu mirasa olmuştur.

Toplumların geleceği eğitim sistemlerinin yetiştirdiği bireyin yetkinliklerine, becerilerine ve birikimlerine göre şekillenir. Demokratik, özgür, adil, katılımcı ve kapsayıcı bir toplum için yükseköğretim sistemimizin dönüşümü bir beka meselesidir. Yükseköğretim sistemi insanların yetkinliklerine yatırım yapan, kamu yararını ve toplumsal yararı gözeten, kalkınmayı destekleyen, ulusal ve küresel sorunlara çözüm üreten bir yapıya kavuşturulmalıdır. Demokratik, özerk, katılımcı, kapsayıcı, şeffaf ve hesap verebilir şekilde yönetilen bir yükseköğretim sisteminin hayata geçirilmesi temel önceliğimiz olmalıdır. Yükseköğretim sistemi liyakate ve etik ilkelere dayanmalı, fırsat eşitliği ve toplumsal cinsiyet eşitliğini benimsemelidir sevgili arkadaşlar. Ancak böyle bir yükseköğrenim sistemi için yapılacak tüm değişikliklerin ülkenin ihtiyaçları ve halkın yararı doğrultusunda bilimsel temellere, ihtiyaçlara ve büyük veri analizlerine dayandırılması ve tüm süreçlerin, paydaşların katılımıyla şeffaf bir biçimde yürütülmesi esastır ve maalesef bu sizin alışkanlıklarınız arasında yok. Kapalı kapılar ardında birkaç milletvekiliyle, saraydan uzmanlarla yasa teklifleri hazırlamaya devam ediyorsunuz. Oysa yükseköğretim ülkemizin geleceğidir, maalesef bugün gençlerimiz bu ülkede bir gelecek göremiyorlar. Maddi imkânsızlıklar içerisinde, nitelikli eğitim olmadan üniversite eğitimi almak zorunda kalıyorlar. Okumak isteyen okuyamıyor, geleceğinden ümidini kesen vazgeçiyor, daha iyi şartlarda devam edebilecekler ülkesini terk etmek zorunda kalıyorlar. 129'u devlet, 75'i vakıf ve 4'ü vakıf yüksekokulu olmak üzere 208 üniversite var. İktidar sözcüleri sürekli bu üniversitelerin sayılarıyla övünüyorlar. Toplamda örgün eğitimde ön lisanstan doktoraya kadar yaklaşık 4 milyon, açık öğretim ve uzaktan öğretimde 2,3 milyon olmak üzere 6,3 milyon öğrencimiz var. Peki, bu öğrencilerimiz hangi şartlarda yaşamlarını sürdürüyorlar? 3 bin lira bursla yaşamaya çalışıyorlar. AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Biz geldiğimizde, 2002'de 45 liracık." dediği bursla 1,5 çeyrek altın alınıyordu, kıymetli iktidarınız onu artık gram altın bile alınamaz hâle getirdi.

Geçen yıl bütçe konuşmasında Gençlik ve Spor Bakanı övünerek "874 yurdumuz var." diyordu. 1 milyon kapasite; bu, öğrencilerin ancak dörtte 1'i demek. Üstelik siz bu 1 milyon öğrenci yatak kapasitesiyle 2 kişilik odaları 4, 4 kişilik odaları 6 kişi yapınca sorunu çözmüş olduğunuzu zannettiniz. Peki, bu bize yükseköğretim sisteminde nasıl yansıdı? YKS başvuruları 3,5 milyondan 2,5 milyona düştü. Bu başvurulardan sadece 1,5 milyonu tercih yaptı ve sadece 785 bini yerleşti yani neredeyse üçte 1'i. Bu, son yedi yılın en düşük rakamıdır. 2020'den bu yana 716 binden fazla gencimiz okulu bırakmıştır. Son beş yılın en yüksek rakamı bu senedir. Bununla bitmiyor; öğrencilere yaptığınız,

akademisyenlere yaptığınız baskılar bitmedi. Eski arkadaşınız, milletvekiliniz -ki siz zaten rektörleri ya eski milletvekillerinden ya da gönlünden milletvekilliği geçmiş ama milletvekili olamamışlardan ya da milletvekillerinin akrabalarından seçiyorsunuz- Kemalettin Aydın 19 Mart sonrasında dedi ki: "Yarın bu üniversite külliyesine girmeyecekler, giremeyecekler." Sanki babasının üniversitesi. Bir başka rektörünüz, engelli öğrenciye "Parasını bulursan tuvaleti yaptırırız." dedi. Bir başka paraşüt akademisyeniniz, Boğaziçi Üniversitesinde kendisiyle fotoğraf çektirmeyen öğrencinin elinden diplomasını kapmaya çalıştı. Ertesi sabah, Boğaziçi kayyumunuz Naci İnci, o öğrenci mezunun beş yıl boyunca Boğaziçi Üniversitesine girmesini yasakladı. Sizin demokratik üniversite düzeniniz budur. Peki, sonuçları ne olmuş, söyleyelim; büyük bir başarınız var, övünebilirsiniz, alkışlayabilirsiniz: Avrupa'da 33 ülkede sadece Türkiye'de üniversite mezunu olanların işsizlik oranı 9,1; üniversite mezunu olmayanların 8,5 yani üniversite mezunu olmak sadece Türkiye'de işsiz kalmak için büyük bir gerekçe; bu başarıyla övünebilirsiniz(!) TÜİK'in istihdam göstergelerine göre eğitim alanında alanla uyumlu bir meslekte çalışma oranı lisans mezunlarında yüzde 56, ön lisansta yüzde 51. 25-34 yaş grubunda işsiz yüzde 49,2; yükseköğretim mezunu bu işsizler ve yine sizin iktidarınıza nasip oldu, ne eğitimde ne istihdamda olan 6,5 milyon genç var 15-34 yaş arasında ve bu, o nüfus grubunun yüzde 23,3'ü. Sözcüleriniz gelip AK PARTİ devrinde neler yaptığınızı anlatabilir(!)

Peki, üniversitelerimizin durumu ne? Üniversitelerimizde bilimsel, yönetsel özerkliğin ve akademik özgürlüğün tamamen ortadan kalktığı bir dönem yaşıyoruz. Rektörleri atıyorsunuz, onlar dekanları getiriyor, onlar bölüm başkanlarını; tamamen suskun, karanlık bir dönem. Ülkeye meteor düşse hiçbirisi konuşamıyor, ağzını açmak, hiçbirisinin yapabileceği bir şey değil ama size hiçbir şey yetmiyor. YÖK üyelerinin 14'ünü Cumhurbaşkanı atıyordu, AYM kararından sonra 21'ini atayacak bir teklifi getirdiniz, onu da Plan ve Bütçe Komisyonuna getirdiniz. Yetmedi, 208 üniversitemiz bulunuyor ama dünyada bilim, öğretim, araştırma, topluma katkı sunmak anlamında dünyadaki üniversitelerdeki yarıştan kopuk hâldeler. Geçen sene ilk 500'de çeşitli endekslere göre 11 üniversitemiz vardı, bu yıl o da 6 üniversite oldu.

Gençlerimize fırsat eşitliğinden bahsedildi burada; plansız, programsız, hedefsiz, birbirinin aynısı üniversiteleri her ilde açmak onlara bir fırsat eşitliği sağlamak değil sadece genç işsizliğini birkaç yıl daha ötelemiş oluyorsunuz. Üniversiteler açılıyor, kapanıyor, adı değişiyor; bölümler açılıyor, kapanıyor, kontenjanları değişiyor ama bu değişim bir ihtiyaç üzerine, araştırma üzerine yapılmıyor. Komisyon toplantısında YÖK Başkanına sordum, dedim ki: "Siz YÖK Başkanısınız; bu ülkede 20 bin öğrencisi olan, 70 bin mezunu olan, bin akademisyeni olan, bin öğrencisi olan, ülkenin önde gelen bir üniversitesi olan Bilgi Üniversitesi kapandı, üç gün sonra açıldı; sen YÖK Başkanı olarak bunu biliyor muydun; kapatılırken sen mi söyledin, açılırken sen mi söyledin?" Cevap Komisyon Başkanından geldi: "Buna cevap vermeyebilirsiniz." Çünkü verecek bir cevap yok. "Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi" dediğiniz garabette en son Cumhurbaşkanını o gece kim ikna ederse herhangi bir üniversiteyi kapatabilirsiniz, üç gün sonra açabilirsiniz, beş gün sonra gene kapatabilirsiniz. (Yeni Parti sıralarından alkışlar) 20 bin öğrenci, 70 bin mezun, bin idari personel, bin akademik personel sizin umurunuzda değil; parti Genel Başkanınız mutlu olsun, başka hiçbir şey umurunuzda değil ama cevap vermeyebilirsin YÖK Başkanı. Neye cevap verecekse? 2002 yılında 68 bin atanmayan öğretmen vardı, Genel Başkanınız Ecevit'e bağırıyordu: "Madem atamayacaktın, niye okuttun?" Bugün 1 milyon. Niye konuşmuyor Tayyip Erdoğan, niye bir şey demiyor? Yirmi dört senedir siz yönetiyorsunuz; devriiktidarınızda 1 milyon atanmayan öğretmen oldu, onlara gördüğünüz reva da mülakat mağduru yaratmak. Dolayısıyla bu tablonun sorumlusu sizsiniz.

190 bine yakın öğretim görevlimiz var. Bu öğretim görevlilerimiz, akademisyenlerimiz de maalesef öğrencilerimiz gibi özgür bir üniversite öğretimi dışında, akademik çalışmalarını gerçekleştirmek için çabalıyorlar. Doktora öğretim üyeleri güvencesiz bir şekilde çalışmaya devam ediyorlar. Rektörlerin iki dudağı arasında, rektör sopası altında hayatta kalmaya çalışıyorlar. Yıldırma ve işsiz bırakma tehditlerine karşı akademik faaliyetlerini devam ettirmeye çalışıyorlar. Tanımazsınız, bilmezsiniz, bakmazsınız. Boğaziçi Üniversitesinde Profesör Doktor Tuna Tuğcu var. Burada aranızda akademisyen olanlar var. Kayyumunuz Tuna Tuğcu'ya yapmadığını bırakmadı, en sonunda Boğaziçi Üniversitesinden ilişiğini kesti. Sizin akademik özgürlükten anladığınız bu. Özlük ve mali haklar bakımından yıllar geçtikçe eksiye düşen bir akademik camiamız var; 157 bini devlet üniversitesinde, 190 bin öğretim üyesi. Altın hesabını sevmediğiniz için başka bir hesapla söyleyeyim: Siz bu ülkeye iktidar olmadan önce yani sizin düzeniniz başlamadan önce bir profesör 1.784 lira alıyordu, "1.784 liracık" Genel Başkanınızın söylediği gibi söylersem, bugün 153 bin lira kazanıyor. O 1.784 lira ortalama kişi başına düşen gelirin 3,6 katıydı, bugün 2 katı yani siz iktidar olmasaydınız bugün akademisyenler muhtemelen 300 bin liraya yakın maaş alıyorlardı, hiçbir iyileştirme olmasa bile; bu da sizin başarınız, övünebilirsiniz(!)

Kısacası, yükseköğretim sisteminde birçok sorunumuz var. Akademik özgürlüğün, liyakatin, adaletin, eşitliğin, maddi yetersizliğin ve imkân kısıtlılığının içerisinde keyfî atama ve uygulamalarla, baskı ve tehdit altında özgür bir akademi ve araştırma ortamı olmaz, olamıyor da zaten. Gençlerimizin mutluluğu, refahı, alacakları iyi bir eğitim ve gelecekleri ülkemizin öncelikleri arasında olmalıdır. Akademisyenlerimizin mali ve özlük haklarının iyileştirilerek özgür bir araştırma alanı içerisinde bilim üretmeleri ve öğrenci yetiştirmeleri ülkemizin öncelikleri arasında olmalıdır. Üniversitelerin, tek adam rejimi ve "Yaptım oldu." anlayışıyla değil adaletle, eşitlikle ve özgürlükle yönetilmesi ülkemizin öncelikleri arasında olmalıdır. Yeni Partimizin yükseköğretim vizyonu da budur. Ülkemizin ihtiyacı olan demokratik, dinamik, yenilikçi, dünyaya açık bir yükseköğretim sistemidir; nitelikli, özerk, demokratik, yaşanabilir ve topluma katkı sunan üniversitelerdir; akademik özgürlük, akademik etik ve liyakattir; öğrenci refahı, katılımı ve başarısını sağlamaktır. Peki, ne yapmalıyız? Yükseköğretim sistemimizi planlamamız gerekiyor, yeni bir eğitim yaklaşımı ve modeli oluşturmak durumundayız, böyle torba yasalarla falan değil. Lisans, yüksek lisans, doktora programlarının yeterliliklerini yeniden tasarlamalıyız. Fakülteleri, bölümleri, ana bilim dallarını, enstitüleri, araştırma merkezlerini yeniden planlamalıyız. Yapay zekâ, dijital platformlar, açık on-line öğretim, önceki öğrenmelerin tanınması, mikroyeterlilikler gibi esnek öğrenme modellerinin, gelişmelerin eğitim süreçlerine entegrasyonunu sağlamalıyız. Eğitim öğretim ve araştırma misyonlarının, kalite güvencesi ve akreditasyon süreçlerinin yeniden yapılandırmasını sağlamalıyız. Peki, bu kanun teklifi bu ihtiyaçları karşılıyor mu? Bu kanun teklifi bir kere Anayasa'nın 10, 11, 13, 20, 35, 38, 42, 70 ve 130'uncu maddelerine aykırı; Anayasa Mahkemesi kararı çıktığında bakar görürsünüz. Teklifin Anayasa'ya aykırılığı sadece bu maddelerle sınırlı değil, yasama tekniği ve hazırlanış biçimiyle de kendini gösteriyor. 27 madde çorba gibi, 3 ile 16 aynı, 4 ile 11 benzer, 5 ile 15 benzer. 1, 8, 9, 14, 18 sağlıkla ilgili; yahu, neden arka arkaya koymadınız kardeşim? Sağlıkla ilgili, arka arkaya koysaydınız, birlikte baksaydık. Yahu, Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi -ki Kahramanmaraş isminden ne istediğinizi bilmiyorum, bu üniversitenin adından Kahramanmaraş'ı neden çıkarmak istediğinizi bilmiyorum- 17, 19, 21, 22, 24; onların arasına bile madde sokuşturmuşsunuz çünkü amaç gerçekleri saklamak, karmaşa yaratmak.

Teklifin adı her ne kadar güzel bir ifade taşısa da parçalı düzenlemeler içeriyor, öyle bütünleşik bir teklif falan değil. Bu da sizin umurunuzda değil ama bizim açımızdan önemli, yasama tartışmasını ve denetimini ortadan kaldırıyor; bu, sizin çok sevdiğiniz torba kanun mantığının bir başka örneği. Her şeyi torba kanunla yapmak istiyorsunuz. Bu yaklaşım yükseköğretim alanının ana yapısal sorunlarını çözmekten uzak. Yükseköğretimin ülkemiz için bir beka sorunu olduğunu söylemiştim. Günübirlik siyasi

ihtiyaçlara, idarenin vesayet arzularına ve kurumsal imtiyaz dağıtma gayretine dayanan değişiklikler sorunu çözmediği gibi eşitsizlikleri derinleştirir, liyakati arka plana iter; bilimsel, akademik, mali ve kurumsal özerkliği hiçe sayan yöntemler kısa, orta ve uzun vadede daha karmaşık hâle getirir.

Teklifte birbirinden farklı onlarca konuda maddeler var. Oysa ihtiyacımız demokratik, özgürlükçü ve bütüncül bir yükseköğretim reformu ve bunu yaparken sistematik ve katılımcı bir yaklaşımla, paylaşımcı bir yaklaşımla hareket etmek.

Üniversitelerin asıl özneleri olan akademisyenler, öğrenciler, idari personel, eğitim sendikaları ve bağımsız bilim çevreleri hazırlık sürecinin tamamen dışında tutulmuş durumda. Bu ülkenin akademisyenlerine "Sen bize yön ver, bilim üret, teknoloji üret, akıl üret, fikir üret." diyorsunuz, kendilerinin nasıl yönetileceği konusunda bile bir tek gün görüşlerini almıyorsunuz. Teklifte akademisyenlerin durumunu iyileştirmek için hiçbir şey yok, bu 190 bin kişi sizin umurunuzda değil. Ya, bir kanun teklifi getirmişsiniz, bari bunu değerlendirin. Şimdi, bir önerge verdik, her düzeydeki akademisyenlerin maaşlarına -sizin yirmi dört yılda onlardan çaldıklarınızdan- 45 bin lira zam yapılması için; muhtemelen reddedeceksiniz çünkü umurunuzda değil ama biz bu önergeyi veriyor olacağız.

Teklifte yer alan ve Yeni Parti olarak bizim de desteklediğimiz öğrenci affı düzenlemesi gençlerimizin önemli bir beklentisi çünkü sizin yarattığınız yoksulluk, eşitsizlik, adaletsizlik içinde yaşayan öğrencilerimizin eğitimlerine devam etmeleri çok önemli; her birine ayrı ayrı hayırlı olsun diyoruz. Komisyonda konuştuk, umuyorum bu konuda bir adım atarsınız; TUS, YDUS ve DUS kazanarak eğitimini yarıda bırakmış olanların da bu haktan yararlandırılması gerekir. Benzer bir şekilde, hâlen öğrenimine devam eden, ilişiğini kesmemiş öğrencilerin bu kanun teklifinden yararlanmaları için kanun teklifinde açık hüküm gerekir; bunların, bu kanun teklifi çıkmadan önce düzenlenmesini bekliyoruz ancak unutulmamalıdır ki bu aflar iktidarın yükseköğretimde yarattığı enkaza dönemsel bir pansuman yaratma çabasıdır. Gençlerin okulu terk etmelerinin asıl nedeni akademik yetersizlik değil derin ekonomik kriz, fahiş kiralar ve barınma sorunudur. Yapısal sorunlar çözülmeden çıkarılan af maalesef kalıcı bir sonuç üretmeyecektir.

"Yurt dışında yerleşke açmak." gibi öneriler var, bunu da Cumhurbaşkanı kararına bırakıyorsunuz. Yaş haddinden görev yapacak öğretim üyeleri var, bunu da mesleklerine göre ayrıştırıyorsunuz; bunların düzeltilmesi gerekir. Teklifin en vahim ve akademik özerkliğin tasfiyesini hedefleyen düzenlemenin çıkarılacağına dair bazı bilgilerimiz var, umuyorum bu maddede ısrar etmezsiniz çünkü bu açıkça fişlemedir, Türkiye'de akademik sistemin bekası için büyük bir problemdir, Anayasa Mahkemesinin kararlarına aykırı bir yoldur.

Bu teklifte olmayanlardan biri 1982 Anayasası'yla gelen o gün 27 üniversite, bugün 208; 79'u vakıf üniversitesi ve maalesef bu 79 vakıf üniversitesi için tek bir kanun çıkmamıştır; Yükseköğretim Kanunu'ndaki yamalarla yönetiyorsunuz. Vakıf üniversiteleri için özel bir kanun ihtiyacı çok açık bir şekilde ortadadır.

Burada yine önemli bir madde, tıp fakültesiyle ilgili. Tıp fakültesi bulunduğu hâlde 200 yataklı hastaneyi kurmayan vakıf üniversitelerinin bir kısmına 30 ay daha ek süre tanıyorsunuz. Aslında bu madde tamamen eski Bakanınızın, kıymetli Bakanınızın üniversitesine yönelik bir madde. Tıpkı Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarının gar yerleşkesini verdiğiniz gibi, yasayla korunan Atatürk Orman Çiftliği arazilerini verdiğiniz gibi şimdi de ek süre veriyorsunuz. Asıl mesele, tıp fakültesi açacak üniversitelerin daha bunu açmadan önce hastane sahibi olmasını akıl etmeyi başaramamış olmanızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

Şimdi oyunu değiştiriyorsunuz, üniversitelere "Böyle olmayacak bundan sonra." diyorsunuz ve sadece yine kendi yakınlarınıza hizmet edecek, diğer üniversitelere hizmet etmeyecek bir iş yapıyorsunuz. Peki, ben buradan YÖK Başkanına soruyorum: Hangi kanuna dayanarak 2025 yılından itibaren üniversitesi olmayan bu vakıf üniversitelerinin öğrenci almasının devamına karar verdin? Buna cevap yok. Bu kanun teklifinde vakıf üniversitelerinde çalışan on binlerce akademisyenin güvencesiz çalışma koşulları, fahiş enflasyon karşısında ezilen ücretleri ve sendikal haklarının engellenmesi gibi en yıkıcı sorunlara yönelik hiçbir düzenleme bulunmamaktadır. Uluslararasılaşmayı son derece yanlış anlamaktadır. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, bu yasa teklifi maalesef üniversitelerimizin beklediği bilimsel bir yükseköğretim reformunu sunmamaktadır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Yeni Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kara, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, kara yolu taşımacılığı sektörüne ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Hatay'da ve ülkemizde kara yolu taşımacılığı sektöründe serbest piyasada kimi durumlarda öngörülemeyen fiyat artışları veya başka sebeplerden dolayı maliyetler karşılanamıyor. Bunun yanı sıra akaryakıt, tamir, sigorta gibi zorunlu giderler bölgeden bölgeye değişiklik gösteriyor. Bu da taşımacılık sektöründe bölgesel bir fiyatlamanın yapılmasını zorunlu kılıyor. Özellikle bireysel nakliyeciler ve topluca nakliye işlemi yapanlar için bir taban navlun fiyatı uygulaması mutlaka geliştirilmelidir. Taban navlun fiyatının altında taşıma yaptıran nakliye şirketleri yaptırım ve müeyyidelerle mutlaka kontrol altına alınmalıdır. Yine, nakliye sektöründe kayıt dışı ve vergi kaybına sebep olacak faturasız işlem yapan işletmeler de mutlaka denetlenmelidir ve bunlarla ilgili mekanizmalar mutlaka çalıştırılmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 282) (Devam)

BAŞKAN - Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Teklifin tümü üzerinde şahsı adına ilk olarak Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yükseköğretim Kanunu 6 Kasım 1981 tarihinde 2547 sayılı Kanun olarak çıkmış, o günden beri YÖK'le ilgili çok kere Meclise gelen düzenlemeler olmuş ama bugüne kadar bütüncül, sorunları çözecek bir kanun düzenlemesine gidilmemiş. 12 Eylül kalıntısı olan bu kanunda bugün de yeni düzenlemeler gerçekleştiriliyor. Köklü bir değişiklik esasında ihtiyaç ama bu kanun teklifi bunları karşılıyor mu? 111 milletvekili arkadaşımız bu kanunla ilgili imza atmışlar. Şimdi, gündüz olsa, "Bu 111 milletvekili burada niye yok?" diye AK PARTİ'si Grup Başkan Vekilimize sorsak "Komisyonda." diyecek ama bu saatte komisyon da yok. Ya bu kanun tekliflerine bu kadar kişi imza atmasın, 15-20 imzayla getirin ya da attıkları kanun teklifine gelip, sahip çıkıp AK PARTİ sıralarına arkadaşlarımız otursunlar. (CHP sıralarından alkışlar)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Neredeler Sayın Gürer?

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Şimdi, kanun teklifi sağlık personelinin döner sermaye halklarından akademik disiplin hukukuna, vakıf üniversitelerinin idari yaptırımlarından teknoloji transfer ofislerinin ticarileşmesine, dönemsel öğrenci aflarından üniversite isim değişikliğine, öğretim elemanlarının güvenlik soruşturmasına kadar uzanan madde tekliflerinin yer aldığı bir torba kanun teklifi. Bu kanun teklifinde akademik özerkliği geliştirecek ya da onu sağlayacak bir düzenleme yok. Üniversite özerkliğinin, bilimsel bağımsızlığın güvence altına alınması yok. İş güvencesini garanti altına alan bir düzenleme sağlamıyor. Akademisyenlerin özlük ve mali haklarının iyileştirilmesi de yine kanun teklifinde yer almıyor. Oysa içinde bulunduğumuz koşullarda ekonomik sorunların yarattığı durum dikkate alınarak akademisyenlerin özlük haklarının iyileştirilmesi zorunlu bir ihtiyaç.

Bu arada, öğrenci burslarının, kredilerin artırılmasının da sağlanması yine öğrencilerimiz açısından zorunluluk arz ediyor. Ekonomik sorunlar nedeniyle öğrenciler ya öğretimlerine ara vermek zorunda kalıyorlar ya da ihtiyaçlarının sağlanacağı bir gelire sahip olmayınca yediklerinden, içtiklerinden, yaşadıklarından, yaşamlarından kısıyorlar. Barınma sorunlarıyla ilgili kalıcı ve köklü bir çözüm de burada yaratılmamış. Bu sorunların da bu kanunda yer alması yararlı olacak bir düzenlemeyi beraberinde getirirdi.

Teklifte etki analizine yönelik Komisyona şeffaflık, katılımcılık ve kamu kaynağı kullanılırken kamuya hesap vermeyi sağlayacak bir raporun da gelmemesi bu anlamda eksiklik. Teklifte yer alan günübirlik siyasi ihtiyaçlara, kurumsal imtiyaz dağıtımı gayretine dayanan değişikliklere yönelik düzenlemelerin de bu sorunların çözümünü sağlamayacağı görülüyor. Disiplin süreçleri, idari cezalandırma süreçleri, adil yargılanma hakkı ve akademik özgürlükler gözetilerek demokratik usullere göre tasarlanmalıdır. Üniversitelerin akademik ve idari kararlar alma yetkisi sınırlandırılırken yurt dışında, yerleşkede akademik birim ve program kurulması yetkisi üniversite senatoları ve YÖK baypas edilerek doğrudan Cumhurbaşkanlığına devredilmesi de yine bu kanun teklifinde dikkat çekicidir.

Değerler arkadaşlar, öğrenci affıyla ilgili birden çok kanun teklifi, soru önergesi, Meclis araştırması vermiş bir milletvekiliyim. Öğrenci affı daha önce düzenlenmişti, bu kez bu kanun teklifinde yer alması olumlu çünkü öğrencilerin içinde bulunduğu koşullarda farklı nedenlerle eğitimlerini sürdüremedikleri süreçler oluyor. Bununla ilgili, ekonomik sorunlar başta olmak üzere, fahiş kira fiyatlarının olması, aile içi sorunlar ya da içinde bulunduğu psikolojik durumlar öğrencilerin okullardan kopmasına vesile oluyor. Ne var ki buradaki düzenlemede idare fişleme raporlarına dayalı muğlak iltisak ve irtibat gerekçeleriyle bazı öğrencilerin af kapsamı dışında bırakıldığı görülüyor. Bu öğrencilerin de af kapsamı içinde değerlendirilmesi gerekir. İnsanların, özellikle gençlerin içinde bulundukları yaşları gereği bazı yanlışlıkları, hataları yapabilmeleri olasıdır. Hepimiz gençtik, o dönemleri düşündüğümüz zaman, o günkü bakış açımızla bugünü değerlendirdiğimizde, bugünkü bakış açısıyla da o günü değerlendirdiğimizde "Keşke şunları yapmasaydık, yaşamımızın şu keresinde, bu keresinde bunlar olmasaydı." dediğimiz, birden çok öz eleştiride bulunduğumuz durumlar var. Onun için, insanların yaşamlarının sürekliliği içinde farklılaşan durumları dikkate alınarak hatta hatta siyasi görüşlerinin de başladığı zaman ile ileriki aşamada aynı olmadığı da düşünülerek bu bağlamda bu affın da genişletilmesinin ve öğrenci affının tüm öğrencileri kapsayacak biçimde ele alınmasının doğru olacağını düşünüyorum.

Yine burada, bazı öğrencilerin daha önce yararlanılmamış aflar nedeniyle tekrar af kapsamı içine alınmaması da bir eksiklik. Bu anlamda bunun da sağlanması ve kapsamlı bir öğrenci affının gerçekleştirilmesi gerekir.

Bugün üniversiteye girmek için ter döken, mücadele eden, girdikten sonra üniversiteyi bitiremeyen çocuklarımızın aileleri, anneleri, babaları, onların yaşadığı acılar, üzüntüler bütünüyle

hepimizin gözlemi altında. Bir de ülkemizde eğitim sistemi ilkokuldan başlayarak çok kere değiştiği için o anlamda da sorunlarımız var. Bütüncül olarak eğitimin sorunlu olduğu yerde, akademik eğitimde başarılı düzenlemeler olsa da mezun olan çoğu öğrencimizin iş alanlarında iş bulamamaları ya da verimlilik sağlayamamaları eğitim sisteminin aslında sorgulanması gerektiğinin doğal göstergesi. Eğer bir öğrenci okulda eğitimi yeterli alsa gittiği alanda sağlayacağı başarıyla bunu ileriye taşıyabilir ama çoğu okul mezunu -ki 1 milyona yakın öğrencimiz- okullarını bitirdiği, diplomayı aldığı hâlde okul sonrasında iş bulmada sorun yaşıyor. Hiç ilgisi olmayan alanlarda insanların üniversite diplomalarıyla çalıştıklarını görüyoruz. Örneğin, Meclisimizde de öğretmen mezun olmuş arkadaşımız polis memuru olmak durumunda kalmış. Sistemin kendi ihtiyaçlarını yeterli eğitim ve kapasiteyle verebildiği noktada onların farklı alanlara yönlendirilmesi, bu anlamda da tıkanmaların önüne geçip eğitim sisteminden yararlanıldığında sağlayacağı faydaların doğru biçimde kanalize edilmesi gerekir.

Değerli arkadaşlar, özellikle öğrencilerin burs ve kredilerine yönelik yeni düzenlemelerin mutlak surette sağlanması öncelik olmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Bu arada şunu da belirtmekte yarar var: Sistemin kendi içinde oluşan sorunlarını çözmek önemlidir. Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında mutlaka akademik ve idari özerkliği sağlayacağız, bilimsel özgürlüğü güvence altına alacağız, vakıf üniversitelerinde insanca çalışma koşullarını oluşturacağız; kamusal, parasız, nitelikli eğitim hakkını yaratacağız; kamusal, bilimsel ve bütüncül bir eğitimin oluşmasının yolunu açacağız. Bu anlamda kredileri, bursları düzenleyeceğiz, yurt sorunlarını ortadan kaldıracağız, eğitimin kalitesini artıracağız. Mezun olmadan önce öğrencinin iş olanaklarını yaratacak sistemi geliştireceğiz. Türkiye'yi Endüstri 3.5'tan Endüstri 5'e taşıyacak kadroları yaratacağız diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahsı adına ikinci konuşmacı Niğde Milletvekili Sayın Cevahir Uzkurt. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CEVAHİR UZKURT (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasını Öngören Kanun Teklifi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, gecenin bu saatinde yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün şu gerçeğin hepimiz farkındayız: Artık ülkelerin gücü sadece sahip oldukları doğal kaynaklarıyla, ekonomik büyüklükleriyle ya da nüfuslarıyla ölçülmüyor; artık değişen dünyada asıl güç bilgi üretmekten, teknoloji geliştirmekten, nitelikli insan kaynağı yetiştirmekten ve bu dinamikleri de toplumsal ve ekonomik değere dönüştürmekten geçiyor. Bugün yapay zekâdan biyoteknolojiye, savunma sanayisinden sağlık teknolojilerine kadar geleceği şekillendiren bütün alanlarda artık üniversitelerimizin kritik rol oynadığını görüyoruz. Çünkü üniversiteler artık sadece eğitim veren kurumlar olmaktan çıkmıştır; üniversiteler araştırma yapan, bilgi üreten, teknoloji geliştiren, patent oluşturan, girişimciliği destekleyen ve ülkelerin kalkınmasına yön veren stratejik kurumlar hâline gelmiştir. Nitekim, Anayasa'mızın 130'uncu maddesinde üniversiteleri, bilimsel özerkliğe sahip eğitim öğretim yapan, araştırma gerçekleştiren, bilgi üreten ve topluma hizmet sunan anayasal kurumlar olarak tanımlamaktadır. Bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifi de üniversitelerimizin değişen dünya şartlarına daha güçlü uyum sağlamasını, bilimsel üretim kapasitesinin artırılmasını ve akademik niteliğin geliştirilmesini hedefleyen önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Kıymetli milletvekilleri, Türkiye'de yükseköğretim önemli mesafe katetmiştir. Üniversite sayılarımız artmış, yükseköğretime erişim imkânları genişlemiş, araştırma altyapılarımız güçlenmiş ve üniversitelerimizin uluslararası alanda görünürlüğü artmıştır. Tabii, az önce Yeni Parti milletvekilimizin ifade ettiği gibi, yükseköğretimdeki başarı kriteri üniversite sayılarıyla ölçülmez, bunun farkındayız. Asıl başarının bilimsel üretimle, bilimsel özerklik ve araştırma kalitesiyle, yetiştirilen insan kaynağıyla,

geliştirilen teknolojiyle ve üniversitelerin topluma sağlamış oldukları katkıyla ölçülür. İşte bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifi de aslında bu anlayışla hazırlanmış bir tekliftir. Teklifimiz, öğrencilerimizin eğitim hakkını daha güçlü korumayı, akademisyenlerimizin bilimsel üretimini desteklemeyi, akademik dürüstlüğü daha sağlam güvence altına almayı ve yükseköğretim sistemimizi değişen ihtiyaçlara uygun şekilde güncellemeyi amaçlamaktadır.

Değerli milletvekilleri, artık bilim sadece ulusal sınırlar içerisinde gelişmiyor. Araştırmalar uluslararası iş birlikleriyle yapılıyor, akademisyenlerimiz yurt dışındaki öğretim üyeleriyle birlikte çalışıyor, üniversitelerimiz ortak proje geliştiriyor. Dolayısıyla üniversitelerimizin uluslararası görünürlüğünü artıran, yurt dışı akademik çalışmalarını motive eden ve bilimsel iş birliklerini güçlendiren her bir adım aslında sadece yükseköğretim politikası değil aynı zamanda Türkiye'nin bilim diplomasisini güçlendiren önemli bir adım olarak değerlendirilmelidir. Bugün Balkanlardan Orta Asya'ya, Afrika'dan Orta Doğu'ya pek çok dost ve kardeş ülke Türkiye'yle yükseköğretim anlamında iş birliği yapmak istemektedirler. Bu ilgi, Türkiye'deki üniversitelerimizin akademik anlamda uluslararası arenada da takdir edildiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Yasa teklifimiz de bu çerçevede üniversitelerimizin yurt dışına açılmalarını ve yurt dışında yerleşke kurmalarını sağlayacak düzenlemeler içermektedir.

Kıymetli milletvekilleri, bugün tıp, diş hekimliği, eczacılık, hemşirelik, öğretmen yetiştirme programlarında sadece sınıf ortamında eğitim verilmesinin ötesinde; hastanelerde, laboratuvarlarda, araştırma merkezlerinde mesleki eğitim almaktadırlar. Dolayısıyla teklifimiz, bu gerçekten hareketle, özellikle internlük aşamasına gelmiş öğrencilerimizin herhangi bir sebeple okullarını bitirememelerinin ya da diploma alamamalarının önündeki bütün engelleri kaldıracak açılımları da içermektedir.

Aynı zamanda teklifimizde, özellikle çeşitli nedenlerle eğitimini tamamlayamamış üniversite öğrencilerimize yeni bir hak sunan bir öğrenci affı düzenlemesi getirilmektedir. Zannediyorum, az önce hitap eden değerli milletvekilimiz, hemşehrim, geçmiş dönemde aftan yararlanan öğrencilerimizin kapsam dışında olduğunu ifade etti. Komisyon aşamasındaki gelişmeden zannediyorum bilgisi olmadığı için bunu ifade etti. Bu af düzenlemesiyle birlikte, geçmiş aflardan yararlanmış ancak eğitimini tamamlayamamış öğrencilerimiz de bu af kapsamında değerlendirilmektedir, bu aftan istifade edebileceklerdir.

Teklifimizin diğer bir önemli düzenlemesi de öğretim üyelerimizin emekliliklerine ilişkindir. Hepimiz biliyoruz ki bir ülkenin en büyük gücü bilgi, tecrübe ve birikimiyle bilim dünyasına katkı yapan akademisyenleridir. Dolayısıyla bu çerçevede, 67 yaşından sonra, emeklilik yaşından sonra üniversitede görev yapmak isteyen öğretim üyelerimizin mevcut uygulamada alamadıkları birtakım kesintiye uğrayan ücretleri de bu kanun kapsamında ödenerek 75 yaşına kadar üniversitede çalışmalarını sağlayacak düzenlemeler getirilmektedir.

Yine, teklifimizin önemli başlıklarından bir diğeri de akademik etik ve bilimsel dürüstlüğün korunmasıdır değerli milletvekilleri. Bilimin en büyük sermayesi güvendir. Bilimsel çalışmalara duyulan güven zedelendiği takdirde bundan sadece üniversiteler ya da öğretim üyeleri zarar görmez, bundan bütün ülke, bütün toplum zarar görür. Bugün, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de akademik dürüstlük konusunda daha güçlü mekanizmalara ihtiyaç duyulmaktadır. İşte bu nedenle, teklifimiz, başkası tarafından hazırlanan bilimsel çalışmalarla akademik ünvan ya da derece elde edilmesini açık şekilde yaptırıma bağlamakta, akademik dürüstlüğü ve liyakat ilkesini güçlü bir şekilde teminat altına almaktadır. Aynı kapsamda, sahte diploma, sahte akademik belge, izinsiz yükseköğretim faaliyeti gibi fiillere ilişkin de caydırıcı hükümler getirilmektedir. Esas amaç, emeği korumak, dürüstlüğü teşvik etmek ve yükseköğretim sistemimize duyulan güveni artırmaktır.

Değerli milletvekilleri, teklifimizin bir diğer önemli düzenleme alanı ise vakıf yükseköğretim kurumlarıdır. Zaman içerisinde bazı kurumlarımızın teknik altyapı, öğretim elemanı, mali sürdürülebilirlik, fiziki kapasite bakımından çeşitli sorunlar yaşadığına şahit oluyoruz. Tabii, kanun gereği bu sorunların bir yaptırımının olduğunu da biliyoruz. Ama burada önceliğimiz, kurumların kanun kapsamında kapatılmasından ziyade, eksikliklerin giderilerek özellikle buralarda okuyan öğrencilerimizin eğitim hakkının korunmasıdır.

Yine, teklifimizin bir diğer önemli başlığı da üniversitelerimizde üretilen bilginin toplumsal ve ekonomik değere dönüştürüldüğü teknoloji transfer ofislerinin yapılarının güçlendirilmesidir. Yine, bir başka düzenlememiz de üniversitelerimizin araştırma altyapısını ve bilimsel araştırma projelerini desteklemek amacıyla yeni bir düzenleme içeriyor. Buna göre, tıp fakültesi olan ve herhangi bir sağlık tesisi ya da hastaneyle birlikte kullanım protokolü olan ya da afiliye olan üniversitelerimizin bilimsel araştırma projelerinde kullanılmak üzere o sağlık tesisinin aylık gayrisafi hasılatından elde edilen gelirin yüzde 2,5'unun üniversitelerdeki bilimsel araştırma projelerine aktarılması getiriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEVAHİR UZKURT (Devamla) - Bu şekilde üniversitelerimizin bilimsel araştırma projeleri için de önemli bir destek sağlanmış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yükseköğretime yapılan her bir yatırım aslında ülkenin, Türkiye'nin geleceğine yapılan yatırımdır. Bilimsel çalışmalara yapılan, verilen her bir destek ülkenin toplumsal anlamda gelişmesini ve bağımsızlığını beraberinde getirecektir. Bugün görüştüğümüz kanun teklifi de bu anlayışın bir ürünü olarak hazırlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVAHİR UZKURT (Devamla) - Bu düşüncelerle, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin yükseköğretim sistemimize, akademisyenlerimize, öğrencilerimize, bütün milletimize hayırlı olmasını diliyor; özellikle Komisyon aşamasında katkı veren Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun kıymetli üyelerine teşekkür ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.13

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 23.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 116'ncı Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

282 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 29 Temmuz 2026 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.15

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, hakkında beraat kararı bulunan bir kişinin göreve iade edilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi'nin cevabı (7/46221)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Sayın Mustafa Çiftçi** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Tarafıma iletilen bilgide; "Ben Tekin Çelik 61 yaşında, yedi çocuk babasıyım. 2007 yılında haksız biçimde görevden uzaklaştırıldım. 2024 yılında ise hakkımdaki ceza davası kesin beraatle sonuçlanmasına rağmen, İçişleri Bakanlığı tarafından yaklaşık 18 yıldır süren mağduriyetim giderilmemiş, göreve başlatılmam ve maaş bağlanmam yönünde herhangi bir işlem yapılmamıştır. Eşim Zahide Çelik %76 oranında sürekli engellidir. Sol tarafı felçlidir; kalp kapakçığı değişmiş, kalp pili takılmıştır ve hayati ilaçları ömür boyu düzenli kullanmak zorundadır. Doktor raporlarında açıkça belirtildiği üzere sağlık durumu hayati risk taşımaktadır. Maaşım bulunmadığı için; zorunlu ilaçlarını düzenli temin etmekte, aylık hastane kontrollerini yaptırmakta, en küçük çocuğumun üniversite eğitim giderlerini karşılamakta ciddi zorluk yaşamaktayım. Tarafıma İçişleri Bakanlığı'nca verilen resmi cevapta, kesinleşmiş beraat kararımın "değerlendirilmediği" açıkça ifade edilmiştir. Bu durumun, Anayasa'nın 138. maddesinde düzenlenen yargı kararlarının bağlayıcılığı ilkesine aykırılık teşkil ettiği kanaatindeyim. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulundum ve tedbir talep ettim. Ancak bu sürecin uzun sürebileceği endişesi içindeyim." ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

1) Tarafıma iletilen iddialar doğru mudur?
2) Eğer bu iddialar doğruysa hakkında 2024 yılında kesin beraat kararı verilen Tekin Çelik'in, yaklaşık 18 yıldır göreve iade edilmemesinin gerekçesi nedir?
3) %76 oranında sürekli engelli, hayati risk taşıyan eşinin sağlık durumu dikkate alınarak göreve başlatılması ve maaş bağlanması yönünde Bakanlığınızca bir işlem yapılması planlanmakta mıdır?"

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : E-13064269-903.08.02-117084 28.07.2026
Konu : Soru Önergesi (Esas No:46221)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar Ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 03.07.2026 tarihli ve 1889420 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'na ait 46221 Esas Numaralı soru önergesi incelenmiş olup,

Tekin ÇELİK Siirt ili Şirvan Kaymakamlığında VHKİ olarak görev yapmakta iken, gizli kalması gereken yaklaşık maliyete ait olanlar da dahil olmak üzere, ihale süreci ve içeriği ile ilgili bilgileri bazı kişilere vererek ve bu kişilerin bağlantılı olduğu firmaların teklif ve numunelerine ilişkin eksikliklerin giderilmesine yardımcı olmak suretiyle ihale sürecini ve sonucunu etkileyerek "ihaleye fesat karıştırma" suçunu işlediği iddiasıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/E-g maddesinde yer alan; "Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmak" hükmü uyarınca Bakanlığımız Yüksek Disiplin Kurulunun 22.04.2009 tarih ve 15 No.lu kararı ile Devlet memurluğundan çıkarma ceza ile cezalandırılmıştır.

Dosyasının incelenmesinden Tekin ÇELİK'in söz konusu karara karşı açmış olduğu davada; Diyarbakır 2. İdare Mahkemesinin 29.01.2010 tarih ve E:2009/1947, K;2010/268 sayılı kararı ile davanın reddedildiği, Danıştay 12. Dairesinin 10.06.2013 tarih ve E:2010/2965, K:2013/5019 sayılı kararıyla temyiz isteminin de reddedilmesi üzerine anılan disiplin cezasının hukuki anlamda geçerliliğini sürdürdüğü anlaşıldığından görevine başlatılmamıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mustafa ÇİFTÇİ
Bakan

2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden faaliyete geçeceği iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/46227)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96'ncı maddeleri gereğince Milli Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 23/06/2026

Turhan ÇÖMEZ
İYİ Parti Grup Başkanvekili
Balıkesir Milletvekili

Heybeliada Ruhban Okulu 1971 yılında yükseköğretime ilişkin mevzuat değişiklikleri sonrasında faaliyetlerini durdurmuştur. Son dönemde gerek Patrik Bartholomeos'un gerekse ABD'nin Ankara Büyükelçisi Tom Barrack'ın açıklamalarında okulun Eylül 2026'da yeniden açılmasının planlandığı ifade edilmektedir.

Lozan Antlaşması azınlıkların eğitim ve din özgürlüğünü güvence altına almakla birlikte, eğitim kurumlarının hangi statüde faaliyet göstereceği Türkiye Cumhuriyeti'nin iç hukuk düzeni çerçevesinde belirlenmektedir.

Bu nedenle okulun hangi hukuki statüde açılacağı, eğitim faaliyetlerinin kapsamı, denetim mekanizmaları ve öğretim programları konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda aşağıdaki sorularımın cevaplandırılması önem arz etmektedir.

SORULAR

1. Millî Eğitim Bakanlığı'nın Heybeliada Ruhban Okulu'nun yeniden açılmasına yönelik yürüttüğü herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır? Bulunuyor ise bu çalışmalar ne zaman başlatılmıştır?
2. Okulun Eylül 2026'da açılacağı yönündeki açıklamalar Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir?
3. Bakanlığınız ile Fener Rum Patrikhanesi arasında son üç yılda bu konuda kaç resmi

görüşme yapılmıştır?

4. Bu görüşmelerin tarihleri ve temel gündem maddeleri nelerdir?
5. Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması halinde okul hangi hukuki statüde faaliyet gösterecektir?
6. Okul özel okul, vakıf eğitim kurumu, yükseköğretim kurumu veya başka bir statüde mi planlanmaktadır?
7. Okulun eğitim faaliyetleri MEB denetiminde mi olacaktır?
8. YÖK'ün denetim ve yetki alanına girecek herhangi bir yükseköğretim programı öngörülmekte midir?
9. Okulun vereceği diplomaların Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınması söz konusu olacak mıdır?
10. Eğitim dili hangi dil veya diller olacaktır?
11. Öğretim programları kim tarafından hazırlanacak ve onaylanacaktır?
12. Okulda görev yapacak öğretim elemanlarının belirlenmesi ve atanmasında hangi kurumlar yetkili olacaktır?
13. Yurt dışından öğrenci kabul edilmesi planlanmakta mıdır?
14. Yurt dışından öğrenci kabulü halinde kontenjan, vize ve ikamet süreçleri nasıl düzenlenecektir?
15. Okulun mali kaynakları hangi kaynaklardan karşılanacaktır?
16. Son üç yılda okul kampüsünde yürütülen yenileme ve restorasyon çalışmalarına ilişkin Bakanlığınızın bilgisi veya izni bulunmakta mıdır?
17. Söz konusu çalışmalar için kamu kaynaklarından herhangi bir destek sağlanmış mıdır?
18. Lozan Barış Antlaşması'nın 37-45'inci maddelerinde, azınlık haklarının güvence altına alınması ve bu hakların iç hukukta uygulanmasına ilişkin temel ilkeler düzenlenmektedir. Özellikle 37'nci maddede bu hükümlerin bağlayıcı ve üstün nitelikte olduğu belirtilirken, 45'inci maddede Türkiye'deki gayrimüslim azınlıklara tanınan hakların Yunanistan'daki Müslüman azınlık için de geçerli olacağı hükme bağlanmaktadır. Bu kapsamda, söz konusu hükümlerin eğitim alanındaki uygulanmasına ilişkin olarak Bakanlığınız tarafından hazırlanmış herhangi bir hukuki görüş, mütalaa, değerlendirme raporu veya çalışma bulunmakta mıdır?
19. Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması konusunda Bakanlığınızın hazırladığı etki analizi, hukuki değerlendirme veya mevzuat çalışması mevcut mudur?

20. Okulun açılması için mevcut mevzuatta değişiklik yapılması gerekecek midir?
21. Gerekecek ise hangi kanun veya yönetmeliklerde değişiklik öngörülmektedir?
22. Kamuoyuna yansıyan açıklamalar doğrultusunda okulun açılmasına ilişkin bir takvim belirlenmiş midir?
23. Hükümet tarafından Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması yönünde alınmış resmi bir karar bulunmakta mıdır?
24. Bulunuyor ise bu karar hangi kurumların görüşü alınarak oluşturulmuştur?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610-227 28/07/2026
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :a) 12.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1873882 sayılı yazınız.
b) 19.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1879435 sayılı yazınız.
c) 23.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1880873 sayılı yazınız.
ç) 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882751 sayılı yazınız.
d) 03.07.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1889420 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d)'de kayıtlı yazılarla iletilen Osmaniye Milletvekili Asu KAYA'nın 7/45355, İstanbul Milletvekili Doğan BEKİN'in 7/45587, Batman Milletvekili Serkan RAMANLI'nın 7/45594, İstanbul Milletvekili Cengiz ÇİÇEK'in 7/45599, Mersin Milletvekili Perihan KOCA'nın 7/45677, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/45764 ve 7/45769, Rize Milletvekili Tahsin OCAKLI'nın 7/45765, Uşak Milletvekili Ali KARAOBA'nın 7/45766, Bursa Milletvekili Kayıhan PALA'nın 7/45767, Tekirdağ Milletvekili Cem AVŞAR'ın 7/45771 ile Balıkesir Milletvekili Turhan ÇÖMEZ'in 7/46227 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

BALIKESİR MİLLETVEKİLİ TURHAN ÇÖMEZ'İN 7/46227 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Din ve vicdan hürriyeti" başlıklı 24. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan *"Din ve ahlâk eğitim ve öğretimi Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlâk öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitim ve öğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanunî temsilcisinin talebine bağlıdır."* hükmü gereği din eğitimi Devletin denetim ve gözetimi altında yapılmaktadır.

Ayrıca ülkemizdeki azınlık okulları da, başta Lozan Antlaşması olmak üzere uluslararası sözleşmelerdeki yükümlülüklerimiz çerçevesinde hizmet vermektedir.

Soru önergesinde bahse konu alanda hâlen Heybeliada Rum Erkek Lisesi adıyla yukarıda sıralanan hukuki ilkeler çerçevesinde bir okul bulunmaktadır. Bu okul dini eğitim yapılan bir okul olmayıp 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında hâlihazırda özel ortaöğretim kurumu statüsündedir ve öğrencisi bulunmamaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı her türlü işlemini başta insan hakları ile ilgili evrensel ilkeler olmak üzere, anayasamız, usulüne göre yürürlüğe girmiş uluslararası sözleşmeler ve ilgili mevzuat doğrultusunda yürütmektedir.